

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

**KÉSZÍTETTE:
SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG**

HATÁLYBALÉPÉS: 2017. OKTÓBER 1.

**JÓVÁHAGYTA: 4318/2017. SZÁMÚ MEKH
HATÁROZAT**

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	9
1.1.	SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS TÁRGYA.....	9
1.2.	SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET	9
1.2.1.	<i>EU irányelvek és rendeletek</i>	9
1.2.2.	<i>Törvények.....</i>	9
1.2.3.	<i>Kormányrendeletek.....</i>	10
1.2.4.	<i>Miniszeri Rendeletek.....</i>	10
1.2.5.	<i>A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) elnökének rendeletei 10</i>	
1.2.6.	<i>A Hivatal által határozatban jóváhagyott földgázpiaci szabályzatok.....</i>	11
1.3.	A SZABÁLYZAT HATÁLYA, JELLEGE ÉS ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK	11
1.4.	SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG	12
2.	ALAPFOGALMAK-DEFINÍCIÓK.....	13
3.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK LEÍRÁSA.....	20
3.1.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI.....	20
3.1.1.	<i>Rendszerüzemeltetők.....</i>	20
3.1.2.	<i>Telephelyi szolgáltató</i>	20
3.1.3.	<i>Hozzáférésre jogosultság.....</i>	20
3.2.	RENDSZERÜZEMELTETŐK ÉS RENDSZERHASZNÁLÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	21
3.2.1.	<i>Rendszerhasználati szolgáltatások meghatározása</i>	21
3.2.1.1.	Alapszolgáltatások	21
3.2.1.1.1.	A szállítási rendszerüzemeltető által biztosított alapszolgáltatások	21
3.2.1.1.2.	A szállítási rendszerirányító által végzett feladatok	23
3.2.1.1.3.	A földgázelosztó által biztosított alapszolgáltatások	24
3.2.1.1.4.	A földgázterelő engedélyes által biztosított alapszolgáltatások	25
3.2.1.2.	Külön díjas szolgáltatások	27
3.2.1.3.	Választható szolgáltatások	27
3.2.1.4.	Nem engedélyköteles tevékenységnek minősülő, egyedileg igényelt egyéb szolgáltatások.....	27
3.3.	RENDSZERÜZEMELTETŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE.....	27
3.3.1.	<i>Együttműködési megállapodások a hazai rendszerüzemeltetők között</i>	27
3.3.2.	<i>Rendszerüzemeltetők és határon túli rendszerüzemeltetők kapcsolattartásának szabálya</i>	29
4.	MŰSZAKI KERETRENDSZER.....	30
4.1.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FELÉPÍTÉSE	30
4.1.1.	<i>Földgázszállító rendszer.....</i>	30
4.1.2.	<i>Földgázelosztó rendszerek.....</i>	31
4.1.3.	<i>Földalatti gáztároló rendszerek.....</i>	31
4.1.4.	<i>Telephelyi rendszerek</i>	31
4.2.	A GÁZMINŐSÉGGEL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK	32
4.2.1.	<i>Földgázminőségre vonatkozó előírások.....</i>	32
4.2.2.	<i>A gázminőség nyomon követése és rövidtávú előrejelzése.....</i>	33
4.2.3.	<i>A földgáztermelő által betáplált gáz minőségváltozásból eredően szükségessé váló készülékátállítás vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése</i>	33
4.3.	SZIGETÜZEM MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI.....	34
4.3.1.	<i>A földgázszállítói teljes szigetüzem működése</i>	34
4.3.1.1.	A földgázszállítói teljes szigetüzem általános szabályai	34
4.3.1.2.	A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázszállítói teljes szigetüzemben	35
4.3.1.3.	A földgázelosztói teljes szigetüzem általános szabályai.....	35
4.3.1.4.	A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázelosztói teljes szigetüzemben	36
4.3.2.	<i>A részleges szigetüzem működése</i>	36
4.3.2.1.	A részleges szigetüzem általános szabályai.....	36
4.3.2.2.	A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a részleges szigetüzemben	37
4.3.2.3.	Gázminőséggel kapcsolatos felelősség a részleges szigetüzemben	38
5.	FÖLDGÁZRENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS.....	39

5.1.	FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI ÚJ IGÉNYEK ÉS KAPACITÁSBŐVÍTÉS ESETÉN	39
5.2.	FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI	40
5.2.1.	<i>Felhasználó földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei</i>	<i>40</i>
5.2.1.1.	A földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás feltételei új igények és kapacitásbővítés esetén	40
5.2.1.2.	Csatlakozási kérelem elutasítása	42
5.2.1.3.	Csatlakozási szerződés	42
5.2.2.	<i>Földgázrendszerek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei</i>	<i>43</i>
5.2.2.1.	A földgázelosztó és földgázszállító rendszerek egymáshoz csatlakozásának feltételei	43
5.2.2.2.	A földgázelosztói és termelői rendszerek egymáshoz csatlakozásainak feltételei	43
5.2.2.3.	Elosztórendszerek és telephelyi rendszerek földgázelosztó vezetékhez való csatlakozásának feltételei	44
5.3.	FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI	45
5.4.	VÁSÁROLT KAPACITÁS	45
5.4.1.	<i>Vásárolt kapacitás nyilvántartása</i>	<i>45</i>
5.4.2.	<i>A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötés</i>	<i>45</i>
5.4.3.	<i>Földgázszállító rendszerről vételező felhasználóhoz kötődő kapacitások nyilvántartása</i>	<i>46</i>
5.4.4.	<i>Földgázszállító rendszeri felhasználó többlet kapacitásigényeinek biztosítása</i>	<i>46</i>
5.4.5.	<i>Elosztó rendszeri felhasználóhoz köthető kapacitások nyilvántartása</i>	<i>47</i>
5.4.6.	<i>Adatszolgáltatás az egyetemes szolgáltató részére</i>	<i>47</i>
5.5.	A CSATLAKOZÁSI DÍJ MEGHATÁROZÁSA KÖZVETLEN FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERI CSATLAKOZÁS ESETÉN	48
6.	ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEK	49
6.1.	OPERATÍV IRÁNYÍTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ENGEDÉLYESEK KÖZÖTT	49
6.2.	FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	49
6.3.	FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	50
6.4.	FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI	51
6.5.	TERMELÉSI NYOMÁSOK BIZTOSÍTÁSA	52
6.6.	KARBANTARTÁS	53
6.6.1.	<i>Karbantartási ütemterv készítése, karbantartások összehangolási rendje</i>	<i>53</i>
6.6.2.	<i>A földgázszállító vezeték karbantartása, rekonstrukciója</i>	<i>54</i>
6.6.3.	<i>A földgázelosztói vezetékek karbantartása és felújítása</i>	<i>56</i>
6.6.4.	<i>A földalatti gáztárolók karbantartása és felújítása</i>	<i>56</i>
6.6.5.	<i>A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása</i>	<i>56</i>
6.7.	ÜZEMZAVAR ELHÁRÍTÁS	56
6.7.1.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgázszállító rendszeren</i>	<i>56</i>
6.7.2.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgázelosztó rendszeren</i>	<i>57</i>
6.7.3.	<i>Az üzemzavar elhárítása a földgáztároló rendszeren</i>	<i>58</i>
6.8.	MÉRÉSI INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETÉSE	59
6.8.1.	<i>Mérési infrastruktúra a földgázszállító rendszeren</i>	<i>59</i>
6.8.1.1.	A földgáz mennyiségi mérése	59
6.8.1.2.	A földgáz minőségi paramétereinek meghatározása és mérése	59
6.8.1.3.	A minőségi paraméterek és a mennyiségmérés kapcsolata	60
6.8.1.4.	A mérőberendezések kalibrálása és ellenőrzése	60
6.8.1.5.	A mérőberendezés meghibásodása	61
6.8.1.6.	A gázminőség ellenőrzése	61
6.8.1.7.	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER)	61
6.8.2.	<i>Mérési infrastruktúra a földgázelosztó rendszeren</i>	<i>62</i>
6.8.3.	<i>A felhasználók fogyasztási profilba sorolása</i>	<i>62</i>
6.8.4.	<i>Mérési infrastruktúra a földgáztároló rendszeren</i>	<i>63</i>
6.9.	FÖLDGÁZSZAGOSÍTÁS	64
6.10.	TELEMECHANIKAI RENDSZEREK	66
6.10.1.	<i>A TM rendszerekkel szemben támasztott követelmények</i>	<i>66</i>
6.10.1.1.	Szállítási rendszerüzemeltető távfelügyeleti rendszere	66
6.10.1.2.	Földgázelosztó távfelügyeleti rendszere	66
6.10.2.	<i>Felhasználók távleolvasása</i>	<i>66</i>
6.10.2.1.	Távleolvasási rendszerrel szemben támasztott követelmények	67
6.11.	ADATFORGALMI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER KIALAKÍTÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI KÖVETELMÉNYEI	68
6.11.1.	<i>Együttműködő földgázrendszer informatikai rendszereire vonatkozó előírások</i>	<i>68</i>
6.11.1.1.	A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja	68
6.11.1.1.1.	Az Informatikai Platform kialakítása	68

6.11.1.1.2.	Kialakítási követelmények	70
6.11.1.1.3.	Üzemeltetési követelmények.....	70
6.11.1.1.4.	Csatlakozási feltételek.....	72
6.11.1.1.5.	Informatikai rendszerek közötti kommunikáció előírásai	72
6.11.1.1.5.1.	Szerver – szerver kommunikáció a szállítási rendszerüzemeltető és a gázpiaci partnerek között	72
6.11.1.1.5.2.	EIC – kód kibocsátói szerepkör, LIO.....	73
6.11.1.1.6.	Kódrendszer előírások.....	73
6.11.1.1.7.	Elosztói infrastruktúra (POD - Point of Delivery) kódtartomány kibocsátás	74
6.12.	BETÁPLÁLÁSI VAGY KIADÁSI PONTOK ÖSSZEVEONÁSA	74
6.12.1.	<i>Betáplálási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren</i>	74
6.12.2.	<i>Földgázszállító vezetéki kiadási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren</i>	75
6.12.3.	<i>Napi égéshő meghatározása az összevont kiadási pontokról ellátott felhasználók fogyasztásának elszámolása során</i>	76
6.13.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER KAPACITÁSAINAK MEGHATÁROZÁSA	77
6.13.1.	<i>A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága</i>	77
6.13.2.	<i>Az együttműködő rendszer hidraulikai ellenőrzéséhez szükséges módszertan és egységes számítási segédlet</i>	78
6.13.3.	<i>Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren</i>	81
6.13.3.1.	<i>A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana</i>	82
6.13.3.1.1.	Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana	82
6.13.3.1.2.	Szabad kapacitás meghatározásának módszertana	82
6.13.3.1.2.1.	<i>A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása</i>	82
6.13.3.1.2.2.	<i>A betáplálási-kiadási pontok egyedi nem megszakítható szabad kapacitása</i>	82
6.13.3.1.2.3.	<i>A betáplálási-kiadási pontok megszakítható szabad kapacitása</i>	83
6.13.3.1.2.4.	<i>A betáplálási-kiadási pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása (egy irányú pontok esetében)</i>	83
6.13.3.2.	<i>Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása</i>	84
6.13.4.	<i>A földgázszállítási igények teljesíthetőségi vizsgálata</i>	84
6.13.5.	<i>A kapacitás meghatározás a földgázelosztó rendszeren</i>	84
6.13.5.1.	<i>A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága</i>	84
6.13.6.	<i>A kapacitás meghatározása a földgáztároló rendszeren</i>	85
6.13.7.	<i>A szabad kapacitások publikálása</i>	86
6.13.8.	<i>Földgázszállítói, földgázelosztói és földgáztárolói szabad kapacitások összehangolása</i>	87
7.	RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA	88
7.1.	A RENDSZERFEJLESZTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	88
7.2.	MŰSZAKI-GAZDASÁGI TERVEZÉSI MÓDSZEREK MEGHATÁROZÁSA	88
7.3.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ADATBÁZIS	88
7.4.	A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL VÉGZENDŐ KAPACITÁS ELLENŐRZÉS, FEJLESZTÉSI VIZSGÁLAT	89
7.5.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	89
7.5.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	89
7.5.2.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	89
7.5.2.1.	<i>A felhasználói igény előrejelzése</i>	91
7.5.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	92
7.5.4.	<i>Előre nem tervezett rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	92
7.6.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN	93
7.6.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	93
7.6.2.	<i>Gázéven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	94
7.6.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	94
7.6.4.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	94
7.7.	A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZTÁROLÓ RENDSZEREN	96
7.7.1.	<i>A rendszerfejlesztés alapelvei</i>	96
7.7.2.	<i>Fejlesztési igények éves felülvizsgálata</i>	96
7.7.3.	<i>Fejlesztések finanszírozása</i>	97
7.7.4.	<i>Tárolási éven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata</i>	97
7.8.	AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSI JAVASLATÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	97
7.9.	A SZÁLLÍTÁSI RENDSZERIRÁNYÍTÓ KÖZREMŰKÖDÉSE A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL NEM VÁLLALT FEJLESZTÉSEKRE VONATKOZÓ PÁLYÁZTATÁSBAN	98
8.	RENDSZERHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS SZABÁLYAI	99

8.1.	KAPACITÁSLEKÖTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	99
8.2.	MEGSZAKÍTHATÓ KAPACITÁSOKRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK	99
8.3.	TÉLI IDŐSZAKON KÍVÜLI KAPACITÁSLEKÖTÉS	100
8.4.	KERESKEDŐ VÁLTÁS SZABÁLYAI	101
8.4.1.	<i>A kapacitás-lekötési szerződések módosításával, a kapacitások átadás-átvételével kapcsolatos szabályok</i>	<i>101</i>
8.4.2.	<i>A felhasználó elszámolására vonatkozó szabályok</i>	<i>102</i>
8.5.	A HOZZÁFÉRÉS FELFÜGGESZTÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELTÉTELEI	103
8.6.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ VEZETÉKEN	104
8.6.1.	<i>Kapacitáslekötés túlnominálási eljárásban</i>	<i>105</i>
8.7.	KAPACITÁS VISSZAADÁSÁNAK ÉS VISSZAVÉTELÉNEK ELJÁRÁSRENDJE	106
8.7.1.	<i>Lekötött kapacitás visszaadása</i>	<i>106</i>
8.7.2.	<i>Hosszú távú lekötött kapacitás visszavétele (hosszú távú »használd vagy elveszítéd« eljárás)</i>	<i>107</i>
8.7.3.	<i>Kapacitásbővítés túljegyzési-visszavásárlási mechanizmus alkalmazásával</i>	<i>108</i>
8.7.4.	<i>Egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus</i>	<i>109</i>
8.8.	MGP HASZNÁLATA	111
8.9.	MÁSODLAGOS KAPACITÁS KERESKEDELEM	111
8.9.1.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem általános szabályai</i>	<i>111</i>
8.9.2.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgázszállító rendszeren</i>	<i>112</i>
8.9.3.	<i>Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgáztároló rendszeren</i>	<i>112</i>
8.10.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZELOSZTÓ VEZETÉKEN	113
8.10.1.	<i>A szabad kapacitás lekötésének általános szabályai</i>	<i>113</i>
8.10.2.	<i>Szabad kapacitás publikálása</i>	<i>114</i>
8.10.3.	<i>Hosszú távú kapacitáslekötés folyamata</i>	<i>114</i>
8.10.4.	<i>A negyedéves kapacitáslekötés folyamata</i>	<i>116</i>
8.10.5.	<i>A havi kapacitáslekötés folyamata</i>	<i>116</i>
8.10.6.	<i>Napi megszakítható és nem megszakítható kapacitáslekötés</i>	<i>117</i>
8.10.7.	<i>Napon belüli elosztási kapacitáslekötés</i>	<i>118</i>
8.10.8.	<i>A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei</i>	<i>119</i>
8.11.	SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLD ALATTI GÁZTÁROLÓBAN	119
8.11.1.	<i>Szabályozott hozzáféréssel biztosított kapacitások lekötése</i>	<i>120</i>
8.11.1.1.	<i>Kapacitás lekötés általános szabályai</i>	<i>120</i>
8.11.1.2.	<i>A szabad kapacitások publikálása</i>	<i>120</i>
8.11.1.3.	<i>A kapacitásigény tartalma</i>	<i>121</i>
8.11.1.4.	<i>Az egy éves vagy több éves kapacitás lekötés folyamata</i>	<i>122</i>
8.11.1.5.	<i>A kapacitás árverés (aukció) szabályai</i>	<i>123</i>
8.11.1.6.	<i>A tárolási éven belüli kapacitás lekötés folyamata</i>	<i>124</i>
8.11.1.7.	<i>A kapacitás árverés (aukció) szabályai tárolási éven belüli kapacitás lekötés esetén</i>	<i>125</i>
8.11.1.8.	<i>Új földgáztárolói kapacitások lekötése a tárolói év során</i>	<i>126</i>
8.11.1.9.	<i>Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése egy tárolási évre</i>	<i>128</i>
8.11.1.10.	<i>Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése tárolási éven belül (napi megszakítható kapacitás)</i>	<i>129</i>
8.11.1.11.	<i>Megszakítás a földgáztároló rendszeren</i>	<i>130</i>
8.11.1.12.	<i>A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei</i>	<i>130</i>
8.12.	A KAPACITÁSLEKÖTÉSI JOGOSULTSÁG IGAZOLÁSA MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN TÖRTÉNŐ ÁTSZÁLLÍTÁS, ILLETVE FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓBAN TÖRTÉNŐ BÉRTÁROLTATÁS ESETÉN	130
9.	A NOMINÁLÁS SZABÁLYAI	132
9.1.	A NOMINÁLÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	132
9.2.	NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	133
9.2.1.	<i>A földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírások</i>	<i>133</i>
9.2.2.	<i>A nominálás tartalmi követelményei</i>	<i>135</i>
9.2.3.	<i>Nominálás visszautasításának feltételei</i>	<i>135</i>
9.2.4.	<i>A nominálás folyamata</i>	<i>136</i>
9.2.5.	<i>Újranominálás</i>	<i>136</i>
9.2.6.	<i>A lekötött kapacitások igénybevételének sorrendje</i>	<i>137</i>
9.2.7.	<i>Nominálások egyezőségének vizsgálata a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között</i>	<i>137</i>
9.2.7.1.	<i>A hazai rendszerüzemeltetők között</i>	<i>137</i>
9.2.7.2.	<i>Külföldi és hazai szállítási rendszerüzemeltetők között</i>	<i>139</i>
9.2.8.	<i>A hálózati és mérési különbözet nominálása</i>	<i>139</i>
9.2.9.	<i>Kapacitás megszakítás a földgázszállító rendszeren</i>	<i>140</i>
9.2.10.	<i>Nominálások kezelése műszaki meghibásodás esetén</i>	<i>141</i>

9.2.11.	<i>Teljes és részleges szigetüzemi nominálás speciális szabályai</i>	141
9.3.	NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓI KAPACITÁSOKRA	142
9.3.1.	<i>Nominálás általános szabályai</i>	142
9.3.1.1.	A heti előrejelzés folyamata.....	142
9.3.1.2.	Nominálás folyamata.....	143
9.3.1.3.	Nominálás tartalma.....	144
9.3.2.	<i>Újranominálás</i>	144
9.3.3.	<i>Nominálás megszakítható kapacitásra</i>	145
9.4.	NOMINÁLÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI	146
9.4.1.	<i>A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer hálózati pontjain</i>	146
9.4.1.1.	A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain.....	146
9.4.1.2.	Eljárás nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén.....	146
9.4.1.3.	Eljárás többlet földgáz betáplálása esetén.....	147
9.4.1.4.	A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer kiadási pontjain.....	147
9.4.1.5.	A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain.....	148
9.4.2.	<i>A földgáz tároló engedélyes és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei</i>	149
9.4.3.	<i>Hálózati pontra vonatkozó termékek felajánlása tárolói ponton</i>	149
10.	AZ EGYENSÚLYTARTÁS SZABÁLYAI	151
10.1.	EGYENSÚLYTARTÁS AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZEREN	151
10.1.1.	<i>A rendszer fizikai egyensúlyának fenntartása</i>	151
10.1.1.1.	Az egyensúly fenntartásának alapelvei.....	151
10.1.1.2.	Az egyensúlytartás folyamata a földgázszállító rendszeren.....	151
10.1.2.	<i>A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	153
10.1.2.1.	A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok alapelvei.....	153
10.1.2.2.	Napi kiegyensúlyozó földgáz mennyiség elszámolása.....	154
10.2.	EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN	154
10.2.1.	<i>A földgázelosztói rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	154
10.2.2.	<i>A földgázelosztóra vonatkozó egyensúlytartási szabályok</i>	154
10.2.3.	<i>Az egyensúlytartás folyamata a földgázelosztó rendszeren</i>	155
11.	KORLÁTOZÁS	156
11.1.	KORLÁTOZÁSI BESOROLÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA	156
11.2.	KORLÁTOZÁSI KATEGÓRIÁK	157
11.3.	KORLÁTOZÁS VÉGREHAJTÁSA	157
11.4.	A KORLÁTOZÁS BE NEM TARTÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI	160
12.	VÁLSÁGHELYZET KEZELÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	162
12.1.	VÁLSÁGHELYZET ELRENDELÉSE	162
12.2.	VÁLSÁGHELYZETRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK	162
12.3.	NOMINÁLÁS, EGYENSÚLYOZÁS, ALLOKÁLÁS, ELSZÁMOLÁS VÁLSÁGHELYZET ESETÉN	162
12.3.1.	<i>I. fokozatú válsághelyzet</i>	162
12.3.2.	<i>II. fokozatú válsághelyzet</i>	163
12.3.2.1.	Nominálás.....	163
12.3.2.2.	Egyensúlytartás.....	163
12.3.2.3.	Allokálás.....	163
12.3.2.4.	Elszámolás.....	163
13.	MENNYISÉG MÉRÉS, MINŐSÉG ELLENŐRZÉS	165
13.1.	A FÖLDGÁZ MENNYISÉGÉNEK ÉS MINŐSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSA	165
13.1.1.	<i>Mérés a földgázszállító rendszeren</i>	165
13.1.1.1.	Mérés a betáplálási pontokon.....	165
13.1.1.2.	Mérés a kiadási ponton.....	166
13.1.1.3.	Saját fogyasztás, mérési különbözet és földgázszállítási veszteség kezelése.....	166
13.1.1.4.	Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgázszállító rendszeren.....	166
13.1.2.	<i>Mérés a földgázelosztó rendszeren</i>	166
13.1.2.1.	Mérés a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján.....	166
13.1.2.2.	Mérés a földgázelosztó rendszer kiadási pontján.....	167
13.1.2.3.	Technológiai célú és hálózati és mérési különbözet meghatározása.....	167
13.1.3.	<i>Mérés a földgáz tároló rendszeren</i>	168
13.1.3.1.	Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgáz tároló rendszeren.....	169

13.2.	MÉRÉSI HIBÁK KEZELÉSE.....	169
14.	ALLOKÁLÁS	171
14.1.	AZ ALLOKÁLÁSI FOLYAMATOK	171
14.1.1.	<i>Allokálás a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitarolási pontjain</i>	<i>171</i>
14.1.2.	<i>Allokálás a földgázszállító rendszer gázátadói kiadási pontjain – A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte.....</i>	<i>172</i>
14.1.3.	<i>Betáplálási-kiadási és összekapcsolási pontok speciális allokálási szabályok.....</i>	<i>176</i>
14.1.4.	<i>Napon belüli allokálás.....</i>	<i>177</i>
14.2.	TRANZAKCIÓS ÉRTESEITÉSEK ALLOKÁLÁSA	178
14.3.	BACKHAUL ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA.....	178
15.	ELSZÁMOLÁS	179
15.1.	ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK	179
15.2.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN	179
15.2.1.	<i>Elszámolás a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel.....</i>	<i>179</i>
15.2.1.1.	<i>Az elszámolás tartalmi elemei.....</i>	<i>179</i>
15.2.1.2.	<i>Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás</i>	<i>179</i>
15.2.1.3.	<i>Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás</i>	<i>179</i>
15.2.1.4.	<i>Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás</i>	<i>179</i>
15.2.1.5.	<i>Mérési jegyzőkönyv és műbizonylat</i>	<i>179</i>
15.2.1.6.	<i>Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén</i>	<i>180</i>
15.2.2.	<i>Elszámolás a rendszerhasználókkal.....</i>	<i>180</i>
15.2.2.1.	<i>Az elszámolás tartalmi elemei.....</i>	<i>181</i>
15.2.2.2.	<i>Napi végleges földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás</i>	<i>181</i>
15.2.2.3.	<i>Havi végleges földgázszállító rendszeri elszámolás</i>	<i>181</i>
15.2.2.4.	<i>Korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámolás</i>	<i>181</i>
15.2.2.5.	<i>A szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiegyensúlyozó földgázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet és az egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségek elszámolása a rendszerhasználókkal</i>	<i>182</i>
15.2.2.5.1.	<i>Kiegyensúlyozó földgázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet elszámolása</i>	<i>182</i>
15.2.2.5.2.	<i>Egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségek elszámolása.....</i>	<i>185</i>
15.2.2.5.3.	<i>Fizikai hálózati ponton létrejött tranzakciós értesítések teljesítésének szabályai</i>	<i>186</i>
15.2.2.6.	<i>Nominálás eltérési pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások</i>	<i>187</i>
15.2.2.7.	<i>Kiegyensúlyozási pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások</i>	<i>187</i>
15.2.2.8.	<i>Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások a földgázszállító rendszeren</i>	<i>188</i>
15.2.2.9.	<i>Gáznapi középhőmérséklet</i>	<i>191</i>
15.3.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZTÁROLO ÉNGEDÉLYES RENDSZERÉN.....	191
15.3.1.	<i>A földgáztároló engedélyes napi és órai operatív adatszolgáltatása.....</i>	<i>191</i>
15.3.2.	<i>A földgáztároló engedélyes havi elszámolása.....</i>	<i>192</i>
15.4.	ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN.....	192
15.4.1.	<i>Elszámolás a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain.....</i>	<i>192</i>
15.4.2.	<i>Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások</i>	<i>193</i>
15.4.3.	<i>Elszámolás a földgázelosztói rendszerhasználókkal.....</i>	<i>193</i>
15.4.4.	<i>Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén.....</i>	<i>193</i>
15.4.5.	<i>Jegyzőkönyv és műbizonylat</i>	<i>193</i>
15.4.6.	<i>A földgázelosztói rendszerhasználók által fizetett díjtételek</i>	<i>194</i>
15.4.7.	<i>Korrekciós mennyiségek számítása.....</i>	<i>194</i>
15.4.8.	<i>A korrekciós elszámoló árak és díjak.....</i>	<i>195</i>
15.4.9.	<i>Profileltérés rendezése.....</i>	<i>195</i>
15.4.10.	<i>Módosított felhasználói elszámolás</i>	<i>196</i>
15.4.11.	<i>Számlázási előírások.....</i>	<i>197</i>
15.4.11.1.	<i>A korrekciós elszámolás és számlázás</i>	<i>197</i>
15.4.11.2.	<i>Vitatott korrekciós elszámolások kezelése</i>	<i>198</i>
15.5.	VITATOTT ELSZÁMOLÁSOK KEZELÉSE	198
15.6.1.	<i>Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak mérési hibáinak kezelése</i>	<i>199</i>
16.	ADATSZOLGÁLTATÁS	201
16.1.	AZ ADATSZOLGÁLTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI	201
16.2.	ADATSZOLGÁLTATÁS A HIVATAL FELÉ	201
16.3.	JEGYZŐKÖNYV ÉS MŰBIZONYLAT	201
16.4.	AZ ÉNGEDÉLYESEK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT ADATSZOLGÁLTATÁS	201
16.5.	FÖLDGÁZELOSZTÓK ÉS ELOSZTÓI RENDSZERHASZNÁLÓK KÖZÖTTI ADATCSERE	202

16.6.	ADATFORGALMI CSATORNÁK	203
16.7.	ADATFORGALMI SZABÁLYOK	204
16.7.1.	<i>Bizalmas adatkezelés</i>	204
17.	A SZERVEZETT FÖLDGÁZPIAC MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI.....	206
18.	JOGALKALMAZÁSI SZABÁLYOK	208
18.1.	A JOGALKALMAZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI.....	208
18.2.	A SZABÁLYZAT MEGSZEGÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI	208
18.3.	DISZKRIMINÁCIÓ MENTESSÉG.....	208

1. BEVEZETÉS

1.1. SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS TÁRGYA

- (a) Az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (továbbiakban: Szabályzat) célja a földgázpiac szereplői közötti együttműködés, elsődlegesen a rendszerhez való hozzáférés és a rendszerüzemeltetés szabályainak meghatározása az EU Irányelvek és Rendeletek, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (továbbiakban: GET) és módosításai, valamint a hozzájuk kapcsolódó további jogszabályok előírásainak figyelembevételével.
- (b) A Szabályzat a GET előírásai alapján az együttműködő földgázrendszer működésére, működtetésére és használatára vonatkozó szabályokat, eljárásokat és módszereket, a hálózat használati, mérés-elszámolási és adatforgalmi megállapodások minimális tartalmi elemeit, valamint a rendszerirányítás részletes szabályait rögzíti.

1.2. SZABÁLYOZÁSI KÖRNYEZET

1.2.1. EU irányelvek és rendeletek

- (a) Az európai parlament és a tanács 2009/73/EK irányelve a földgáz belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2003/55/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről
- (b) Az európai parlament és a tanács 715/2009/EK rendelete a földgázszállító hálózatokhoz való hozzáférés feltételeiről és az 1775/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: 715/2009/EK rendelet)
- (c) Az európai parlament és a tanács 994/2010/EK rendelete a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 2004/67/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
- (d) A Bizottság (EU) 2017/459 rendelete a földgázszállító rendszerekben alkalmazott kapacitásallokációs mechanizmusokat szabályozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról és a 984/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (továbbiakban: 2017/459 rendelet)
- (e) A Bizottság 312/2014/EU rendelete a gázszállítási rendszer-üzemeltetők közötti rendszeregyensúlyozásra vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: 312/2014/EU rendelet)
- (f) A Bizottság (EU) 2015/703 rendelete az interoperabilitás és az adatcsere szabályaira vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: 2015/703 rendelet)
- (g) A Bizottság (EU) 2017/460 rendelete az összehangolt földgázszállítási tarifaszervezetekre vonatkozó üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (továbbiakban: 2017/460 rendelet)

1.2.2. Törvények

- (a) 1991. évi XLV. törvény a mérésügyről
- (b) 1993. évi XLVIII. törvény a bányászatról (továbbiakban: Bányatörvény)
- (c) 2006. évi XXVI. törvény a földgáz biztonsági készletezéséről
- (d) 2008. évi XL. törvény a földgázellátásról (továbbiakban: GET)

- (e) 2013. évi XXII. törvény a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalról

1.2.3. Kormányrendeletek

- (a) 127/1991. (X. 9.) Korm. rendelet a mérésügyről szóló törvény végrehajtásáról
- (b) 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról (továbbiakban: VHR)
- (c) 265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet a földgázvételezés korlátozásáról, a földgáz biztonsági készlet felhasználásáról, valamint a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges egyéb intézkedésekről
- (d) 296/2015. (X. 13.) Korm. rendelet a földgáz végső menedékes szolgáltatásról és a földgázkereskedő működésének lehetetlenülése esetén a felhasználók földgázellátását veszélyeztető helyzet fennállása következtében alkalmazandó eljárásról
- (e) 53/2012. (III. 28.) Korm. rendelet a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes sajátos építményekre vonatkozó építésügyi hatósági eljárások szabályairól

1.2.4. Miniszteri Rendeletek

- (a) 6/2001. (III. 19.) GM rendelet a mérőeszközökről és azok mérésügyi ellenőrzéséről
- (b) 86/2003. (XII. 16.) GKM rendelet az egyes földgázipari vállalkozások adatszolgáltatásainak rendjéről
- (c) 12/2004. (II.13.) GKM rendelet a földgázellátásban műszaki biztonsági szempontból jelentős munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai képesítésről és gyakorlatról
- (d) 79/2005. (X. 11.) GKM rendelet a szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági követelményeiről és a Szénhidrogén szállítóvezetékek biztonsági szabályzata közzétételéről
- (e) 80/2005. (X. 11.) GKM rendelet a gázelosztó vezetékek biztonsági követelményeiről és a Gázelosztó Vezetékek Biztonsági Szabályzata közzétételéről
- (f) 13/2015. (III.31.) NFM rendelet a földgáz biztonsági készlet mértékéről
- (g) 43/2016. (XI. 23.) NGM rendelet a mérőeszközökre vonatkozó egyedi előírásokról

1.2.5. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (továbbiakban: Hivatal) elnökének rendeletei

- (a) 1/2014. (III. 4.) MEKH rendelet a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal igazgatási szolgáltatási díjainak mértékéről, valamint az igazgatási szolgáltatási, a felügyeleti díjak és egyéb bevételek beszedésére, kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó szabályokról
- (b) 8/2016. (X. 13.) MEKH rendelet a földgáz rendszerhasználati díjak, a külön díjak és a csatlakozási díjak meghatározásának keretszabályairól (továbbiakban: Keretrendelet)
- (c) 11/2016. (XI.14.) MEKH rendelet a rendszerhasználati díjak, a külön díjak, valamint a csatlakozási díjak alkalmazásának szabályairól (továbbiakban: Áralkalmazási rendelet)

- (d) 13/2016. (XII. 20.) MEKH rendelet a földgáz rendszerhasználati díjak, a külön díjak és a csatlakozási díjak mértékéről (továbbiakban: Tarifarendelet)

1.2.6. A Hivatal által határozatban jóváhagyott földgázpiaci szabályzatok

- (a) Szervezett földgázpiac Piaci Szabályzat (továbbiakban: Piaci szabályzat)
(b) Kapacitáslekötési Platform Szabályzat
(c) Kereskedési Platform Működési Szabályzata (továbbiakban: KP szabályzat)

1.3. A SZABÁLYZAT HATÁLYA, JELLEGE ÉS ÁTMENETI INTÉZKEDÉSEK

- (a) A Szabályzat személyi hatálya kiterjed egyrészt a GET-ben definiált:
- i. szállítási rendszerirányítóra;
 - ii. szállítási rendszerüzemeltetőre;
 - iii. a szállítóvezeték-létesítőre;
 - iv. földgáztároló engedélyesre;
 - v. földgázelosztóra;
 - vi. földgázkereskedőre;
 - vii. korlátozott földgáz-kereskedelmi engedélyesre;
 - viii. egyetemes szolgáltatói engedélyesre;
 - ix. szervezett földgázpiacot működtető engedélyesre;
 - x. telephelyi szolgáltatóra;
 - xi. felhasználókra;
 - xii. földgáztermelőkre.
- (b) A Szabályzat tárgyi hatálya kiterjed a következő tevékenységekre:
- i. a földgáz vezetéken történő szállítására, elosztására, tárolására; azon belül:
 - a kapacitás értékesítésre és lekötésre;
 - a napi gázforgalmazásra és elszámolásra;
 - egyensúlytartásra;
 - kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködésére;
 - ii. földgázszállító, földgázelosztó vezeték, földgáztároló üzemeltetésére;
 - iii. a Magyarország területén történő földgáz átszállítására;
 - iv. a Magyarország területén található földgáztárolókban történő bértároltatásra;
 - v. az együttműködő földgázrendszer rendszerirányítására;
 - vi. a telephelyi szolgáltatásra;
 - vii. a célvezeték létesítésére, üzemeltetésére;
 - viii. az infrastruktúrafejlesztésre;

- ix. az együttműködő földgázrendszeren bekövetkező üzemzavar és válság kezelésére.
- (c) A Szabályzatban szereplő határidőhöz kötött időpontok közép-európai idő (CET) szerint értendők.
- (d) A Szabályzat vonatkozó előírásait az érintetteknek be kell tartaniuk, illetve üzletszabályzataikat és szerződéseiket is a Szabályzat előírásainak figyelembevételével kell kialakítaniuk.
- (e) A GET vonatkozó pontja¹ szerint jelen Szabályzatot és annak módosításait a szállítási rendszerirányító által történt benyújtást követően a Hivatal hagyja jóvá, és a honlapján teszi közzé.
- (f) A Szabályzatot minden olyan esetben is módosítani kell, amikor a jogszabályi változások azt szükségessé teszik. A VHR vonatkozó pontjának² megfelelően a Szabályzatot, illetve annak módosításait a szállítási rendszerirányítónak egységes szerkezetben kell benyújtania a Hivatalnak jóváhagyásra. A javaslathoz csatolni kell a módosítások indokolását, valamint a véleményezők által indokolt ellenvéleményeket. A szállítási rendszerirányító – a Szabályzati Bizottság (továbbiakban SZB) bevonásával – köteles olyan előkészítő munkát végezni, amely lehetővé teszi, hogy a Hivatal határidőre vonatkozó előírásainak hiányában a jogszabályi változások kihirdetését követő 90 napon belül az azokban foglaltakat a Szabályzatba átvezesse, és a módosított Szabályzatot egységes szerkezetben a Hivatalnak jóváhagyásra benyújtsa. Indokolt esetben a Hivatal a határidőt 60 nappal meghosszabbíthatja.
- (g) A Hivatal közzétételét követő két héten belül a vezetékes PB-gáz szolgáltatásra vonatkozó engedélyesek kivételével az engedélyesek kötelesek a Hivatal által jóváhagyott Szabályzatot az ügyfélforgalom számára nyitva álló helyiségekben jól látható módon elhelyezni, a honlapjukon hozzáférhetővé tenni.

1.4. SZABÁLYZATI BIZOTTSÁG

A GET vonatkozó pontja³ alapján a Szabályzat elkészítése a szállítási rendszerirányító feladata. A GET vonatkozó bekezdése⁴ előírja, hogy a Szabályzat készítése, módosítása során a szállítási rendszerirányító köteles kikérni a Szabályzati Bizottság véleményét. A szállítási rendszerirányító az SZB támogatásával minden év május 31-ig felülvizsgálja a Szabályzatot a GET vonatkozó bekezdése⁵ szerint. Az SZB ügyrendjét jelen Szabályzat I. számú melléklete tartalmazza.

¹ GET 127. § b)

² VHR 116. § (8)

³ GET 12. § a)

⁴ GET 110. § (2)

⁵ GET 110. § (3)

2. ALAPFOGALMAK-DEFINÍCIÓK

A GET-ben, a VHR-ben, Árkalkalmazási rendeletben, a 715/2009/EK, 2017/459 és 312/2014/EU rendeletekben, továbbá a KP szabályzatban, a Kapacitáslekötési Platform Szabályzatban és a Piaci szabályzatban rögzített fogalom meghatározásokon túlmenően, azokkal összhangban a jelen Szabályzatban részletezett fogalmak és értelmezésük a következők:

	Fogalom megnevezése	Értelmezése
1.	Aktív rendszerhasználó	Az a rendszerhasználó, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során benyújtja a nominálást kizárólag az aktív rendszerüzemeltető részére.
2.	Aktív rendszerüzemeltető	Az a rendszerüzemeltető, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerhasználó által beadott nominálást fogadja.
3.	Alapdíjas felhasználó	A 20 m ³ /óránál kisebb névleges kapacitású gázmérővel rendelkező felhasználó, illetve a 20-100 m ³ /óra névleges (össz)kapacitású gázmérővel rendelkező felhasználó, valamint 100 m ³ /óra névleges kapacitású gázmérővel rendelkező és 2015. január 31-ig a kapacitás-lekötési szándékát be nem jelentő rendszerhasználóként eljáró felhasználó.
4.	Allokálás	Az együttműködő földgázrendszer két egymáshoz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltetője közötti földgáz forgalom maradéktalan felosztása az adott hálózati ponton érintett rendszerhasználó párokra, ahol az egyik rendszerhasználó az egyik rendszerüzemeltető, a másik rendszerhasználó a másik rendszerüzemeltető rendszerhasználója.
5.	Betáplálási-kiadási pont	A GET 3. § 1b. pont szerinti fogalom.
6.	Bértárolás	A GET 3. § 1a. pont szerinti fogalom.
7.	Csatlakozási szerződés	A GET 3. § 3. pont szerinti fogalom.
8.	EASEE Gas	European Association for the Streamlining of Energy Exchange – Gas Európai Szövetség a Gázkereskedelem Korszerűsítéséért szervezet, ami többek között az energiaipari adatcsere szabványos technikáját dolgozta ki.
9.	Egyensúlytartási szolgáltatás	A szállítási rendszerüzemeltető által a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználók számára nyújtott egyensúlytartási szolgáltatás.
10.	Egyesített földgáztároló (földgáztárolói rendszer)	A földgáztároló engedélyes tulajdonában lévő földalatti gáztárolók - kereskedelmi szempontból történő - összevonásával kialakított földgáztároló rendszer, amely egy virtuális földalatti gáztárolóként és egyetlen virtuális átadási-átvételi pontként jelenik meg a kapacitáslekötés, nominálás, allokálás, elszámolás tekintetében a rendszerhasználó számára.
11.	Egyoldali nominálás	Az aktív rendszerhasználó által beadott nominálás az aktív rendszerüzemeltető részére. Az egyoldali nominálást az aktív rendszerhasználó a saját és a passzív rendszerhasználó nevében, annak felhatalmazása alapján nyújtja be.
12.	Egyoldali nominálás értesítés	Értesítés az aktív rendszerhasználó által beadott egyoldali nominálásról, amit az aktív rendszerüzemeltető küld meg a passzív rendszerüzemeltető részére.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

13.	Együtműködő földgázrendszer	A GET 3. § 10 pont szerinti fogalom.
14.	EIC kód	„Energy Identification Coding scheme” Egységes azonosítási kódrendszer, amely az energiaipari információs rendszerek közötti automatikus kommunikációban használt a kommunikáció tárgyának azonosítására szolgál.
15.	Elosztóhálózat-használati szerződés	A GET 3. § 11a pont szerinti fogalom.
16.	Elosztóvezeték	A GET 3. § 12. pont szerinti fogalom.
17.	Elszámoló földgázár	Az elosztó rendszeri korrekciós elszámolás során használt földgáz ár Ft/kWh –ban kifejezve.
18.	Elszámolóház	A Kereskedési Platformon és a szervezett földgázpiacon megkötött ügyletek elszámolásával, klíringjével, központi szerződő fél tevékenységével és az ügyletek garantálásával kapcsolatos szolgáltatásokat teljesítő szakosított hitelintézet, beleértve annak a teljesítés során közreműködő kapcsolt vállalkozásait is.
19.	ENTSO-E	The European Network of Transmission System Operators for Electricity – Európai Villamos Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
20.	ENTSO-G	The European Network of Transmission System Operators for Gas – Európai Gáz Szállítói Rendszerüzemeltetők Szervezete, ami segíti a tagok együttműködését.
21.	Égéshő	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégése során felszabadul, ha a reagáló anyagok a kiindulási hőmérsékletre hűlnek le, és az égés során keletkezett víz folyadék-halmazállapotú. A kiindulási hőmérséklet az un. égési referencia hőmérséklet.
22.	Felhasználási hely	A GET 3. § 16. pont szerinti fogalom.
23.	Felhasználó	A GET 3. § 17. pont szerinti fogalom.
24.	Fizikai áramlással ellentétes irányú (Backhaul) kapacitás	Az Áralkalmazási rendelet 1. § (1) t) pont szerinti fogalom.
25.	Forgalmi rend	A földgázszállító rendszeren kialakított eljárásrend, ami a földgázszállítási feladatnak megfelelően meghatározza a vezetékszakaszokon lévő gázforgalmi irányt.
26.	Forráshiány	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a fogyasztási igények meghaladják a forrás mennyiségét.
27.	Forrástöbblet	A földgázszállító rendszer azon állapota, amikor a forrás mennyiség meghaladja a fogyasztási igényeket.
28.	Földalatti gáztároló	A GET 3. § 32. pont szerinti fogalom.
29.	Földgázszállító rendszeri mérési hiba	A szállítási rendszerüzemeltető a betáplálási-kiadási pontokon a napi mért mennyiségekkel elszámolt és a számítóműből hó végi vagy ezt követő időpontból származó napi mennyiségek különbségéből adódó eltérés, mely a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel annak felfedezését követően külön mérési jegyzőkönyvben rögzítésre kerül.
30.	Földgáztárolói aktuális ki- és betárolási kapacitás	A földgáztároló névleges ki- és betárolási kapacitásának adott időszakban igénybe vehető (nominálható) része.
31.	Földgáztárolói Informatikai Platform	A földgáztároló földgáztárolási tevékenységét támogató információ technológiai rendszer.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

32.	Fűtőérték	Az a hőmennyiség, amely meghatározott mennyiségű gáznak levegőben való tökéletes elégetése során felszabadul, ha az összes égéstermék gáz halmazállapotú a reagáló anyagok hőmérsékletén.
33.	Gázátadó állomás	A GET 3. § 35. pont szerinti fogalom.
34.	Gázév	A GET 3. § 36. pont szerinti fogalom.
35.	Gázhónap	A VHR 1. § 6. pont szerinti fogalom.
36.	Gáznap	A 2017/459 rendelet 3. cikk 16. pontjában meghatározott fogalom.
37.	Gáztechnikai normál köbméter	Az a gázmennyiség, amely 288,15 K hőmérsékleten és 101325 Pa nyomáson 1 köbméter (m ³) térfogatot foglal el.
38.	Hálózati pont	A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási, összekapcsolási és virtuális pontja.
39.	Határkeresztezési betáplálási-kiadási pont	Olyan hálózati pont, amelyen Magyarország határán keresztül földgázszállítás valósul meg.
40.	Időbélyeg	A Kapacitáslekötési Platformon lebonyolított aukció eredményének visszaigazolása alapján létrejött kapacitáslekötési szerződéshez végérvényesen hozzárendelt vagy azzal logikailag összekapcsolt olyan adat, amely igazolja, hogy az adott (egyedi) szerződés az időbélyegző elhelyezésének időpontjában a szállítási rendszerüzemeltető által közzétett formában létezett.
41.	Jogcím átvezetési szolgáltatás	A földgázszállító vagy földgázelosztó rendszeren egy meghatározott földgáz mennyiség feletti rendelkezési jog két rendszerhasználó közötti átvezetése a földgázszállító rendszer fizikai vagy virtuális pontján, valamint a földgázelosztó rendszer fizikai pontján.
42.	Kapacitás	A GET 3. § 42. pont szerinti fogalom.
43.	Kapacitás aukció	Egy – a 2017/459 rendelet, a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat, valamint rendszerüzemeltetők szabályzata alapján lefolytatott – eljárás, amely során a kapacitások szétosztása piaci alapokon megvalósul.
44.	Kapacitásdíjas felhasználó	Az a felhasználó, aki üzemi paraméterek alapján 100 m ³ /óra feletti gáztechnikai normál állapotra átszámított névleges (össz)teljesítményű mérővel és órai kapacitás leköttetéssel rendelkezik kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél. Ezen felhasználók tekintetében a rendszerhasználó szerződési időszakon belüli legnagyobb kapacitás-lekötése nem lehet kisebb 15/15 °C-os fűtőérték alapú 3131 MJ/óránál.
45.	Kapacitáslekötési Platform	A GET 3. § 43. pont szerinti fogalom.
46.	Kapacitás megszakítási hiba	A kapacitás megszakítás elrendelésétől számított határidő után használt órai kapacitás igénybevételi szint és az elrendelt megszakítás alapján igénybe vehető órai kapacitásszint közötti különbség, amennyiben ez pozitív.
47.	Kapcsolódó rendszerüzemeltető	Az a rendszerüzemeltető, akinek az üzemeltetésében levő technológiai rendszer fizikai földgázforgalmazásra alkalmas módon csatlakozik egy másik rendszerüzemeltető rendszeréhez, továbbá a földgáztermelő.
48.	Kapcsolt kapacitás	A 2017/459 rendelet 3. cikk 12. pontjában meghatározott fogalom.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

49.	Karbantartás	Karbantartásnak minősül rendszerüzemeltetők fizikai rendszerének, illetve azok elemeinek élettartama alatt az adott elemnek az előírt működési feladatok teljesítéséhez szükséges állapotban tartásához vagy annak helyreállításához szükséges műszaki, adminisztratív és vezetői cselekvések kombinációja (MSZ EN 13306 európai szabvány).
50.	Kereskedési Platform (KP)	A 312/2014/EU rendelet 3. cikk 4. pontjában meghatározott fogalom.
51.	Kiegyensúlyozó földgáz	A GET 3. § 45. pont szerinti fogalom.
52.	Korlátozás	Intézkedéssorozat a fogyasztás csökkentésére, melynek célja az együttműködő földgázrendszer hidraulikai egyensúlyának helyreállítása. A szerződészerű megszakítható fogyasztás megszakítása nem minősül korlátozásnak.
53.	Közvetlen szállítóvezeteki felhasználó	Az a felhasználó, aki földgázt saját felhasználás céljára közvetlenül szállítóvezetékéből vételez.
54.	Legkisebb be- és kitarolási kapacitás	A felszíni technológia (kompresszorok, gázelőkészítők, szabályozó rendszerek, stb.) műszaki adottságai, paraméterei miatt egy óra alatt a földgáztároló által az betáplálási-kiadási ponton minimálisan fogadható és kiadható gázmennyiség. [kWh/nap, kWh/óra]
55.	LIO	„Local Issuing Office” - A magyar gázipari EIC kódokat a ENTSO-E Central Issuing Office (CIO) által engedélyezett jogi személy bocsájthat ki.
56.	Mérési különbszet és földgázszállítási veszteség	A földgázelosztó/földgázszállító rendszerbe betáplált és kiadott földgáz mennyiségeknek különbsége, amit a saját fogyasztás és a vezetékészlet változás figyelembevételével határoz meg a rendszerüzemeltető.
57.	Minőség Elszámolási Rend (továbbiakban: MER)	Az egyes hálózati pontokhoz tartozó kromatográf mintaáramok hozzárendelésének meghatározására szolgáló eljárásrend, ami szabályozza a kromatográfok mintaáramainak forgalmi rendtől függő helyettesítését is, valamint meghatározza az egyes hálózati pontokhoz tartozó éves súlyozott átlag égéshőt (tájékoztató jelleggel a fűtőértéket is) és földgázcsoportot. „A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz minőségi elszámolási rendje” tárgyú dokumentum a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján publikálásra kerül.
58.	MKEH	Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatal (az OMH jogutódja).
59.	MSZKSZ	Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség
60.	Névleges betárolási kapacitás	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáz betárolásra felhasználható összesített kapacitás. [kWh/nap]
61.	Névleges kitarolási kapacitás	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított, a földgáz kitarolásra használható összesített kapacitás. [kWh/nap]
62.	Névleges mobil kapacitás	A földgáztároló engedélyes üzemeltetésében lévő földgáztárolók önálló kapacitásai alapján, ezek eredőjeként számított földgáztárolásra felhasználható mobil kapacitás. [kWh]
63.	Nominálás	A GET 3. § 50. pont szerinti fogalom.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

64.	Nominálható kapacitás	A rendszerhasználó által lekötött kapacitásnak a másodlagos kapacitás ügylet során szerzett vagy eladott kapacitás mennyiséggel módosított és szűkület kezelési eljárás, karbantartás, megszakítás, korlátozás okán csökkentett mennyisége.
65.	OBA (Operational Balancing Account)	A szállítási rendszerüzemeltető és az erre vonatkozó együttműködési megállapodást aláíró kapcsolódó rendszerüzemeltető közötti dokumentum, mely tartalmazza a napi mért és a rendszerhasználókkal elszámolt energia mennyiség különbséget naponta és göngyöltve.
66.	OMSZ	Országos Meteorológiai Szolgálat
67.	Összekapcsolási pont	A GET 3. § 50a pont szerinti fogalom.
68.	Passzív rendszerhasználó	Az a rendszerhasználó, aki az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerhasználóval történt megállapodás szerint meghatalmazza az aktív rendszerhasználót, hogy nevében egyoldali nominálást nyújtson be az aktív rendszerüzemeltető részére.
69.	Passzív rendszerüzemeltető	Az a rendszerüzemeltető, aki a passzív rendszerhasználó felhatalmazása alapján az egyoldali nominálás szolgáltatás során az aktív rendszerüzemeltetővel történt megállapodás szerint kapja a nominálás értesítést az aktív rendszerüzemeltetőtől.
70.	POD	POD (Point of Delivery): - Átadási Pont - A rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók szerződésében a felhasználó felhasználási helyéhez hozzárendelt egyedi azonosító(k).
71.	Profil alapú elszámolási rendszer	A 100 m ³ /óra és annál kisebb mérőteljesítménnyel rendelkező háztartási és nem háztartási felhasználási helyek fogyasztásának előzetes gáznapi elszámolása (allokálása) a földgázelosztó által.
72.	Releváns pont	A szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett hálózathoz tartozó, a 715/2009/EK rendelet I. melléklet 3.2 pontja szerinti hálózati pontok.
73.	Rendszerhasználati szerződés	A GET 3. § 51. pont szerinti fogalom.
74.	Rendszerhasználó	A GET 3. § 51a. pont szerinti fogalom.
75.	Rendszerirányítás	A GET 3. § 52. pont szerinti fogalom.
76.	Rendszer-összekötési pont	A 2017/459 rendelet 3. cikk 2. pontjában meghatározott fogalom.
77.	Rendszerösszekötő	A GET 3. § 52d. pont szerinti fogalom.
78.	Rendszerüzemeltető	A GET 3. § 52a pont szerinti fogalom.
79.	Részleges szigetüzem	A GET 3. § 52b. pont szerinti fogalom.
80.	SCADA	Supervisory Control And Data Acquisition - Felügyelő, ellenőrző és adatgyűjtő rendszer. A földgázszállító rendszeren a TM rendszer részeként működő eszközök irányítását ellátó folyamatirányító rendszer.
81.	Szabad kapacitás	A GET 3. § 53. pont szerinti fogalom.
82.	Szállítási rendszerirányító	A GET 3. § 53b. pont szerinti fogalom.
83.	Szállítóvezeték	A GET 3. § 54. pont szerinti fogalom.

A MAGYAR FÖLDGÁZRENDSZER ÜZEMI ÉS KERESKEDELMI SZABÁLYZATA

84.	Szervezett földgázpiac	A GET 3. § 55 pont szerinti fogalom.
85.	Szerződött kapacitás a földgázelosztó rendszer kiadási pontján	A rendszerhasználó és a földgázelosztói rendszer üzemeltetője közötti hatályos rendszerhasználati (kapacitáslekötési) szerződésben lekötött kapacitás.
86.	Szezonális földgáztárolás	A rendszerhasználó mobil gázának az adott tárolási év betárolási időszakában történő egyszeri betárolása a földgáztárolóba és kitérési időszakában történő egyszeri kitérési időszaka a földgáztárolóból.
87.	Szigetüzem	A GET 3. § 55a. pont szerinti fogalom.
88.	Tárkiolvasás	A gáztechnológiai rendszeren, illetve felhasználónál telepített (hiteles, vizsgált) gázmennyiség mérő rendszer számítóművének belső memóriájából (tár terület) történő, különböző mérési időszakokra (óra, nap, hónap) vonatkozó adatok elektronikus kimásolása (kiolvasása) vizuálisan (megjelenítő felületen-display) vagy szoftveresen (szabványos csatlakozó felületen) a helyszínen vagy távleolvasás útján.
89.	Tárolási év	A GET3. § 55b. pont szerinti fogalom.
90.	Technikai (műszaki) kapacitás	A GET 3. § 55c pont szerinti fogalom
91.	Telemechanikai Rendszer (TM)	Földgázszállítási technológián elhelyezett eszközök, műszerek és kommunikációs berendezések, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége.
92.	Terhelésváltási sebesség	A földalatti gáztárolón egy óra alatt végrehajtható maximális kapacitásváltozás.
93.	Tranzakciós értesítés	Szervezett földgázpiacon, KP-n vagy azokon kívül létrejött ügylet részleteit tartalmazó üzenet, amely tartalma a rendszerhasználó portfóliójában az irányítól függően betárolásként vagy vételezésként kerül allokálásra a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
94.	Túlnominálás	A 2017/459 rendelet 3. cikk 25. pontjában meghatározott fogalom.
95.	Újrafelosztási eljárás	A rendszerüzemeltetők napi végleges allokációjának gáznapot követő módosítása.
96.	Újranominálás	A GET 3. § 63. pont szerinti fogalom.
97.	Újranominálási időszak	Gáznap előtt 16:00 kor kezdődő és három órával a gáznap vége előtt véget érő időszak, amely során a rendszerhasználók jogosultak újranominálást benyújtani.
98.	Újranominálási ciklus	A szállítási rendszerüzemeltető által végrehajtott folyamat, amelynek célja, hogy az újranominálás beérkezését követően a rendszerhasználó megkapja a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést.
99.	Üzemzavar	A GET 3. § 65. pont szerinti fogalom.
100.	Vásárolt kapacitás	A GET 3. § 67. pont szerinti fogalom.
101.	Virtuális tárolói szolgáltatás	Olyan tárolási szolgáltatás, amely lehetőséget biztosít a rendszerhasználó számára a földgáztároló valós fizikai földgázforgalmával és/vagy az időszak szerint meghirdetett tárolási iránnyal ellentétes irányú földgázforgalmazásra.
102.	Visszaigazolt mennyiség	A gáznapra vonatkozóan a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiség.

103.	Zéró nominálás	A rendszerhasználó által leadott olyan nominálás, amelyben a gáznapra vonatkozó tervezett kapacitáshasználat és szállítási feladat nulla.
104.	Zéró tranzakciós értesítés	Olyan tranzakciós értesítés, amely alapján nulla mennyiség allokálendő.

3. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK LEÍRÁSA

3.1. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER SZEREPLŐI

3.1.1. Rendszerüzemeltetők

- i. Szállítási rendszerüzemeltető;
- ii. Földgáztároló engedélyes;
- iii. Földgázelosztó.

3.1.2. Telephelyi szolgáltató

Telephelyi szolgáltató a VHR vonatkozó előírásait⁶ és a jelen Szabályzatban a földgázelosztóra vonatkozó szabályokat köteles betartani.

3.1.3. Hozzáférésre jogosultság

(a) A földgázszállító rendszer használatára jogosultak:

- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
- ii. földgázkereskedelmi engedélyesek, ide értve a korlátozott földgázkereskedelmi engedélyeseket is;
- iii. egyetemes szolgáltatók;
- iv. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítói kiegyensúlyozó földgáz biztosítása céljából;
- v. a rendszerüzemeltetők technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
- vi. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivitel érdekében az adott földgázszállító rendszerbe táplált termelésük mértékéig;
- vii. MSZKSZ a biztonsági készlet feltöltéséhez szükséges kapacitások mértékéig;
- viii. az a természetes vagy jogi személy, aki a rendszert a földgáz Magyarország területén történő átszállítása (átszállítató) céljából veszi igénybe; Az együttműködő földgázrendszerhez való hozzáférése során a kapacitáslekötés általános szabályai az irányadók. A hozzáférés feltétele, hogy a szolgáltatást igénybevevő a szállítási rendszerüzemeltető számára írásban nyilatkozzon arról, hogy a szállítás átszállításnak minősül, a földgázt nem értékesíti Magyarország területén működő földgázkereskedőnek és/vagy felhasználónak.
- ix. az a természetes vagy jogi személy (bértároltató), aki a bértároláshoz a földgázszállító rendszer határkeresztezési betáplálási-kiadási és tárolói pontjait az elérhető szabad kapacitás függvényében használja. Az együttműködő földgázrendszerhez való hozzáférése során a kapacitáslekötés általános szabályai az irányadók. A tárolói hozzáférés feltétele, hogy a szolgáltatást igénybevevő a földgáztároló engedélyes számára írásban nyilatkozzon arról, hogy a tárolás bértárolásnak minősül, a tárolóban általa tárolt földgázt nem értékesíti Magyarország területén működő földgázkereskedőnek és/vagy felhasználónak.

⁶ VHR 13. §

- (b) A földgázelosztó rendszer használatára jogosultak:
- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
 - ii. földgázkereskedelmi engedélyesek;
 - iii. egyetemes szolgáltatók;
 - iv. a földgázelosztó technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
 - v. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivétel érdekében az adott földgázelosztó rendszerbe táplált termelésük mértékéig.
- (c) A földgáztároló rendszer használatára jogosultak:
- i. saját jogon eljáró felhasználók saját felhasználásuk mértékéig;
 - ii. földgázkereskedelmi engedélyesek, ide értve a korlátozott földgázkereskedelmi engedélyeseket is;
 - iii. egyetemes szolgáltatók;
 - iv. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítói kiegyensúlyozó földgáz biztosítása céljából;
 - v. a rendszerüzemeltetők technológiai és veszteség kezelési célra használt földgáz mértékéig;
 - vi. MSZKSZ a biztonsági készletezéshez szükséges kapacitások mértékéig;
 - vii. földgáztermelők Magyarország területéről történő kivétel érdekében az adott földgáztároló rendszerbe táplált termelésük mértékéig;
 - viii. a bértárolást végző jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozás.

3.2. RENDSZERÜZEMELTETŐK ÉS RENDSZERHASZNÁLÓK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

3.2.1. Rendszerhasználati szolgáltatások meghatározása

- (a) A rendszerüzemeltetők által nyújtott szolgáltatások igénybevétele csak az igénybevett szolgáltatásra vonatkozó érvényes rendszerhasználati szerződés megléte esetén lehetséges.
- (b) Az alap-, a külön díjas és a választható szolgáltatások igénybevételének feltételeit a rendszerüzemeltetők üzletszabályzata tartalmazza.

3.2.1.1. Alapszolgáltatások

A rendszerüzemeltetők által biztosított alapszolgáltatások igénybevételére a rendszerhasználók a Tarifarendelemben meghatározott rendszerhasználati díjak megfizetése és a kapcsolódó áralkalmazási feltételek mellett jogosultak.

3.2.1.1.1. A szállítási rendszerüzemeltető által biztosított alapszolgáltatások

A szállítási rendszerüzemeltető által valamennyi rendszerhasználó számára biztosított alapszolgáltatások a következők:

- i. a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontonkénti szabad kapacitásának meghatározása és közzététele;

- ii. rendszerhasználati szerződések megkötése jelen Szabályzat szerint meghirdetett földgázszállító rendszeri kapacitások használatára a következők alapján:
- Kiadási nyomásérték
 - új kiadási pontok esetén:
 - Szabályozott nyomásértéket 3 és 15 bar között lehet igényelni. A beállított nyomásérték +5, -4 % pontosságú.
 - Nem szabályozott ún. távvezetéki kiadási nyomást lehet igényelni; ez esetben a garantált minimumnyomást a földgázszállító rendszer adottságainak függvényében ajánlja fel a szállítási rendszer-üzemeltető, amelyet a későbbiekben a peremfeltételek megváltozása esetén felülvizsgálhat, szükség esetén módosíthat.
 - meglévő kiadási pontok esetén:
 - A szállítási rendszerüzemeltető működési engedélyében rögzítettek szerint kell biztosítani.
 - Szabályozott vagy nem szabályozott kiadási nyomásértéket a rendszer alkalmassági vizsgálatának megfelelően lehet módosítani a szállítási rendszerüzemeltető hozzájárulása alapján.

A kiadási nyomásértéket új kiadási pontok esetén a csatlakozási szerződésben, vagy fejlesztési megállapodásban kell rögzíteni, illetve a megvalósítást követően a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek az együttműködési megállapodásban is rögzíteni kell.

 - Kiadási hőmérséklet: kiadási ponton mért gázhőmérséklet az együttműködési megállapodásban meghatározott időtartamon kívül nem lehet kevesebb, mint 0 C°.
 - iii. előírt pontosságú (V. számú melléklet szerinti) mérések biztosítása;
 - iv. földgázszállító rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása a Szabályzat 8.6. pontjának és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően:
 - a földgázszállító rendszer kapacitásának vizsgálata és meghatározása a betáplálási-kiadási pontokon;
 - a földgázszállító rendszer technikai és szabad kapacitásának közzététele betáplálási-kiadási pontokra vonatkozóan;
 - felhasználói igény előrejelzések fogadása és feldolgozása;
 - aukciók lebonyolítása;
 - hosszú távú és rövid távú kapacitáslekötések kezelése;
 - másodlagos kapacitások átadás-átvételének lebonyolítása.
 - v. a földgázszállító rendszerre vonatkozó nominálások fogadása és feldolgozása;
 - vi. földgázszállítási feladatok végrehajtása a rendszerhasználók általi nominálásoknak és a rendszerhasználati szerződéseknek megfelelően, az alábbiak szerint:
 - a betáplálási pontokon a földgáz átvétele és annak mennyiségi és minőségi (a mennyiség pontos meghatározásához szükséges mértékű) bizonylatolása;

- a kiadási pontokon a földgáz mennyiségi és minőségi átadása és bizonylatolása;
 - a rendszerhasználók által átadott földgáz szállítása és felelős megőrzése a betáplálási és a kiadási pontok között;
 - az együttműködő földgázrendszer összevont hálózati pontjaira leadott nominálások egyezségének ellenőrzése, nem egyezés esetére vonatkozó eljárásrend kidolgozása a külföldi vagy hazai kapcsolódó rendszerüzemeltetővel és annak alkalmazása;
- vii. a földgázszállító rendszer hidraulikai egyensúlyának biztosítása érdekében megfelelő intézkedések megtétele:
- az együttműködő földgázrendszer napon belüli egyensúlyának megtervezése;
 - napi operatív intézkedések megtétele a rendszeregyensúly biztosítása érdekében a rendszerhasználók által elsődlegesen a KP-n, továbbá más átlátható és megkülönböztetés mentes módon biztosított rugalmassági eszközök, valamint annak hiánya esetén a szállítási rendszerüzemeltető saját forrásai igénybevételével;
- viii. a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain forgalmazott (átvett-átadott) földgáz mennyiségek a rendszerhasználók részére történő meghatározása és felosztása a kapcsolódó rendszerüzemeltetők allokálása alapján;
- ix. végleges és az újrafelosztási eljárás során korrigált mennyiségi és pénzügyi elszámolás készítése, beleértve a kapacitás túllépési, nominálás eltérési- és a kiegyensúlyozási pótdíjat, és azok megküldése a szerződött partner részére;
- x. a földgázszállító rendszer folyamataira vonatkozó Informatikai Platform fejlesztése és üzemeltetése:
- a vonatkozó jogszabályban⁷ és jelen Szabályzat 16. fejezetében meghatározott alap adatszolgáltatás biztosítása;
 - a jogszabályokban és a Szabályzatban meghatározott adatszolgáltatás biztosítása a szerződött partner részére.
- xi. Az együttműködő földgázrendszer képviselője nemzetközi szakmai szervezetekben.
- xii. a földgáz szagosítása:
- A szagosítási szolgáltatás szerződéses feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata és az Áralkalmazási rendelet tartalmazza.

3.2.1.1.2. A szállítási rendszerirányító által végzett feladatok

- i. Az együttműködő földgázrendszer szükséges fejlesztéseinek összehangolása, a fejlesztési javaslatok egyeztetése, összegzése, a fejlesztési javaslat elkészítése és a Hivatalhoz történő betérjesztése;

⁷ 86/2003. (XII.16.) GKM rendelet

- ii. a Szabályzat elkészítése és az elkészített tervezet Hivatalhoz jóváhagyásra történő beterjesztése;
- iii. az együttműködő földgázrendszer együttműködő képességének megőrzése érdekében szükséges intézkedések megtervezése, a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó javaslata alapján a Korlátozási Besorolás összeállítása és a Hivatalhoz jóváhagyásra történő beterjesztése;
- iv. földgázellátási zavar vagy földgázellátási válsághelyzet esetén az együttműködő földgázrendszeren a szükséges korlátozás irányítása;
- v. közreműködés az együttműködő földgázrendszer fejlesztése céljából jóváhagyott fejlesztési terv végrehajtása érdekében meghatározott pályázat előkészítésében;
- vi. a fenti tevékenység ellátására alkalmas adatforgalmi és informatikai rendszer üzemeltetése.

3.2.1.1.3. A földgázelosztó által biztosított alapszolgáltatások

A földgázelosztó a földgázelosztó hálózatot igénybevevő rendszerhasználók számára az alábbi alapszolgáltatásokat biztosítja:

- i. a földgázelosztó rendszeri kapacitáslekötés lebonyolítása érdekében:
 - a földgáz elosztása a földgázelosztó rendszer betáplálási-kiadási pontjai között;
 - adatszolgáltatási kötelezettség a földgázelosztó rendszer betáplálási pontonkénti szabad kapacitásának közzétételére;
 - közzéteszi a földgázelosztó rendszer betáplálási pontonkénti napi égéshő adatokat;
 - az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadja az elosztóvezetésekről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását profilcsoportonkénti bontásban.
 - rendszerhasználati szerződéskötés a földgázelosztó hálózaton történő elosztásra.
- ii. a földgázelosztó rendszer fizikai egyensúlyának biztosítása érdekében:
 - a földgázelosztó rendszerre vonatkozó nominálások fogadása, feldolgozása
 - napi operatív intézkedések megtétele;
 - a szükséges felhasználói korlátozó intézkedések elrendelése esetén azok végrehajtása és végrehajtatása a földgázelosztó rendszeren;
 - diszpécser- és készenléti szolgálat folyamatos működtetése;
- iii. a gáznap utáni elszámolás készítése;
- iv. a földgázelosztó rendszer betáplálási pontjain a mért, a szállítási rendszerüzemeltetőtől, a csatlakozó elosztótól, a termelőtől átvett földgázmennyiségnek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és a csatlakozó rendszeri rendszerhasználók az adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése az elosztói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;

- v. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a hiteles mérés megvalósítása (átalány díjas felhasználók kivételével);
- vi. a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain a gázmérők leolvasása az üzletszabályzatban meghatározott gyakorisággal, a végleges mennyiségi elszámolás elkészítése és megküldése a földgázelosztó rendszert használó rendszerhasználóknak. Az adatszolgáltatás minimális tartalmi elemei: felhasználó név, cím, felhasználási hely címe, POD, mérő gyári szám, leolvasás ideje, leolvasott mennyiség, előző leolvasás ideje, előző leolvasott mennyiség, elszámolt mennyiség (m³ és MJ), elszámolási időszakra érvényes skálázási tényező, elszámolási időszakot követő időszak skálázási tényező. Az adatszolgáltatást minden földgázelosztónak egységes formában kell nyújtania.
- vii. nyilvántartja a felhasználási hely és a felhasználó adatait, amelyről a rendszerhasználó kérésére igazolást ad, és amely nyilvántartás legalább a következő adatokat tartalmazza: felhasználási hely egyedi azonosítója, felhasználási helyen lévő fogyasztásmérő berendezés jellemző adatai és azonosító száma, felhasználó vásárolt-, lekötött kapacitása, felhasználó profilba sorolása, felhasználó korlátozási besorolása, felhasználó azonosításához szükséges adatok és felhasználó fogyasztási adatai;
- viii. végrehajtja a kereskedőváltás kapcsán felmerülő földgázelosztói feladatokat;
- ix. a GET-ben foglaltaknak megfelelő ügyfélszolgálatot működtet;
- x. közintézményi felhasználó esetén igénybejelentésre biztosítja a kikapcsolás alóli mentességet (moratórium);
- xi. a földgázelosztó hálózat kiadási pontján a lekötött maximális kapacitás feletti túllépések figyelése, meghatározása és megküldése az érintett rendszerhasználó felé;
- xii. profil alapú elszámolási rendszer fejlesztése, karbantartása és működtetése;
- xiii. profil alapú elszámolási rendszer működtetéséből adódó utólagos korrekció alapadatainak biztosítása, pénzügyi elszámolások előkészítése;
- xiv. iparági adatcsere modell fejlesztése, karbantartása, működtetése a XV. sz. melléklet szerinti Adatcsere Szabályzatban megfogalmazottaknak megfelelően.

3.2.1.1.4. A földgáztároló engedélyes által biztosított alapszolgáltatások

- (a) A földgáztároló engedélyes által valamennyi rendszerhasználó számára biztosított alapszolgáltatás szezonális, nem megszakítható földgáztárolási kapacitás rendelkezésre bocsátása a 8.11. pontban foglaltak szerint, amelyre vonatkozóan az engedélyes az alábbi tevékenységeket végzi:
 - i. kapacitásadatok meghatározása és közzététele:
 - a tárolási kapacitást lekötő által igénybe vehető terhelésváltási paraméterek (fel- és leterhelési korlátok) folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a földgáztároló töltöttségének függvényében rendelkezésre álló aktuális ki- és betárolási kapacitás folyamatos és aktualizált közzététele;

- a földgáztároló kapacitásának meghatározása és folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a földgáztároló szabad mobil-, kitérési és betérési kapacitásának folyamatos és aktualizált közzététele;
 - a lekötésre felkínált kapacitás-csomagok összetételének (mobilkapacitás, betérési és kitérési kapacitás) és a csomagok darabszámának közzététele;
 - az egyedileg (nem csomagban) lekötésre felkínált mobilkapacitás, betérési és kitérési kapacitás közzététele;
 - a földgáztároló engedélyes által felkínált kapacitások mindkét ajánlattípusban a teljes mennyiség mértékéig külön-külön leszerződhetők.
- ii. földgáztérítési szerződéskötés;
 - iii. kapacitáslekötési folyamat lebonyolítása a Szabályzatnak megfelelően;
 - iv. a szerződött mennyiségek betérése;
 - v. a földgáztárolóban elhelyezett földgáz szerződött minőségben történő kitérése;
 - vi. a szerződő partner által átadott földgáz felelős megőrzése a tárolási tevékenység teljes folyamatában;
 - vii. földgáztérítési nominálások fogadása, kapacitásvizsgálatok elvégzése, ellenőrzése és visszaigazolása;
 - viii. hőmennyiség (és térfogat) alapú napi elszámolások készítése, és a tárgyhónapot követő 5. munkanapig elszámolás a havi gázforgalomról, valamint az ezzel összefüggő adatszolgáltatás lebonyolítása;
 - ix. napi szintű földgázminőség ellenőrzése a ki- és betérési folyamán, mérések (saját méréssel, vagy külső fél által történő) elvégzése és bizonylatolása;
 - x. a földgáztároló betérési-kiadási pontjain a mért, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőtől és a termelőtől átvett földgáz mennyiségek napi allokálása a földgáz átadás-átvételében érintett saját és csatlakozó rendszeri rendszerhasználók adott ponton értelmezett kereskedelmi kapcsolataira, illetve megküldése a tárolói rendszerhasználóknak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek;
 - xi. a Szabályzatban és a vonatkozó rendeletekben meghatározott adatszolgáltatás biztosítása;
 - xii. az elszámolás alapjait képező mérésekhez használt saját, vagy külső fél által biztosított mérőeszközök mérési pontosságának fenntartása, valamint a külső fél által üzemeltetett mérőeszközök rendszeres vizsgálatának ellenőrzése;
 - xiii. a kapcsolódó rendszerek közös pontjaira leadott nominálások egyezésének ellenőrzése a nem egyezés esetére vonatkozó eljárásrend kidolgozása a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel, és a kidolgozott eljárásrend szerinti működés biztosítása;
 - xiv. kapacitások és mobil gázkészlet átadás-átvételének támogatása a földgáztérítési Informatikai Platformon.

- (b) A földgáztároló engedélyes által a tárgyalásos kapacitásokra vonatkozóan biztosított alapszolgáltatás igénybevételére a rendszerhasználó a szerződésben meghatározott ár megfizetése mellett jogosult, amennyiben a Hivatal a szabályozott hozzáférés biztosítása alól felmentést adott a földgáztárolónak.

3.2.1.2. Külön díjas szolgáltatások

A rendszerüzemeltetők a Keretrendeletben meghatározott alapszolgáltatásokon túli egyéb nem piaci alapú szolgáltatásokat a Tarifarendeletben meghatározott külön díj ellenében és az Árkalkalmazási rendelet előírásainak megfelelően nyújtják. Ezen szolgáltatások nyújtásának szerződéses feltételeit a rendszerüzemeltetők üzletszabályzatai tartalmazzák.

3.2.1.3. Választható szolgáltatások

A rendszerüzemeltetők által a rendszerhasználók számára biztosított választható szolgáltatásokat és szerződéses feltételeket a VHR vonatkozó bekezdése⁸ alapján a rendszerüzemeltetők üzletszabályzata tartalmazza, amely szolgáltatások igénybevétele az üzletszabályzatban meghatározott – a Hivatal által a VHR vonatkozó paragrafus⁹ alapján jóváhagyott - díj ellenében lehetséges.

3.2.1.4. Nem engedélyköteles tevékenységnek minősülő, egyedileg igényelt egyéb szolgáltatások

- (a) A VHR vonatkozó bekezdése¹⁰ szerinti egyedi igényeket a rendszerhasználóknak írásban kell benyújtaniuk a rendszerüzemeltetőhöz.
- (b) Az igényelhető szolgáltatások teljesíthetőségét a rendszerüzemeltető az igény megismerését követően elbírálja. Az igény elbírálásakor az azonos bánásmód elvét minden körülmények között be kell tartani.
- (c) Az egyedileg igényelt szolgáltatásokat a többi rendszerhasználó részére is elérhetővé kell tenni. Ennek érdekében ezeket a szolgáltatásokat a rendszerüzemeltető az internetes honlapján közzéteszi.

3.3. RENDSZERÜZEMELTETŐK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

3.3.1. Együttműködési megállapodások a hazai rendszerüzemeltetők között

- (a) Az együttműködő földgázrendszer minden, a tevékenységükkel érintett - ide értve a próbaüzemet is - csatlakozó pontjára vonatkozóan
- i. a szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázelosztóval;
 - ii. a szállítási rendszerüzemeltetőnek vagy a földgázelosztónak a földgáztároló engedéllyessel;
 - iii. a szállítási rendszerüzemeltetőnek, a földgáztároló engedélyesnek, és a földgázelosztónak a földgáztermelővel;
 - iv. a földgázelosztónak a földgázelosztóval;
 - v. a telephelyi engedélyesnek a földgázelosztóval vagy szállítási rendszerüzemeltetővel;

⁸ VHR 79. § (3)

⁹ VHR 150. §

¹⁰ VHR 79. § (4)

- vi. a szállítási rendszerüzemeltetőnek a közvetlen szállítóvezeték felhasználóval;
 - vii. szállítási rendszerüzemeltetőnek a szállítási rendszerüzemeltetővel;
 - viii. a szállítóvezeték létesítőnek a szállítási rendszerüzemeltetővel megkötött együttműködési megállapodásban kell rendelkezni az érintett pont közös használatáról, a kötelezettségek és felelőségek rögzítéséről, az elszámolások és a vitás kérdések rendezéséről.
- (b) A telephelyi engedélyes a földgázszállító vezeték és a telephelyi vezeték csatlakozási pontján, illetve a földgázelosztó vezeték és a telephelyi vezeték csatlakozási pontján kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek tekintendő.
- (c) A telephelyi engedéllyel való együttműködés során a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszerhez, a földgázelosztó a földgázelosztó rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetőre vonatkozó előírásoknak megfelelően jár el.
- (d) Az (a) pont szerinti engedélyesek közötti kapcsolattartás az együttműködési megállapodásokban előírtak szerint történik. Ezen együttműködési megállapodásokban kell rögzíteni a kapcsolattartók nevét, címét, beosztását, felelősségét és elérhetőségét.
- (e) A szállítóvezeték létesítő engedély kérelmezője, illetve a létesítendő vezetékhez kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltető közötti együttműködési megállapodásra vonatkozó előírásokat a VHR vonatkozó paragrafusa¹¹ tartalmazza.
- (f) Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:
- i. Eljárásrend az érintett hálózati pont használatáról;
 - ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
 - iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
 - iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai;
 - v. A rendszerhasználók azonosításának szabályai;
 - vi. Napi szállítandó mennyiségek egyeztetése;
 - vii. A lekötött kapacitások egyeztetése (a kapcsolódó pontok(ok) használatához és a Korlátozási Besorolás összeállításához);
 - viii. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira;
 - ix. Eljárás a lekötött kapacitás túllépése esetén;
 - x. Eljárás kapacitásfejlesztésre vonatkozóan;
 - xi. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
 - xii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
 - xiii. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
 - xiv. Földgáz szagosításával kapcsolatos egyéb információk;
 - xv. Adatszolgáltatás;
 - xvi. Megszakítás és korlátozás elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);

¹¹ VHR 98/C. §

- xvii. Megszakítás és korlátozás kidolgozása, különös tekintettel a lekötött kapacitások egyeztetésének módjára, valamint ennek elrendelése és végrehajtása (rendkívüli helyzetekben történő együttműködés);
 - xviii. Üzemzavar és karbantartás miatti üzemszünet;
 - xix. Kapcsolattartás módja, a Felek képviselői;
 - xx. Vitás kérdések rendezése;
 - xxi. Jogutódlás.
- (g) Az együttműködési megállapodások tartalmának egységessége érdekében azon rendszerüzemeltetők, amelynek rendszereihez csatlakozási lehetőség áll fenn, honlapjukon minta megállapodásokat tesznek közzé:
- i. a szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállítási betáplálási-kiadási pontokra;
 - ii. a földgázelosztók azon földgázelosztói betáplálási pontjaira, ahol a betáplálás közvetlenül a földgáztermelő rendszeréből történik;
 - iii. a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerek kiadási pontjaira;
 - iv. a földgáztároló engedélyes azon földgáztárolói betáplálási-kiadási pontra, ahol a betárolás vagy kitérítés közvetlenül a földgáztermelő rendszerére, vagy abból történik.

3.3.2. Rendszerüzemeltetők és határon túli rendszerüzemeltetők kapcsolattartásának szabálya

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a határon túli kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel kötelesek együttműködési megállapodást kötni. Az együttműködési megállapodás minimális tartalmi elemei a következők:
- i. Eljárásrend az érintett pont használatáról;
 - ii. A földgáz átadás-átvételi helye;
 - iii. Átadási nyomás és hőmérséklet;
 - iv. A földgáz betáplálási-kiadási pont(ok) kapacitásai, kapacitások összekapcsolásának szabályai;
 - v. Rendszerhasználók által megadott szállítató párok, illetve a gáz napi nominálások egyeztetési szabályai;
 - vi. Allokálás a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira;
 - vii. A földgáz mennyiségének mérése és elszámolása;
 - viii. A földgáz minőségi jellemzői és azok mérése, bizonylatolási rendje;
 - ix. A mennyiségi és a minőségi adatok kifogásolása;
 - x. Kommunikáció és adatátvitel;
 - xi. Válsághelyzet kezelése;
 - xii. Üzemzavar és karbantartás miatti üzemszünet;
 - xiii. Kapcsolattartás módja, a felek képviselői, az objektumokra történő belépés rendje;
 - xiv. Adatszolgáltatás rendje;
 - xv. A fejlesztési, felújítási és karbantartási tevékenységgel kapcsolatban az egyes felek kötelezettségei és a szükséges egyeztetések módja;

- xvi. Vitás kérdések rendezése;
 - xvii. Jogutódlás.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők diszpécser szervezete folyamatos, közvetlen operatív kapcsolatot tart fenn a kapcsolódó külföldi rendszerüzemeltető diszpécser szervezetével.
- (c) Amennyiben a határon túli kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél alkalmazott nominálási szabályok nem a Szabályzatban meghatározott mértékegységet és módszereket írnak elő, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodásban rögzíti azokat az elveket, konverziós módszert, szabályt és a szükséges paramétereket, amelyek alapján a rendszerhasználó a nominálásához szükséges átváltásokat el tudja végezni. Mindezeket az információkat és folyamatosan aktualizált paramétereiket a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján publikálja.

4. MŰSZAKI KERETRENDSZER

4.1. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FELÉPÍTÉSE

4.1.1. Földgázszállító rendszer

- (a) Földgázszállító rendszert szállítási rendszerüzemeltetői engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földgázszállító rendszerek az alábbiakban felsorolt főbb elemekből állhatnak:
- i. határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok;
 - ii. összekapcsolási pontok;
 - iii. termelői betáplálási pontok;
 - iv. tárolói betáplálási-kiadási pontok;
 - v. vezetékszakaszok;
 - vi. Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP);
 - vii. kompresszorállomások;
 - viii. gázátadó állomások, kiadási pontok;
 - ix. gázvezetéki csomópontok;
 - x. bányászati villamos és technológiai hírközlő kábelek;
 - xi. rendszerirányító központ;
 - xii. Országos Telemechanikai Rendszer;
 - xiii. Informatikai Platform;
 - xiv. Simone szimulációs szoftver;
 - xv. rendszerirányítást, üzemeltetést, karbantartást támogató szoftverek;
 - xvi. korrózió védelmi berendezések;
 - xvii. központi és egyedi szagosító rendszerek;
 - xviii. földgáz mennyiség és minőségmérő berendezések.
- (c) A földgázszállító vezeték rendszer részletes leírása a szállítási rendszerüzemeltető működési engedélyében található.

4.1.2. Földgázelosztó rendszerek

- (a) Földgázelosztó rendszert földgázelosztói engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földgázelosztó rendszerek az alábbi főbb elemekből állnak:
 - i. nagynyomású elosztóvezetékek;
 - ii. nagy-középnomású elosztóvezetékek;
 - iii. középnomású elosztó vezetékek;
 - iv. növelt kisnyomású elosztóvezetékek;
 - v. kisnyomású elosztóvezetékek;
 - vi. körzeti nyomásszabályozó állomás;
 - vii. települési gázfogadó állomások;
 - viii. korrózióvédelmet biztosító berendezések;
 - ix. diszpécser központok;
 - x. fogyasztásmérő berendezések, korrektorok, nyomásszabályozók;
 - xi. távadat továbbító és fogadó berendezések;
 - xii. Informatikai Platform.

4.1.3. Földalatti gáztároló rendszerek

- (a) Földalatti gáztároló rendszert földgáztároló engedélyes üzemeltethet.
- (b) A földalatti gáztároló rendszerek jellemző adatai a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában találhatóak.
- (c) A földalatti gáztároló rendszerek főbb elemei:
 - i. besajtoló/kitermelő kúthálózatok;
 - ii. földtani tároló szerkezetek;
 - iii. mezőbeli gyűjtő és földgázelosztó rendszerek;
 - iv. gázelőkészítő technológiai rendszerek;
 - v. kompresszor telepek;
 - vi. segédüzemek;
 - vii. Földgáztárolói Informatikai Platform;
 - viii. diszpécser központ;
 - ix. a betáplálási-kiadási pontig kiépített vezetékek.
- (d) A földgáztároló engedélyes a földalatti gáztároló rendszeren működő irányítástechnikai rendszerrel és annak üzemeltetésére alkalmas személyzettel, valamint olyan egyéb technikai háttérrel rendelkezik, amely biztosítja a földgáztárolási tevékenység működésének teljes körű támogatását és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való folyamatos (on-line) információcserét.

4.1.4. Telephelyi rendszerek

- (a) A telephelyi rendszereket a telephelyi engedélyesek üzemeltetnek.
- (b) A telephelyi rendszerek az alábbi főbb elemekből állnak:
 - i. nagynyomású telephelyi vezetékek;

- ii. nagy-középnomású telephelyi vezetékek;
- iii. középnomású telephelyi vezetékek;
- iv. növelt kisnyomású telephelyi vezetékek;
- v. kisnyomású telephelyi vezetékek;
- vi. körzeti nyomásszabályozó állomás;
- vii. telephelyi gázfogadó állomások;
- viii. korrózióvédelmet biztosító berendezések;
- ix. diszpécser központok;
- x. Informatikai Platform.

4.2. A GÁZMINŐSÉGGEL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

4.2.1. Földgázminőségre vonatkozó előírások

- (a) A földgáz minősége akkor megfelelő, ha teljesíti VHR 11. sz. mellékletében foglalt előírásokat.
- (b) A VHR 11. sz. mellékletében definiált 2S gázcsoport csak teljes szigetüzem esetén táplálható be a földgázszállító rendszerbe.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a Minőség Elszámolási Rendben (MER) közzéteszi a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó, az egyes pontokon forgalmazott napi gázmennyiségekkel súlyozott égéshő alapján képzett átlagokat, valamint tájékoztató jelleggel a gázévet megelőző évben előforduló minimum és maximum égéshő értékeket, továbbá szintén tájékoztató jelleggel közzé teszi a napi gázmennyiségekkel súlyozott fűtőérték alapján képzett átlagokat. A MER elkészítésének szabályait, tartalmi követelményeit jelen Szabályzat 6.8.1.7 pontja tartalmazza. Az ennek megfelelő földgázminőség egy ajánlás a kereskedők és a felhasználók számára a szerződésben rögzített égéshő, illetve bármely, az adott betáplálási vagy kiadási ponttal kapcsolatos térfogat – energiatartalom számításhoz. A napi minőségi és összetétel adatoknak az összevont átlag mennyiségátlagos súlyozott átlagértékeit kell tekinteni.
- (d) Amennyiben egy termelési ponton a termelő jelzi, hogy a publikált égéshőtől 5%-nál nem nagyobb mértékben eltérő földgázt fog a rendszerbe betáplálni, ezt a MER-ben a szállítási rendszerüzemeltető átvezetheti.
- (e) A földgázszállító rendszer kiadási pontjain vagy e pontokról ellátott földgázelosztói rendszereken, amennyiben azok nem teljes vagy részleges szigetüzemek, a kereskedők és egyetemes szolgáltatók számára a MER és a VHR vonatkozó rendelkezése¹² által meghatározott égéshő tartományra ajánlott szerződni a felhasználókkal, kereskedőkkel.
- (f) Szigetüzemben a szigetüzemet működtető rendszerüzemeltető köteles minden év február 15-re napi betáplált gázmennyiségekkel súlyozott szigetüzemi égéshő átlagot képezni a MER-ben meghatározott módon és azt honlapján publikálni. A szigetüzemben a felhasználókkal a kereskedők kötelesek a publikált égéshőből a VHR vonatkozó rendelkezése¹³ által meghatározott égéshő tartományt a felhasználókkal szerződésben rögzíteni.

¹² VHR 66/A. §

¹³ VHR 66/A. §

- (g) A földgázszállító rendszer betáplálási pontján betáplált földgáz minősége akkor megfelelő, ha eleget tesz az (a) pont feltételeinek és a betáplált földgáz égéshője nem tér el $\pm 5\%$ -nál nagyobb mértékben azon kiadási pontra a MER-ben publikált égéshő átlagától, amelyekre a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai elemzése alapján a legnagyobb valószínűséggel kerülhet a betáplált földgáz. Amennyiben a földgáztermelő által betáplált földgáz miatt a szállítóvezeték kiadási pontjain a földgáz égéshője $\pm 5\%$ -nál nagyobb mértékben változik a betáplálást megelőző gázév átlagos földgáz-égéshőjéhez képest a VHR vonatkozó rendelkezése¹⁴ szerint, akkor a szállítási rendszerüzemeltető írásban jelzi a termelőnek - melyet az érintett rendszerhasználók részére is megküld -, hogy a nem megfelelést szüntesse meg.

4.2.2. A gázminőség nyomon követése és rövidtávú előrejelzése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a gázminőség rendszer-összekötési pontokon történő rövidtávú nyomon követése tekintetében a 2015/703 rendelet előírásainak megfelelően jár el.
- (b) A 2015/703 rendelet előírásainak figyelembevételével a szállítási rendszerüzemeltető a gázminőség rövid távú változásairól az (a) pontban foglaltakon túlmenően az alábbi partnereinek ad tájékoztatást:
- olyan közvetlen szállítóvezeteki felhasználók, vagy az őket ellátó rendszerhasználók, amely felhasználók üzemi folyamatait hátrányosan befolyásolják a gáz minőségében bekövetkező változások,
 - olyan földgáztároló engedélyesek, amelyek üzemi folyamatait hátrányosan befolyásolják a gáz minőségében bekövetkező változások.
- (c) Egyéb partnerek igénye esetén a tájékoztatás kielégíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető egyedileg, 30 napon belül megvizsgálja.

4.2.3. A földgáztermelő által betáplált gáz minőségváltozásból eredően szükségessé váló készülékátállítás vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az 5 éves várható termelési adatok alapján a földgáztermelő által szolgáltatott és általa garantált mennyiségi és minőségi adatok szerint meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően szükségessé válik a készülékek átállítása, vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése.
- (b) Ha szükséges a készülékek átállítása, a szállítási rendszerüzemeltető annak tervezett időpontját megelőző két gázévvvel korábban köteles az érintett rendszerüzemeltetőt értesíteni. A rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a felhasználókat a készülékek átállításának szükségességéről és folyamatáról.
- (c) Az (a) bekezdés szerinti adatszolgáltatás nem megfelelése vagy elmaradása folytán keletkező károkért a földgáztermelő tartozik felelősséggel.
- (d) Minőségváltozásból eredően akkor válik szükségessé a készülékek átállítása, vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése, ha megváltozik a földgáztermelő által betáplált gáz gázcsoportja. Minden kiadási pont gázcsoport besorolásának a nyilvántartását jelen Szabályzat 6.8.1.7 szerinti a MER tartalmazza.

¹⁴ VHR 66/A. §

- (e) Egy földgázcsoporton belül a földgáz égési jellemzőinek csak olyan mértékű változása megengedett az MSZ 1648 szabvány előírásai alapján, amely a gázkészülék működését nem befolyásolja, azaz a készülék, az égő megváltoztatását, illetve átalakítását nem teszi szükségessé. Az eredetileg szolgáltatottól eltérő csoportba tartozó földgázt csak a készülék megfelelő átállítása (alkatrészcsere, átszerelés) után szabad szolgáltatni.

4.3. SZIGETÜZEM MŰKÖDÉSI FELTÉTELEI

A szigetüzemben a felhasználót ellátó új földgázkereskedő vagy a felhasználó - saját rendszerhasználata esetén - a következő pontok szerint juthat kapacitáshoz és használhatja a rendszert.

A szigetüzemben a földgáz minőség mérését és bizonylatolását a termelő végzi.

4.3.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem működése

4.3.1.1. A földgázszállítói teljes szigetüzem általános szabályai

- (a) A termelő köteles a földgázszállítói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a vele szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek megadni minden év február 1-jéig. A mennyiség és kapacitás vonatkozásában $\pm 20\%$ tolerancia sávot, valamint minőség szempontjából a MER-ben publikált, a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított $\pm 5\%$ -os tolerancia tartományt a termelő a termelés során (éves, napi, órai maximum, órai minimum) nem haladhatja meg.
- (b) A 2008. december 31. előtt létrejött szigetüzemeknél a földgáztermelő köteles jelen Szabályzat szerint minden év április 30-ig leadni a szállítási rendszerüzemeltetőnek 10 évre előre az évente várható termelését és jelezni a várható földgázminőséget. Ha a földgáztermelő nem jelenti be határidőre a termelését, a szállítási rendszerüzemeltető köteles megkezdeni szigetüzem felszámolását.
- (c) A földgázszállítói teljes szigetüzem rendszerüzemeltetője köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően a készülékek átállítása vagy az átállítást szükségtelenné tevő technológia létesítése szükségessé válik.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvvel a földgázszállítói teljes szigetüzem földgázszállító rendszerhez való csatlakoztatását, azaz a földgázszállítói teljes szigetüzem megszüntetését megkezdeni.
- (e) Ha szükséges a készülékek átállítása, a rendszerüzemeltető annak várható időpontját megelőző két gázévvvel korábban köteles az érintett, a felhasználókat közvetlenül ellátó rendszerüzemeltetőket, valamint a közvetlenül rendszeréről vételező felhasználókat értesíteni. A földgázszállítói teljes szigetüzemhez csatlakozó és a felhasználókhöz közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a rendszeréről vételező felhasználókat a készülékek átállításának szükségességéről, várható időpontjáról és folyamatáról.
- (f) A földgázszállítói teljes szigetüzemről ellátott felhasználót az őt közvetlenül ellátó rendszerüzemeltető köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól, különös tekintettel a felhasználói készülékek beszerzésére és beállításaira, továbbá az esetleges földgáz-minőségváltozásból eredő készülék-átállítási költségekre.

- (g) A földgázszállítói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a betápláló termelő felelős.

4.3.1.2. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázszállítói teljes szigetüzemben

- (a) A felhasználó kereskedőváltása vagy önálló rendszerhasználata esetén a 8.4.1. pont alapján meghatározott földgázszállító rendszeri kapacitásokat kell a felhasználónak vagy a nevében eljáró kereskedőnek átadni, aki ez alapján 8.4.1. (c) pont szerint köteles lekötni a gázév hátralévő idejére.
- (b) A teljes szigetüzemben jelenlévő kereskedőnek mindenképpen csökkentenie kell a kapacitás lekötését a kiadási ponton a kereskedőt váltó felhasználó részére átadott kapacitással.
- (c) Az átadott forráskapacitások függvényében a termelő és az új földgázkereskedő között a kitermelt földgáz megvásárlására vonatkozóan szerződésnek kell létrejönnie, a korábbi földgázkereskedő ennek a mértékében csökkentheti a szigetüzem betáplálási pontjára vonatkozó lekötését.

4.3.1.3. A földgázelosztói teljes szigetüzem általános szabályai

- (a) A termelő köteles a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálására vonatkozó, általa garantált 10 éves mennyiségi és minőségi termelési adatokat éves bontásban a földgázelosztónak megadni minden év április 1-ig.
- (b) A termelő termelése a földgázelosztói szigetüzemhez csatlakozó felhasználók vételezésétől függ, amelynek minden esetben fedeznie kell a felhasználói igényeket. A termelő köteles a felhasználók tényleges szigetüzemi összes igényének megfelelő mennyiségű földgázt a rendszerbe betáplálni.
- (c) A termelt gáz égéshője a termelés során nem haladhatja meg a minőség szempontjából a termelési ponthoz rendelt átlag égéshőhöz viszonyított $\pm 5\%$ -os tolerancia tartományt.
- (d) A földgáztermelő köteles a 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján meghatározni azt az időpontot, amikortól a minőségváltozásból eredően a készülékek átállítást szükségtelessé tevő technológia létesítése szükségessé válik.
- (e) A földgázelosztó a földgáztermelő által szolgáltatott 10 éves várható termelési és fogyasztási adatok alapján köteles a termelésnek a fogyasztás szintje alá történő csökkenését megelőzően legalább két gázévvvel a földgázelosztói teljes szigetüzem földgázszállítói rendszerhez való csatlakoztatását, azaz a földgázelosztói teljes szigetüzem részleges földgázelosztói szigetüzemmé való kialakítását megkezdeni.
- (f) A teljes szigetüzem megszűnése kapcsán felmerülő felhasználói ellátáshoz szükséges költségeket azon rendszerüzemeltető köteles viselni, amely a felhasználók ellátásához szükséges rendszerfejlesztést megvalósítja a jóváhagyott fejlesztési javaslat alapján.
- (g) A földgázelosztó a teljes szigetüzemről ellátott felhasználókat köteles tájékoztatni a szigetüzem sajátosságairól. A földgázelosztói teljes szigetüzem esetén csak olyan rendszerhasználó lehetséges, aki a fogyasztói igény kielégítéséhez szükséges gázmennyiségre gázvásárlási szerződéssel rendelkezik a betáplálást végző termelővel, vagy a termelővel gázvásárlási szerződésben lévő kereskedővel.
- (h) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a nem megfelelő földgáz betáplálásból eredő mindennemű kárért a betápláló rendszerhasználó felelős.

- (i) A földgázelosztói teljes szigetüzemben a felhasználók ellátásának felelőssége a rendszerhasználót terheli. Az esetleges betáplálási ponti zavarokból, minőségi hibából eredő károkért kártérítési felelősséggel tartozik.
- (j) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázelosztó rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a 4.3.1.3. (c). pontban meghatározott gázminőségi előírásoknak.
- (k) Amennyiben az elosztórendszer üzemeltetőjének a tudomására jut, hogy az elosztórendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a szerződésben meghatározottaktól, a földgázelosztó köteles az érintett rendszerhasználót és a csatlakozó termelőt írásban haladéktalanul értesíteni a nem megfelelő földgáz betáplálásának tényéről.
- (l) A földgázelosztó a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén jogosult áthárítani a termelőre minden olyan kárt, amit a nem megfelelő minőségű gáz betáplálása okozott részére, vagy a hozzá csatlakozó fogyasztók részére, valamint megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.

4.3.1.4. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a földgázelosztói teljes szigetüzemben

A felhasználó kereskedőváltása vagy önálló rendszerhasználata esetén a fenti eljárásnak megfelelő földgázelosztói kapacitásokat kell a felhasználónak vagy a nevében eljáró kereskedőnek átadni, melyet az új kereskedőnek kötelessége lekötni a gázév hátralévő idejére.

4.3.2. A részleges szigetüzem működése

4.3.2.1. A részleges szigetüzem általános szabályai

- (a) Részleges szigetüzem csak földgázelosztói rendszeren lehetséges, földgázszállítói részleges szigetüzem nem értelmezhető.
- (b) Földgázszállítói teljes szigetüzemet csak megszüntetni lehet, ami azt jelenti, hogy a földgázszállító rendszer integráns részévé kell tenni, a korábbi teljes szigetüzem és a földgázszállító rendszer csatlakozási pontja nem hálózati elszámolási pont.
- (c) A részleges szigetüzem egyensúlyát az oda betápláló földgáztermelő és a földgázelosztó közötti szerződésben a betáplálási pontra a termelő által garantált, illetve a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodásában az elosztó rendszer szállító oldali betáplálási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által vállalt nyomás fenntartása biztosítja. A termelő köteles a betáplált mennyiséget úgy szabályozni, hogy a szállítói betáplálás az együttműködési megállapodásban rögzített minimális mennyiséget garantálja.
- (d) A termelői betáplálási ponton a részleges szigetüzem gázforgalmának elszámolhatósága érdekében:
 - i. A szállítási rendszerüzemeltető létrehoz egy virtuális földgázszállító rendszeri betáplálási pontot. A virtuális betáplálási pontra vonatkoztatott mennyiségi és minőségi adatok azonosak a termelő által működtetett termelői fizikai betáplálási pont mérési adataival. A napi mennyiségi és minőségi adatokat a termelő köteles a szállítási rendszerüzemeltető számára naponta a szállítási rendszerüzemeltető által meghatározott adatforgalmi csatornán átadni.

- ii. A szállítási rendszerüzemeltető létrehoz a földgázszállító rendszeren egy virtuális kiadási pontot a földgázelosztó irányában, melynek adatai megegyeznek az i. bekezdés szerinti virtuális betáplálási pont adataival.
- iii. A ii. bekezdés szerinti virtuális kiadási pontot a 6.12.2. pontban részletezett szabályok szerint a szállítási rendszerüzemeltető összevonja a földgázelosztó irányú fizikai kiadási ponttal és kereskedelmi-rendszerhasználati szempontból (kapacitáslekötés, nominálás, matching, allokáció, stb.) egy pontként kell kezelni.
- iv. Az összevont virtuális földgázszállító rendszeri kiadási pont napi súlyozott átlag égéshőjét a szállítási rendszerüzemeltető határozza meg, rendszer kiadási pontján és a termelői betáplálási pontján az adott gáznapon a részleges szigetüzembe táplált ténylegesen megmért földgáz mennyiségének és égéshőjének figyelembevételével.

4.3.2.2. A felhasználónak járó kapacitás, kereskedőváltás a részleges szigetüzemben

- (a) A részleges szigetüzemben jelenlévő kereskedőnek csökkentenie kell a kapacitás lekötését az elosztó rendszeri kiadási ponton és a földgázszállító rendszerén a kereskedőt váltó felhasználó visszaadott kapacitásával.
- (b) Az átadott forráskapacitások függvényében a termelő és az új földgázkereskedő között a kitermelt földgáz megvásárlására vonatkozóan szerződésnek kell létrejönnie, melynek időtartama legalább a gázév végéig kell, hogy tartson. A korábbi földgázkereskedő ennek a mértékében csökkentheti a szigetüzem betáplálási pontjára vonatkozó lekötését.
- (c) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak vagy a termelőnek földgázszállító rendszeri virtuális betáplálási pontján kapacitást kell lekötöni.
- (d) Amennyiben a termelő, aki saját felhasználása vagy Magyarország területéről történő kivitele érdekében akar földgázt szállíttatni, annak mértékéig kapacitást kell lekötnie a részleges szigetüzem szállítórendszeri virtuális betáplálási pontján. A kapacitás használata az adott gáznapon a fizikai irányú szállítási feladat mértékében korlátozott. A fizikai ellenirányú szállításra nincs lehetőség.
- (e) Amennyiben a tervezett termelés kevesebb, mint a részleges szigetüzemben a rendszerhasználók által ellátott felhasználók várható fogyasztása, a felhasználó, vagy a nevében eljáró földgázkereskedő köteles földgázszállító rendszeri betáplálási ponti kapacitásra, valamint a részleges szigetüzem földgázszállító rendszer felé irányuló összevont kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltetővel kiadási ponti kapacitásra vonatkozó szerződést kötni és a hiányzó gázmennyiséget az elosztó rendszerbe betáplálni.
- (f) A részleges szigetüzemben a földgáztermelővel szerződéssel nem rendelkező rendszerhasználónak a földgázszállító rendszer betáplálási pontjára és a részleges szigetüzem irányába szállító összevont kiadási pontra kapacitást kell lekötnie.
- (g) Az a rendszerhasználó, akinek a részleges szigetüzemen belül többlet forrása van, azt virtuálisan a földgázszállító rendszerbe betáplálhatja olyan mértékben, hogy az valós fizikai betáplálást a földgázszállító rendszer irányába ne igényeljen, mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszer irányába történő áramlás nem lehetséges.

4.3.2.3. Gázminőséggel kapcsolatos felelősség a részleges szigetüzemben

- (a) Amennyiben a részleges szigetüzemben a termelő saját mérései alapján észleli a nem megfelelő földgáz betáplálását, köteles azt azonnal megszüntetni a kapcsolódó rendszerüzemeltető és a vele szerződésben álló rendszerhasználó egyidejű értesítése mellett.
- (b) A rendszerüzemeltető köteles a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetőt értesíteni a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása miatt kialakult helyzetről. Az érintett rendszerhasználók a hatályos újranevelési szabályok szerint módosíthatják neveléseiket.
- (c) Amennyiben a termelő nem szüntette meg a nem megfelelő földgáz betáplálását a részleges szigetüzembe, az abból eredő mindennemű kárért viseli a kártérítési felelősséget.
- (d) Amennyiben egy rendszerhasználó a kizárólag a részleges szigetüzem betáplálási pontján rendelkezik forrással és a nem megfelelő földgázminőség miatt a termelő megszüntette a földgáz betáplálását, valamint a rendszerhasználó nem intézkedett más forrásról a szállítórendszer irányából, akkor a földgázszállító rendszerről a kapacitás rendelkezésre állása esetén kiegyensúlyozó földgáz betáplálása történik a részleges szigetüzem irányába az érintett rendszerhasználó számára. Ebben az esetben a felhasznált kapacitásra vonatkozóan a rendszerhasználónak a kapacitástúllépési pótdíjat az Árkalkalmazási rendeletben előírtaknak megfelelően meg kell fizetnie a szállítási rendszerüzemeltető részére.

5. FÖLDGÁZRENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS

5.1. FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI ÚJ IGÉNYEK ÉS KAPACITÁSBŐVÍTÉS ESETÉN

- (a) A csatlakozás megvalósításához szükséges, hogy az igénylő csatlakozási igénye megfeleljen a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában előírt feltételeknek, illetve a (d) pontban felsorolt esetek ne álljanak fent.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető jelen Szabályzat 7.5.4. pontja alapján köteles elbírálni a hozzá eljuttatott csatlakozási igényt.
- (c) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:
 - i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kiépítéséhez szükséges fejlesztés szerepel a 10 éves fejlesztési tervben, és az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a szállítási rendszerüzemeltető azt jóváhagyja.
 - ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges fejlesztés nem szerepel a fejlesztési tervben, de az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és várható előzetes pénzügyi feltételeiről egyeztetni. Abban az esetben, ha az igénylő elfogadja a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételeit, azt a szállítási rendszerüzemeltető köteles a soron következő 10 éves fejlesztési javaslatában szerepeltetni, amennyiben az szállítóvezeték vagy kompresszorállomás fejlesztést igényel.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető elutasíthatja a csatlakozási kérelmet, ha:
 - i. a csatlakozásnak műszaki akadálya van;
 - ii. a csatlakozás jogszabályba ütközik;
 - iii. a felhasználói igénnyel jelentkező a csatlakozási díj megfizetését, vagy a csatlakozás külön jogszabályban¹⁵, vagy a szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzatában meghatározott feltételeit nem vállalja;
 - iv. az igénylő nem rendelkezik a 3.1.3. fejezet (a) pontja szerinti hozzáférési jogosultsággal.

5.1.1. Csatlakozási szerződés

- (a) A földgázz szállító rendszeri csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát, pénzügyi feltételeit és az időütemezését a szállítási rendszerüzemeltető és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező piaci szereplő közötti csatlakozási szerződésben kell szabályozni.
- (b) A csatlakozási szerződésben rögzíteni kell:
 - i. a csatlakozási pont helyét;
 - ii. a csatlakozási pont tulajdonosát;
 - iii. felhasználási hely megnevezését (helyrajzi szám);

¹⁵ VHR 63-72. §

- iv. a vásárolt kiadási ponti kapacitást;
- v. a csatlakozási díj mértékét, teljesítésének módját és határidejét;
- vi. a vásárolt kapacitás rendelkezésre állásának és a vételezés megkezdésének időpontját;
- vii. a vásárolt kapacitás biztosításának pénzügyi, műszaki és egyéb feltételeit, ideértve a létesülő beruházás tulajdonjogi kérdéseit;
- viii. a szerződészegés eseteit és ennek jogkövetkezményeit;
- ix. a csatlakozási szerződés megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket.

5.1.2. A földgáztermelő csatlakozása a rendszerüzemeltető rendszeréhez

- (a) A földgáztermelő csak a 4.2. pontban meghatározottnak megfelelő minőségű földgázt táplálhatja be a földgázszállító vagy a földgázelosztó vezetékbe, az ettől eltérő minőségű földgáz betáplálását biztosító csatlakozást a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó megtagadhatja.
- (b) Ha a termelt földgáz nem felel meg a 4.2. pontban meghatározott földgázminőségnek, a termelő azonnal köteles megszüntetni a betáplálást. Amennyiben ez nem történik meg, a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásból eredő károkért az azt betápláló rendszerhasználó és a termelő egyetemlegesen felelősek.
- (c) A termelő köteles a saját rendszerén olyan műszaki megoldást, eszközt alkalmazni, amely képes azonnal megszüntetni a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását.
- (d) Abban az esetben, ha a földgáztermelő csatlakozása gázév közben történik, akkor az érintett rendszerüzemeltető a betáplálási új kapacitást megfelelő rövidtávú kapacitástermékként hirdeti meg.

5.1.3. A földgázelosztó csatlakozása földgázszállító rendszerhez

A földgázszállító rendszeri csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a szállítási rendszerüzemeltető és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező földgázelosztó közötti, a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti fejlesztési megállapodásban kell szabályozni.

5.2. FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI

5.2.1. Felhasználó földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei

5.2.1.1. A földgázelosztó rendszerre történő csatlakozás feltételei új igények és kapacitásbővítés esetén

- (a) A csatlakozás megvalósításához szükséges, hogy az igénylő megfeleljen a földgázelosztó üzletszabályzata vonatkozó előírásainak, illetve az (e) pontban felsorolt esetek ne álljanak fent.
- (b) A földgázelosztó az üzletszabályzatában leírtak alapján köteles elbírálni a hozzá eljuttatott csatlakozási igényt.

- (c) Amennyiben a gázátadó állomáshoz kapcsolódó rendszeren ellátott felhasználók egyidejűségi tényezővel számított várható kapacitásigénye túllépi a gázátadó állomás technikai kapacitását, a földgázelosztó köteles a megváltozott kapacitásigényről a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető arról tájékoztatja a földgázelosztót, hogy a szükséges szabad kapacitás a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre, a csatlakozás során az 5.1. pont szerinti feladatokat is el kell végezni.
- (d) A csatlakozási igény elbírálásához megvalósíthatósági vizsgálatot kell készíteni, melyben meghatározásra kerülnek a csatlakozás műszaki és pénzügyi feltételei:
 - i. Amennyiben az igénylésben szereplő csatlakozás kielégítéséhez a szükséges szabad kapacitás rendelkezésre áll, és az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, abban az esetben a földgázelosztó az együttműködő földgázrendszerhez történő Tarifarendelet szerinti csatlakozási díj megfizetését követően biztosítja a vásárolt kapacitást.
 - ii. Amennyiben a csatlakozási pont kialakításához szükséges szabad kapacitás nem áll rendelkezésre a betáplálási-kiadási ponton, de az igény megfelel az (a) pont szerinti követelményeknek, a földgázelosztó köteles az igénylővel a csatlakozás lehetséges műszaki és pénzügyi feltételeiről egyeztetni.
- (e) A földgázelosztó elutasíthatja a csatlakozási kérelmet, ha:
 - i. a csatlakozásnak műszaki akadálya van;
 - ii. a csatlakozás jogszabályba ütközik;
 - iii. a felhasználói igénnyel jelentkező a csatlakozási díj megfizetését, valamint a csatlakozás külön jogszabályban meghatározott feltételeit nem vállalja;
 - iv. az igénylő nem rendelkezik a 3.1.3. fejezet (b) pontja szerinti hozzáférési jogosultsággal.
- (f) A földgázelosztó köteles honlapján közzétenni a felhasználói igénybejelentés formanyomtatványát.
- (g) A felhasználó a felhasználói igénybejelentés földgázelosztóhoz való eljuttatásával jelzi igénybejelentését.
- (h) Az újonnan csatlakozni szándékozó, kapacitásdíjas felhasználó esetében a felhasználó a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor köteles megadni a felhasználói helyen vételezni kívánt órai, napi kapacitást (kWh/óra és m³/óra, valamint kWh/nap), éves mennyiséget (kWh/év).
- (i) Az elosztórendszerhez újonnan csatlakozni szándékozó alapidíjas felhasználó a hálózathoz való csatlakozási igény bejelentésekor köteles a IV. számú melléklet 4. a) pontja szerinti földgázelosztói profilba sorolásához szükséges adatszolgáltatást teljesíteni a földgázelosztó felé.
- (j) A földgázelosztó köteles a felhasználó új vagy növekvő kapacitásigény kiszolgálhatóságát megvizsgálni és a felhasználót 30 napon belül tájékoztatni.
- (k) A felhasználói tájékoztatóval egy időben a földgázelosztó csatlakozási szerződéses ajánlatot köteles tenni.
- (l) Amennyiben a földgázelosztó a benyújtott kapacitásnövelési igényt nem tudja, vagy gazdaságtalansága miatt nem kívánja kielégíteni, akkor a felhasználó kezdeményezheti célvezeték vagy másik földgázelosztó vezetéki csatlakozás kiépítését.

- (m) A földgázelosztó és felhasználó közötti csatlakozási szerződés megkötésével a felhasználó az általa igényelt felhasználói helyre kapacitást vásárolt, mely határozatlan ideig illeti meg a felhasználót.
- (n) A felhasználó a vásárolt kapacitásának mértékéig jogosult földgázelosztói kapacitást a felhasználói helyen lekötni.
- (o) Amennyiben a földgázelosztó vezetéki kiadási pontra a vásárolt kapacitás feletti kapacitásigény érkezik, és az igény kielégítéséhez van rendelkezésre álló hálózati kapacitás, a felhasználó csatlakozási szerződés megkötésével kapacitást vásárolhat.
- (p) Amennyiben a földgázelosztó vezetéki kiadási pontra a vásárolt kapacitás feletti kapacitásigény érkezik, és az igény kielégítéséhez nincs rendelkezésre álló hálózati kapacitás, akkor a felhasználó és a rendszer tulajdonosa a hálózat fejlesztésére csatlakozási szerződést köthet.
- (q) A földgázelosztó hálózathoz való hozzáféréshez vásárolt kapacitásokat (a korábbi időkben más módon megszerzett elosztó hálózati hozzáférési kapacitásokat a földgázelosztói üzletszabályzatokban rögzített eljárásrend szerint meghatározott kapacitásokat) a földgázelosztó köteles naprakészen nyilvántartani.

5.2.1.2. Csatlakozási kérelem elutasítása

A csatlakozási kérelem elutasítása esetén, amennyiben a földgázelosztó által meghatározott műszaki feltételek teljesülnek, az igénylő kérheti a csatlakozás megépítését a saját költségére. Az igénylő által finanszírozott csatlakozási pont tulajdonlását és működtetését, valamint műszaki kialakítását illetően az eszköz tulajdonosának és a földgázelosztónak meg kell egyeznie.

5.2.1.3. Csatlakozási szerződés

- (a) A földgázelosztó rendszer csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és az időütemezését a földgázelosztó és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező piaci szereplő közötti csatlakozási szerződésben kell rögzíteni.
- (b) A csatlakozási szerződésben le kell rögzíteni:
 - i. a csatlakozási pont helyét;
 - ii. a csatlakozási pont tulajdonosát;
 - iii. a vásárolt kiadási ponti kapacitást;
 - iv. a csatlakozási díj mértékét, teljesítésének módját és határidejét;
 - v. a vásárolt hálózati kapacitás rendelkezésre állásának és a vételezés megkezdésének időpontját;
 - vi. a vásárolt kapacitás biztosításának pénzügyi, műszaki és egyéb feltételeit ideértve a létesülő beruházás tulajdonjogi kérdéseit;
 - vii. a szerződésszegés eseteit és ennek jogkövetkezményeit;
 - viii. a csatlakozási szerződés megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket;
 - ix. a földgázelosztási szolgáltatás igénybevételére vonatkozó tájékoztatást;
 - x. a rendszerhasználati szerződés nélküli felhasználás szankcióját.

5.2.2. Földgázrendszerek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásának feltételei

5.2.2.1. A földgázelosztó és földgázszállító rendszerek egymáshoz csatlakozásának feltételei

- (a) A földgázelosztó rendszer a földgázszállító vezetékhez a gázátadó állomásokon keresztül csatlakozik. A gázátadó állomás kimenő nyomása a földgázelosztó vezeték belépési pontjának üzemnyomásával egyenlő.
 - i. Abban az esetben, ha az átadási nyomást a jelen Szabályzat 3.2.1.1.1. (a) pontjában foglalt nyomásértékhez képest a földgázelosztó változatlan kapacitásigény mellett változtatni akarja, akkor módosítani kell a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött együttműködési megállapodást. Az átalakítás műszaki és gazdasági feltételeiről a feleknek meg kell állapodniuk.
 - ii. A nyomásemeléshez szükséges földgázelosztói oldalra vonatkozó engedélyek és hozzájárulások beszerzése a kérelmező kötelezettsége. Az esetleges többletdíjat a szállítási rendszerüzemeltető az indokolt költségek alapján, az üzletszabályzatával összhangban számíthatja fel.
- (b) A gázátadó állomás túlnyomás elleni védelmének olyannak kell lenni, hogy a földgázelosztó vezeték nyomása még átmenetileg sem emelkedhet a földgázelosztó által a vonatkozó szabvány¹⁶ szerint meghatározott legnagyobb üzemzavari nyomás (MIP), vagy az engedélyezési nyomás fölé.
- (c) A csatlakoztatás további feltétele, hogy mind a gázátadó állomás, mind a földgázelosztó vezeték rendszer rendelkezzen érvényes, a területileg illetékes bányahatóság által vagy az üzemeltető minőségbiztosítási rendszere alapján kiadott használatbavételi engedéllyel.
- (d) Földgázelosztó vezetéknek a földgázszállító vezeték rendszerhez történő csatlakozásához a szállítási rendszerüzemeltető kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.

5.2.2.2. A földgázelosztói és termelői rendszerek egymáshoz csatlakozásainak feltételei

- (a) A földgázelosztó rendszeréhez csatlakozni kívánó földgáztermelő az igénybejelentésekor köteles megadni a rendszerbe történő betáplálási kapacitásigényét (MJ/óra, MJ/nap), betáplálási nyomását és gázminőségi adatait. Amennyiben a földgázelosztó rendszer részleges szigetüzemként fog működni, akkor a földgáztermelőnek a kapacitás igényt kWh/óra, kWh/nap –ban is meg kell adnia.
- (b) Amennyiben a földgáztermelő betáplálási kapacitása, betáplálási nyomása és a betáplálendő gáz minősége nem teszi szükségessé a földgázelosztói rendszer fejlesztését, akkor a földgázelosztó köteles az új, vagy növekvő kapacitásigényét befogadni.
- (c) Amennyiben a földgázelosztó rendszerüzemeltető a benyújtott kapacitásnövelési igényt rendszerének fejlesztésével tudja csak kiszolgálni, akkor ajánlatát 60 napon belül meg kell küldenie a kapacitást igénylőnek.
- (d) A földgáztermelő a mérőállomásnál köteles a földgázt a rendszerhasználó által meghatározott teljesítményben, és a földgázelosztó által meghatározott nyomáson és minőségben a földgázelosztónak átadni.

¹⁶ MSZ EN 12186

- (e) A földgáztermelői átadási pont és a földgázelosztói vezeték csatlakozási pontja közötti vezeték létesítésének módjáról, műszaki feltételeiről és költségmegosztásáról az elosztóvezeték tulajdonosa és a földgáztermelő írásos szerződésben köteles egymással megállapodni.
- i. Amennyiben a szállítóvezetési kiadási pont / elosztó vezetési betáplálási pont szállítókapacitása (kWh/óra) nagyobb, mint a csatlakozó elosztórendszeren összesített rendszerhasználói kapacitás igény (kWh/óra), abban az esetben a földgáztermelő a teljes beruházási költség megfizetésével köteles a földgázelosztó rendszer tulajdonosának a létesítés költségét megfizetni, vagy a vezetéket saját tulajdonában megépíteni és üzemeltetéséről gondoskodni.
 - ii. Amennyiben a szállítóvezetési kiadási pont / elosztó vezetési betáplálási pont szállítókapacitása (kWh/óra) kisebb, mint a csatlakozó elosztórendszeren összesített rendszerhasználói kapacitásigény (kWh/óra) és valós rendszerhasználói igény jelentkezik a földgáztermelői hely felőli elosztó-vezetési betáplálásra, abban az esetben a földgázelosztó rendszer tulajdonosa a földgáztermelővel megállapodik a létesítendő gázelosztó-vezeték költségmegosztásában.
- (f) Amennyiben a földgáztermelő saját tulajdonban kívánja tartani a földgáztermelői hely és a meglévő földgázelosztó vezeték közötti létesítendő gázelosztó vezetéket, akkor annak üzemeltetésére a Hivatal által kijelölt földgázelosztóval üzemeltetési megállapodást köteles kötni.
- (g) A földgáztermelő köteles a földgázelosztóval kötött hálózati csatlakozási szerződésben rögzített kapacitásokat és a földgáz minőségét biztosítani.

5.2.2.3. Elosztórendszerek és telephelyi rendszerek földgázelosztó vezetékhez való csatlakozásának feltételei

- (a) Földgázelosztó vezetéknek, telephelyi vezetéknek földgázelosztó rendszerhez történő csatlakozásához a földgázelosztó kapacitás- és a műszaki megoldást elfogadó nyilatkozatai szükségesek.
- (b) Földgázelosztó vezetékhez csatlakozni szándékozó telephelyi engedélyes csatlakozási szerződéssel szerezhet jogot a földgázelosztó vezetési csatlakozáshoz.
- (c) Földgázelosztó rendszer, valamint telephelyi rendszer földgázelosztó vezetékhez a két rendszerüzemeltető együttműködési megállapodásában foglaltaknak megfelelően csatlakozhat.
- (d) A csatlakozó két földgázelosztó, valamint földgázelosztó és telephelyi engedélyes nyomáskülönbség nélkül, szakaszoló elzáró beépítésével biztosítja a csatlakozást.
- (e) A földgázelosztó vezetékhez csatlakozó földgázelosztó vezetési, valamint telephelyi engedélyes együttműködési megállapodást köteles kötni a csatlakozást biztosító földgázelosztóval.
- (f) A földgázelosztó vezetési csatlakozási ponton a csatlakozást biztosító földgázelosztó köteles gázmenyiség mérésére alkalmas eszközt üzemeltetni.
- (g) A csatlakozó földgázelosztói, valamint telephelyi engedélyes a nominálási eljárásnak megfelelően köteles gáznapot megelőzően nominálását megadni.
- (h) A csatlakozást biztosító földgázelosztó gáznapot követően köteles a csatlakozási pontra allokálását megadni.

- (i) A csatlakozás további feltétele, hogy a csatlakozó földgázelosztó vezetéki vagy telephelyi rendszer rendelkezzen érvényes, a területileg illetékes hatóság által vagy az üzemeltetői engedélyes minőségbiztosítási rendszere alapján kiadott használatbavételi engedéllyel.

5.3. FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZERHEZ TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁS FELTÉTELEI

- (a) A földalatti gáztárolókhoz csatlakozhat földgázelosztó, szállítási rendszerüzemeltető és földgáztermelő.
- (b) A földalatti gáztárolóhoz való csatlakozás feltételeit - a földalatti gáztároló műszaki adottságai miatt - a földgáztároló engedélyes mindig az adott igény benyújtásakor egyedileg bírálja el.
- (c) A földalatti gáztárolói csatlakozási pont megvalósításának műszaki tartalmát és időütemezését a földgáztároló engedélyes és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező, az (a) pontban meghatározott piaci szereplő között megkötendő szerződésben rögzíti.
- (d) A csatlakozás megvalósítását követően a csatlakozási ponton történő együttműködést a földgáztároló engedélyes és a csatlakozási pont kialakítását kérelmező közötti együttműködési megállapodásban kell szabályozni.

5.4. VÁSÁROLT KAPACITÁS

5.4.1. Vásárolt kapacitás nyilvántartása

- (a) A vásárolt kapacitás a felhasználó által fejlesztési megállapodás vagy csatlakozási szerződés alapján, hálózatfejlesztési hozzájárulással, vagy csatlakozási díj megfizetésével, vagy egyéb igazolt módon megszerzett kapacitás.
- (b) A rendszerüzemeltetők a csatlakozási szerződés létrejöttével kötelesek a csatlakozási szerződés szerinti, a földgázelosztó rendszer kiadási pontjára m³/órában, illetve a földgázszállító rendszer kiadási pontjára értelmezett vásárolt kapacitást (kWh/óra) a nyilvántartásukban rögzíteni. A földgázszállító rendszerre 2004. előtt csatlakozott felhasználók esetében a hálózati csatlakozási szerződésben, vagy a felhasználási helyen rendelkezésre álló kapacitásra vonatkozó dokumentumban rögzített kapacitás (amely alatt nem a lekötött teljesítmény értendő), vagy hálózati csatlakozási szerződés, kapacitásnyilatkozat és egyéb - rendelkezésre álló hálózati kapacitást igazoló - dokumentumok hiányában a fogyasztónál mérőcsere nélkül kielégíthető kapacitásigény a vásárolt kapacitás. Azon felhasználónál, amelynél a kapacitásigényt részben, vagy egészben csak megszakítható kapacitással lehet kiszolgálni, a vásárolt kapacitás a földgázszállító rendszeren ennek megfelelően részben, vagy egészben megszakíthatóként kell rögzíteni.
- (c) Amennyiben a csatlakozási szerződés a csatlakozási díj befizetésének meg nem történte miatt érvényét veszti, a szállítási rendszerüzemeltető, illetve a földgázelosztó az adott felhasználási helyhez rögzített vásárolt kapacitást törli a nyilvántartásából.

5.4.2. A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötés

- (a) Amennyiben a rendszerhasználó a kapacitáslekötései során a felhasználó vásárolt kapacitásait csak részben, vagy egyáltalán nem kötötte le és azt követően az eredetileg vásárolt kapacitás értékét újra igénybe kívánja venni,

akkor ezen irányú szándékát be kell jelentenie a hozzá közvetlenül kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek.

- (b) A rendszerüzemeltető köteles ellenőrizni az (a) pont szerinti igényelt kapacitást, amely a vásárolt kapacitást nem haladhatja meg. A rendszerüzemeltető ugyancsak ellenőrzi a kapacitás rendelkezésre állását a saját rendszerén. A földgázelosztó rendszerről vételező felhasználó esetén a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerüzemeltetőtől igazolást kérni arról, hogy a szükséges kapacitás a földgázszállító rendszeren rendelkezésre áll. Amennyiben a szükséges kapacitások rendelkezésre állnak, a rendszerüzemeltető erről értesíti a felhasználót. Amennyiben a szükséges kapacitás nem áll rendelkezésre, akkor az 5. pont szerint kell eljárni.
- (c) Amennyiben az igényelt kapacitás a földgázelosztó hálózat felhasználó által igényelt felhasználási helyén rendelkezésre áll, de a földgázszállító rendszeren nem áll rendelkezésre a szükséges szállítórendszeri kapacitás, a 7.5 pont alapján kezdeményezni kell a szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiadási pont kapacitásbővítését. A csatlakozás az elosztói rendszeren a szállítórendszeri fejlesztés jóváhagyása esetén, a szállítórendszeri fejlesztéssel összehangoltan végezhető el. Amennyiben szállítóvezetéki fejlesztés szükséges, akkor azt a 10 éves fejlesztési javaslatban szerepeltetni kell, amelynek megvalósítása annak elfogadása és jóváhagyása után történhet.
- (d) Amennyiben a földgázszállító- vagy az elosztórendszeren az igényelt kapacitás nem áll rendelkezésre, abban az esetben a kapacitás igénybevételére legkorábban az igénybejelentéstől számított második gázév első napjától kerülhet sor a (c) pont figyelembevételével, kivéve, ha az elosztórendszeren a felhasználó a földgázelosztóval ettől eltérő időpontról állapotodott meg.

5.4.3. Földgázszállító rendszerről vételező felhasználóhoz kötődő kapacitások nyilvántartása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez közvetlenül kapcsolódó felhasználók alábbi adatait köteles nyilvántartani:
 - i. Felhasználó vásárolt kapacitása (kWh/óra);
 - ii. Felhasználó lekötött kapacitása (kWh/óra);

5.4.4. Földgázszállító rendszeri felhasználó többlet kapacitásigényeinek biztosítása

- (a) A többlet kapacitásra vonatkozó igénybejelentése során a felhasználó köteles meghatározni a kiadási pont új kapacitását (kWh/óra).
- (b) Amennyiben a felhasználó a vásárolt kapacitásánál nagyobb igényt határozott meg, az 5.1. pont szerint kell eljárni.
- (c) Amennyiben a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni a felhasználó az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás rendelkezésre áll a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető az (a) pont szerinti kapacitás adatot nyilvántartásba veszi.
- (d) Amennyiben a vásárolt kapacitáson belül kívánja növelni a felhasználó az igényelt kapacitását és az igényelt kapacitás nem áll rendelkezésre a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető az igényt rögzíti. A GET vonatkozó¹⁷ bekezdése alapján, ha a felhasználó vásárolt kapacitását, vagy

¹⁷ GET 72. § (4) bekezdés

annak egy részét két egymást követő gázévben nem kötötte le, annak igénybevételére legkorábban az igénybejelentéstől számított második gázév első napjától kerülhet sor kivéve, ha a szállítási rendszerüzemeltetővel ettől eltérő időpontról állapodott meg.

5.4.5. Elosztó rendszeri felhasználóhoz köthető kapacitások nyilvántartása

A földgázelosztók által a következő felhasználókat megillető kapacitásokat kell nyilvántartani:

- i. Felhasználási hely vásárolt kapacitása (m³/óra);
- ii. Felhasználási hely lekötött kapacitása (kWh /óra).

A nyilvántartott vásárolt kapacitást az alábbi számítási eljárással kell átszámolni kWh/óra értékre:

Vásárolt kapacitás [kWh/óra] = vásárolt kapacitás [m³/óra] * MER szerinti $K_{15/0,(2H)}$ vagy $K_{15/0,(2S)}$ vagy $K_{15/0,(inert)}$ váltószám * érintett gázátadóra a MER-ben publikált súlyozott átlag égéshő [kWh/m³]

5.4.6. Adatszolgáltatás az egyetemes szolgáltató részére

- (a) Az egyetemes szolgáltató szükséges felkészülése érdekében a földgázelosztó köteles minden év január 1-jéig honlapján közzétenni a szolgáltatási területén lévő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók 2.600 napfok szám és -12 °C gáznap középhőmérséklet szerint meghatározott gázigényét megynkénti bontásban.

A napfok szám számítása:

$$N_a = \sum_i (T_b - T_{ai})$$

- N_a - napfok szám
- T_b - fűtési küszöbhőmérséklet (16 °C)
- T_{ai} - gáznapon mért napi középhőmérséklet

A fenti képlet szerinti összesítést azon gáznapokra kell meghatározni, amikor a gáznap középhőmérséklet 16 °C-nál kevesebb.

- (b) A földgázelosztó a fenti adatokat a tárgyévet megelőző év december 20-i állapot szerint a működési területén lévő egyetemes szolgáltatók felhasználóira vonatkozóan adja meg.
- (c) A földgázelosztó köteles az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadni az elosztóvezetésekről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását, profilszortonkénti bontásban.
- i. A földgázelosztó az adatokat a teljes működési területére vonatkozóan azon egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználókra adja meg egyetemes szolgáltatóként, akik tárgyév január 1-jével az adott egyetemes szolgáltató felhasználói.
 - ii. A földgázelosztó az adatokat a teljes működési területére vonatkozóan, a működési területén jelen lévő összes egyetemes szolgáltatónak megadja a

megépült leágazó vezetékkel, vagy annak hiányában csatlakozási szerződéssel rendelkező felhasználókra vonatkozóan, akiknek nincs megjelölt kereskedőjük.

A megadott adatok az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók tekintetében tájékoztató jellegűek.

5.5. A CSATLAKOZÁSI DÍJ MEGHATÁROZÁSA KÖZVETLEN FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZERI CSATLAKOZÁS ESETÉN

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a csatlakozni szándékozó, illetve a már csatlakozott, de kapacitásbővítést igénylő féllel csatlakozási szerződést köt, amelyben rendelkezik a csatlakozási díj mértékéről és a finanszírozás menetéről.
- (b) A csatlakozási díjból történő finanszírozást a Hivatalhoz benyújtásra kerülő engedélykérelemben szerepeltetni kell. A csatlakozási díj mértéke az engedély kiadását követően válik véglegessé.
- (c) A csatlakozási pont megvalósíthatóságának lehetőségeit finanszírozási szempontok alapján, az alábbiak figyelembevételével kell a szállítási rendszerüzemeltetőnek vizsgálnia:
 - i. szállítási rendszerüzemeltetési díjat növelő csatlakozási pont kialakítása;
 - ii. szállítási rendszerüzemeltetési díjat nem növelő csatlakozási pont kialakítása.

Ennek részletes szabályozását a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában kell szerepeltetni.

6. ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEK

6.1. OPERATÍV IRÁNYÍTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ENGEDÉLYESEK KÖZÖTT

Az operatív irányítás és együttműködés, valamint a földgázz szállító, földgázelosztó, földgáztároló és földgáztermelő rendszerek csatlakozásának szabályai az üzletszabályzatokban, a rendszerhasználati szerződésekben és az együttműködési megállapodásokban kerülnek meghatározásra.

6.2. FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) A földgázz szállító rendszer teljes egészére a távfelügyelet megléte.
- (b) A távfelügyeleti rendszer folyamatos, napi 24 órán keresztül történő üzemeltetése.
- (c) Ügyeleti-készenléti rendszer folyamatos fenntartása.
- (d) A rendszer berendezéseinek, eszközeinek időszakos ellenőrzése. Meghibásodások lehetőleg legrövidebb időn belül történő elhárítása.
- (e) Olyan karbantartási rendszer alkalmazása, amely biztosítja a meghibásodások, üzemzavarok megelőzését, valamint a rendszer megfelelő műszaki és biztonsági állapotát.
- (f) Meghibásodások, üzemzavarok elhárítására alkalmas gépekkel, berendezésekkel, anyagokkal, tartalék alkatrészsel, megfelelő képzettségű szakemberállománnyal, illetve műszaki utasításokkal, vagy az ezt biztosító beszállítói szerződésekkel kell rendelkezni.
- (g) Földgázz szállító rendszeren történő rendkívüli események, meghibásodások, üzemzavarok kezelésére, nyilvántartására azok későbbi kielemezésére szolgáló rendszer fenntartása.
- (h) Földgázz szállító rendszert és földgázz szállító vezetékét kizárólag szállítási rendszerüzemeltető üzemeltethet.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető az együttműködő földgázrendszer biztonsága érdekében köteles az általa üzemeltetett rendszert biztonságosan, hatékonyan üzemeltetni.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázz szállító rendszer üzemeltetése során köteles figyelembe venni és betartani a GET, a VHR és a kapcsolódó rendeletek, jelen Szabályzat, a Bányatörvény és a kapcsolódó miniszteri rendeletek, valamint minden egyéb, a tevékenységéhez kapcsolódó biztonsági, környezetvédelmi, stb. jogszabály/szabályzat előírásait.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszer üzemeltetéséhez szükséges következő műszaki feltételeket biztosítja:
 - i. folyamatosan gondoskodik a földgázz szállító rendszer üzembiztonságáról, karbantartásáról. Ennek érdekében jogosult a VHR vonatkozó rendelkezései¹⁸ szerint karbantartást végezni a szállítóvezetéken, azok tartozékain és alkotórészein, amennyiben a leállásokat előre bejelentette;

¹⁸ VHR 94. § (1)

- ii. a leállás elkerülése érdekében alkalmazható egyedi műszaki eljárások lehetőségét a 6.6.2. (c) bekezdése tartalmazza;
- iii. ennek érdekében a minőségirányítási rendszerével összehangolt karbantartási rendszerrel rendelkezik;
- iv. üzemzavar elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést haladéktalanul megtesz, amely a szerződéses kötelezettségeinek fenntartásához és a hiba elhárításához szükséges;
- v. üzembiztos és jelen Szabályzat V. számú mellékletében meghatározott pontosságú mérési rendszerrel (gázmennyiség, gázminőség, nyomás, hőmérséklet) rendelkezik, amelyek minden betáplálási-kiadási pont vonatkozásában biztosítják a szükséges paramétereket;
- vi. a földgázszállító rendszer, illetve földgázszállító vezeték üzemeltetője összehangolja a gázszünettel vagy a földgázszállító vezeték kapacitásainak ideiglenes csökkentésével járó karbantartásait a kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel.

6.3. FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) Földgázelosztói rendszereket, illetve földgázelosztó vezetéket kizárólag földgázelosztó üzemeltethet.
- (b) Egymáshoz csatlakozó földgázelosztói hálózatok üzemeltetési rendjében a földgázelosztóknak meg kell állapodni.
- (c) A földgázelosztó üzemeltethet olyan földgázelosztó vezetéket is, amelynek nem vagy nem egyedüli tulajdonosa. A teljesen vagy részben idegen tulajdonú földgázelosztó vezeték üzemeltetésére a földgázelosztó vezeték tulajdonosa és a földgázelosztó üzemeltetési megállapodást köteles kötni.
- (d) A nem földgázelosztói tulajdonban lévő gázelosztó vezeték vagyoneértéke nem haladhatja meg a földgázelosztó üzemeltetésében lévő eszközvagyon könyvszerinti értékének a felét.
- (e) A földgázelosztó az üzemeltetés során az alábbi feltételeket biztosítja:
 - i. gondoskodik a földgázelosztó rendszer üzembiztonságáról és karbantartásáról, melynek érdekében a földgázszállító vezetéki éves karbantartással kapcsolatos leállással összhangban, azzal egy időben gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal max. 48 órára, illetve adott évben nem tervezett földgázszállító vezetéki gázszünettel járó karbantartás esetén gázátadó állomásonként évente legfeljebb 1 alkalommal, max. 24 órára gázszünetet tarthat a földgázelosztó rendszeren;
 - ii. a földgázszállító vezetéki karbantartással egy időben végzett földgázelosztó vezetéki karbantartást követően a földgázelosztó max. 8 órán belül újraindítja és helyreállítja a földgázelosztó rendszeren a szolgáltatást;
 - iii. a hálózat üzemeltetési és karbantartási feladatokra minőségbiztosítási rendszert működtet;
 - iv. üzemzavar elhárításához – megfelelő technikai felszereltséggel, ügyeleti-készenléti szolgálattal rendelkezik. Üzemzavar esetén minden olyan intézkedést megtesz, amely a szerződéses kötelezettségének fenntartásához, a hiba szakszerű elhárításához szükséges;
 - v. biztosítja a földgázelosztói rendszer kiadási pontjain a mérések üzemszerű rendelkezésre állását;

- vi. a földgázelosztó rendszer, illetve földgázelosztó vezeték üzemeltetők összehangolják karbantartásaikat a kapcsolódó rendszerek üzemeltetőivel;
- vii. a rendszerhasználó kérésére ellátási javaslatot tesz a gázszünet alatt vételezni kívánó azon rendszerhasználók részére, akik igénylik ezen időszakra is a földgázellátást és vállalják az ellátásához szükséges provizórikus rendszer kiépítésének többletköltségét.

6.4. FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓ RENDSZER ÜZEMELTETÉSI FELTÉTELEI

- (a) A földgáztároló engedélyes engedélyköteles tevékenysége vonatkozásban a működési engedélyében meghatározott működési, illetve szolgáltatási területén folyamatosan gyakorolja jogait és eleget tesz kötelezettségeinek, különös tekintettel:
 - i. a mérő és adatátviteli eszközök üzemeltetésére, felügyeletére;
 - ii. a karbantartás és üzemzavar elhárítás irányítására;
 - iii. műszaki irányító szolgálat működtetésére;
 - iv. az engedélyes tevékenységhez kapcsolódó rendszerszintű szolgáltatások tervezésére és végzésére, valamint az igénybevételéhez kapcsolódó elszámolásra;
 - v. az üzemvitel, az üzemirányítás és az ügyfélszolgálat területén az engedélyes működési tevékenységéhez kapcsolódó döntési és irányítási jogokra, kötelezettségekre.
- (b) A GET vonatkozó bekezdése¹⁹ alapján a földgáztároló engedélyesnek rendelkeznie kell saját méréssel, vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető által biztosított hiteles méréssel, adatátviteli eszközökkel, saját szervezetén belül mindezek folyamatos üzemeltetését és felügyeletét ellátó, a karbantartást és az üzemzavar elhárítást irányító szervezetekkel, valamint műszaki irányító szolgálattal.
- (c) Amennyiben a földgáztároló engedélyes tulajdonában több földalatti gáztároló van, akkor azokat a jelen Szabályzat szerint egy - egyesített - földgáztárolói rendszerként kezeli a földgáztároló engedélyes. Jelen Szabályzatban kidolgozott minden eljárás ennek a figyelembevételével készült. A földgáztárolói szolgáltatás igénybevételének, a földgázszállító rendszerhez közvetlenül kapcsolódó, egy engedélyes által üzemeltetett átadási – átvételi pontja az egyesített földgáztároló esetében, a földgázszállító rendszeren egy összevont átadási-átvételi pont. Az egyesített földgáztárolói rendszer által nyújtott szolgáltatások igénybevételének szabályait a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza. A földgáztároló engedélyes gazdasági, vagy technológiai indokok miatt dönthet úgy, hogy valamely tárolóját önállóan - az egyesített tárolótól függetlenül – üzemelteti. Ebben az esetben a földgáztároló engedélyesnek az egyesített tárolótól függetlenül üzemeltetett tárolójára érvényes - a tárolási szolgáltatásra vonatkozó - eljárásrendjét meg kell határoznia és a honlapján a rendszerhasználók számára közzé kell tennie.
- (d) A földgáztároló engedélyes a földalatti gáztárolók üzemeltetése során köteles figyelembe venni a GET, a Bányatörvény és a kapcsolódó rendeletek, valamint minden egyéb, a tevékenységgel összefüggő biztonsági, környezetvédelmi jogszabály előírásait.

¹⁹ GET 26 § (2)

- (e) A földgáztároló engedélyes saját szervezeti, működési rendjét úgy köteles kialakítani, hogy a lekötött kapacitásait és a földgáztárolási szolgáltatásokat a vonatkozó jogszabályok, jelen Szabályzat és a megkötött földgáztárolási szerződés szerint tudja a rendszerhasználók számára biztosítani.
- (f) A földgáztárolási tevékenység alapvetően szezonális földgáztárolási szolgáltatást biztosít.
- (g) A betárolási és kitérolási időszakot, a névleges és lekötött (szabad) kapacitásokat a földgáztároló engedélyes meghatározza, és az internetes honlapján közzéteszi. A közzétett betárolási és kitérolási időszakok kezdete és vége az időjárás és a felhasználói igények függvényében változhat.
- (h) A tárolók műszaki sajátossága miatt betárolás és kitérolás csak akkor lehetséges, ha a napi nominálások összege eléri vagy meghaladja a földgáztároló engedélyes által közzétett minimális be-, illetve kitérolási napi földgázforgalmat. Ezért a rendszerhasználó nominálását a földgáztároló engedélyes csak abban az esetben fogadja be, amennyiben az adott gáznapra összesen nominált mennyiség legalább egyenlő a betárolási, illetve kitérolási feladat végrehajtásához minimálisan szükséges mennyiséggel.
- (i) A földgáztároló engedélyes működési engedélyében meghatározott egyes földalatti gáztárolók ki- és betárolási időszakai átmenetileg, rövid időre átfedésbe kerülhetnek, ha az ellátási célból szükséges.
- (j) A betárolási és kitérolási időszakok között minden esetben karbantartási (átállási) szünet szükséges. Ezek várható időtartamát földalatti gáztárolónként és időszakonként a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi. Az egynél több földgáztárolót üzemeltető földgáztároló engedélyesnek az időszakok közötti átállási időszakban is biztosítania kell rugalmasságot, valamint gondoskodnia kell arról, hogy a karbantartásokat ne minden földalatti gáztárolónál végezze azonos időszakban, azaz a ki- és betárolási igény közel folyamatosan kiszolgálható legyen.
- (k) Az időegység alatt a földalatti gáztárolóba betárolható gázmennyiség a földalatti gáztároló töltöttségének és a földalatti gáztárolóhoz érkező gáz nyomásának függvénye. Az időegység alatt a földgáztárolóból kitérolható gázmennyiség a földgáztároló töltöttségének és a földgáztárolóhoz csatlakozó vezetéken lévő gáznyomás függvénye.
- (l) A földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolói rendszer betárolásra és kitérolásra vonatkozó műszaki információit az internetes honlapján folyamatosan közzéteszi.
- (m) Kitéroláskor a földgáztároló engedélyes a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a földgázt a földgáz betáplálási-kiadási ponton, az együttműködési megállapodásban rögzített nyomáson köteles átadni.
- (n) Betároláskor a földgáztárolóhoz kapcsolódó rendszerüzemeltető a földgáztároló engedélyes számára a földgázt a földgáz betáplálási-kiadási ponton, az együttműködési megállapodásban rögzített nyomáson köteles átadni. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem a szerződött gáznyomást biztosítja a földgáz betáplálási-kiadási ponton, a betárolási feladat nem szerződésszerű teljesítéséért a földgáztároló engedélyes nem felelős.

6.5. TERMELÉSI NYOMÁSOK BIZTOSÍTÁSA

A termelők a kapcsolódó földgázszállító, földgázelosztó rendszer irányába kötelesek a mindenkori üzemeltetési nyomáson, maximum a földgázszállító rendszer vagy földgázelosztó rendszer engedélyezési nyomásáig biztosítani a

betáplálást, amelynek értékét betáplálási pontonként az együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.

6.6. KARBANTARTÁS

6.6.1. Karbantartási ütemterv készítése, karbantartások összehangolási rendje

- (a) Az együttműködő földgázrendszeren földgázszünettel járó munkálatok április 15. és október 15. közötti időszakban végezhetők, kivéve az előre nem tervezhető és a jogszabályban meghatározott eseteket. A felhasználó írásbeli kérése alapján, a rendszerüzemeltetővel lefolytatott egyeztetés szerint a karbantartási munka ettől eltérő időpontban is elvégezhető, amennyiben az más felhasználó ellátását nem érinti.
- (b) A VHR vonatkozó paragrafus²⁰ értelmében az alábbi eljárásrend figyelembe vételével kell az éves karbantartási terv összeállítását végrehajtani:
- i. A rendszerüzemeltetők, közvetlen szállítóvezetéki felhasználók vagy az őt ellátó földgázkereskedő az éves karbantartási tervüket december 15-ig kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére megküldeni;
 - ii. A szállítási rendszerüzemeltető a terv összeállításakor a rendszerüzemeltetők karbantartási időpontjait lehetőség szerint figyelembe veszi;
 - iii. A szállítási rendszerüzemeltető éves leállási és karbantartási tervét január 15-ig közzéteszi az internetes honlapján;
 - iv. A szállítási rendszerüzemeltető a közvetlen szállítóvezetéki felhasználókat, a földgázelosztók a földgázelosztó rendszerről ellátott felhasználókat és az érintett engedélyeseket kötelesek tájékoztatni a gázszünet kezdetéről és végéről a GET vonatkozó pontja²¹ alapján.
- (c) A földgázelosztó az alábbi adatokat köteles a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni január 15-ig:
- i. a karbantartás a földgázelosztói rendszerről ellátott felhasználót érint-e;
 - ii. felhasználói gázszünet kezdete;
 - iii. felhasználói gázszünet vége;
 - iv. érintett felhasználói kör, érintett települések, illetve felhasználók.
- (d) Amennyiben a földgázelosztó által feltöltött adatok alapján a szállítási rendszerüzemeltető által elvégzendő munka nem érinti a felhasználók földgázzal történő ellátását, akkor az nem minősül a Szabályzat 6.2. (k) i. pontjában leírt felhasználói gázszünettel járó karbantartásnak.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a VHR vonatkozó bekezdéseinek²² figyelembevételével év közben, saját hatáskörben módosíthatja a tervezett leállási időpontokat.

²⁰ VHR 94. §

²¹ GET 78. § (2)

²² VHR 94. § (5)-(6)

6.6.2. A földgázszállító vezeték karbantartása, rekonstrukciója

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető évente köteles az általa üzemeltetett földgázszállító vezetékre a földgázelosztókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel előzetesen egyeztetett leállási terv figyelembevételével karbantartási tervet készíteni, amelynek a következő főbb elemeket kell tartalmaznia:
- i. a földgázszállító vezetékrendszer tisztítási ütemtervét;
 - ii. a földgázszállító vezeték és tartozékainak karbantartási és ellenőrzési tervét;
 - iii. a kompresszor állomások karbantartási és ellenőrzési tervét.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult olyan, az együttműködő földgázrendszer üzemképességének megőrzése érdekében folytatott karbantartás elvégzésére, amely a földgázszállító szolgáltatás leállításának eredményeként a gázátadó állomás szekunder oldalán évente egy alkalommal - amennyiben a felhasználó földgázzal történő ellátását is érinti -, a VHR vonatkozó bekezdése²³ alapján meghatározott gázátadói üzemszünetet eredményezhet.
- (c) Amennyiben egy rendszerhasználó egyedi műszaki megoldás (pl. provizórium) alkalmazásával lehetővé kívánja tenni a karbantartás gázszüneteltetés nélküli elvégzését, a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett módon megteheti, de a megoldás kiépítésének többlet költsége a rendszerhasználót terheli. A rendszerhasználóknak az egyedi műszaki megoldási igényüket február 28-ig kell írásban jelezniük, melynek megvalósítási lehetőségeiről, azok költségeiről és határideiről a szállítási rendszerüzemeltető 60 napon belül tájékoztatja az igénylő rendszerhasználót.
- (d) Azon karbantartási műveleteket, amelyek a földgázszállító rendszer kapacitását ideiglenesen csökkentik, a szállítási rendszerüzemeltető annak jóváhagyását követően a GET vonatkozó bekezdése²⁴ által meghatározott időpontok betartása mellett internetes honlapján köteles közzétenni, megadva a munkálatok kezdésének és befejezésének időpontját a VHR vonatkozó pontjának²⁵ figyelembe vételével.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez kapcsolódó másik szállítási rendszerüzemeltető karbantartási munkáiról a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat. Ezen munkálatok eredményeként bekövetkező ideiglenes kapacitás csökkenésért, szolgáltatási szünetért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli. Az a rendszerhasználó, akit a kapacitás csökkenés hátrányosan érint a karbantartást végző kapcsolódó rendszerüzemeltetőhöz fordulhat kártérítési igényével.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időpontok megváltoztatására, de a változást és az új időpontot az érintett rendszerek üzemeltetőivel egyeztetnie kell a VHR vonatkozó bekezdései²⁶ alapján, valamint a rendszerhasználókat tájékoztatni kell jelen Szabályzat 6.6.1 (b) iv. pontja szerint.

²³ VHR 94. § (1)

²⁴ GET 78. § (2)

²⁵ VHR 94. § (1)

²⁶ VHR 94. § (5)-(6)

- (g) A 24 óránál hosszabb ideig tartó tervezett karbantartás során, ha a karbantartási munkák a tervezettnél előbb befejeződnek és a kapcsolódó rendszerüzemeltető is visszaigazolta a karbantartással érintett rendszer rendelkezésre állását, akkor a szállítási rendszerüzemeltető jelzi a rendszerhasználók felé a munkálatok előbbi befejeződését és újránominálási lehetőséget biztosít az érintett rendszerhasználók részére.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a közzétett leállási időpontok törlésére a VHR vonatkozó bekezdése²⁷ alapján a leállítás tervezett időpontja előtt.
- (i) A földgázszállítási kapacitások csökkenésével/leállással járó tervszerű megelőző karbantartási munkálatokról a szállítási rendszerüzemeltetőnek a következő adatokat kell közzétenni:
- i. a munka azonosító kódja;
 - ii. az érintett gázipari objektum kódja;
 - iii. a földgázszállítási gázzünet kezdete;
 - iv. a földgázszállítási gázzünet vége;
 - v. az érintett földgázelosztó/közvetlen szállítóvezetéki felhasználó kódja.
- (j) A földgázszállító rendszerét érintő tervszerű megelőző karbantartásnak nem minősülő gázzünettel járó munka felmerüléséről:
- i. ha a szállítási rendszerüzemeltető saját érdekből végzi a munkát, akkor egyeztet a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a GET vonatkozó bekezdése²⁸ alapján, amint annak ténye ismertté válik, de legalább 15 nappal korábban;
 - ii. ha harmadik fél kezdeményezi a munka elvégzését, a kezdeményező köteles az érintettek hozzájáruló nyilatkozatait a szállítási rendszerüzemeltető részére bemutatni a munkák megkezdése előtt legalább 20 nappal korábban. A hozzájáruló nyilatkozatok mielőbbi beszerzésének érdekében a szállítási rendszerüzemeltető az érintett felek között egyeztetést kezdeményezhet.
- (k) A (j) pontba nem sorolható, nem tervezett, illetve az (i) pontnak megfelelően nem közzétett, de a földgázszállító rendszer kapacitásának csökkenésével járó karbantartás miatt a rendszerhasználók számára le nem szállított gázmennyiség után a szállítási rendszerüzemeltető a II. számú melléklet szerinti nominálási eltérési díjat, és a nem biztosított kapacitásra az Árkalkalmazási rendeletben meghatározott szállítói nominálási eltérési pótdíjat köteles megfizetni.
- (l) A nominálás eltérési díj kiszámításánál annak alapja a leállást megelőző 10 gáznap során az adott betáplálási-kiadási ponton a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség és a leállítás/kapacitáscsökkenés időtartama alatt a rendszerhasználó által vételezett átlagos napi gázmennyiség különbsége.
- (m) Nominálás eltérési díjat a karbantartási és rekonstrukció munkálatokkal érintett pontokra és időszakra a rendszerüzemeltető nem érvényesít.

²⁷ VHR 94. § (6)

²⁸ GET 78. § (2)

6.6.3. A földgázelosztói vezetékek karbantartása és felújítása

- (a) A földgázelosztó évente köteles az általa üzemeltetett földgázelosztó vezetékre karbantartási tervet készíteni, amely tartalmazza:
 - i. a földgázelosztó vezetékek és tartozékainak karbantartását;
 - ii. a gázfogadó állomások és nyomásszabályozók karbantartását és ellenőrzését;
 - iii. a földgázelosztó vezetékek üzemeltetéséhez használt gépek, eszközök, mérőműszerek karbantartását, ellenőrzését.
- (b) A földgázelosztó az üzemeltetési és biztonsági szempontok figyelembevételével középtávú földgázelosztó vezetéki felújítási (rekonstrukciós) tervet készít.
- (c) Egyéb esetekben a földgázelosztó a 6.6.2. pont szerintiék értelemszerű alkalmazásával köteles eljárni.

6.6.4. A földalatti gáztárolók karbantartása és felújítása

- (a) A földgáztároló engedélyes évente köteles az általa üzemeltetett földgáztárolókra karbantartási tervet készíteni, amely meghatározza a felszínalatti és felszíni berendezések karbantartási időpontjait és a műszaki tartalom fő irányvonalait.
- (b) A földgáztároló engedélyes a - kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő - gázzünettel járó karbantartások időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. A kapcsolódó rendszerüzemeltető az általa üzemeltetett rendszer karbantartási ütemtervének elkészítésekor a tervezett leállások időpontját figyelembe veszi.

6.6.5. A földgáztermelői technológiák karbantartása és felújítása

- (a) A földgáztermelő évente köteles az általa üzemeltetett technológiákra karbantartási tervet készíteni az erre vonatkozó jogszabály alapján.
- (b) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázzünettel vagy kieséssel járó tervezett tevékenységeinek időpontját minden év december 15-ig bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére. Részleges szigetüzem esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, teljes szigetüzem tekintetében a szállítási rendszerirányítónak küldi meg minden év december 15-ig a szigetüzemben tervezett, kieséssel járó karbantartások listáját.
- (c) A földgáztermelő a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és a rendszerhasználót érintő gázzünettel vagy kieséssel járó, előre nem tervezett tevékenységeinek várható időpontját, annak rendelkezésre állásakor haladéktalanul bejelenti a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé.

6.7. ÜZEMZAVAR ELHÁRÍTÁS

6.7.1. Az üzemzavar elhárítása a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a GET vonatkozó pontja²⁹ szerint a földgázszállító rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálatról gondoskodni.
- (b) Ennek érdekében köteles:

²⁹ GET 96. § (12)

- i. 24 órás diszpécsterszolgálatot tartani;
 - ii. a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni;
 - iii. az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.
- (c) Az üzemzavar észlelését követően a szállítási rendszerüzemeltető diszpécsterszolgálat köteles behatárolni annak mértékét és a rendszerre való hatását.
- (d) Az ügyeleti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A szállítási rendszerüzemeltető az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.
- (f) Az üzemzavarok esetén a szállítási rendszerüzemeltetőt neki fel nem róható okok miatt pótdíjfizetési és kapacitásdíj visszafizetési kötelezettség nem terheli. Amennyiben az üzemzavar érint közvetlen szállítóvezetéki felhasználót, termelőt vagy kapcsolódó rendszerüzemeltetőt és fenn áll annak veszélye, hogy felhasználói vételezés csökkentésére kerülhet sor, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az érvényes együttműködési megállapodásokban szabályozott módon köteles az érintettek értesítését elvégezni.
- (g) Amennyiben az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, az érvényes Korlátozási Besorolás szerint kell eljárni.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető a korlátozás elrendelését követően a rendszeregyensúly fenntartásának érdekében élhet az újránominálási javaslatával a rendszerhasználók irányába. Jelen Szabályzat 9.2.5. pontja alapján a rendszerhasználók élhetnek az újránominálás lehetőségével.
- (i) Amennyiben regionális korlátozásra kerül sor, az érintett rendszeren a felhasználók egy része ellátható, abban az esetben az alábbiak figyelembe vételével kell eljárni:
 - i. kapacitás megszakítás rendelhető el az üzemzavarral érintett térségben;
 - ii. korlátozás rendelhető el, amennyiben a felhasználók bizonyos része ellátható az alacsonyabb korlátozási besorolású felhasználók korlátozása esetén. Ebben az esetben a jelen Szabályzat 11. pontja alapján kell eljárni.
- (j) A szállítási rendszerirányító az üzemzavar kialakulásából fakadó korlátozásról, annak okairól a korlátozás feloldásától számított 8 napon belül köteles jelentést küldeni a Hivatal irányába a GET vonatkozó paragrafusa³⁰ szerint.

6.7.2. Az üzemzavar elhárítása a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgázelosztó köteles a GET vonatkozó paragrafusa³¹ szerint a földgázelosztói rendszeren bekövetkező üzemzavar haladéktalan elhárítására alkalmas ügyeleti szolgálatról gondoskodni.
- (b) Ennek érdekében köteles:
 - i. 24 órás diszpécsterszolgálatot tartani;

³⁰ GET 96.§ (7)

³¹ GET 96.§ (12)

- ii. a veszélyhelyzet megszüntetésére alkalmas ügyeleti-készenléti szolgálatot üzemeltetni;
 - iii. az üzemzavar dokumentálására, értékelésére alkalmas nyilvántartást vezetni.
- (c) A földgázelosztó üzletszabályzatában köteles szabályozni:
- i. az ügyeleti-készenléti szolgálat szervezeti felépítését;
 - ii. a bejelentett vagy feltárt üzemzavar fogadásának módját, nyilvántartását;
 - iii. az eljárás során elvégzendő teendőket;
 - iv. a felhasználók ellátásában résztvevő engedélyes kiértékelésének rendjét;
 - v. a felhasználók kiértékelésének módját.
- (d) Az ügyeleti szolgálat köteles a veszélyhelyzet elhárítását haladéktalanul megkezdeni. A földgázelosztó az üzemzavar elhárítás egyes fázisának elvégzésére vállalkozókat vonhat be. A gáztalanítási és gáz alá helyezési munkákat csak a földgázelosztó végezheti.
- (e) A földgázelosztó a kialakult üzemzavarról és annak a rendszerre kifejtett hatásáról, az üzemzavar elhárításának fejleményeiről haladéktalanul és folyamatosan tájékoztatja a szállítási rendszerirányítót.
- (f) Ha az üzemzavar elhárítás során felhasználói vételezés csökkentésre kerül sor, akkor az érvényes Korlátozási Besorolás szerint kell eljárni.
- (g) Az egyetemes szolgáltató és a teljesítménydíjas egyetemes szolgáltatói felhasználó szerződésében rögzíteni kell a földgázelosztó és a teljesítménydíjas felhasználók együttműködését üzemzavar esetén.
- (h) A földgázelosztó és az elosztó hálózati rendszerhasználó közötti rendszerhasználati szerződésben rögzíteni kell az együttműködést üzemzavar esetén.
- (i) Ha a felhasználó célvezetékekkel kapcsolódik a földgázelosztói rendszerre, a földgázelosztó és a nyilvántartásba vett felhasználó együttműködési megállapodást köteles kötni az üzemzavar és a válsághelyzet esetén szükséges teendőkre vonatkozóan.

6.7.3. Az üzemzavar elhárítás a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyesnek rendelkeznie kell saját szervezetén belül az üzemzavar elhárítást irányító szervezettel, valamint műszaki irányító szolgálattal.
- (b) Amennyiben a földgáztárolói rendszeren üzemzavar történik, akkor a földgáztároló engedélyes haladéktalanul írásban értesíti a szállítási rendszerirányítót, a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt, valamint a rendszerhasználót. Az értesítés módját az együttműködési megállapodások és a földgáztárolási szerződések szabályozzák.
- (c) A földgáztároló engedélyes haladéktalanul köteles intézkedni az üzemzavar elhárításról és a földgáztárolási szolgáltatás mielőbbi helyreállításáról.
- (d) A biztonsági földgáztárolást végző engedélyes a válsághelyzet esetére az üzemeltetés fokozott felügyeletét biztosító, rendkívüli eljárás és utasítási rendet dolgoz ki.

6.8. MÉRÉSI INFRASTRUKTÚRA ÜZEMELTETÉSE

6.8.1. Mérési infrastruktúra a földgázz szállító rendszeren

- (a) A földgázz szállító rendszeren szállított földgáz mennyiség és minőség mérésére a szállítási rendszerüzemeltető mennyiségmérő és minőség ellenőrző berendezéseket köteles üzemeltetni.
- (b) A földgáz mennyiségmérő és minőség ellenőrző berendezéseknek mindenkor meg kell felelniük a vonatkozó magyar szabványoknak és a mérésekre vonatkozó előírásoknak.

6.8.1.1. A földgáz mennyiségi mérése

- (a) A földgáz mennyiségének mérése jelen Szabályzat V. számú mellékletében szereplő eszközökkel és a 13. fejezetben meghatározott módon történik.
- (b) Elszámolási mérésre hiteles vagy használati etalonnal ellenőrzött mérőműszerek alkalmazhatók.
- (c) A mérőberendezésnek képesnek kell lennie órai és napi mérési adatok szolgáltatására és azok legalább 50 napig történő tárolására.

6.8.1.2. A földgáz minőségi paramétereinek meghatározása és mérése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető által végzett minőségi méréseket és meghatározásokat tekintve a földgáz minőségi paramétereinek az alábbi jellemzők értendők:
 - i. összetevőinek koncentrációja (metán, etán, propán, n-bután, i-bután, n-pentán, i-pentán, neo-pentán, hexán és annál nehezebb szénhidrogének, szén-dioxid, nitrogén stb.); mol %;
 - ii. relatív sűrűsége (-)(15 °C és 0 °C);
 - iii. alsó hőértéke (fűtőértéke) alapértelmezésben kWh/m³ (25/0 °C), opcionálisan MJ/m³ (15/15 °C);
 - iv. felső hőérték (égéshő) alapértelmezésben kWh/m³ (25/0°C), opcionálisan MJ/m³ (15/15 °C);
 - v. Wobbe szám felső hőértékre vonatkoztatott kWh/m³ (25/0 °C) és MJ/m³ (15/15 °C).
- (b) Az összetétel mérését folyamatos üzemű, terepi kivitelű földgáz kromatográfval, illetve az ellenőrzéseket akkreditált laboratóriumokban végzik.
- (c) A relatív sűrűség és hőértékek kiszámítását a földgáz összetételből az „MSZ ISO 6976 - A hőértékek, a sűrűség, a relatív sűrűség és a Wobbe-szám számítása a földgázösszetételből” szerint kell elvégezni.
- (d) A napi súlyozott minőségi átlag értékek meghatározásához szükséges gázátadó állomások és a terepi kromatográfokban képzett minőségi adatok óránkénti összerendelését a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai szimuláció alapján végzi el. A napi súlyozott minőségi átlag értékeket az elszámolási pontok órai mennyiségei és az órai összerendelésben érintett kromatográf mintaáram órai átlag adatai alapján az OTR rendszer határozza meg. Ezen eljárás szerint képzett napi súlyozott minőségi paramétereket kell elsődlegesen a napi elszámolás során használni.
- (e) A gázhálózaton telepített kromatográfokban képezni kell a földgáz minőségi paramétereinek órai és napi átlagértékeit.

- (f) Amennyiben a (d) pontban leírtak szerint nem határozhatók meg a napi súlyozott minőségi paraméterek, akkor az elszámoláshoz az (e) pont szerint képzett 24 órás átlag értéket kell használni.

6.8.1.3. A minőségi paraméterek és a mennyiségmérés kapcsolata

- (a) A meghatározott minőségi paraméterek kiindulási alapadatként szolgálnak:
- a földgázmennyiség kiszámítására szolgáló algoritmusban (az üzemi sűrűség kiszámításához és az eltérési tényező kiszámításához);
 - a földgáz energiatartalmának kiszámításához.
- (b) Az elsődleges elszámolási rendszerben a földgáz napi energiatartalmának meghatározása betáplálási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 101 325 Pa nyomáson 0 °C-os térfogat és a 6.8.1.2 (e) pont szerint meghatározott napi átlag égéshő összeszorzásával történik. A kiadási pontokon az adott órában átadott 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 0 °C-os térfogat és a 6.8.1.2 (d) pont szerint meghatározott órai égéshő összeszorzásával létrejött órai energiatartalmak napi összegének képzésével történik.
- (c) Amennyiben a 6.8.1.2 (d) pont szerint a napi súlyozott égéshő nem határozható meg, akkor a földgáz energiatartalmának meghatározása betáplálási- kiadási pontonként naponta, az adott napon átadott-átvett 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-on mért gáztérfogatból képzett 101 325 Pa nyomáson 0 °C-os térfogat és a napi átlag égéshő összeszorzásával történik.
- (d) Bármely időszakra értelmezett összes hőmennyiség az adott időszak gáznapi hőmennyiségeinek összege.
- (e) Bármely összevont gázátadó állomás napi hőmennyiség értéke az összevont egyedi gázátadók aznapi hőmennyiségeinek összegzésével áll elő.

6.8.1.4. A mérőberendezések kalibrálása és ellenőrzése

- (a) A földgázrendszeren működő mennyiség- és minőségmérő berendezések folyamatos működéséről, mérési pontosságának dokumentálásáról a mérőt üzemeltető rendszerüzemeltető köteles gondoskodni.
- (b) A mérésre csak kalibrált (használati etalonnal ellenőrzött) mérőberendezések használhatók. A mérőberendezések pontosságát erre a tevékenységre akkreditációval rendelkező szervezetnek kell végeznie. Ha az adott mérőeszköz kalibrálására nincs akkreditációval rendelkező szervezet, akkor egyéb, az adott mérőeszköz kalibrálásában jártas szervezetnek kell végezni a kalibrálást.
- (c) Érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó vagy megbízottja, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető bármikor írásban kérheti a szállítási rendszerüzemeltetőtől a kapacitáslekötésben érintett mérőberendezések soron kívüli ellenőrzését. Kérelem esetén a mérőberendezés helyszíni felülvizsgálatát a szállítási rendszerüzemeltetőnek az ellenőrzést igénylő fél értesítése mellett, az igény bejelentésétől számított egy héten belül meg kell kezdeni. Ha az ellenőrzés azt mutatja, hogy a mérőberendezés pontossága megfelel a vonatkozó magyar szabványoknak és a mérésekre vonatkozó előírásoknak, akkor az ellenőrzés költségét az ellenőrzést kérő fél viseli. Ellenkező esetben az ellenőrzés költsége a szállítási rendszerüzemeltetőt terheli.
- (d) A mérésben érintett, az adott rendszeren érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználónak, vagy megbízottjának, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek jogában áll részt venni a mérőberendezések kalibrálásán és ellenőrzésén. Ennek érdekében a szállítási rendszerüzemeltetőnek az

ellenőrzés illetve kalibrálás időpontjáról kellő időben értesíteni kell az érintett feleket. Az ellenőrzést, kalibrálást és beállítást azonban a szállítási rendszerüzemeltető, vagy az általa ezzel megbízott szervezet végzi.

- (e) A mérésben érintett, érvényes kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó, illetve a kapcsolódó rendszerüzemeltető kérheti, hogy a szállítási rendszerüzemeltető a kalibrálást, ellenőrzést követően küldje meg számára a kalibrálás, ellenőrzés eredményéről készült jegyzőkönyvet. A kalibrálással megbízott szervezet által aláírt jegyzőkönyvben rögzített eredmény minden érintett fél számára kötelező érvényű.

6.8.1.5. A mérőberendezés meghibásodása

- (a) Ha a mérőberendezés vagy annak egyik eleme pontatlanná válik, meghibásodik, vagy a mérési adatok átvitelében fennakadás keletkezik, akkor a szállítási rendszerüzemeltetőnek haladéktalanul gondoskodnia kell a pontatlan vagy hibás mérőberendezés javításának vagy cseréjének megkezdéséről, a mérés helyettesítéséről, valamint a mérési adatok átvitelének helyreállításáról.
- (b) A mérőberendezés vagy az adatátvitel hibájának megszüntetéséig a rendszerüzemeltető a jelen Szabályzat 15.2.1.5. pontja szerint számol el kapcsolódó rendszerüzemeltetővel.

6.8.1.6. A gázminőség ellenőrzése

- (a) A földgáz minőségi paramétereit a földgázszállító rendszeren a szállítási rendszerüzemeltető méri, illetve azt az alapszolgáltatást meghaladó igény esetén külön szerződés alapján a kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználók számára rendelkezésre bocsáthatja.
- (b) A földgáz minőségi paramétereinek meg kell felelniük a 4.2. pont előírásainak.
- (c) A földgázelosztó a földgáz minőségi paramétereinek ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet.

6.8.1.7. A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak földgáz Minőség Elszámolási Rendje (MER)

- (a) A MER szabályozza azt, hogy az egyes hálózati pontokhoz mely kromatográf mintaáramokat lehet hozzárendelni, illetve szabályozza a kromatográfok mintaáramainak forgalmi rendtől függő helyettesítésének rendjét.
- (b) A MER az alábbiakat tartalmazza:
 - i. a kromatográfok forgalmazási irányait, mintaáramainak kódját;
 - ii. az egyes hálózati pontok földgázcsoportját, kapcsolódó rendszerüzemeltetőjét;
 - iii. az éves súlyozott átlag égéshőt, ami a napi átlag égéshők napi mennyiségekkel súlyozott éves átlaga és meghatározásra kerül minden hálózati pontra. Az éves súlyozott átlag égéshőt a szállítási rendszerüzemeltető képzí az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra számolva;
 - iv. tájékoztató jelleggel az éves minimum és maximum égéshőket és a napi gázmennyiségekkel súlyozott átlag fűtőértékeket, az előző év január 1-jétől december 31-ig tartó időszakra;
 - v. a szagosítási normától eltérő szagosítási szintek alkalmazását a kiadási pontokon;

- vi. az égéshő és fűtőérték alapú energia allokációs célú átszámításának részletes módszertanát.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető feladata a MER elkészítése és éves felülvizsgálata. Érvényessége egy adott gázévre vonatkozik. Publikálása legkésőbb február 15-én a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján, míg hatályba lépése a gázév első napján történik.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető az új betáplálási vagy kiadási pont, illetve új kromatográf üzembe helyezése előtt - az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetők értesítése mellett - aktualizálja a MER-t és közzéteszi a honlapján.

6.8.2. Mérési infrastruktúra a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgáz mennyiségének elszámolási mérésére a földgázelosztók mennyiségmérő rendszereket alkalmaznak.
- (b) Az elszámolási mennyiségmérő rendszereket a földgázelosztók üzletszabályzatukban foglaltak szerint üzemeltetik, és meghatározott időnként ellenőrzik, illetve ellenőriztetik. Az elvégzett ellenőrzés eredményét a mérésben érintett minden fél számára hozzáférhetővé kell tenni.
- (c) Az elszámolási földgázmérési rendszereknek meg kell felelniük az 1991. évi XLV. törvény végrehajtásáról szóló 127/1991. (X. 9.) Korm. rendeletnek, valamint a 6/2001. (III. 19.) GM rendelet és a 43/2016. (XI. 23.) NGM rendelet előírásainak.
- (d) Az elszámolási mennyiségmérők közül a forgódugattyús és a turbinás gázmérőkre a jelen Szabályzat V. számú mellékletében felsorolt előírásokat kell alkalmazni. A lemezes (membrános) gázmérőknél az MKEH HE 2/1-2006. számú előírásait kell figyelembe venni.
- (e) A földgázelosztó köteles ellátni a GET rendelkezése szerinti gázmérőket távadat átvitelre alkalmas berendezéssel.
- (f) Amennyiben a felhasználó nem rendelkezik az (e) pont alatti mérő rendszerrel, annak napi fogyasztását az egységes, országos, fogyasztási profil alapú elszámolási rendszer segítségével kell megállapítani.
- (g) A profil alapú elszámolási rendszer részletes szabályait és eljárásrendjét a jelen Szabályzat 6.8.3 fejezete és IV. számú melléklete tartalmazza.
- (h) Amennyiben az (e) pont szerinti előírásoknak a földgázelosztó nem, vagy csak részben tud eleget tenni, akkor köteles a mérési adatok helyszíni leolvasásáról vagy leolvastatásáról napi gyakorisággal gondoskodni.

6.8.3. A felhasználók fogyasztási profilba sorolása

- (a) A felhasználók fogyasztói profilba sorolása, nyilvántartása és a nyilvántartás rendszeres éves karbantartása a földgázelosztó feladata és kötelezettsége.
- (b) A földgázelosztó köteles az egyetemes szolgáltató részére minden év január 30-ig megadni az elosztóvezetékéről vételező már bekötött és az év közben várhatóan bekötésre kerülő egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók számát és fogyasztását profilszintenkénti bontásban.
- (c) A teljes körű profilba sorolás elmaradása miatt felmerülő többletköltségek a földgázelosztót terhelik.
- (d) A felhasználói profilokat az alapdíjas, a 6.8.2 (e) pont szerinti mérővel nem rendelkező felhasználókhoz tartozó mérőhelyekre kell megállapítani. Az ilyen

felhasználókat, illetve a mérési pontokat (POD) profilos felhasználói körbe tartozónak kell tekinteni.

- (e) Amennyiben egy kapacitásdíjas felhasználó mérő helye átmenetileg nem rendelkezik a 6.8.2 (e) pont szerinti mérő rendszerrel meghibásodás vagy üzemzavar idejére, az ilyen felhasználók érintett mérési pontjaira a földgázelosztó az általa becsült, vagy a rendszerhasználó által az adott gáznapra nominált értéket allokalja, amelynek időtartama max. 3 munkanap.
- (f) Amennyiben egy kapacitásdíjas felhasználó mérő helye átmenetileg nem rendelkezik hiteles mérőrendszerrel akkor az előző (e) pont lép hatályba. Az ebből keletkező károkért a földgázelosztó kártérítési kötelezettséggel tartozik a rendszerhasználók felé.
- (g) A mérővel nem rendelkező, átalánydíjas felhasználókra külön profilbesorolás nem történik, elszámolásuk (nominálásuk, allokalásuk) az Árkalkalmazási rendelet szerint a havi mennyiségek nap arányos megosztásával történik.
- (h) Az előre fizető mérővel rendelkező felhasználók elszámolására is a profilos felhasználókra vonatkozó szabályok érvényesek.
- (i) A IV. melléklet 3.a és 3. b melléklete szerinti „Ügyfélszolgálati kérdőívet” az egyetemes szolgáltatónak/ földgázkereskedőnek kell eljuttatnia a felhasználóhoz, majd kitöltés után a földgázelosztóhoz.
- (j) A földgázelosztó a kitöltött kérdőív figyelembevételével a IV. számú melléklet 4.A és 4.B melléklet szerinti „döntési fa” alapján besorolja a mérőhelyet a fogyasztási jellegének megfelelő fogyasztási profilba.
- (k) Amennyiben a felhasználó a Profilba sorolási kérdőívet nem töltötte ki, a földgázelosztó – a felhasználót ellátó földgázkereskedő tájékoztatása mellett – jogosult a mérőhely korábbi fogyasztási szokása alapján fogyasztási profilba sorolni a mérőhelyet. Az ebből adódó esetleges kockázatokért a földgázelosztó nem felelős.
- (l) A profilbesorolás megváltoztatását a felhasználót ellátó földgázkereskedő kezdeményezheti a földgázelosztónál. A földgázelosztó nem tagadhatja meg a felhasználó átsorolását, amennyiben azt a földgázkereskedő által benyújtott, kitöltött Ügyfélszolgálati kérdőívben foglalt adatok a „döntési fa” alapján indokolják.
- (m) A felhasználó profilbesorolásának megváltoztatása az Ügyfélszolgálati kérdőív beérkezését követően a felhasználási hely sikeres gázmérő leolvasásának napjával történhet meg.
- (n) A profilos felhasználókra vonatkozó profilfogyasztás megállapításának részletes szabályait a IV. számú melléklet tartalmazza.

6.8.4. Mérési infrastruktúra a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyes köteles a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel a földgáz átadási-átvételi ponton történő (vagy arra vonatkoztatott) elszámolási méréséről és a mért adatok másik fél számára történő átadásáról megállapodni, amely megállapodást a felek között létrejött együttműködési megállapodásban kell rögzíteni.
- (b) A méréseknek biztosítania kell az átadott-átvett földgáz mennyiségének és minőségének pontos meghatározását.
- (c) A földgáz minőségére vonatkozó ellenőrző méréseket úgy kell a rendszerüzemeltetők között felosztani, hogy a 4.2.1. (a) pontjában előírt minőségű földgáz paramétereinek megfelelő ellenőrzése minden átadási-átvételi

ponton biztosított legyen. A mérés gyakoriságát a mérést végző rendszerüzemeltető határozza meg az MSZ 10715 alapján. A méréstől azon paraméterek esetében – az átadó-átvevő felek külön megállapodás alapján - el lehet tekinteni, ahol a visszavezethetőség biztosított, azaz a paraméterek megváltozása a földgázzállítás vagy a földgáztárolás során nem következhet be.

- (d) A földgáztároló engedélyes által a földgáz be- és kitárolása során végzett mennyiség és minőség mérések során – ha azok elszámolási mérésnek, vagy a földgáz minőségét igazoló méréseknek minősülnek – ugyanazon feltételeknek kell megfelelniük, mint a jelen Szabályzat szerint a szállítási rendszerüzemeltető által a földgázzállító vezetéseken alkalmazott mennyiségi és minőségi méréseknek.
- (e) A betárolási időszakban a földgázzállító rendszer kiadási pontjain a 4.2.1. (a) pont által előírt minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, illetve a kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználóknak a napi adatszolgáltatás keretében átadni. A (c) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.
- (f) A kitárolási időszakban a földgázzállító rendszer betáplálási pontjain a 4.2.1. (a) pont által előírt minőségű földgáz jellemzőinek méréséről a földgáztároló engedélyes köteles gondoskodni, és a mérési eredményeket a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetőnek az együttműködési megállapodásban rögzített gyakorisággal, a rendszerhasználóknak napi gyakorisággal átadni. A (c) pontban leírtak alapján a rendszerüzemeltetők az együttműködési megállapodásban ettől eltérően is rendelkezhetnek.
- (g) Azokon a földalatti gáztárolói átadás – átvételi pontokon, ahol a termelő közvetlenül adja át a földgáztárolónak betárolásra az általa megtermelt földgázt, az átadott földgáz mennyiségének és minőségének mérése a termelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás alapján történik.

6.9. FÖLDGÁZSZAGOSÍTÁS

- (a) A VHR vonatkozó paragrafusa³² szerint - az abban leírt kivételektől eltekintve- a földgáz szagosítása a szállítási rendszerüzemeltető kötelezettsége. A földgázelosztó rendszerbe történő közvetlen termelői betáplálás esetén a betáplált földgáz szagosításáról a termelő a szállítási rendszerüzemeltetővel megállapodást köt, vagy a szagosításról maga köteles gondoskodni.
- (b) A földgázszagosítási szolgáltatást a földgázzállító rendszeren a szállítási rendszerüzemeltető a mindenkori vonatkozó szabványokban és az üzletszabályzatában előírtaknak megfelelően a földgázzállító rendszer kiadási pontjain biztosítja.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a szagosítóanyag beadagolását központi, valamint egyedi szagosító egységekkel végzi.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a beadagolt szagosító anyag mennyiségét szagosító egységenként ellenőrzi és dokumentálja. A földgázzállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető a szagszintet a saját rendszerén ellenőrzi és dokumentálja az MSZ-09-74.0011 szabványban leírt módon. A földgázelosztó

³² VHR 103. §

köteles gondoskodni arról, hogy a kapcsolódó földgázelosztói rendszereken a szagszintet ellenőrizték, és arról visszajelzés érkezzen a szállítási rendszerüzemeltető számára.

- (e) A szállítási rendszerüzemeltető szagszint mérésekkel időszakosan ellenőrzi a földgázszállító rendszer központilag szagosított rendszerén kijelölt betáplálási-kiadási pontjain a szagosítás megfelelőségét.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető mennyiségarányos szagosítást végez a téli és a nyári szagosítási normának megfelelően. A téli és nyári szagosítási normát a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata tartalmazza.
- (g) A kapcsolódó rendszer fizikai sajátosságaiból adódóan az üzletszabályzatban rögzítettől eltérő szagosító anyag beadagolás mértékét a szállítási rendszerüzemeltető a MER-ben a honlapján publikálja.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában rögzítettől eltérő beadagolási norma beállítását a szagszint mérések alapján, továbbá a rendszerhasználóknak, vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek erre vonatkozó külön, műszakilag indokolt kérése, kezdeményezése esetén módosítja.
- (i) A földgáz szagosításáért a rendszerhasználó részére a Tarifarendelet szerinti szagosítási díjat kell felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően.
- (j) Abban az esetben, ha az együttműködő földgázrendszeren több szállítási rendszerüzemeltető működik, a szagosítási rendszerüket kötelesek a szállítási rendszerirányító koordinációjával összehangolni.
- (k) Szagosított gáz földalatti tárolóba történő forgalmazása esetén a kitároláskor alkalmazott rászagosítási normát egyedi mérések alapján kell meghatározni, oly módon, hogy a rászagosítás utáni együttes szagszint feleljen meg az (f) pontban előírtaknak.
- (l) A földgáztermelői átadási ponton az átadandó gáz nyomásának biztosítása, mennyiségi és minőségi mérése a földgáztermelő kötelezettsége a saját költsége terhére.
- (m) A földgázelosztó a szagosító anyag mennyiségének ellenőrzésére saját mérőberendezést üzemeltethet.
- (n) A termelő elosztói részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött egyedi szagosítási szerződésben rögzített szagosítási norma alapján biztosítja a szagosítási szolgáltatást a földgázelosztó rendszer termelői betáplálási pontján.
- (o) A termelő részleges szigetüzembe történő betáplálása esetén a szállítórendszeri virtuális betáplálási pontra allokált mennyiség alapján számított szagosítási díjat a szállítási rendszerüzemeltetővel számolja el.
- (p) Az elosztói részleges szigetüzemben a szagosítás díjat a szállító rendszer összevont kiadási pontján rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználó számára a rendszerhasználati szerződés szerint a szállítási rendszerüzemeltető számolja el a szállítórendszeri virtuális betáplálási ponton a rendszerhasználóra allokált mennyiség alapján.
- (q) A földgázelosztók a szaghatás megfelelőségét ellenőrzik, dokumentálják, és 5 évre archiválják. Nem megfelelő szagszint esetén a földgázelosztó az egyetemes szolgáltató, földgázkereskedő vagy felhasználó értesítésével egy időben értesíti a szállítási rendszerüzemeltetőt vagy a földgáztermelőt a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

6.10. TELEMECHANIKAI RENDSZEREK

- (a) A Telemechanikai Rendszer (TM) a földgázszállítási és földgázelosztási technológián elhelyezett távadók, az azok jeleit, jelzéseit kezelő/feldolgozó intelligens terepi berendezések (műszerek), kommunikációs eszközök és szolgáltatások halmaza, valamint az ezek irányítását ellátó SCADA rendszer összessége. A SCADA számítástechnikai eszközök, programok és adatbázisok specifikus feladatok ellátására alkotott együttese.
- (b) Információkinyerés a fenti adatforgalom adatainak lehívását (esetleg tárolását), valamint a telemechanika üzemállapotait megjelenítő helyi jelzéseket jelenti.
- (c) A TM rendszer feladata gyors, egyértelmű, az adott helyzetben szükséges mélységű áttekintést biztosítani a rendszerüzemeltető részére a felügyelt technológia felett, és megadni a rendszerüzemeltető számára a döntésekhez szükséges információkat és beavatkozási lehetőségeket.

6.10.1. A TM rendszerekkel szemben támasztott követelmények

6.10.1.1. Szállítási rendszerüzemeltető távfelügyeleti rendszere

A szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázszállító vezetékrendszeren működő TM rendszerrel és annak folyamatos üzemeltetésére alkalmas személyzettel és technikai háttérrel kell rendelkeznie, amely biztosítja:

- i. a TM hardver és szoftver, valamint az adatátviteli rendszer legalább 99,97%-os rendelkezésre állását;

Számítása a terepi műszerezés és kommunikáció esetén: $(8.760-T)/8.760$, ahol T= a kieső órák száma

A SCADA esetében: T= a kieső órák száma a rendszerfelügyelet szempontjából kritikus fontosságú üzleti funkciók (adatgyűjtés, beavatkozások, adatmegjelenítés) vonatkozásában. Nem befolyásolja a rendelkezésre állást az az üzemmód, amikor a SCADA rendszer tartalék eszközeinek igénybevételével biztosított az üzleti funkciók kiszolgálása.

- ii. a hosszú távú archiválásra kijelölt adatok biztonságos tárolását 5 év időtartamban.

6.10.1.2. Földgázelosztó távfelügyeleti rendszere

A földgázelosztónak a földgázelosztó vezetékrendszeren működő irányítási rendszerrel és annak üzemeltetésére alkalmas személyzettel és technikai háttérrel kell rendelkeznie, amely biztosítja

- i. a rendszerüzemeltetéshez szükséges adatok eseti vagy folyamatos rendelkezésre állását;
- ii. a gyűjtött adatok biztonságos tárolását legalább 7 év időtartamban.

6.10.2. Felhasználók távleolvasása

- (a) A földgázelosztók és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek a felhasználó 20 m³/óra, vagy a feletti névleges (össz)teljesítményű gázmérőjét, vagy gázmérőit távleolvasásra és órai fogyasztási adataik órai gyakoriságú előállítására és továbbítására alkalmas fogyasztásmérővel és adatátviteli berendezéssel ellátni.
- (b) A kapacitásdíjas felhasználónak a kereskedelmi szerződése teljesíthetőségének megfelelő alátámasztása, valamint fogyasztása felügyelhetősége érdekében rendelkeznie kell olyan, az alábbiakban meghatározott távleolvasó

berendezéssel ellátott mérővel, mely által képessé válik a mérési adatokat automatizáltan kezelni és továbbítani a közvetlen kapcsolatban álló szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó felé. A földgázkereskedők, valamint a mérlegkör felelősök felé történő adatszolgáltatásról a feleknek a szerződésben kell megállapodni.

- (c) A földgázelosztók és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek olyan mérési távleolvasási rendszert kiépíteni és működtetni, amely alkalmas a rendszerükön lévő, 100 m³/óra, vagy a feletti kapacitásigényű felhasználó adatátviteli berendezései által előállított adatok (a) pont szerinti gyakoriságának megfelelő továbbítására, fogadására és feldolgozására.
- (d) A távleolvasott mérőberendezésnek képesnek kell lennie órai és napi allokációhoz szükséges adatok szolgáltatására és azok legalább 50 napig történő tárolására.
- (e) A távleolvasási rendszer olyan vezetékes vagy vezeték nélküli távközlési összeköttetésre épülő eszközrendszer, amelynek alkalmazásával a felhasználó, telephelyi szolgáltató gázmérőjének adatai egy tetszőleges elhelyezkedésű központban, adott sorrendben, önműködően, a kívánt gyakorisággal lekérdezhetők.
- (f) A távleolvasási berendezés elemei:
 - i. vezetékes, vagy vezeték nélküli távközlési összeköttetésre alkalmas interface (modem);
 - ii. szükség szerint mikroszámítógép;
 - iii. gázmérő modem vagy- mikroszámítógép csatoló (pl.: RS232; RS422).
- (g) A távleolvasási berendezést eltérő megállapodás hiányában a földgázelosztónak vagy szállítási rendszerüzemeltetőnek kell biztosítani. A távfelügyelő berendezés üzemeltetési költségeiről a felhasználó és a távfelügyelő rendszer tulajdonosa állapodnak meg.
- (h) A távleolvasási berendezés megbízhatóságát a szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó ellenőrizheti.
- (i) A távleolvasott berendezés olyan szabvány szerinti gázmérő berendezés, amely rendelkezik szabvány szerinti kommunikációs kimenettel (pl. RS232).

6.10.2.1. Távleolvasási rendszerrel szemben támasztott követelmények

- (a) A földgázelosztó a távleolvasási rendszer üzembiztonságát a gáznapi mennyiségi adatok rendelkezésre állására vonatkozó mutatószám meghatározásával jellemzik.
- (b) A rendelkezésre állás azt mutatja meg, hogy a földgázelosztó felhasználói távleolvasási rendszerében működő összes adatküldő és -fogadó eszközállományt alapul véve a vizsgálatot megelőző időszakban milyen arányban álltak rendelkezésre megfelelő időben a mért napi mennyiségi adatok.
- (c) A földgázelosztók a földgázelosztó rendszeren működő felhasználói távleolvasási rendszerek rendelkezésre állási mutatószámát 97 %-ban kötelesek biztosítani.

Számítása: $\frac{Z-T}{Z}$, ahol

Z: A vizsgálatot megelőző 365 napi Z_t értékek összege.

Z_t : A távadatátviteli eszközök darabszáma az adott t gáznapon.

T: A vizsgálatot megelőző 365 napi T_t értékek összege.

T_t : A kieső távadatátviteli eszközök darabszáma az adott t gáznapon. Kieső távadatátviteli eszköznek minősül minden olyan távleolvasási eszköz, amelyen az adott gáznapon legalább 1 óra adatkiesés történt.

- (d) Amennyiben a felhasználói távleolvasási rendszer valamely telepített eleme hibásodik meg oly módon, hogy a távleolvasott mérőberendezésből nem lehet a tárolt adatokat kiolvasni, illetve hibás tárolt adatokat lehet kiolvasni, jelen Szabályzat 15.4.10. pontban leírtakat kell alkalmazni.
- (e) A földgázelosztóra vonatkozó, (c) pont szerinti éves rendelkezésre állási mutatószámokat minden gázév elején a földgázelosztók aktualizálják és a rendszerhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

6.11. ADATFORGALMI ÉS INFORMÁCIÓS RENDSZER KIALAKÍTÁSI ÉS ÜZEMELTETÉSI KÖVETELMÉNYEI

6.11.1. Együttműködő földgázrendszer informatikai rendszereire vonatkozó előírások

6.11.1.1. A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja

6.11.1.1.1. Az Informatikai Platform kialakítása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan – a rendszerhasználók, a rendszerüzemeltetők és a Hivatal által is hozzáférhető – Informatikai Platformot létrehozni és azt működtetni, amely lehetővé teszi a GET vonatkozó pontjában³³ foglaltak alapján földgázszállítási tevékenységéhez szükséges információk fogadását, illetve ezen információknak és eredményeknek rendezett, átlátható, jogosultság alapon hozzáférhető módon történő megjelenítését.
- (b) Az Informatikai Platformhoz rendelt a szállítási rendszerüzemeltető egy internetes honlapot is üzemeltet, amelyen a rendszerhasználók, a rendszerüzemeltetők és a Hivatal számára releváns és nyilvános információkat tesz közzé mindenki számára elérhetően.
- (c) Az Informatikai Platform elsődleges feladata a földgázszállító rendszer használatával kapcsolatos napi adatforgalom lebonyolítása a szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók, illetve a kapcsolódó rendszereket üzemeltető engedélyesek között.
- (d) Az Informatikai Platform olyan alkalmazásrendszer, a hozzátartozó adatbázis kezelőkkel, amely a vonatkozó jogszabályok által előre definiált szabályok alapján képes más rendszerekkel szabványos kétirányú adatkapcsolatot létesíteni. Az Informatikai Platformot az együttműködő földgázrendszert üzemeltető engedélyesek, rendszerhasználók és a Hivatal megállapodás alapján használhatják.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználók közötti elsődleges operatív kommunikáció az Informatikai Platformon történik. Az egyes kommunikációkat joghatályosan csak az Informatikai Platformon lehet megtenni. Az Informatikai Platform, vagy annak valamely szolgáltatásának rendelkezésre állási hibája, vagy a rendszerhasználó informatikai rendszerének 2 órát meghaladó hibája esetén, ha az érintett adatcsere üzleti határidején belül a normál üzemmenet nem állítható helyre, akkor az üzleti folyamatok működtetése kerülő eljárások alkalmazásával történhet meg. A szállítási rendszerüzemeltető

³³ GET 10. §

az alábbi eljárások közül választ, melyek egyenértékűek az Informatikai Platformon elvégezhető adatszolgáltatással:

- i. az Informatikai Platformon rendelkezésre álló alternatív adatmegadási mód (pl. interaktív felület, SOAP interfész, állomány feltöltés) a rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerint
- ii. adatfeltöltés forrásának eljuttatása elektronikus levél (e-mail) mellékleteként az üzleti folyamathoz alapértelmezetten definiált tartalmi és formai szabályok megtartásával, közvetlenül feldolgozható (betölthető) formában
- iii. azon esetekben, amikor az i. pont nem alkalmazható (és az adatok száma nem haladja meg a 100 tételt) akkor telefax használatával.

Kerülő eljárások hiányában - eseti adatcsere vonatkozásában - a kommunikáció papír alapú, hivatalos levél formájában is történhet, amennyiben erről a szállítási rendszerüzemeltető az érintetteket előzetesen írásban tájékoztatta. A tájékoztatásnak ki kell térni az adatszolgáltatás tárgyára és a kerülő eljárás alkalmazásának várható időtartamára.

- (f) Amennyiben az Informatikai Platform nem elérhető, a rendszerhasználó - saját informatikai rendszerének ellenőrzését követően - köteles erről a szállítási rendszerüzemeltetőt telefonon értesíteni.
- (g) Az Informatikai Platform használati szabályainak definiálása és publikálása a szállítási rendszerüzemeltető feladata. A használati szabályokat a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában, továbbá az Informatikai Platformon teszi közzé.
- (h) A földgázelosztók és földgáztároló engedélyesek olyan informatikai rendszert kötelesek működtetni, amely alkalmas a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján biztosított adatok feldolgozására és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésére.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a rendszerüzemeltető engedélyesek részére igény esetén az összekapcsoláshoz szükséges műszaki adatokat megadni.
- (j) Az Informatikai Platform fejlesztését, üzemeltetését és felügyeletét a szállítási rendszerüzemeltető végzi.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető köteles 24 órán belül figyelmeztető jelzést küldeni az Informatikai Platformhoz csatlakozó hozzáférésre jogosultaknak és kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek, amennyiben az Informatikai Platformon a jogosultságaik szerinti korábban közzétett adataik felülírásra kerültek.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az Informatikai Platformra beküldött és azon keletkezett adatokat legalább 7 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz szabályozott formában történő hozzáférést a Hivatal részére szükség szerint biztosítani.
- (m) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az
 - i. Informatikai Platformhoz történő hozzáférésben;
 - ii. az elérhető adatszolgáltatások formai és tartalmi elemeiben tervezett változtatásokról az életbe lépésüket megelőzően 15 nappal a honlapján és elektronikus levél formájában tájékoztatni a rendszerhasználókat és a Hivatalt.

6.11.1.1.2. Kialakítási követelmények

- (a) Az Informatikai Platform használatára vonatkozó megállapodással rendelkező partnerek (rendszerhasználók, kapcsolódó rendszerüzemeltetők és a Hivatal) által elérhető szolgáltatások:
- i. nominálások / újránominálások fogadása és ellenőrzése;
 - ii. nominálások visszautasítása / visszaigazolása;
 - iii. allokációs adatközlések bonyolítása;
 - iv. napi operatív adatok közzététele gáznapot követően;
 - v. kapacitáslekötés módosítása;
 - vi. túlnominálással történő kapacitáslekötés.

A felsorolt szolgáltatások elérése minden esetben jogosultságfüggő.

- (b) A szállítási rendszerüzemeltető honlapján valamennyi partner számára elérhető információk:
- i. korlátozásra vonatkozó információk;
 - ii. éves leállási ütemterv;
 - iii. napi kiegyensúlyozó földgázár;
 - iv. a földgázszállítási szabad kapacitás meghatározásának módszertana;
 - v. betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó műszaki információ, technikai (műszaki)-, lekötött- és szabad kapacitások;
 - vi. a hazai gázpiac kínálati és keresleti viszonyait jellemző információk: az együttműködő földgázrendszer egészére összesített nominálások, a szállítási rendszerüzemeltető által a hazai gázfogyasztás gáznapra vonatkozó előrejelzése, valamint a rendszerbe ténylegesen belépő és az onnan kilépő összesített gázmennyiségek;
 - vii. szállítási rendszerüzemeltető közleményei;
 - viii. szabályzatok, formanyomtatványok;
 - ix. kapacitás visszaadással kapcsolatos adatok;
 - x. Minőség Elszámolási Rend;
 - xi. kapacitáslekötési igényfelméréssel kapcsolatos dokumentumok.

- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformnak a jogszabályok változásából eredő fejlesztési feladatait a Hivatallal egyeztetett tartalommal és határidők szerint végzi el.

6.11.1.1.3. Üzemeltetési követelmények

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az Informatikai Platform üzemeltetése során biztosítani a birtokába jutott, nem közcélú adatok bizalmas kezelését és a szerződő partnerek felé történő folyamatos, egységes szintű, szelektív hozzáférést.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a kor műszaki színvonalának megfelelő legmagasabb szintű védelmi rendszert alkalmaz.

- (c) A szállítási rendszerüzemeltetőnek diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítania minden szerződő partnere részére. A partnerek számára az elérhető szolgáltatások körét a megkötött rendszerhasználati szerződés vagy megállapodás alapján a szállítási rendszerüzemeltető állítja be.
- (d) Amennyiben egy szerződő partner az Informatikai Platformmal való kapcsolata során annak működését veszélyezteti, megsérti a kölcsönösen elfogadott üzemeltetési szabályokat, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a hozzáférést letilthatja. A hozzáférés letiltás, kizárás ideje alatt az IP felhasználó az Informatikai Platform semmilyen jogosultság alapú szolgáltatását, felületét nem éri el.
- (e) A működést veszélyeztető tényezők:
 - i. minden olyan művelet, amely más partner adatainak manipulálására vagy megszerzésére irányul,
 - ii. az Informatikai Platform túlterhelését okozó eljárások futtatása függetlenül a szándékosság fennállásától,
 - iii. Az Informatikai Platform működését és/vagy integritását veszélyeztető támadás, függetlenül a véletlen (vírus) vagy szándékos okoktól.
- (f) Eljárásrend a veszélyeztető cselekmények megszüntetése érdekében:
 - i. A veszélyeztető cselekmény tényének felfedezését követően a szállítási rendszerüzemeltető megvizsgálja a hatásokat, és annak megfelelően dönt az Informatikai Platform működését érintő változtatásokról, amelyekkel a normál működés visszaállítható, vagy a jogosulatlan hozzáférés, adatelérés megszüntethető, az érintett IP felhasználók értesítésével együtt.
 - ii. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a saját eszközeivel nem tudja a szolgáltatást visszaállítani, akkor az üzemeltetési szabályokat megszegő, vagy illetéktelenül csatlakozó IP felhasználókat kizárja az Informatikai Platform hozzáféréseiből, melyről a szállítási rendszerüzemeltető értesítést küld.
 - iii. A kizárt IP felhasználók részére a kérdéses probléma megszüntetése esetén a szállítási rendszerüzemeltető ismét engedélyezi a hozzáférést.
 - iv. Amennyiben az IP felhasználók esetén felmerül a szándékos támadás esete, vagy az incidens az IP felhasználó által is ismeretlen okokból áll fenn, a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal és a nyomozó hatóságok értesítése után, mindaddig fenntartja az IP felhasználó tiltását, míg azt szükségesnek látja.
 - v. Az Informatikai Platformot érő külső támadások esetén (ismeretlen elkövetők) a szállítási rendszerüzemeltető az általános jogi gyakorlatnak megfelelően jár el.
- (g) Kiegészítő műszaki megoldás az Informatikai Platform hozzáféréseiből kizárt IP felhasználók számára:
 - i. A hozzáféréstől eltiltott IP felhasználóknak a szállítási rendszerüzemeltetővel az Informatikai Platformhoz való hozzáférési megállapodásában rögzített módon kell kommunikálniuk e-mailben annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető az IP felhasználói adatait az IP felhasználó nevében rögzítse az Informatikai Platformon, illetve az IP felhasználó számára eljuttassa a keletkező adatokat.

- ii. Szándékos károkozás, vagy egyéb incidens esetén a felügyeleti szervek döntése alapján kaphat csak a kizárt IP felhasználó újra hozzáférést az Informatikai Platformhoz.

6.11.1.1.4. Csatlakozási feltételek

- (a) Az Informatikai Platformot a kapcsolódó rendszerüzemeltetők, a Hivatal és a rendszerhasználók vehetik igénybe.
- (b) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozási igényt a szállítási rendszerüzemeltetőhöz kell benyújtani.
- (c) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozásra – adatküldés, adatfogadás vonatkozásában - az (e) pontban meghatározott technikai feltételek rendelkezésre állása esetén van mód.
- (d) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozás részletes technikai feltételeit a szállítási rendszerüzemeltető a honlapján köteles publikálni.
- (e) Az együttműködő földgázrendszert üzemeltető engedélyeseknek és a csatlakozásra jogosultaknak a kapcsolódást lehetővé tevő olyan infrastruktúrával kell rendelkezniük, amely alkalmazásával képesek az Informatikai Platformhoz való csatlakozásra. A vonatkozó minimum konfiguráció és paraméterek, valamint szükséges feltételek az alábbiak:
 - i. az ajánlott internet böngésző futtatására alkalmas számítástechnikai eszköz;
 - ii. MS Windows XP/7 operációs rendszer, vagy azt követő verzió;
 - iii. MS Office 2003 alkalmazás;
 - iv. IE 7.0 Explorer;
 - v. Internet hozzáférés (megfelelő sávszélességgel);
 - vi. Adobe Flash Player
 - vii. pdf olvasó
 - viii. Független külső hitelesített digitális tanúsítvány szolgáltató által kiállított, személy azonosítására (authenticáció) alkalmas, megfelelő tartalmi elemekkel rendelkező - digitális tanúsítvány, melynek importálását a saját rendszerébe a csatlakozásra jogosult, míg az Informatikai Platformba a szállítási rendszerüzemeltető végzi el.
- (f) Az Informatikai Platformhoz való csatlakozásról, a Platform használatáról a csatlakozásra jogosultak és a szállítási rendszerüzemeltető megállapodást kötnek.

6.11.1.1.5. Informatikai rendszerek közötti kommunikáció előírásai

6.11.1.1.5.1. Szerver – szerver kommunikáció a szállítási rendszerüzemeltető és a gázpiaci partnerek között

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjához történő hozzáférést és adatcsere vonatkozásában nemzetközi szabványokra és ajánlásokra (EASEE-GAS, ENTSO-G) épülő műszaki megoldásokat dolgoz ki, és tesz hozzáférhetővé saját nyilvános honlapján.

- (b) A kommunikáció során az érintett partnereknek a kommunikációs szabályoknak megfelelően kell adatcserét végezni.
- (c) A tranzakciók kapcsán használt adatok egységes saját kódrendszer támogatásával kerülnek lekezelésre. Az azonosítók kialakítása és karbantartása a szállítási rendszerirányító feladata.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető informatikai rendszerének, valamint az egymással kommunikáló informatikai rendszereknek az alábbi elvárásoknak kell megfelelniük:
 - i. zárt, hitelesített, HTTPS protokollon kell alapulnia;
 - ii. úgynevezett web service-en keresztül kell megvalósítani, SOAP interface-en keresztül, amely során a kommunikációban résztvevő két fél XML formátumú adatcsomagokkal azonosítja a kérés és a válaszüzeneteket
 - iii. szállítási rendszerüzemeltetők között a 2015/703 rendelet alapján.
- (e) A kommunikáció során küldött és fogadott valamennyi üzenetre igaz, hogy egy üzenet minden esetben akkor, és csak akkor minősül érvényesnek, ha a (b) pontban specifikált kommunikációs sémában rögzített formai és tartalmi követelményeknek eleget tesz. (Amennyiben egy üzenet nem felel meg a formai és tartalmi követelményeknek, a fogadó visszautasítja azt.)

6.11.1.1.5.2. EIC – kód kibocsátói szerepkör, LIO

- (a) A hazai földgázpiacon a szállítási rendszerirányító rendelkezik az ENTSO-E szervezettől LIO (Local Issuing Office) kód kibocsátói jogosítvánnyal, amely birtokában egy egységes, a szabályozott földgázpiac minden szereplőjére és objektumaira kiterjedő iparági kommunikációs sémát és kódrendszert üzemeltet.
- (b) A kódrendszer az ENTSO-E mindenkor aktuális kódkezelési szabályainak megfelelően és azzal szinkronban kerül üzemeltetésre, terjedelme kizárólag az ott meghatározott fogalmakra értelmezendő.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető informatikai rendszert üzemeltet, mely gondoskodik a kódigénylés, módosítás és megszüntetés feladatainak szabályozott formában történő megvalósításáról, valamint az adatok helyben történő tárolásáról, valamint ENTSO-E CIO felé jóváhagyásra történő átadásáról.

6.11.1.1.6. Kódrendszer előírások

A szállítási rendszerüzemeltető, mint ENTSO-G tag által kialakítandó kommunikációs séma során az alkalmazandó kódrendszerrel szembeni elvárások:

- i. A szállítási rendszerüzemeltető az EIC kódok nyilvántartása során köteles betartani az Adatvédelmi törvény rendelkezéseit, ezzel összhangban:
 - csak olyan kísérő adatot tárolhat az egyes kiadott EIC kódokhoz kapcsolódóan, amelyek az adott kód használatához feltétlenül szükséges, a végfelhasználói anonimitás megőrzése mellett,
 - köteles kidolgozni egy, a kódrendszert kezelő informatikai rendszerhez való szabályozott formában történő hozzáférés metodikáját rögzítő eljárás rendet.
- ii. Az alkalmazott EIC kódokban elfogadott karakterek: 0..9, A..Z, valamint a '-' karakter.
- iii. A hazai földgázrendszerhez hozzáférő rendszerhasználók egy EIC kóddal rendelkezhetnek, amelyet a LIO ad ki. Kód igénylése esetén az igénylő

köteles nyilatkozni arról, hogy 'X' típusú EIC kódot más LIO-tól nem igényelt.

6.11.1.1.7. Elosztói infrastruktúra (POD - Point of Delivery) kódtartomány kibocsátás

- (a) A POD a magyarországi gázipari szereplők által használt kód, mely formai jegyeiben az EIC – kódhoz hasonló, de azzal nem azonos, szegmentált kód.
- (b) A POD kezelés alapelve, hogy a felhasználható kódintervallumot a szállítási rendszerüzemeltető jelöli ki és publikálja, míg az elemi kiosztásáért és karbantartásáért, valamint annak integritása megőrzéséért a kódigénylő gázipari partner felelős.
- (c) A POD kód intervallumok a szállítási rendszerüzemeltető honlapján, az erre a célra kialakított felületen megtekinthetők.
- (d) A kód kötelező formai elemeit a VII. sz. melléklet 3. pontja tartalmazza.

6.12. BETÁPLÁLÁSI VAGY KIADÁSI PONTOK ÖSSZEVEONÁSA

6.12.1. Betáplálási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren

- (a) A földgáztárolói betáplálási pontok összevonását a földgázszállító rendszer pontjain a földgáztároló engedélyes kezdeményezheti az alábbi feltételekkel:
 - i. Az összevonandó betáplálási pontok ugyanannak a földgáztároló engedélyesnek a tulajdonába kell, hogy tartozzanak.
 - ii. Az együttműködő földgázszállító rendszerre kapcsolódjanak a földgáztárolói betáplálási pontok.
 - iii. A földgáztároló engedélyes az összevonásban szereplő betáplálási pontok mindegyikére, külön-külön bontásban köteles megadni az éves/napi/órai rendelkezésre álló és tervezett kapacitásokat, annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltető el tudja végezni betáplálási pontok és a rendszer hidraulikai vizsgálatát.
 - iv. Az egyes fizikai betáplálási pontokon azonos gázcsoportú földgáz táplálható be.
- (b) Az összevont betáplálási pont kapacitása az összevonásra került betáplálási pontok kapacitásának kWh/óra és kWh/nap mértékegységben képzett összege.
- (c) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
- (d) Az érintett betáplálási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás tényének visszaigazolását követő gázév kezdete.
- (e) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.
- (f) A betáplálási pontok összevonása esetén a rendszerhasználónak az alábbi szabályokat kell alkalmazni:
 - i. Az összevont betáplálási pontra kell kapacitást lekötöni.
 - ii. A kapacitáslekötéseknek kWh/óra kapacitásértékekben meg kell egyeznie a szállítási rendszerüzemeltető és kapcsolódó rendszeren összevont betáplálási pontonként és rendszerhasználónként.

- iii. Az összevont betáplálási pontra kell nominálni.
- (g) A betáplálási pontok összevonása esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az alábbi szabályokat kell alkalmaznia:
- i. Az összevont betáplálási pont egyes hálózati pontjain igénybe vehető technikai kapacitás nem lehet nagyobb
 - a betáplálási pont maximális kapacitásánál, vagy
 - a földgáztermelő által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásánál, vagy
 - a földgáztároló által az aktuális gázévre megadott maximális betáplálási kapacitásánál.
- Azon betáplálási pontok esetén, amikor a földgáztermelő keverőgáz igényel a földgázszállító rendszerről minőségjavítás céljából és a szállítási rendszerüzemeltető azt nem megszakítható kapacitásként biztosítja, a keverőgáz kapacitását figyelembe kell venni a betáplálási pont technikai kapacitásának meghatározásánál.
- ii. Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakítások nem kezdeményezhetők a földgázszállító rendszeren.
 - iii. Az összevonásban szereplő betáplálási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatíván egyeztetik.
 - iv. A szállítási rendszerüzemeltető külön felszólítására a kapcsolódó rendszerüzemeltető egy órán belül felosztja adott időszakra nominált igényeket az összevont betáplálási pontban szereplő betáplálási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
 - v. A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.

6.12.2. Földgázszállító vezetéki kiadási pontok összevonása a földgázszállító rendszeren

- (a) Kiadási pontok kapacitáslekötési szempontból történő összevonását a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek kell kezdeményeznie a szállítási rendszerüzemeltető felé.
- (b) Az összevont kiadási pont kapacitása az összevonásra került kiadási pontok kapacitásának kWh/óra mértékegységben képzett összege.
- (c) A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek rendszerleírással kell az igényét alátámasztania, figyelembe véve a várható üzemviszonyokat.
- (d) A bejelentett és a feltételeknek megfelelő igény elfogadását a szállítási rendszerüzemeltetőnek 30 munkanapon belül kell visszaigazolni.
- (e) A felmerülő kiadási pontok összevonásának hatályba lépési időpontja az összevonás visszaigazolásában megjelölt gázhónap első napja.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszer összevont kiadási pontjára benyújtott kapacitásigényeket átadja a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek, aki azt köteles, az összevonásban szereplő kiadási pontokra külön-külön megbontani éves/napi/órás kapacitás értékekre.

- (g) A visszaigazolt összevonás mindaddig érvényben marad, amíg a szállítási rendszerüzemeltető vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető annak indokolt módosítását nem kezdeményezi.
- (h) A kapacitáslekötési szempontból történő összevonás típusok az alábbiak:
- i. I. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
 - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.
 - ii. II. típusú összevonás az alábbi feltételek egyidejű teljesülése mellett kezdeményezhető:
 - Az összevonandó kiadási pontok ugyanannak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az összefüggő földgázelosztó rendszeréhez kapcsolódnak, és különböző, nem ugyanazon bekerített területen helyezkednek el.
- (i) A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén a rendszerhasználókra az alábbi szabályokat kell alkalmazni:
- i. Az összevont kiadási pontra kell kapacitást lekötöni.
 - ii. A kapacitáslekötéseknek kWh/óra kapacitásértékekben meg kell egyezniük a földgázszállító rendszer kiadási és a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján összevont kiadási pontonként és rendszerhasználónként.
 - iii. Az összevont kiadási pontra kell nominálni.
- (j) A kiadási pontok I. és II. típusú összevonása esetén az alábbi szabályokat kell alkalmazni:
- i. Az összevont kiadási pont egyes hálózati pontjainak technikai kapacitása nem lehet nagyobb az adott hálózati pont maximális kapacitásánál. A szállítási rendszerüzemeltető a technikai kapacitást az aktuális gázévre várható hidraulikai viszonyok alapján határozza meg.
 - ii. Az összevonásra hivatkozva technológiai átalakításokat nem lehet kezdeményezni a földgázszállító rendszeren.
 - iii. Az összevonásban szereplő kiadási pontok leállítását, indítását, jelentős üzemmenet változását a kapcsolódó rendszerüzemeltetők operatíván egyeztetik.
 - iv. A szállítási rendszerüzemeltető külön felszólítására a kapcsolódó rendszerüzemeltető egy órán belül felosztja adott időszakra nominált igényeket az összevont kiadási pontban szereplő kiadási pontokra, és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető részére.
 - v. A szállítási rendszerüzemeltető ezt követően két órán belül operatív egyeztetést kezdeményez az üzemmenetről, a felosztás szükség szerinti megváltoztatásáról. Amennyiben ezt nem teszi, a kapcsolódó rendszerüzemeltető felosztása elfogadásra került.

6.12.3. Napi égéshő meghatározása az összevont kiadási pontokról ellátott felhasználók fogyasztásának elszámolása során

- (a) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált égéshőnek a MER-ben az összevont

átadóra publikált égéshőtől való eltérése nem haladja meg az 5%-ot, a kiadási pontokról ellátott felhasználókra vonatkozó napi és havi energiatartalmat az összevont gázátadó állomásra a szállítási rendszerüzemeltető által naponta publikált égéshő felhasználásával kell elszámolni.

- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető által a MER-ben az összevonásban szereplő bármely kiadási pontra publikált égéshő $\pm 5\%$ -ot meghaladó mértékben eltér a MER-ben az összevont gázátadó állomásra publikált égéshőtől, akkor a kiadási pontokról ellátott felhasználókat hozzá kell rendelni vagy az összevont, vagy a fizikai kiadási pontok egyikéhez a következő eljárás szerint:
- i. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott elosztó rendszerek összekapcsolásra kerültek és egyértelmű az összekapcsolás és a kiadási pontok közötti havi fogyasztási adatokból, hogy az összekapcsolás után kevert gáz áramlik az elosztórendszeren (a csatlakozási ponton a két kiadási pontról származó havi gázmennyiség különbsége kisebb, mint 20%), akkor az összekapcsolás helye és a kiadási pontok közötti elosztó rendszeren az egyedi kiadási ponti égéshőkkel kell elszámolni. A gázáramlás szerint az összekapcsolás helye utáni felhasználóknál az érintett kiadási pontok napi mennyiségével súlyozott átlag égéshőket kell használni a felhasználók elszámolása során.
 - ii. Amennyiben a fizikai kiadási pontokról ellátott elosztó rendszerek havi gázfogyasztásából azonosítható egy olyan felhasználói kör (elosztói terület), amely bizonyosan a fizikai kiadási pontról kerül ellátásra, a földgázelosztó köteles a hálózat felépítése és a felhasználók havi fogyasztásának ismeretében az egyes hónapokra meghatározni az összevonásban érintett minden fizikai kiadási pont tekintetében azt a fogyasztói kört (elosztói területet), amely az adott fizikai átadási pontról 50%-nál nagyobb valószínűséggel kizárólag az adott kiadási pontról kerül ellátásra.
 - iii. Az i. pont szerinti valószínűséget az egyes fizikai kiadási pontról az elosztó rendszerbe táplált havi mennyiség és az ahhoz közvetlenül (a kiadási ponttól jellemző gázáramlási irányt figyelembe véve) csatlakozó elosztó rendszerről fogyasztó felhasználók havi vételezése arányaként kell meghatározni.
 - iv. Amennyiben az összevonásban szereplő kiadási pontok közül egy vagy több kiadási pontot a szállítási rendszerüzemeltető a földgázelosztóval egyeztetve időlegesen leállít, akkor az iii. pont szerint a leállított kiadási ponthoz rendelt felhasználókat az összevont kiadási pont súlyozott átlag égéshőjével kell elszámolni.
 - v. A földgázelosztó minden gázévre vonatkozóan a megelőző gázév adatai alapján köteles az így meghatározott felhasználói kör egyedi, vagy összevont kiadási pont összerendelést honlapján publikálni.
 - vi. A havi fogyasztásokat a profilos felhasználók esetén a profil alapján, a távleolvasott felhasználók esetén a mérések alapján kell meghatározni.
- (c) A földgázelosztó rendszeri elszámolásoknál a 14.1.2. pontban rögzített eljárást kell alkalmazni

6.13. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER KAPACITÁSAINAK MEGHATÁROZÁSA

6.13.1. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága

- (a) Hidraulikai vizsgálatot – annak fajtájától függően – eltérő gyakorisággal kell végezni.

- (b) Naponta elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázszállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a rendszerhasználók részéről történő igénybejelentések (nominálás) teljesíthetőségének vizsgálata.
- (c) Havonta elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázszállító rendszer kapacitásainak meghatározása.
- (d) Évente elvégzendő vizsgálatok:
 - i. a földgázszállító rendszer szűk kapacitású szakaszainak meghatározása;
 - ii. a földgázszállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a prognosztizált fogyasztás és forrás adatok alapján.
- (e) Eseti jellegű vizsgálatok:
 - i. új igények teljesíthetőségének vizsgálata;
 - ii. hozzáférési igény elutasítása esetén, a Hivatal felügyelete mellett elvégzendő felülvizsgálat;
 - iii. üzemzavar, illetve havária esetén a földgázszállítási lehetőségek vizsgálata.

6.13.2. Az együttműködő rendszer hidraulikai ellenőrzéséhez szükséges módszertan és egységes számítási segédlet

- (a) Hardver eszközökkel szemben támasztott követelmények:
 - i. Az eszközöknek mind szerver, mind kliens oldalon meg kell felelniük a különböző hidraulikai szoftvereknek a hardver eszközökkel szemben támasztott követelményeinek (minimum konfigurációs igényeknek).
 - ii. A hidraulikai hálózati topológia grafikus megjelenítéséhez kliens gépenként a szoftver által támasztott követelményeknek megfelelő megjelenítő eszközzel kell rendelkezni.
 - iii. A hardver eszközök rendelkezésre állásának 99,97%-osnak kell lennie.
 - iv. A hardver eszközöknek tartalék kapacitással, illetve bővítési lehetőséggel kell rendelkezniük.
 - v. A szimulációs eredményeket olyan kapacitású archív adatbázis szerveren kell tárolni, ami minimum 5 éves tárolást tesz lehetővé.
 - vi. A hardver eszközöknek rendelkezniük kell olyan eszközzel, amely lehetővé teszi az eredmények nyomtatott formában történő megjelenítését.
- (b) Az együttműködő rendszer hidraulikai ellenőrzését az arra alkalmas, Európában elfogadott számítási algoritmussal dolgozó hidraulikai szoftverrel kell végezni.
- (c) Szoftver eszközökkel szemben támasztott követelmények:
 - i. Alkalmasnak kell lenniük külső adatbázisokkal való kétirányú kommunikációra.
 - ii. A szimulációs programhoz jogosultsági szintek alapján történhessen a hozzáférés.
 - iii. A hidraulikai szimulációs programoknak alkalmasnak kell lenniük statikus és tranziens (dinamikus) állapot vizsgálatára is.
 - iv. A szimulációs programoknak grafikus adatbeviteli és eredmény megjelenítő felülettel kell rendelkezniük.

- v. Az alkalmazásoknak beépített interaktív kereső és nyomtatási funkcióval kell rendelkezniük.
 - vi. A szimuláció során legyen lehetőség határérték figyelésre.
 - vii. Dinamikus szimuláció esetén a szoftver rendelkezzen profil beviteli, aritmetikai, relációs és logikai operátor megadási lehetőséggel.
 - viii. A szimulációs szoftverben az összes földgázszállító rendszerre jellemző típuselem megjeleníthetőségét és paraméterezésének lehetőségét biztosítani kell.
 - ix. A szimulációs szoftverben felépített hálózatnak a tényleges hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
 - x. A szoftvernek a szimulálni kívánt hőmérséklet- és nyomástartományok megfelelő számítási algoritmussal kell rendelkeznie.
- (d) A szoftver a GET vonatkozó bekezdése³⁴ szerint létrehozott adatbázis adatai, azaz a rendszerre vonatkozó műszaki paraméterek és a felhasználói igények adatai alapján, a földgázra vonatkozó fizikai törvények és tapasztalati képletek felhasználásával számol.
- (e) A hidraulikai szoftverrel végezhető szimulációk fajtái:
- i. statikus szimuláció: Az állandósult, vagy statikus modellel egy időpillanatra történik a hidraulikai rendszer leképezése, következőképp a program nem számol a rendszer vezeték készletének változásával, ezért ezen számítások esetében a forrás-fogyasztás egyensúly alapvető követelmény.
 - ii. tranziens, vagy dinamikus szimuláció: Tranziens szimulációs modellel egy választott időintervallumra történik a szimuláció futtatása, ebben az esetben a program számol a vezetékkészlet változásával, és az adott időintervallumon belül számolja a forrás és a fogyasztás, a nyomás, a gázhőmérséklet, a vezetékkészlet változásait, valamint a gáz minőségi összetételét is.
 - iii. ONLINE szimuláció: A földgázszállító rendszer mérési pontjairól 2 perces gyakorisággal érkező mérési adatok alapján tranziens szimulációval számítja a rendszer állapotát. Ez a 2 percenként végzett állapotrekonstrukciós számítás a gázhálózat aktuális állapotát határozza meg, azaz a nyomást, a közegáramot, a gázhőmérsékletet és a gázösszetételt számolja ki a földgázszállító rendszer hálózat pontjaira a bemenő mérési adatoknak megfelelően.
- (f) A hidraulikai szimulációk alapadatai:
- i. a vezetékrendszer geometriai paraméterei: belső átmérő, hossz, cső érdessége;
 - ii. csomóponti vezetékkapcsolatok;
 - iii. betáplálási pontokon a betáplált földgáz minőségi és mennyiségi paraméterei (gázösszetétel, gázhőmérséklet, gázmennyiség, nyomás);
 - iv. fogyasztási pontokon a fogyasztott földgáz mennyisége;
 - v. a földgázszállító rendszer aktív elemeinek (szabályozók, kompresszor állomások, elzárók) állapota és munkapontja.

³⁴ GET 81. § (2)

- (g) A hidraulikai vizsgálatához szükséges gázforgalmi adatokat a rendszerhasználók és a rendszerüzemeltetők biztosítják a szállítási rendszerüzemeltető, illetve szállítási rendszerirányító számára, amely utóbbi végzi a konkrét számításokat.
- (h) A vizsgálatok esetében törekedni kell arra, hogy a betáplálási mennyiségek órai szinten állandóak legyenek, lehetőség szerint az adatbázisban szereplő betáplálási mennyiségek napi adatainak 1/24 részével kell számolni.
- (i) A kiadási pontokon jelentkező kapacitásigények napi adataiból - az elmúlt évek tény fogyasztási adatai és az adott fogyasztási pontra jellemző profil alapján - kell képezni a csúcs órai kapacitásigények értékét, mely a különböző fogyasztási pontok egyéni profiljai alapján figyelembe veszi az egyidejűséget is.
- (j) A hidraulikai vizsgálat általános szabályai:
 - i. A szimulációs szoftverben felépített hálózatnak a vizsgált hálózattal megegyező hidraulikai karakterisztikával kell rendelkeznie.
 - ii. A szimuláció minden esetben egyensúlyi állapotból indul. A 24 órás dinamikus szimuláció futtatásához kiinduló statikus szimulációt kell futtatni.
 - iii. A szimulációnak profillal kell számolnia a napi fogyasztást a prognosztizált óracsúcs alapján (óracsúcs x aktuális profilszorzó) minden egyes fogyasztási pontra.
 - iv. A forráspontokon az adott pontra jellemző gázösszetétel figyelembe vételével kell történnie a gázminőség felvételének. A szimuláció teljes időhorizontján a gázminőség számításának a földgázszállító rendszer összes pontján folyamatosnak kell lennie.
 - v. A szimuláció során egy vagy több forráspontot ajánlott adott nyomású pontként definiálni.
 - vi. Adott nyomású forráspontoknál a betáplált gázmenyiség értéke nem haladhatja meg a prognosztizált értéket.
 - vii. Adott terhelésű forráspontoknál kialakuló távvezetéki nyomás értéke kisebb legyen, mint a forráspont lehetséges betáplálási nyomása.
 - viii. A rendszer kiadási pontjain a távvezetéki nyomásnak nagyobbnak kell lennie, mint az átadási nyomásnak. Az egyes kiadási pontokon a szállítórendszer működése szempontjából minimálisan szükséges távvezetéki nyomás értéke a mindenkor forgalmi rend - figyelembe véve a gázminőséggel és a szagositással kapcsolatos követelményeket is-, valamint a szállítási igények függvénye. A szállítórendszer biztonságos működése szempontjából megfelelő távvezetéki nyomás az adott szállítási körülmények függvényében kerül meghatározásra.
 - ix. A gázátadó állomások bemenő oldali nyomását a téli tervezett csúcsterhelési időszak alapján kell meghatározni, hidraulikai számításokkal, figyelembe véve, hogy a bemenő oldali nyomás minden gázátadó állomáson a névleges kiadási nyomásnál legalább 5 barral nagyobb legyen.
 - x. A földgázszállító rendszer csomóponti kapcsolásának meg kell egyeznie a vizsgált időszak – feltételezett – jellemző kapcsolási rendjével.
 - xi. A szimulált távvezetéki nyomásszabályozók beállítási értékeinek a szoftverben azonosnak kell lennie a valós beállítási értékekkel.
 - xii. A kompresszorállomások beállítási értékei feleljenek meg a jellemző üzemmenetnek. A kompresszorállomásokon számított mennyiségi és teljesítmény adatoknak az állomásra jellemző határértékeken belül kell maradniuk.

- xiii. A rendszer lokális részein nem alakulhat ki – szállított mennyiség által alá nem támasztott túlzott kompresszorozásból adódó – indokolatlanul magas nyomásérték.
 - xiv. Az anomáliák csökkentése, a vizsgálati eredmények pontosítása végett minden esetben két dinamikus szimulációt kell futtatni egymás után teljesen azonos beállításokkal. Az első 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát a statikus, míg a második 24 órás vizsgálat kiinduló állapotát az első 24 órás futtatás eredményének kell szolgáltatnia. Kiértékelésre a második, anomáliáktól mentes szimulációs futtatás kerül.
 - xv. A 24 órás összegzett forrás, illetve fogyasztás értékének meg kell egyeznie egymással.
 - xvi. A 24 órás szimuláció során törekedni kell arra, hogy a szimuláció végén a vizsgált rendszer vezetékészlete megegyezzen az induló vezetékészlettel, azaz törekedni kell a napi szintű forrás-fogyasztás egyensúly fenntartására.
- (k) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:
- i. a földgázszállító rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a földgázszállító rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
 - iii. a földgázszállító rendszer fejlesztési igényeinek meghatározása a 7. fejezet alapján;
 - iv. a földgázszállító rendszer kapacitásainak meghatározása;
 - v. a kapacitásigénylők igénybejelentése teljesíthetőségének vizsgálata;
 - vi. az elszámoláshoz szükséges óránkénti gázátadó és kromatográfok összerendelése a szállítási iránynak megfelelően.

6.13.3. Kapacitás meghatározás a földgázszállító rendszeren

- (a) A földgázszállító rendszerre az alábbi kapacitásokat kell meghatározni:
- i. órai technikai kapacitás a betáplálási ponton (kWh/óra);
 - ii. órai technikai kapacitás a kiadási ponton (kWh/óra).
- (b) A megadott földgázszállítási igények teljesíthetőségét a szállítási rendszerüzemeltető matematikai modellezéssel, hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg.
- (c) A hatályos Európai Uniók rendeletekben előírtaknak megfelelően a kapcsolódó szállítási rendszerüzemeltetők egyeztetnek a rendszer-összekötési ponti kapacitásokkal kapcsolatban.
- (d) Az adott hálózati pont 0 °C-ra meghatározott m³/óra-ban kifejezett technikai kapacitás értékét a MER-ben az adott pontra publikált égéshővel kell kWh/óra értékre átszámolni oly módon, hogy a kWh/óra értéket a kerekítés szabályainak figyelembevételével egész számra kell kerekíteni.
- (e) A technikai (műszaki) kapacitás a geometriai jellemzők mellett hidraulikai jellemzők segítségével, betáplálási-kiadási pontokra kerül meghatározásra.
- (f) A hidraulikai jellemzőknél figyelembevételre kerülnek a vizsgált időszakra a kapcsolódó rendszerek (földalatti gáztárolók, import betáplálási pontok, hazai termelési betáplálási pontok) maximális kapacitás és nyomás adatai.

6.13.3.1. A lekötött és szabad kapacitások meghatározásának módszertana

6.13.3.1.1. Lekötött kapacitás meghatározásának módszertana

A lekötött kapacitások meghatározásánál a betáplálási -kiadási pontokon a rendszerhasználók által az aktuális rendszerhasználati szerződésekben összesen lekötött kapacitást figyelembe kell venni az alábbiak szerint:

- i. kapcsolt vagy egyedi;
- ii. nem megszakítható vagy megszakítható;
- iii. az áramlás irányával megegyező vagy a fizikai szállítással ellentétes irányú (backhaul).

6.13.3.1.2. Szabad kapacitás meghatározásának módszertana

(a) Szabad kapacitás meghatározásának peremfeltételei a szállítási rendszerüzemeltető rendszerén az alábbiak:

- i. A szabad kapacitás meghatározása a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain kWh/óra mértékegységben történik.
- ii. A szabad kapacitások meghatározásánál figyelembevételre kerül
 - a technikai kapacitás;
 - a jogszabály alapján elkülönített kapacitás kvóta;
 - a szűkületkezelési eljárásban felszabadított kapacitással korrigált, korábban értékesített kapacitás;
 - adott időszakra vonatkozó, fejlesztésből eredő többlet kapacitás.

(b) A földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó szabad kapacitások meghatározási módszertana az alábbi esetekre vonatkozik:

- i. A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt / egyedi nem megszakítható szabad kapacitása.
- ii. A betáplálási-kiadási pontok egyedi megszakítható szabad kapacitása.
- iii. A betáplálási-kiadási pontok egyedi, fizikai áramlással ellentétes irányú (backhaul) szabad kapacitása.

6.13.3.1.2.1. A betáplálási-kiadási pontok kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitása

A szállítási rendszerüzemeltető a szállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain a kapcsolt nem megszakítható szabad kapacitásokat a 2017/459 rendelet vonatkozó előírásaiban³⁵ leírtaknak megfelelően határozza meg.

6.13.3.1.2.2. A betáplálási-kiadási pontok egyedi nem megszakítható szabad kapacitása

(a) A betáplálási-kiadási pontok egyedi nem megszakítható szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:

Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:

³⁵ 2017/459 rendelet 11 - 15. cikk

- A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak technikai órai (kWh/óra) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött (kWh/óra) kapacitás adatok.
 - A 2017/459 rendelet előírásai³⁶ szerint meghatározott célra elkülönített kapacitások.
- (b) Ha egy rendszer-összekötési ponton bármely időszakra vonatkozóan több nem megszakítható kapacitás áll rendelkezésre, mint a kapcsolódó rendszerüzemeltető oldalán, akkor a 2017/459 rendelet vonatkozó előírásai³⁷ szerint kell eljárni.
- Az így kiszámított szabad kapacitás kihasználhatósága azonban a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól függ, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani.
- (c) A kapacitáslekötési eljárásban felkínált szabad kapacitás számítása:
- i. éves lekötés esetén a 2017/459 rendelet 11. cikke szerint;
 - ii. negyedéves lekötés esetén a 2017/459 rendelet 12. cikke szerint;
 - iii. gördülő havi kapacitáslekötés esetén a 2017/459 rendelet 13. cikke szerint;
 - iv. gördülő másnapi kapacitáslekötés esetén a 2017/459 rendelet 14. cikke szerint történik.

6.13.3.1.2.3. A betáplálási-kiadási pontok megszakítható szabad kapacitása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain megszakítható kapacitásként kapcsolt és egyedi kapacitásokat ajánl fel.
- (b) Megszakítható szabad kapacitást azokon a betáplálási-kiadási pontokon ajánlhat fel a szállítási rendszerüzemeltető, amely pontokon a nem megszakítható kapacitás kapacitástermékenként az Árakalmazási rendeletben meghatározott mértékben lekötésre kerül, vagy a szállítási viszonyok miatt kizárólag megszakítható kapacitás felajánlása történhet meg.

6.13.3.1.2.4. A betáplálási-kiadási pontok fizikai áramlással ellenkező irányú (backhaul) szabad kapacitása (egy irányú pontok esetében)

- (a) Backhaul típusú kapacitások felajánlására a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel történő megállapodás alapján kerül sor.
- (b) A betáplálási-kiadási pontok backhaul szabad kapacitásának meghatározása az alábbiak szerint történik:
- i. Figyelembe vett adatok és peremfeltételek:
 - A nagynyomású földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjainak technikai (kWh/óra) kapacitás adatai.
 - A rendszerhasználók által lekötött órai (kWh/óra) kapacitás adatok.
 - Rendszer-összekötési pontokon az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális beszállítási mennyiséget.

³⁶ 2017/459 rendelet 8. cikk (6)-(8) bekezdései

³⁷ 2017/459 rendelet 19. cikk 5. pont

- ii. A szállítási rendszerüzemeltető a mindenkor hidraulikai és kapacitás lekötési viszonyok függvényében dönt a lekötésre felkínált backhaul kapacitás nem megszakítható vagy megszakítható jellegéről.
 - iii. Fizikai áramlással ellentétes irányú szállítási feladat teljesíthetősége függ a fizikai áramlás irányú szállítási feladat adott gáznapra vonatkozó nagyságától.
- (c) Szabad kapacitás számítása:
- Kapacitásaukción értékesítésre felajánlott backhaul szabad kapacitás = A-C, ahol
- „A” a szállítási rendszerüzemeltető backhaul kapacitástermekhez tartozó kapacitása az országos földgázrendszer biztonságos ellátásához szükséges minimális órai mennyiségek figyelembevételével;
 - „C” korábban a rendszerhasználók által lekötött backhaul kapacitások összege.

6.13.3.2. Magyar Gázkiegyenlítési Pont (MGP) kapacitása

Az MGP – mint virtuális pont – kapacitása korlátlanul áll rendelkezésre.

6.13.4. A földgázszállítási igények teljesíthetőségi vizsgálata

- (a) A földgázszállítási igény teljesíthetőségének vizsgálata a peremfeltételek figyelembevételével jelen Szabályzat 6.13.1. pontjában rögzítettek szerint történik.
- (b) Egy adott földgázszállítási igény teljesíthetősége függ:
 - a földgázszállító rendszer hidraulikai paramétereitől;
 - a földgázszállító rendszer hidraulikai viszonyaitól, azaz attól, hogy honnan hová, milyen peremfeltételek mellett kell szállítani;
 - A szállítási rendszerüzemeltető minden teljesíthetőség számítást a már lekötött kapacitások együttes figyelembevételével végez el.

6.13.5. A kapacitás meghatározás a földgázelosztó rendszeren

6.13.5.1. A hidraulikai vizsgálat típusa és gyakorisága

- (a) A földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét a földgázelosztó hidraulikai szimuláció (hidraulikai vizsgálat) alapján határozza meg, ami a vizsgált hálózat vagy hálózat rész földgázszállítási kapacitásának meghatározását jelenti.
- (b) A hidraulikai vizsgálat segítségével a következő feladatok végezhetőek el:
 - i. a földgázelosztó rendszer üzemmenetének optimalizálása;
 - ii. a földgázelosztó rendszer szűk kapacitás keresztmetszeteinek meghatározása;
 - iii. a fejlesztési igények teljesíthetőségének meghatározása a prognosztizált fogyasztás alapján a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjain;
 - iv. a földgázelosztó rendszer kapacitásainak meghatározása, az igénybejelentések teljesíthetőségének vizsgálata.
- (c) A hidraulikai vizsgálat – annak céljától és időtávjától függően két különböző típusú szimuláció elvégzése lehetséges:

- i. a rövidtávú igénybejelentések (éven belüli kapacitáslekötések) elbírálására alkalmazható szimuláció. Ez a módszer a meglévő felhasználói állomány és a rendelkezésre álló teljesítményadatok figyelembevételével határozza meg a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztási feladatok teljesíthetőségét.
 - ii. a hosszú távú kapacitásigény kielégítésének, valamint a földgázelosztó hálózati fejlesztési igények vizsgálatára alkalmazható szimuláció. A vizsgálat egy feltételezett üzemállapotra és a felhasználók előre jelzett kapacitásigényének, valamint a földgázelosztó vezetéki fejlesztési igények ismerete alapján határozza meg a földgázelosztó vezetéken kiadható kapacitásokat, illetve a felhasználói igények alapján létesítendő földgázelosztó vezetékek műszaki paramétereit.
- (d) A hidraulikai vizsgálatához szükséges gázforgalmi adatokat – a földgázelosztó saját adatállománya mellett - a rendszerhasználók biztosítják a földgázelosztó számára. A szükséges gázforgalmi adatok körét a földgázelosztó üzletszabályzata tartalmazza.
- (e) A földgázelosztó hálózat hidraulikai vizsgálatának alapelvei:
- i. a hidraulikai vizsgálatot végző szoftver programhoz szükséges alapadatok:
 - a földgázelosztó rendszer felépítése (sugaras vagy hurkolt);
 - a csomóponti kapcsolatok;
 - a hálózati nyomásszabályozók beállítási értékei.
 - ii. a vizsgálati szimuláció peremfeltételei:
 - egyensúlyi állapotból történő kiindulás;
 - órai forrás-felhasználói egyensúly;
 - az induló vezetékkészlet egyenlő a záró vezetékkészlettel;
 - a betáplálási nyomás nagyobb a vezetéki nyomásnál;
 - kilépési nyomás kisebb a vezetéki nyomásnál;
 - kiértékelés.

6.13.6. A kapacitás meghatározása a földgáztároló rendszeren

- (a) A földalatti gáztárolók technikai kapacitásai a következők:
- i. (összesített) névleges mobil kapacitás (kWh);
 - ii. névleges betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - iii. névleges kitérési kapacitás (kWh/nap);
 - iv. aktuális ki- és betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - v. legkisebb ki- és betárolási kapacitás (kWh/nap).
- (b) Az aktuális kapacitások meghatározása a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában található. Az aktuális kapacitások mértékéről a földgáztároló engedélyes saját internetes honlapján és a Földgáztárolói Informatikai Platformon folyamatos tájékoztatást ad.
- (c) A kapacitásigénylők az (a) pont szerinti, a földgáztároló engedélyes által annak internetes honlapján közzétett földgáztárolói kapacitások felülvizsgálatára a Hivatalhoz adhatnak be kérelmet.

- (d) A földgáztároló engedélyes a meghirdetett kapacitásait a közzétételt megelőzően köteles egyeztetni a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel.

6.13.7. A szabad kapacitások publikálása

- (a) A rendszerüzemeltetőknek minden releváns pontra vonatkozóan, a jelen fejezet (b) és (c) pont szerinti információkat felhasználóbarát módon közzé kell tenniük a honlapjukon.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes honlapján mindkét áramlási irány legnagyobb technikai kapacitását, az összes nem megszakítható és megszakítható kapacitást és a rendelkezésre álló szabad kapacitásokat publikálja az alábbiak szerint:
- i. napokra lebontottan az adott hónapra a lekötött és szabad kapacitásokat 5 évig visszamenőlegesen;
 - ii. havi bontásban legalább 18 hónapra előre havi vagy gyakoribb frissítéssel;
 - iii. a további gázévekre éves bontásban 10 évre előre, havi frissítéssel;
 - iv. a rövid távú (a következő napra felkínált) szolgáltatások rendelkezésre állásának napi frissítéseit;
 - v. a következő órára meghirdetett kapacitásokat.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető köteles közzétenni a földgázszállító rendszerben az egyes gáznapok kezdetekor lévő gáz mennyiségét, továbbá előrejelzést adni a földgázszállító rendszerben az egyes gáznapok végén lévő földgáz mennyiségéről. A földgázszállító rendszerben a gáznap végén lévő földgáz mennyiségére vonatkozó előrejelzést a gáznap során óránként frissíteni kell.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a másodlagos piacon felajánlott és szerződésben lekötött kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzéteendő információknak tartalmazniuk kell:
- i. azon hálózati pont megjelölését, ahol a kapacitásértékesítés történt;
 - ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, nem megszakítható vagy megszakítható;
 - iii. a kapacitáshasználati jogok mennyiségét és időtartamát;
 - iv. az ügylet típusát: átruházás, engedményezés stb.;
 - v. az ügyletek/átruházások összes számát.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles gondoskodni a szerződéses szűkületkezelési eljárások során felszabadított kapacitások összesített értékének napi bontású közzétételéről és a közzétett adatok naponta történő aktualizálásáról, amennyiben ezek az adatok a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésére állnak. A közzéteendő információknak tartalmazniuk kell:
- i. azon betáplálási-kiadási pont megjelölését, ahol a szűkületkezelési eljárás történt;
 - ii. a kapacitás típusát: betáplálási vagy kiadási, kapcsolt vagy egyedi;
 - iii. a kapacitáshasználati jogok változásának mennyiségét és időtartamát;
 - iv. az ügylet típusát:
 - túljegyzési- visszavásárlási mechanizmus,

- egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus,
 - lekötött kapacitás visszaadása,
 - hosszú távú »használd vagy elveszíted« mechanizmus.
- v. az ügyletek összes számát.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető az (a)-(e) pontokban meghatározott információkat és dokumentumokat valamennyi releváns pont tekintetében köteles legalább 7 évre visszamenőleg tárolni.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a szabványos és nem szabványos nem megszakítható kapacitásokra vonatkozóan az egyes kapacitásaukciókon értékesítésre felkínálandó szabad kapacitást a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti határidőig kell meghirdetni.

6.13.8. Földgázszállítói, földgázelosztói és földgáztárolói szabad kapacitások összehangolása

- (a) A GET vonatkozó bekezdése³⁸ szerint a rendszerüzemeltetők kötelesek a rendszerük csatlakozási pontjain a következő gázévre rendelkezésre álló szabad kapacitásokról egyeztetni minden év január 31-ig.
- (b) A földgáztároló engedélyes köteles a szállítási rendszerüzemeltetővel egyedileg, előzetesen egyeztetni földgáztárolói kapacitásbővítés, illetve új földgáztároló létesítése esetén. Az egyeztetés során rögzíteni kell a kapacitás fejlesztés helyét, a felek műszaki és pénzügyi kötelezettségeit, valamint a megvalósítás határidejét.

³⁸ GET 76. § (5)

7. RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA

7.1. A RENDSZERFEJLESZTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A rendszerüzemeltető a rendszerfejlesztés során figyelembe veszi a hozzá benyújtott becsült kapacitás igényadatokat, fogyasztói igény előrejelzéseket, az elmúlt időszak tény fogyasztási adatait, valamint a -12 °C-ig, illetve a 20 évenként előforduló legalacsonyabb hőmérsékletig fenntartható ellátást.
- (b) A rendszerüzemeltetőhöz benyújtott rendszerhasználói kapacitásigényt, amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltetők közötti együttműködési megállapodás másként nem rendelkezik, nem megszakítható kapacitásként kell biztosítani. Amennyiben az új igény biztosításához fejlesztés szükséges, azt a Hivatal jóváhagyásának megfelelően kell megvalósítani.

7.2. MŰSZAKI-GAZDASÁGI TERVEZÉSI MÓDSZEREK MEGHATÁROZÁSA

- (a) A rendszerüzemeltetők a hálózataik műszaki fejlesztésének tervezése során hálózatdiagnosztikai adatokon alapuló modellezéseket kötelesek végezni.
- (b) A rendszerfejlesztések során a rendszerüzemeltetők a rendszereik üzemszerű működésének modellezése kapcsán olyan számítási eljárásokat, informatikai programokat kötelesek használni, melyek a felhasználói terheléseket figyelembe véve határozzák meg a kiadási pontok nyomásértékeit.
- (c) A kiadási pontok nyomásértékei a várható maximális terhelésnél sem csökkenhetnek az üzemeltetési nyomástartomány alsó határértéke alá.
- (d) A hálózatfejlesztés gazdasági tervezése során figyelembe kell venni az Árakalmazási rendelet előírásait.

7.3. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ADATBÁZIS

- (a) A fejlesztések tervezéséhez a szállítási rendszerirányító és a rendszerüzemeltetők az országos földgázellátásra vonatkozóan adatbázist hoznak létre, és azt az adatbázis adatainak rendszeres frissítésével folyamatosan működtetik. Az adatbázis kialakításánál figyelembe kell venni az általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó, európai uniós jogi rendelkezésben a szállítási rendszerüzemeltetőre előírt adatszolgáltatási kötelezettségeket és a VHR-ben meghatározott szempontokat, valamint legalább tartalmaznia kell az alábbiakat:
 - i. a szállító vezetékek - beleértve a gázátadó állomásokat is - műszaki adatbázisát;
 - ii. a szállító- és az elosztó vezetékekre vonatkozó - gázátadó állomásonkénti - fogyasztás adatokat;
 - iii. a felhasználói igények 10 gázévre vonatkozó becsült adatait az adott gázévtől kezdődő 10 éves időszakra éves, gázátadó állomásonkénti bontásban, valamint a tizedik gázévre vonatkozó tervezett fogyasztási adatokat gázátadó állomásonkénti bontásban;
 - iv. a földgáztermelésre, valamint a határkeresztező földgázforgalomra vonatkozó adatokat;

- v. a szállítási rendszerüzemeltető, földgázelosztó és a földgáztároló engedélyesek fejlesztési javaslatait;
- vi. a regionális és a közösségi szintű hálózatokra vonatkozó 10 éves fejlesztési javaslatot;
- vii. a szállítási rendszerirányító Hivatal által jóváhagyott 10 éves fejlesztési tervét;
- viii. a fejlesztések pénzügyi-gazdasági tervezéséhez szükséges adatokat.

7.4. A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL VÉGZENDŐ KAPACITÁS ELLENŐRZÉS, FEJLESZTÉSI VIZSGÁLAT

A rendszerüzemeltető évente a felhasználói igény előrejelzések figyelembevételével köteles elvégezni a rendszere technikai állapotának számításhoz ellenőrzését. Az ellenőrzés során figyelembe kell venni a kapcsolódó rendszerüzemeltetők közötti Együttműködési megállapodásban rögzített kapacitásokat, illetve, hogy a fogyasztók ellátása a csatlakozott hőmérsékletfüggő fogyasztók esetében legalább -12 °C-ig, valamint az egyéb fogyasztók esetén a csatlakozási szerződésük szerinti kapacitás mértékéig fenntartható legyen.

7.5. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

7.5.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető évente a saját rendszerére vonatkozóan kapacitás felülvizsgálatot végez.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a határkeresztező pontok kapacitásbővítésére vonatkozó projektek esetében a 2017/459 rendelet szerint³⁹ jár el. A rendszerösszekötő vezeték esetén az érintett szállítási rendszerüzemeltetők az összekapcsolási pontokra vonatkozó fejlesztési igényeket egyeztetik.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető fejlesztési javaslata határkeresztező vezetékek esetén kétirányú kapacitásbővítésre vonatkozó javaslatot vagy ez alóli mentességi kérelemre vonatkozó indoklást tartalmaz.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a fejlesztési javaslatát évente köteles felülvizsgálni és szükség esetén kiegészíteni az elmúlt időszakra vonatkozó teljesülés és a jövőbeni teljesíthetőség mutatóival, valamint a várható igényekkel.
- (e) A földgázszállító rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen a Hivatal által jóváhagyott fejlesztési tervben rögzített kapacitásigények biztonságos kielégítésére.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a földgázszállításban érintett műszaki létesítmények, illetve berendezések fejlesztéseit a biztonsági előírások betartását figyelembe véve és a legkisebb költség elvével összhangban kell végezni.

7.5.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A kapacitásigények évente felülvizsgálatra kerülnek az alábbi pontok figyelembevételével:

³⁹ 2017/459 rendelet V. fejezet

- i. a kiadási pontokon jelentkező igények, illetve a rendelkezésre álló kapacitások;
 - ii. a betáplálási pontokon jelentkező igények, illetve a rendelkezésre álló kapacitások.
- (b) A rendszerhasználónak a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és földgázszállítási igényeit minden gázévet megelőzően legkésőbb április 30-ig a szállítási rendszerüzemeltető részére meg kell küldenie. Az adatszolgáltatást a következő 10 gázévre tájékoztató jelleggel kell a Szabályzat 7.1. pontja alapján megadni, a Szabályzat szerinti 7.5.2.1. pontban leírt adattartalommal. A kapacitásigénylő földgáz kereskedők az igény előrejelzésnél az április 1-jén általuk ellátott felhasználókra vonatkozóan kötelesek az adatszolgáltatást megadni.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszert a számára megadott becsült igények, illetve a hőmérsékletfüggő kiadási pontok esetében a -12 °C -ra korrigált várható igények alapján készíti fel. Amennyiben a következő gázévben a rendszerhasználók az előző gázévi adatszolgáltatáshoz képest megnövelik a kapacitásigényüket, a szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a fejlesztési javaslatot és jóváhagyásra benyújtja a Hivatal részére. A szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal által jóváhagyott fejlesztés megvalósítását követően köteles kiszorgálni a megnövelt kapacitásigényeket.
- (d) A földgázszállító rendszer kapacitás ellenőrzése és a szükséges fejlesztési javaslatok kidolgozása az alábbi pontok figyelembevételével történik:
 - i. a szállítási rendszerüzemeltető a benyújtott becslések és a korábbi időszak tényfogyasztásain alapuló várható kapacitásigényeknek megfelelően elvégzi a szükséges hidraulikai számításokat;
 - ii. a vizsgálatokat kapacitás- és hidraulikai tanulmányban foglalja össze, kiemelve a kapacitásfejlesztéshez szükséges fejlesztési javaslatokat (azonosítás, ütemezés);
 - iii. a fejlesztési igényekhez kapcsolódó műszaki tartalom kidolgozása;
 - iv. a fejlesztéshez kapcsolódóan költségbecslések elkészítése szükséges;
 - v. fejlesztések kivitelezéséhez kapcsolódóan megvalósítási időütemterv elkészítése szükséges.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszerre benyújtott becsült igények és a korábbi időszak tényfogyasztásai figyelembevételével meghatározza a becsült kapacitásigényeket és május 15-ig átadja a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek. A szállítási rendszerüzemeltető az összevontan kezelt hálózati pontokra a becsült igényeket a fizikai hálózati pont megelőző 3 gázév tény gázmennyiség/téli napi csúcs felhasználás adatainak arányában bontja meg. A kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles a megküldött becsült kapacitásigényeket és az összevontan kezelt kiadási pontok megbontásait felülvizsgálni és szükség esetén módosítani.
- (f) A földgázelosztók minden évben legkésőbb május 31-ig kötelesek az (e) pontban és a 7.6.4. (b) pont szereplő információk felhasználásával megadni egyedi vagy összevont betáplálási-kiadási pontonként a szállítási rendszerüzemeltetőnek a várható éves mennyiséget, valamint a legnagyobb napi és órai becsült, illetve a minimális órai gázmennyiségeket a következő 10 gázéves időszakra gázévenként, figyelembe véve a rendszeréhez már kapcsolódó, illetve leendő felhasználók becsült igényeit. A földgázelosztó a fenti adatszolgáltatást optimista, reális és pesszimista fogyasztói igény becslés változatokban köteles megadni az Informatikai Platformon a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

- (g) Az (f) pont szerinti adatszolgáltatást a rendszerüzemeltetők a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján teszik meg.
- (h) A hazai termelőknek és a földgáztároló engedélyesnek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően április 1-jéig azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amelyhez kapcsolódik meg kell küldeni a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10 gázévre éves, illetve az első gázévre a szállítandó mennyiségeket havi bontásban, amely az alábbi információkat tartalmazza:
- i. Termelőkre vonatkozóan:
 - betáplálási pontonként várható gáztermelést (kWh/év, m³/év (15 °));
 - első gázévre a várható gáztermelést (kWh/hó, m³/hó (15 °));
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap m³/nap (15 °)) és órai kapacitásokat (kWh/óra m³/év (15 °));
 - betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlagos gáztermelést (kWh/nap) m³/nap (15 °);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (kWh/óra m³/óra (15 °));
 - gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (kWh/nap, kWh/óra, m³/nap, m³/óra (15 °)).
 - ii. Földgáztárolókra vonatkozóan kitárolás esetén:
 - betáplálási pontonként várható kitárolási mennyiséget (kWh/év);
 - első gázévre a várható kitárolási gázmennyiséget (kWh/hó);
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap) és órai kapacitásokat (kWh/óra);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai mennyiséget (kWh/óra);
 - tárolói pontonként a felterhelés sebességét (kWh/óra/óra).
 - iii. Földgáztárolókra vonatkozóan betárolás esetén:
 - kiadási pontonként várható betárolási mennyiséget (kWh/év);
 - első gázévre a várható betárolási gázmennyiséget (kWh/hó);
 - kiadási pontonként a maximális igényelt betárolási napi (kWh/nap) és órai mennyiségeket (kWh/óra);
 - kiadási pontonként a jellemző nyári napi átlag mennyiséget (kWh/nap);
 - kiadási pontonként a legkisebb órai mennyiségeket (kWh/óra);
 - tárolói pontonként a leterhelés sebességét (kWh/óra/óra).

7.5.2.1. A felhasználói igény előrejelzése

- (a) A felhasználói igény előrejelzésnek a következő adatokat kell tartalmaznia egy adott kiadási pontra:
- i. Gázévre vonatkozó tervezett szállított mennyiség (kWh/év);
 - ii. első gázévre vonatkozóan havi bontásban a tervezett szállított mennyiség (kWh/hó);
 - iii. kiadási pontonként a maximális csúcsigények (kWh/óra, kWh/nap);

- iv. kiadási pontonként az átlagos nyári napi átlag (kWh/nap) és a legkisebb óraigények kWh/óra;
 - v. a felhasználók ellátása érdekében kötött gázbeszerzési szerződések alapján szállítatni kívánt gázmennyiség betáplálási pontonként (kWh/év; kWh/hó, kWh/óra).
- (b) betáplálási adatok felmérését:
- i. betáplálási pontonként várható földgázzállítási igényeket (kWh/év);
 - ii. betáplálási pontonként a maximális napi (kWh/nap) és órai csúcsigényeket (kWh/óra);
 - iii. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlag (kWh/nap) és a legkisebb órai igényeket (kWh/óra).
- (c) földalatti gáztárolók betárolási és kitárolási adatainak felmérését:
- i. a letárolandó és kitárolandó igényeket (kWh/év);
 - ii. a betárolási ciklusban jellemző napi letárolandó (kWh/nap) és jellemző órai csúcsigényeket (kWh/óra) és azok határértékeit;
 - iii. a téli csúcsnapi kitárolandó (kWh/nap) és óracsúcs igényeket (kWh/óra).

7.5.3. Fejlesztések finanszírozása

A fejlesztések finanszírozási módjának megválasztása a gazdaságossági vizsgálatok eredményének figyelembevételével történik a Szabályzat 7.2. pontjában foglalt elvek szerint.

7.5.4. Előre nem tervezett rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető részére a rendszerhasználó eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
- (b) Az egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:
- i. felhasználó éves gázigénye (kWh/év, m³/év);
 - ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (kWh/nap, m³/nap);
 - iii. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (kWh/óra, m³/óra) az adott években;
 - iv. igényelt minimum földgázzállítási mennyiségek (kWh/nap, m³/nap), (kWh/óra, m³/óra);
 - v. névleges nyomásigény a kiadási ponton;
 - vi. kiadási ponton a fogyasztás felterhelési üteme (kWh/óra; időintervallum);
 - vii. betáplálási pontonként várható földgázzállítási igények (kWh/év, m³/év);
 - viii. betáplálási pontonként a maximális napi (kWh/nap, m³/nap) és órai csúcsigények (kWh/óra, m³/óra);
 - ix. betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlag (kWh/nap, m³/nap);
 - x. betáplálási pontonként a legkisebb órai igények (kWh/óra, m³/óra).
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a hiánytalanul benyújtott igény beérkezésétől számított 60 napon belül kapacitásnyilatkozatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit.
- (d) A kapacitásbiztosítási nyilatkozatnak tartalmaznia kell:

- i. a kapacitás biztosítható-e;
 - ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
 - iii. a megvalósítás időbeni ütemezését;
 - iv. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.
- (e) Az engedélyes a kapacitásbiztosítási nyilatkozatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.
- (f) Amennyiben egy előre nem tervezett fejlesztési igény kielégíthető a meglévő földgázszállító vezetékek és kompresszorállomások bővítése nélkül, akkor a fejlesztést a szállítási rendszerüzemeltető a Hivatal részére benyújtandó fejlesztési javaslatban történő szerepeltetése nélkül megvalósíthatja a Hivatal által jóváhagyott működési engedély módosítást követően⁴⁰.

7.6. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

7.6.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A földgázelosztó rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen az előző évek tény fogyasztási adatain alapuló, az új fogyasztók, illetve kikapcsolt fogyasztók figyelembevételével -12 °C-ig, illetve a 20 évenként előforduló legalacsonyabb hőmérsékletig becsült földgázelosztási igények biztonságos kielégítésére.
- (b) A földgázelosztó a fejlesztéseknél köteles figyelembe venni:
- i. a földgázigények alakulását;
 - ii. a biztonságos ellátás feltételeit.
- (c) A földgázelosztó a földgázelosztó rendszert igény szerint, de legalább évente egyszer felülvizsgálja abból a célból, hogy a jelentkező felhasználó igényei az adott kiadási pontokon biztosíthatók-e. Szükség esetén megfelelő intézkedéseket kezdeményez.
- (d) A földgázelosztó a rendelkezésre álló közép- és hosszú távú igények alapján a legkisebb költség elvének figyelembevételével, műszaki-hidraulikai vizsgálattal meghatározza a szükséges vezetékfejlesztéseket éves bontásban. Egyeztetést folytat a szállítási rendszerüzemeltetővel a közép- és hosszú távú igények földgázszállító vezetéki és gázátadó állomási kielégíthetőségéről.
- (e) A földgázelosztók a fejlesztési igények vizsgálatához kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a szükséges információkat biztosítani.
- (f) A földgázelosztó rendszeren a rendszerfejlesztés történhet:
- i. a már meglévő rendszer szűk kapacitásának feloldására;
 - ii. új felhasználók bekapcsolása céljából:
 - leágazó vezeték építése nélkül;
 - leágazó vezeték építésével;
 - a meglévő földgázelosztó rendszer bővítése új földgázelosztó vezetékekkel;

⁴⁰ GET 83.§ (5) bek.

- új települések, településrészek, területek bekapcsolása új földgázelosztó hálózat építésével.

7.6.2. Gázéven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A földgázelosztó részére a rendszerhasználó eljuttatja a felmerült új kapacitás igényt.
- (b) Egyedi kapacitásigény bejelentéséhez szükséges információk:
 - i. felhasználó igényelt vételezési óracsúcs teljesítménye (kWh/óra és m³/óra) az adott években;
 - ii. kiadási pontra vonatkoztatott várható napi csúcs (kWh/nap és m³/nap);
 - iii. a névleges nyomásigény a kiadási ponton.
- (c) A földgázelosztó az igény beérkezésétől számított 30 napon belül kapacitásbiztosítási nyilatkozatban rögzíti a kapacitásigény biztosításának feltételeit.
- (d) Földgázelosztó vezetéki betáplálási pont szűk kapacitása esetén a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetni a kapacitásbiztosítás átadópontri kapacitás bővítési feltételeiről.
- (e) A kapacitásbiztosítási nyilatkozatnak tartalmaznia kell:
 - i. a kapacitás biztosítható-e;
 - ii. az igény teljesítéséhez szükséges műszaki feltételeket;
 - iii. a megvalósítás időbeni ütemezését;
 - iv. a fejlesztések várható pénzügyi forrásigényét.
- (f) Az engedélyes a kapacitásbiztosítási nyilatkozatban javaslatot tesz a finanszírozás módjára.

7.6.3. Fejlesztések finanszírozása

A földgázelosztó működési engedélyében nem szereplő új települések, településrészek, területek, vagy nyilvántartásba vett felhasználók bekapcsolásával összefüggő új földgázelosztó vezeték építése esetén a földgázelosztó üzletszabályzatában foglaltak szerint kell eljárni.

7.6.4. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A kapacitás igények évente felülvizsgálatra kerülnek az alábbi pontok figyelembevételével:
 - i. a kiadási pontokon jelentkező igények;
 - ii. a betáplálási pontokon rendelkezésre álló kapacitások.
- (b) A rendszerhasználónak a saját, illetve saját felhasználóira vonatkozó kapacitás és elosztási igényeit minden gázévet megelőzően április 30-ig a földgázelosztó részére meg kell küldenie, amely az alábbi információkat tartalmazza kiadási és betáplálási pontonként a következő 10 gázévre a Szabályzat szerinti 7.1. (a) alapján:
 - i. A rendszerhasználó a saját felhasználóira vonatkozóan a kiadási pontok igényfelmérését (az adatok gáztechnikai normál állapotra vonatkoznak (101 325 Pa, 288,15 K)):

- ii. kiadási pontonként a maximális napi (kWh/nap és m³/nap) és órai csúcsigényeket (kWh/óra és m³/óra).
- (c) A földgázelosztó rendszer kapacitás ellenőrzése és a szükséges fejlesztési javaslatok kidolgozása az alábbi pontok figyelembevételével történik:
 - i. a földgázelosztó a kapacitási igényeknek megfelelően évenként elvégzi a szükséges hidraulikai számításokat;
 - ii. a vizsgálatokat kapacitás- és hidraulikai tanulmányban foglalja össze, kiemelve a kapacitásfejlesztéshez szükséges fejlesztési javaslatokat (azonosítás, ütemezés);
 - iii. a fejlesztési igények kielégítésének előkészítési fázisában műszaki tartalom kidolgozása szükséges;
 - iv. a fejlesztéshez költségbecslések elkészítése szükséges;
 - v. a fejlesztések kivitelezéséhez időütemterv elkészítése szükséges.
- (d) A földgázelosztó a (c) pont alapján kidolgozott fejlesztési javaslatát a kapcsolódó betáplálási-kiadási pontok vonatkozásában minden év augusztus 31-ig megküldi azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amely rendszeréhez kapcsolódik.
- (e) Amennyiben a földgázelosztó rendszerre és a kapcsolódó földgázszállító rendszerre leadott igények eltérőek, úgy a földgázelosztó egyeztetést kezdeményez a szállítási rendszerüzemeltetővel.
- (f) A hazai termelőknek és a földgáztároló engedélyesnek kapcsolódási pontonként minden gázévet megelőzően április 1-jéig a földgázelosztó részére meg kell küldeniük a rendelkezésre álló kapacitásokat betáplálási pontonként a következő 10 gázévre, amely az alábbi információkat tartalmazza:
 - i. Termelőkre vonatkozóan:
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap) és órai kapacitásokat (kWh /óra);
 - betáplálási pontonként a jellemző nyári napi átlagos (kWh/nap);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai termelési értékeket (kWh/óra);
 - gázminőség javítása céljából igényelt keverőgáz mennyiséget (kWh/nap, kWh/óra).
 - ii. Földgáztárolókra vonatkozóan kitérő esetén:
 - betáplálási pontonként a maximális rendelkezésre álló napi (kWh/nap) és órai kapacitásokat (kWh/óra);
 - betáplálási pontonként a legkisebb órai mennyiséget (kWh/óra).
 - iii. Földgáztárolókra vonatkozóan betárolás esetén:
 - kiadási pontonként a maximális igényelt betárolási napi (kWh/nap) és órai mennyiségeket (kWh/óra);
 - kiadási pontonként a legkisebb órai mennyiségeket (kWh/óra).

7.7. A RENDSZERFEJLESZTÉS FOLYAMATA A FÖLDGÁZTÁROLÓ RENDSZEREN

7.7.1. A rendszerfejlesztés alapelvei

- (a) A földgáztároló rendszert úgy kell fejleszteni, hogy mindenkor alkalmas legyen a rendszerhasználók által benyújtott becsült földgáztárolási igények biztonságos kielégítésére, illetve a működési engedélyben rögzített kapacitások biztosítására.
- (b) A földgáztároló minden évben felméri a tárolóra vonatkozó hosszú távú piaci keresletet, melynek eredményéről tájékoztatja az érintett szállítási rendszerüzemeltetőt és a szállítási rendszerirányítót május 15-ig.
- (c) A földgáztároló engedélyesnek a földgáztárolásban érintett műszaki létesítmények, illetve berendezések fejlesztéseit a biztonsági előírások betartását figyelembe véve és a legkisebb költség elvével összhangban kell elvégeznie.
- (d) A VHR vonatkozó rendelkezése alapján⁴¹ a földgáztároló engedélyes két évente felülvizsgálja az általa üzemeltetett földalatti gáztárolók műszaki állapotát és meghatározza a várható élettartamukat. Erről jelentést készít, amelyet a felülvizsgálatot követő év március 31-ig megküld a Hivatalnak.
- (e) A fejlesztések során csak olyan rendszerelemek kerülnek beépítésre, melyek biztosítják, hogy a rendszerhasználók részére a földgáztárolási szerződésekben foglalt feltételek szerint rendelkezésre álljon a szerződött kapacitás.

7.7.2. Fejlesztési igények éves felülvizsgálata

- (a) A földgáztároló rendszer fejlesztéséhez szükséges közép- és hosszú távú várható, tájékoztató jellegű földgáztárolási igényeket a rendszerhasználatra jogosultak a földgáztároló engedélyes részére a következő tárolási évre vonatkozó igényeikkel együtt kötelesek megadni. Az információkat az alábbiak szerint a következő 10 tárolási évre, éves bontásban kell biztosítani:
 - i. mobilkapacitás igény (kWh);
 - ii. betárolási kapacitás igény (kWh/nap);
 - iii. kitárolási kapacitás igény (kWh/nap).
- (b) A fejlesztési terv összeállításához a földgáztároló engedélyes figyelembe veszi továbbá:
 - i. az általa végzett piacelemzés eredményét;
 - ii. a rendszeregyensúly fenntartás érdekében a szállítási rendszerüzemeltető által lekötni kívánt kapacitásokat;
 - iii. a fejlesztéshez szükséges költségbecsléseket;
 - iv. a pénzügyi megtérülést.
- (c) A földgáztároló engedélyes a fejlesztési tervét a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való egyeztetést követően állítja össze.
- (d) A földgáztároló a (c) pont alapján kidolgozott fejlesztési tervét a kapcsolódó hálózati pontok vonatkozásában minden év július 31-ig megküldi azon szállítási rendszerüzemeltető részére, amely rendszeréhez kapcsolódik.

⁴¹ VHR 18.§

7.7.3. Fejlesztések finanszírozása

A fejlesztések finanszírozási módjának megválasztása a gazdaságossági vizsgálatok eredményének figyelembevételével történik a Szabályzat 7.2. pontjában foglalt elvek szerint.

7.7.4. Tárolási éven belüli rendszerfejlesztési igények vizsgálata

- (a) A földgáztároló engedélyes a tárolási éven belül jelentkező kapacitásigények kiszolgálására, amennyiben az műszakilag lehetséges, azonnali rendszerfejlesztést hajthat végre.
- (b) A tárolási év közben fejlesztett kapacitások értékesítésére a jelen Szabályzat 8.11.1.8. pontja az irányadó.

7.8. AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZER FEJLESZTÉSI JAVASLATÁNAK ÖSSZEÁLLÍTÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

- (a) A rendszerhasználó kizárólag tájékoztató jelleggel - későbbi kötelezettség nélkül - a 7.5.2. (b) pont szerint a rendszerüzemeltető részére megadja az április 1-jén az ellátási körébe tartozó, illetve a jövőben belépő új felhasználók várható 10 éves kapacitásigényét gázéves megosztásban.
- (b) A rendszerüzemeltető évente a saját földgázszállító- vagy földgázelosztó vezetékeire vagy földgáztárolóira vonatkozóan kapacitás-felülvizsgálatot végez, amit fejlesztési tanulmányban foglal össze.
- (c) A (b) pont alapján a rendszerüzemeltető - kivéve azon szállítási rendszerüzemeltetőt, aki a szállítási rendszerirányítói feladatokat ellátja - a szállítási rendszerirányító 10 éves fejlesztési javaslatához megadja saját fejlesztési javaslatait minden év augusztus 31-ig, amelyek alapján a szállítási rendszerirányító a Hivatal felé minden év december 31-ig benyújtja az összehangolt fejlesztési javaslatot.
- (d) A javaslatnak tartalmaznia kell a földgázszállító- és földgázelosztó vezetékek igényfelmérését, annak indokolását és az elvégzett érzékenységi vizsgálatokat, a javasolt fejlesztéseket és azok érintettjeit, a becsült fejlesztési költségeket, kiemelt figyelemmel a szigetüzemben működő rendszerekre.
- (e) A szállítási rendszerirányító a többi rendszerüzemeltetővel együttműködve a szállítóvezetékek - beleértve a gázátadó állomásokat is -, az elosztóvezetékek, valamint a földgáztárolók kapacitás-felülvizsgálatának eredményeit és a fejlesztési javaslatokat összehangolja, amelyet nyilvános véleményezésre bocsájt és a beérkezett vélemények figyelembevételével, indoklással együtt benyújtja a Hivatal részére elbírálásra és jóváhagyásra. A fejlesztési javaslatban a szállítási rendszerirányító javaslatot tesz a kétirányú kapacitásbővítésre, vagy abban ez alóli mentesítésre vonatkozó kérelmet terjeszt elő. Véleményeltérés esetén a szállítási rendszerirányító az eltérő véleményeket is köteles benyújtani a Hivatalhoz. A Hivatal a vizsgálat során - szükség esetén - nyilvános egyeztetést tart a rendszerhasználókkal a fejlesztési javaslatról és annak eredményét jegyzőkönyvben rögzíti, illetve határkereszteső kapacitás beruházások esetén egyeztet az érintett ország hatóságaival a költségmegosztásról és a beruházás műszaki-gazdasági feltételrendszeréről.
- (f) Az érintett rendszerüzemeltető a tízéves uniós hálózatfejlesztési tervbe (TYNDP) vagy bármilyen más regionális fejlesztési tervbe csak olyan projektet javasolhat felvételre, amely projekt szerepel az együttműködő földgázrendszer 10 éves

fejlesztési javaslatában és amelyet a felelős Minisztérium és a Hivatal a javaslatot megelőzően megfelelő hivatalos formában támogatott.

- (g) A jóváhagyott 10 éves fejlesztési terv alapján a Hivatal nyilatkozattételre szólítja fel a rendszerüzemeltetőket az első 3 év fejlesztéseinek vállalására. A nyilatkozatnak tartalmazni kell a munkálatok megindításának időpontját és a véghatáridő kötelező vállalását.

7.9. A SZÁLLÍTÁSI RENDSZERIRÁNYÍTÓ KÖZREMŰKÖDÉSE A RENDSZERÜZEMELTETŐK ÁLTAL NEM VÁLLALT FEJLESZTÉSEKRE VONATKOZÓ PÁLYÁZTATÁSBAN

Ha az engedélyes nem nyilatkozott, nyilatkozatában nem vállalja a fejlesztést, vagy a munkálatokat nem kezdi meg a vállalt határidőben, a Hivatal pályázatot írhat ki a fejlesztés elvégzésére. A pályázat feltételei nem térhetnek el a fejlesztési tervtől, kivéve a kezdés és befejezés határidejét, ha azok változtatását a pályázattal időigénye indokolja. A pályázati kiírásban meg kell határozni a tarifamegosztás szabályait. A szállítási rendszerirányító a Hivatal kérésére közreműködik a pályázat elkészítésében és kiírásában.

8. RENDSZERHEZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS SZABÁLYAI

8.1. KAPACITÁSLEKÖTÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A GET és a VHR rendelkezése szerint a földgázrendszer szabad kapacitásainak a rendszerhasználók számára történő felajánlása és a Szabályzat szerinti lekötése a földgázszállító rendszer esetében a szállítási rendszerüzemeltető, földgázelosztó rendszer esetében a földgázelosztó, a földgáztároló rendszer esetében pedig a földgáztároló engedélyes joga és kötelezettsége.
- (b) A kapcsolódó rendszerek betáplálási-kiadási pontjaira vonatkozó szabad kapacitásokat az érintett rendszerüzemeltetők kötelesek közzétenni és közzététel előtt összehangolni. A szállítási rendszerüzemeltető a szabad kapacitásokat
 - 2017/459 rendelet 9. cikkében meghatározott szabványos kapacitástermékek vagy
 - a 8.3 pontban meghatározott nem szabványos kapacitástermék formájában kínálja fel.
- (c) Szabad kapacitások kiosztására vonatkozó eljárásban a 3.1.3. pontban felsorolt szereplők jogosultak részt venni.
- (d) A rendszerhasználó vagy annak megbízottja az általa tervezett kereskedelmi tranzakció végrehajtásához szükséges kapacitáslekötést szállítási rendszerüzemeltetőnél, földgázelosztónál és földgáztároló engedélyesnél külön-külön végzi el.
- (e) A lekötött kapacitásokat a rendszerhasználók kötelesek az együttműködő földgázrendszer használatára vonatkozó jogszabályok, illetve a Szabályzat rendelkezéseit betartva használni.

8.2. Megszakítható kapacitásokra vonatkozó szabályok

- (a) A megszakítható kapacitás a szállítási rendszerüzemeltetővel kötött rendszerhasználati szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben vehető igénybe. A kapacitás megszakítás esetén a megszakított kapacitások terhére a rendszerbe földgáz nem táplálható be és onnan nem vételezhető.
- (b) A földgázszállító rendszeren az alábbiak szerint lehet megszakítható kapacitásokat értékesíteni az adott hálózati ponton:
 - i. Amennyiben egy lekötési időszakra értékesítésre felajánlott nem megszakítható kapacitást a rendszerhasználók kapacitástermékeként az Árkalkalmazási rendelet szerinti mértékben lekötötték, a szállítási rendszerüzemeltető felajánlhat az adott lekötési időszakra megszakítható kapacitásokat.
 - ii. A megszakítható kapacitásokra vonatkozó kapacitás kiosztási eljárás az azonos használati időszakra meghirdetett és eredményesen lezárt, nem megszakítható kapacitás kiosztási eljárást követően, de a soron következő, nem megszakítható rövid távú termék kapacitás kiosztási eljárása előtt kerül lebonyolításra.
- (c) A földgázelosztó rendszeren a felhasználó a felhasználási helyen a vásárolt kapacitásának mértékéig csak abban az esetben köthet le megszakítható kapacitást, amennyiben a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján a szállítási

rendszerüzemeltető nem rendelkezik nem megszakítható kapacitással és vállalja a megszakítható kapacitások kiadását.

- (d) A földgáztárolói rendszeren is van lehetősége a rendszerhasználónak megszakítható kapacitást lekötni. Amennyiben a rendszerhasználók a rendelkezésre álló tárolói kapacitásokat teljes mértékben lekötötték a rendszerüzemeltető megszakítható földgáztárolói kapacitásokat ajánlhat fel. A földgáztárolási megszakítható kapacitáslekötésének szabályait a 8.11.1.8 és 8.11.1.9. pontok tartalmazzák.

8.3. Téli időszakon kívüli kapacitáslekötés

- (a) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás nem szabványos kapacitásterméknek minősül. A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztók az Árkalkalmazási rendelet vonatkozó pontjaiban meghatározott feltételekkel téli fogyasztási időszakon kívüli rendszerhasználati szerződést köthetnek, melyek alapján a rendszerhasználó jogosult a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitást a rendszerüzemeltetővel kötött szerződésben meghatározott feltételekkel és mértékben igénybe venni.
- (b) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére azon rendszerhasználók jogosultak, akik a téli fogyasztási időszakon kívüli lekötésre jogosító Hivatal által kiadott igazolással rendelkeznek. A rendszerhasználóknak az igazolás kéréséhez az Árkalkalmazási rendelet vonatkozó melléklete⁴² szerinti adatszolgáltatást kell benyújtani a Hivatal részére.
- (c) A Hivatal által jóváhagyott igazolást a rendszerhasználónak a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére vonatkozó aukció indulása előtt 4 munkanappal be kell küldenie a szállítási rendszerüzemeltetőhöz. A szállítási rendszerüzemeltető a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitások lekötésére vonatkozó aukciót augusztus második hétfőjén bonyolítja le úgy, hogy a lekötésre felkínálható kapacitás a hálózati pontra beérkezett (b) pont szerinti igazolásokban szereplő kapacitások összege és az adott hálózati pont szabad kapacitásának mértéke közül a kisebb érték.
- (d) A földgázelosztó a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás lekötése az éves nem megszakítható kapacitással csökkentett vásárolt kapacitások mértékéig történhet. A rendszerhasználó a téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitás igényeit minden évben augusztus második hétfőjén adhatja be. A rendszerhasználók a Hivatal által kiadott igazolásokat a kapacitások lekötésének határnapja előtti 4-dik munkanapig adhatják be a földgázelosztókhoz. A téli fogyasztási időszakon kívüli időszakokra vonatkozó elosztóvezetési kapacitások lekötése az éves kapacitáslekötési eljárással megegyező módon, de attól elkülönített eljárásban történik.
- (e) A téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitáslekötés az igazolásban szereplő mértékig és hálózati ponton lehetséges. Amennyiben valamely rendszerhasználó az igazolásban szereplő mértéknél nagyobb kapacitásigénnyel vesz részt az aukción, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az aukciót érvényteleníti, és újra aukciót ír ki a publikálási határidő figyelembe vételével. Azon rendszerhasználó, aki az igazolásban szereplő kapacitásnál nagyobb kapacitással vesz részt az aukción, mindennemű kártérítési felelősséget visel. A földgázelosztó az igazolásban szereplő mértéknél nagyobb rendszerhasználói kapacitásigény esetén a többletigényt visszautasítja.

⁴² Árkalkalmazási rendelet 4. melléklet

- (f) A téli fogyasztási időszakon kívüli szállítóvezetési kapacitások lekötése a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti éves kapacitáslekötési eljárással megegyező módon, de attól elkülönített eljárásban történik.
- (g) A lekötött téli fogyasztási időszakon kívüli kapacitást a rendszerhasználó az Árkalmazási rendeletben foglalt rendelkezések mellett az alábbi feltételek szerint veheti igénybe:
- i. április 1. és szeptember 30. közötti időszakban nem megszakítható kapacitásként;
 - ii. október 1. és március 31. közötti időszakban speciális kapacitásként, amelyre leadott nominálást a rendszerüzemeltető a nem megszakítható kapacitáslekötésekre beérkezett nominálások visszaigazolását követően, a megszakítható kapacitáslekötésekre érkezett nominálásokkal együttesen a 9.2.9. (a) pont szerinti sorrendben bírálja el, a fennmaradó szabad kapacitások rendelkezésre állása függvényében.

8.4. KERESKEDŐ VÁLTÁS SZABÁLYAI

- (a) A felhasználóknak joga van a hatályos GET és VHR vonatkozó paragrafusaiban⁴³ leírtak szerint földgázkereskedőt váltani.
- (b) A kereskedő váltási jogosultság a felhasználónak a földgázkereskedővel megkötött határozott idejű szerződése lejártakor, vagy a szerződés felmondása esetén a földgázkereskedővel megkötött szerződésében foglalt felmondási feltételeknek megfelelő időpontban következik be. Az egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó, a határozatlan időtartamra kötött egyetemes szolgáltatási szerződésért a felmondásnak a földgázkereskedő általi kézhezvételétől számított 30 napos felmondási idővel, írásban mondhatja fel.
- (c) A határozott idejű szerződés lejártá előtt 30 nappal a felhasználó köteles írásban bejelenteni a kereskedőnek, amennyiben nem kíván új szerződést kötni a kereskedővel.

8.4.1. A kapacitás-lekötési szerződések módosításával, a kapacitások átadás-átvételével kapcsolatos szabályok

- (a) A korábbi földgázkereskedő köteles a felhasználó – és ha a felhasználó megbízásából az új földgázkereskedő jár el, az új földgázkereskedő - részére a felmondás, illetve a határozott idejű szerződés lejártá miatti megszűnésénél a felhasználó 8.4. (c) pont szerinti bejelentésének a kézhezvételtől számított 5 napon belül írásban értesítést küldeni.

- i. vagy a felmondás visszaigazolásáról,

A felmondás visszaigazolásakor, illetve a szerződés lejártakor a korábbi földgázkereskedő a szerződés megszűnésére vonatkozó alábbi információkat és felhasználói adatokat köteles megküldeni:

- a felmondás hatályba lépésének feltételei:
 - a földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésének időpontja,
 - a felmondás benyújtásakor nem teljesített feltételeket, melyek teljesítése esetén a felmondás hatályosul.
- felhasználói adatok:
 - a felhasználási hely egyedi azonosító száma,

⁴³ GET 31/A-C. § és VHR 26/A-B. §

- a felhasználónak az adott felhasználási helyen vásárolt kapacitása,
 - ha a korábbi földgázkereskedő már kötött le kapacitást a felhasználó részére, a lekötött, az új földgázkereskedő számára felajánlott betáplálási-kiadási kapacitások,
 - a felhasználó felhasználói profil besorolása.
 - ii. vagy a nem egyetemes szolgáltatásban ellátott felhasználó felmondása elutasításáról az elutasítás okainak megjelölésével.
- (b) Amennyiben a korábbi földgázkereskedő számára nem állnak rendelkezésére az előző pontban megjelölt felhasználói adatok, úgy azokat az érintett rendszerüzemeltetőktől jogosult megkérni.
- (c) Az új földgázkereskedő a felhasználó felmondásának a korábbi földgázkereskedő általi elfogadását követően haladéktalanul, de legkésőbb a korábbi kereskedelmi szerződés megszűnésének napja előtt 21 nappal köteles az érintett rendszerüzemeltetőknél kezdeményezni a rendszerhasználati szerződések megkötését vagy módosítását.
- (d) A felhasználóra a szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitások kivételével a felhasználó, illetve a nevében eljáró új földgázkereskedő köteles a kapacitást gázéven belül ugyanazon a hálózati ponton teljes mértékben a rendszerüzemeltetőnél lekötni és a gázév végéig a kapacitás díjat időarányosan megfizetni. A szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitásokat a korábbi földgázkereskedő felajánlja a felhasználónak, vagy a felhasználót ellátó új kereskedőnek. Amennyiben a felhasználó, vagy az új földgázkereskedő azt átveszi, úgy köteles gázéven belül ugyanazokon a hálózati pontokon ugyanolyan mértékű kapacitásokat a rendszerüzemeltetőknél lekötni, valamint szállítói és elosztói kapacitás esetében a gázév végéig, tárolási kapacitás esetében a tárolási év végéig a kapacitásdíjat időarányosan megfizetni. Amennyiben a felhasználó, vagy az új földgázkereskedő a korábbi földgázkereskedő által felajánlott szállítási betáplálási, betároláshoz tartozó szállítási kiadási, illetve tárolói kapacitásokat nem veszi át, akkor a korábbi földgázkereskedő kapacitás-lekötése változatlan marad, így a díjfizetés kötelezettsége is.
- (e) Az érintett rendszerüzemeltető az üzletszabályzatában leírt módon köteles a rendszerhasználati szerződések megkötését vagy módosítását legkésőbb a régi földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnését megelőző 4. napig elvégezni, és a felhasználói adatokat tartalmazó szerződés mellékletének az Adatcsere Modellben leírt elektronikus formában és az érintett rendszerhasználóknak elküldeni.

8.4.2. A felhasználó elszámolására vonatkozó szabályok

- (a) A felhasználó kereskedőváltása esetén a felhasználó záró/nyitó mérőállásának meghatározása a VHR vonatkozó paragrafusában⁴⁴ meghatározottak szerint történik.
- (b) A földgáz-kereskedelmi szerződés megszűnésétől számított 20 napon belül a korábbi földgázkereskedő a felhasználóval és az új földgázkereskedővel egyeztetve köteles végszámlát kibocsátani.

⁴⁴ VHR 26/A §

- (c) Ha a felhasználó a kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeit teljesítette, de valamely érintett földgázkereskedő vagy rendszerüzemeltető nem teljesíti a kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeit, és e miatt a kereskedőváltás nem jön létre, a felhasználó korábbi földgáz-kereskedelmi szerződése változatlan feltételekkel hatályban marad. A kereskedőváltással kapcsolatos kötelezettségeket nem teljesítő földgázkereskedő vagy rendszerüzemeltető – a kereskedőváltás megghiúsulása miatt – köteles az érintettek kárát és költségét kamatokkal együtt megtéríteni.
- (d) Ha az egyetemes szolgáltatásra jogosult nem lakossági fogyasztó földgáz-kereskedelmi szerződése megszűnését követően ismét egyetemes szolgáltatást kíván igénybe venni, az egyetemes szolgáltató jogosult a felhasználótól a földgázkereskedő arra vonatkozó igazolását kérni, hogy a földgáz-kereskedelmi szerződése nem a nemfizetésből eredő kikapcsolás miatt szűnt meg. A földgázkereskedő köteles az igazolást - a feltételek fennállása esetén - az egyetemes szolgáltatásra jogosult nem lakossági fogyasztó kérésére kiállítani.
- (e) A földgázelosztók és rendszerhasználók a kereskedőváltással kapcsolatos adatcserék során a XV. számú mellékletben található Elosztói – Kereskedői Adatforgalmi szabályzat 2. fejezetének előírásait alkalmazhatják.
- (f) A kereskedőváltás folyamatleírását az Elosztói – Kereskedői Adatforgalmi szabályzat tartalmazza.

8.5. A HOZZÁFÉRÉS FELFÜGGESZTÉSÉNEK SZABÁLYAI ÉS FELTÉTELEI

- (a) A rendszerüzemeltetők az általuk üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést a GET vonatkozó paragrafusában⁴⁵ és a VHR vonatkozó bekezdésben⁴⁶ felsorolt esetekben, az ott tárgyalt kivételek figyelembevételével függeszthetik fel:
 - i. a szállítási rendszerirányító korlátozó intézkedést rendel el, mely eljárásrendet a jelen Szabályzat 11.3. pontjában foglaltaknak megfelelő eljárásrend szerint kell végrehajtani;
 - ii. a rendszerbe betáplálni kívánt földgáz minősége jelen Szabályzat 4.2.1. pontjában foglalt követelményeknek nem felel meg;
 - iii. a rendszerhasználó nem biztosítja folyamatosan a GET vonatkozó pontjaiban, más jogszabályokban, jelen Szabályzatban vagy a rendszerüzemeltetők Üzletszabályzatában előírt feltételeket és garanciákat;
 - iv. a rendszerhasználó nem fizeti meg a rendszerhasználati díjat;
 - v. a hozzáférés teljesítése veszélyezteti az életet vagy a vagyontárgyat;
 - vi. a rendszerhasználó kezdeményezésére a felhasználó szerződésszegése miatt a jelen Szabályzatban meghatározott módon.
- (b) Amennyiben egy felhasználót egy földgázkereskedő lát el, a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználó szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezetékéről ellátott felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és egyidejű zéró nominálása esetén függeszti fel a szállító rendszerhez történő hozzáférést.
- (c) Amennyiben egy felhasználót több földgázkereskedő lát el, a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltetőhöz eljuttatott, a közvetlen szállítóvezeték

⁴⁵ GET 77 §

⁴⁶ VHR 86 § (1)

felhasználó kizárását célzó írásbeli felszólítása és egyidejű zéró nominálása esetén a kizárást kezdeményező rendszerhasználóra mennyiség nem allokálható.

- (d) Az (a) ii-vi. és (b) pontok szerinti esetek bekövetkezéséről a szállítási rendszerirányító részére a kapcsolódó rendszerüzemeltető értesítést küld.
- (e) Az (a) ii.-vi. pontok miatti szolgáltatás felfüggesztés folyamata:
- i. A rendszerüzemeltető az üzemeltetésében lévő szállító- és elosztóvezetéken, vagy a földgáztárolón az általa nyújtott szolgáltatás felfüggesztését szóban vagy írásban rendeli el a rendszerhasználók és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők felé. A szóbeli felszólítást a rendszerüzemeltető köteles 24 órán belül írásban megerősíteni. A hozzáférés felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni.
 - ii. A felszólításról a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek szóban vagy írásban értesíteni az általuk kiszolgált és a felfüggesztés által érintett felhasználókat. A szóbeli felszólítást a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek 24 órán belül írásban megerősíteni. A hozzáférés felfüggesztését a rendszerüzemeltető köteles indokolni.
 - iii. A felfüggesztésbe bevont felhasználók az értesítést követően kötelesek vételezésüket megszüntetni.
 - iv. Amennyiben a felhasználó nem szünteti meg vételezését, az szerződés nélküli vételezésnek minősül. A rendszerüzemeltető a hozzáférés megtagadását az alapul szolgáló esemény bekövetkezésétől számított 3 napon belül köteles a Hivatalnak bejelenteni. A Hivatal a bejelentést a kézhezvételtől számított 10 munkanapon belül kivizsgálja.

8.6. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ VEZETÉKEN

- (a) A földgázz szállító vezeték azon betáplálási-kiadási pontjainak vonatkozásában, ahol a rendszerhasználók kapacitást kötelesek lekötni, a kapacitáslekötés a 2017/459 rendelet szerinti allokációs mechanizmusok szerint történik a Kapacitáslekötési Platformon, illetve túlnominálási eljárás esetén a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján. A kapacitáskiosztási és lekötési feltételeket, valamint a rendszerhasználati szerződés létrejöttének módját a 2017/459 rendelet, a GET⁴⁷ és VHR⁴⁸ vonatkozó paragrafusai, Kapacitáslekötési Platform Szabályzat, a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata, valamint túlnominálási eljárás esetén jelen Szabályzat 8.6.1 pont tartalmazzák.
- (b) Kapacitáslekötési eljárásban történő részvételre az a rendszerhasználó jogosult, amely teljesítette a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti határidőig a következő feltételeket:
- i. regisztrált a Kapacitáslekötési Platformon és megkötötte a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti megállapodást;
 - ii. engedélyköteles tevékenységet végző rendszerhasználók esetén a Hivatal által kiadott engedély meglétét a szállítási rendszerüzemeltető felé igazolta;

⁴⁷ GET 71-79. §

⁴⁸ VHR 73-92/C. §

- iii. a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti rendszerhasználati szerződéseket megkötötte;
 - iv. Informatikai Platform Felhasználói Megállapodást kötött;
 - v. a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata és a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat szerinti módon a szerződéses biztosítékot rendelkezésre bocsátotta.
- (c) A kapacitáslekötés földgázszállító vezetéki betáplálási, valamint kiadási pontonként történik. A kapacitáslekötés mértékegysége betáplálási-kiadási pontokon 25/0 °C-os referenciahőmérsékletű égéshő alapján számított kWh/óra.
- (d) A földgázszállító vezetékrendszeren jövőben létrehozni tervezett betáplálási-kiadási pont kapacitásának, az érintett kapacitás kiépítését megelőző, a Hivatal által előzetesen jóváhagyott úgynevezett „open season” vagy azzal azonos értékű egyéb eljárás keretében történő kapacitás-értékesítésre a jelen fejezetben leírt szabályok nem vonatkoznak.
- (e) A szállítórendszeri kapacitásallokációs eljárások induló időpontját a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontok és a tárolói betáplálási-kiadási pontok tekintetében az ENTSOG aukciós naptára, míg az ettől eltérő betáplálási-kiadási pontok kapacitásallokációs eljárásainak kezdő időpontját a VHR vonatkozó mellékletében⁴⁹ szereplő kapacitásallokációs naptár határozza meg.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a felajánlott és lekötött nem megszakítható kapacitások mértékéig megszakítás és korlátozásmentes földgázszállítás biztosítására vállal kötelezettséget a források rendelkezésre állása esetén, kivéve a jelen Szabályzatban meghatározott eseteket.
- (g) Földgázszállítás csak a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti szerződéses biztosítékok megléte esetén történik.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető abban az esetben jogosult az (e) pont szerint meghirdetett kapacitásokra vonatkozó kapacitásallokációs eljárások le nem folytatására vagy felfüggesztésére, amennyiben az adott betáplálási-kiadási ponton kereskedelmi vagy műszaki okok miatt nem áll rendelkezésre a megfelelő típusú kapacitás az adott használati időszakban.

8.6.1. Kapacitáslekötés túlnominálási eljárásban

- (a) A 2017/459 rendelet vonatkozó cikke⁵⁰ alapján a határkeresztező betáplálási-kiadási pontokon a napon belüli megszakítható kapacitások kiosztása túlnominálási eljárás útján történik, kivéve, ha egy adott határkeresztező betáplálási-kiadási pont esetében erről a Hivatal másként rendelkezik.
- (b) Túlnominálás azon határkeresztező betáplálási-kiadási ponton lehetséges, ahol minden nem megszakítható kapacitás lekötésre került, vagy nem megszakítható kapacitás nem került meghirdetésre.
- (c) Adott rendszerhasználó túlnominálásának mértéke nem lehet nagyobb, mint az adott határkeresztező betáplálási-kiadási ponton felajánlott megszakítható kapacitás mértéke.
- (d) Amennyiben egy adott határkeresztező betáplálási-kiadási ponton adott áramlási irányban a rendszerhasználó nominálható kapacitása kisebb, mint a nominálása és a szállítási rendszerüzemeltető felajánlott megszakítható kapacitást, akkor a

⁴⁹ VHR 15. számú melléklet

⁵⁰ 2017/459 rendelet 32. cikk

teljes különbözetre napon belüli megszakítható kapacitás kerül automatikusan allokálásra az újránominálási ciklusok indulását követően a már újránominálással nem módosítható órától a gáznap végéig.

- (e) A (d) pont szerinti allokációt követően a szállítási rendszerüzemeltető értesíti a rendszerhasználót az allokálás eredményéről.

8.7. KAPACITÁS VISSZAADÁSÁNAK ÉS VISSZAVÉTELENEK ELJÁRÁSRENDEJE

8.7.1. Lekötött kapacitás visszaadása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető – az egynapos és az annál rövidebb időtartamú kapacitáslekötések kivételével – köteles elfogadni a rendszerhasználó által egy adott határkeresztezési betáplálási-kiadási pontban lekötött nem megszakítható kapacitás visszaadását. A kapcsolt kapacitást csak kapcsolt kapacitásként lehet visszaadni.
- (b) A visszaadásra felajánlott nem megszakítható kapacitás abban az esetben kerül figyelembe vételre, mint szabad kapacitás a rövidebb időtartamú rövidtávú kapacitás értékesítés során, amennyiben az visszaadásra kerül az adott rövidtávú kapacitásra vonatkozó aukció kiírásának időpontját megelőző munkanap 24.00-ig.
- (c) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg és amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az általa visszaadott kapacitás bármely részét újra nem értékesíti, melyről köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót.
- (d) A visszaadott kapacitást a rendszerhasználók számára a lekötési eljárások során a szabad kapacitások között kell nyilvántartani.
- (e) A visszaadott kapacitások értékesítése a szállítási rendszerüzemeltető adott pontbéli egyéb szabad, nem megszakítható kapacitásának értékesítése után történhet csak meg. A visszaadott kapacitások értékesítése időbélyeg alapján történik, a korábban beadott visszaadás kerül előbb értékesítésre.
- (f) A visszaadott kapacitás másodlagos kapacitás kereskedelemben nem értékesíthető, valamint kereskedőváltás során sem adható át más rendszerhasználó számára.
- (g) A másodlagos kapacitáskereskedelem során egy adott Rendszerhasználó által átadott-átvett mennyiség oly módon kerül a kapacitás visszaadás során figyelembevételre, hogy az általa átadott mennyiség csökkenti, az általa átvett mennyiség azonban nem növeli az adott Rendszerhasználó visszaadható kapacitását.
- (h) Kapacitásvisszaadási eljárásban, ha a szállítási rendszerüzemeltető a visszaadott kapacitást részben vagy egészben értékesítette, akkor a kapacitását visszaadó rendszerhasználóval az Árkalkalmazási rendelet szerint számol el. A szállítási rendszerüzemeltető által a kapacitás aukció keretében értékesített visszaadott kapacitásra vonatkozó esetleges aukciós prémium bevételből az érintett rendszerhasználó nem részesedik.

8.7.2. Hosszú távú lekötött kapacitás visszavétele (hosszú távú »használd vagy elveszítéd« eljárás)

- (a) Adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton a rendszerhasználó által lekötött és rendszeresen ki nem használt kapacitás részleges vagy teljes visszavételre kerül, amennyiben a rendszerhasználó a ki nem használt kapacitását nem adta el a másodlagos kapacitás kereskedelemben, és más rendszerhasználók az adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton nem megszakítható kapacitáslekötést igényelnek, de az adott ponton nem áll rendelkezésre szabad nem megszakítható kapacitás megfelelő mértékben.
- (b) A lekötött kapacitás abban az esetben tekinthető rendszeresen ki nem használnak, ha:
- i. a szerződés egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozik, mind április 1-je és szeptember 30-a között, mind pedig október 1-je és március 31-e között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használja ki az allokált adatok alapján, és ezt a magatartását nem indokolta megfelelően; vagy
 - ii. az adott gáznapra leadott első nominálása szisztematikusan a lekötött kapacitásának több mint 80%-a, de az adott gáznapra leadott újranominálás(ok) eredményeként kialakuló utolsó érvényes nominálása a lekötött kapacitásának 80%-a alatt marad.
- (c) A (b) pont szerinti eljárásban, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az allokált adatok alapján megállapítja, hogy az egy évnél hosszabb időtartamra vonatkozó szerződéssel rendelkező rendszerhasználó mind április 1-je és szeptember 30-a, mind pedig október 1-je és március 31-e között a lekötött kapacitásának átlagban kevesebb, mint 80%-át használta ki, a szállítási rendszerüzemeltető a ki nem használt kapacitás tényéről tájékoztatja a Hivatalt és az érintett rendszerhasználót. A tájékoztatásban a szállítási rendszerüzemeltető jelzi, ha az adott hálózati ponton más rendszerhasználók nem megszakítható kapacitást igényeltek, és amely igény szabad kapacitás hiányában nem volt kielégíthető. A Hivatal felszólítására a rendszerhasználó 5 napon belül indoklással köteles bemutatni, hogy a lekötött, de ki nem használt kapacitását másodlagos kapacitáskereskedelemben értékesítette vagy értékesítésre felajánlotta. Amennyiben a Hivatal az indoklás alapján úgy dönt, hogy a rendszerhasználó ésszerű feltételek mellett nem kínálta fel a ki nem használt kapacitást a másodpiacon, akkor határozatban intézkedik a szállítási rendszerüzemeltető felé a kapacitás elvonásáról és értékesítésre történő felkínálásáról.
- (d) 2016. július 1-jét követően az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus alkalmazása nem tekinthető elegendő indoknak az (a) pont alkalmazásának mellőzésére.
- (e) A visszavétel következtében a rendszerhasználó a lekötött kapacitást egy adott időszakra vagy a szerződésének tárgyidőszakából még hátralévő időtartamra a ki nem használt kapacitást részlegesen vagy teljes mértékben elveszíti.
- (f) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésből fakadó jogait és kötelezettségeit mindaddig és annyiban megtartja, amíg és amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a visszavett kapacitás bármely részét újra nem allokálja, melyről köteles haladéktalanul értesíteni a rendszerhasználót.
- (g) A visszavett kapacitás másodlagos kapacitás kereskedelemben nem értékesíthető, valamint kereskedőváltás során sem adható át más rendszerhasználó számára.

- (d) A szállítási rendszerüzemeltető bevételeinek meghatározása szempontjából úgy kell tekinteni, hogy a technikai kapacitás, ezen belül különösen a visszaadott kapacitás és a hosszú távú »használd vagy elveszítéd« mechanizmusok alkalmazásából származó kapacitás allokálása előbb történt, mint az esetleges többletkapacitásé.
- (e) A többletkapacitás meghatározása során a szállítási rendszerüzemeltető köteles figyelembe venni a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokban különböző időpillanatokban meglévő, fizikailag kihasználatlan kapacitások valószínű mennyiségére vonatkozó statisztikai forgatókönyveket. A szállítási rendszerüzemeltetőnek továbbá a többletkapacitás felkínálásával kapcsolatban olyan kockázati profilt kell figyelembe vennie, amelyből nem származik túlzott visszavásárlási kötelezettség. A túljegyzési-visszavásárlási mechanizmusnak becslést kell adnia a piaci kapacitás-visszavásárlások valószínűségére és költségeire, és ezt a becslést figyelembe kell vennie a felkínált többletkapacitás értékében.
- (f) Amennyiben a rendszer integritásának fenntartása érdekében szükséges, a szállítási rendszerüzemeltető köteles olyan átlátható piaci alapú visszavásárlási eljárást alkalmazni, amelynek keretében a rendszerhasználók kapacitásokat kínálhatnak fel. Az alkalmazandó visszavásárlási eljárásról a rendszerhasználókat tájékoztatni kell. A visszavásárlási eljárás alkalmazása nem érintheti a szükséghelyzeti intézkedések alkalmazását.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a visszavásárlási eljárás alkalmazása előtt köteles ellenőrizni, hogy a rendszer integritása más műszaki és kereskedelmi intézkedések útján nem tartható-e fenn költséghatékonyabb módon.
- (h) A Hivatal felkérheti a szállítási rendszerüzemeltetőt a mechanizmus felülvizsgálatára.

8.7.4. Egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus

- (a) A Hivatal – egyeztetve az érintett szomszédos nemzeti szabályozó hatósággal - kötelezheti a szállítási rendszerüzemeltetőt egy adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszítéd« mechanizmus alkalmazására, amennyiben ezen határkeresztezési betáplálási-kiadási pontra az ACER által - a 715/2009/EK rendelet I. melléklete 2.2.1 pont (2) bekezdése szerint - elkészített szűkületekre vonatkozó nyomonkövetési jelentésében megállapítást nyert, hogy a kapacitásallokációs eljárások során – aukció alkalmazása esetén a kikiáltási áron – a vizsgálattal érintett évben vagy az azt követő két év valamelyikében a következők szerint a kereslet nagyobb volt a kínálatnál:
 - i. legalább három olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy hónap; vagy
 - ii. legalább két olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama három hónap; vagy
 - iii. legalább egy olyan nem megszakítható kapacitástermékkel kapcsolatban, amelynek időtartama egy év vagy annál hosszabb; vagy
 - iv. nem kínáltak egy hónapra vagy annál hosszabb időtartamra vonatkozó nem megszakítható kapacitásterméket.

- (b) Az eljárás alapján a rendszerhasználó nem megszakítható kapacitásra vonatkozó újranominálása a következők szerint kerül meghatározásra:

Nominálás	Esetleges újranominálás során a nem megszakítható kapacitásra vonatkozó alsó mennyiségi korlát	Esetleges újranominálás során a nem megszakítható kapacitásra vonatkozó felső mennyiségi korlát
$20\% < \sum Q_{fnom} \leq 80\%$	$\sum Q_{fkap} * 10\%$	$\sum Q_{fkap} * 90\%$
$\sum Q_{fnom} > 80\%$	$\sum Q_{fkap} * 10\%$	$\sum Q_{fkap} - ((\sum Q_{fkap} - \sum Q_{fnom})/2)$
$\sum Q_{fnom} \leq 20\%$	$\sum Q_{fnom} / 2$	$\sum Q_{fkap} * 90\%$

$\sum Q_{fnom}$: az adott hálózati ponton belül a rendszerhasználó által a (d) pont szerint rendelkezésre álló nem megszakítható kapacitásokra nominált mennyiségek összege.

$\sum Q_{fkap}$: az adott hálózati ponton belül a rendszerhasználó részére a (d) pont szerint rendelkezésre álló nem megszakítható kapacitások összege.

Az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazása nem érintheti a válsághelyzet, földgázellátási üzemzavar vagy műszaki meghibásodás esetén alkalmazandó intézkedések alkalmazását.

- (c) A rendszerhasználó a lekötött nem megszakítható kapacitásának a (b) pont szerinti korlátozással érintett részét megszakítható kapacitásként újranominálhatja.
- (d) A (b) pont szerinti lekötött nem megszakítható kapacitás meghatározásakor a másodlagos kapacitáskereskedelemben átadott-átvett mennyiség oly módon kerül figyelembevételre, hogy átadás esetén csökkenti a lekötött nem megszakítható kapacitást, átvétel esetén növeli azt, de maximum az elsődlegesen lekötött kapacitás mértékéig. A kapacitás visszaadás és a hosszú távú »használd vagy elveszíted« eljárások során rögzített visszaadott és visszavett kapacitások csökkentik az eljárás során figyelembe vett lekötött nem megszakítható kapacitást.
- (e) Az adott gáznapra vonatkozó (b) pont szerinti újranominálási korlátok az adott rendszerhasználóra a gáznap előtti naptári nap 16.00 óráig kerülnek meghatározásra az adott gáznapra vonatkozó 14.00 óráig beadott nominálások és a (d) pont szerint meghatározott lekötött nem megszakítható kapacitások alapján. Az eredményről a szállítási rendszerüzemeltető értesítést küld az érintett rendszerhasználó számára.
- (f) A (b) pont szerinti korlátozás miatt a rendszerhasználó kapacitásdíj visszatérítésre, illetve nominálási eltérési pótdíjra nem jogosult a szállítási rendszerüzemeltető részéről.
- (g) A (b) pont szerinti korlátozást nem kell alkalmazni a 715/2009/EK rendelet I. melléklete 2.2.3 pont (5) bekezdése szerinti rendszerhasználókra.
- (h) Ha az (a) pont szerinti éves nyomonkövetési jelentés alapján megállapítást nyer, hogy az (a) pontban meghatározott helyzet a következő három évben várhatóan nem fog ismételtelen előállni, akkor a Hivatal az adott határkeresztezési betáplálási-kiadási ponton az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazását megszüntetheti.
- (i) Azokra a határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokra vonatkozóan, amelyekre a Hivatal elrendeli az egy gáznapos nem megszakítható »használd vagy elveszíted« mechanizmus alkalmazását, a Hivatal értékeli a 8.7.3 pont szerinti

túljegyzési-visszavásárlási mechanizmushoz való viszonyt, és ezen értékelés alapján dönthet úgy, hogy a kérdéses határkeresztezési betáplálási-kiadási pontokon a szállítási rendszerüzemeltetőnek nem kell alkalmaznia a 8.7.3 pont rendelkezéseit. A Hivatal ezen döntését haladéktalanul be kell jelenteni az ACER és a Bizottság felé.

8.8. MGP használata

- (a) Az MGP ponton a KP, a szervezett földgázpiaci és az előzőeken kívüli egyéb jogcím átvezetési ügyletek teljesítése történik.
- (b) Az MGP használatához a rendszerhasználó köteles rendszerhasználati, valamint jogcím átvezetésre vonatkozó szerződést kötni a szállítási rendszerüzemeltetővel. Az elszámolóház a szállítási rendszerüzemeltetővel és / vagy a szervezett földgázpiaci engedéllyessel kötött együttműködési megállapodás keretén belül ad át tranzakciós értesítéseket a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (c) Az (a) pont szerinti szerződés az MGP-re vonatkozóan nem tartalmaz kapacitás korlátot.
- (d) A MGP használata során a rendszerhasználó nem köt le kapacitást, és az MGP-re vonatkozólag nem fizet kapacitás és forgalmi díjat.
- (e) Minden MGP ponton létrejött ügylet tranzakciós értesítésként kerül allokálásra az érintett rendszerhasználók szállítási portfóliójában.

8.9. MÁSODLAGOS KAPACITÁS KERESKEDELEM

8.9.1. Másodlagos kapacitás kereskedelem általános szabályai

- (a) Jelen fejezet a KP-n kívüli másodlagos kapacitás ügyleteket szabályozza. A KP-n kötött másodlagos kapacitásügyletek lebonyolítási rendjét a KP szabályzat tartalmazza.
- (b) A kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó az általa lekötött kapacitásokat azonos jogok és kötelezettségek fenntartása esetén részben vagy egészben tovább értékesítheti más rendszerhasználó számára.
- (c) A rendszerhasználó másodlagos kapacitás-kereskedelemben csak azokat a kapacitásait értékesítheti, amelyek tekintetében rendszerhasználati szerződést kötött.
- (d) Csak olyan rendszerhasználó vehet kapacitást a másodlagos piacon, akinek az érintett rendszerüzemeltetővel rendszerhasználati szerződése van.
- (e) Amennyiben az eredeti kapacitás tulajdonos az adott gáznapra már nominált az átadandó kapacitásra, a bilaterális kapacitás ügyletet a rendszerüzemeltető visszautasítja.
- (f) Az eredeti rendszerhasználó a betáplálási-kiadási ponti kapacitáslekötési díjakat továbbra is az elsődleges rendszerhasználati szerződés szerint fizeti a rendszerüzemeltetőnek. A forgalomarányos rendszerhasználati és a szagosítási díjat a másodlagosan átvevő rendszerhasználó fizeti.
- (g) Amennyiben az eredeti kapacitás tulajdonos rendszerhasználati jogát ideiglenesen vagy véglegesen elveszíti, a rendszerüzemeltető jogosult az adott rendszerhasználó által lekötött kapacitás visszavételére, beleértve a kapacitás tulajdonosa által másodlagos kapacitás kereskedelem keretében már harmadik személynek átruházott használati joggal érintett kapacitásokat is.

8.9.2. Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgázszállító rendszeren

- (a) Az elsődleges kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználók a Kapacitáslekötési Platformon jelenthetik be a másodlagos kapacitásértékesítési igényt és annak főbb paramétereit a gáznapot megelőző napon a nominálási határidőt megelőző második óra kezdetéig.
- (b) A kapacitásértékesítési igénybejelentés főbb paramétereit a Kapacitáslekötési Platform Szabályzat vonatkozó fejezete tartalmazza.
- (c) A másodlagos kereskedelem során továbbértékesített kapacitások csak akkor kerülnek érvényesítésre, miután a kapacitásértékesítésben résztvevő másik fél azt a Kapacitáslekötési Platformon visszaigazolja. Amíg a Kapacitáslekötési Platformon nem kerül visszaigazolásra a továbbértékesített kapacitás, addig az elsődleges földgázszállítási kapacitást lekötő rendszerhasználó rendelkezik az elsődlegesen lekötött teljes kapacitás fölött, beleértve a kapacitás KP-n történő értékesítésének lehetőségét is. A Kapacitáslekötési Platformon rögzített másodlagos piaci tranzakciót ennek a szabálynak az alkalmazása során rendszerhasználati szerződésnek kell tekinteni.
- (d) A földgázszállító rendszeri kapacitástülpések figyelését a másodlagos kapacitás értékesítések figyelembevételével végzi a szállítási rendszerüzemeltető. Ennek keretében a rendszerhasználó az adott hálózati pont és használati időszak vonatkozásában rendelkezésére álló kapacitásai között növelő tényezőként kell figyelembe venni az általa más rendszerhasználótól másodlagos kapacitás kereskedelemben átvett kapacitásokat, míg csökkentő tényezőként az általa más rendszerhasználó számára másodlagos kapacitás kereskedelemben átadott kapacitásokat. Az átvett, illetve átadott kapacitásokat a Kapacitáslekötési Platform érvényes adatállománya alapján kell számításba venni.

8.9.3. Másodlagos kapacitás kereskedelem a földgáztároló rendszeren

- (a) A rendszerhasználó másodlagos kapacitáskereskedelemben csak azokat a földgáztárolási kapacitásait értékesítheti, amelyek tekintetében földgáztárolási rendszerhasználati szerződést kötött.
- (b) A másodlagos kapacitáskereskedelmi tranzakcióban résztvevő szerződést kötő rendszerhasználóknak jelezniük kell a földgáztároló engedélyes felé a tranzakcióra vonatkozó szerződéskötés tényét az igénybevételt megelőző munkanapon a következő gáznapra vonatkozó nominálás leadásának határidejéig. Ezt minden esetben – mindkét rendszerhasználónak a földgáztárolói Informatikai Platformon kell megtenni. Amennyiben ez nem vagy késve történik meg, úgy a földgáztároló engedélyes nem fogadja be a kapacitást átvevő megnövelt be- vagy kitarolási kapacitásra leadott nominálását.
- (c) Az elsődleges kapacitáslekötéssel rendelkező rendszerhasználó a földgáztárolói Informatikai Platformon a következő szerződéses paramétereket rögzíti:
 - i. a kapacitást értékesítő rendszerhasználó azonosítója;
 - ii. a kapacitást megvásárló rendszerhasználó azonosítója;
 - iii. az értékesített kapacitás volumene;
 - iv. az értékesített kapacitás típusa;
 - v. az értékesítés hatálybalépésének időpontja.

- (d) A földgáztároló engedélyes megvizsgálja a kapacitások átvezetésének lehetőségét. A kapacitásátadás és átvétel átvezetése megtörténik, ha a vizsgálat alapján a tranzakció lebonyolításának nincs akadálya, és a rendszerhasználók ezt a földgáztárolói Informatikai Platformon érvényesítik. A földgáztároló engedélyes a kapacitás átadás és átvétel átvezetését nem végzi el abban az esetben, amennyiben a kapacitást megvásárló rendszerhasználónak nincs érvényes tárolási szerződése, vagy a rendszerhasználó által felajánlott kapacitás meghaladja a rendszerhasználó tulajdonában lévő kapacitást, vagy ha a felajánlott és átvenni kívánt kapacitás nem megegyező mértékű.
- (e) A másodlagos kereskedelem során továbbértékesített kapacitások csak akkor kerülnek érvényesítésre, miután azok átvezetésre kerültek a földgáztárolói Informatikai Platformon. Amíg ez az átvezetés nem történik meg, addig az elsődleges kapacitást lekötő rendszerhasználó rendelkezik az elsődlegesen lekötött teljes kapacitás fölött.
- (f) Amennyiben a rendszerhasználó más rendszerhasználó részére kapacitásjogot értékesít, és a kapacitás vásárlója - az eladóval kötött szerződés szerint - maga nominálja a megszerzett kapacitást, úgy a kapacitást vásárló rendszerhasználó a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül ezt megteheti.
- (g) A szolgáltatás ellenértékét és a fizetési feltételeket a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
- (h) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolói kapacitások másodlagos értékesítése során jelen Szabályzat ezen pontja szerint szabályozott másodlagos kapacitáskereskedelemmel összefüggő adminisztratív feladatok lebonyolítását végzi. Ennek megfelelően a nyilvántartási rendszerében átvezeti a rendszerhasználók kapacitás lekötésének változásait.
- (i) A földgáztárolói kapacitásdíjat a 8.9.1. (f) pontban leírtak alapján továbbra is a kapacitást elsődlegesen lekötő rendszerhasználó köteles fizetni a földgáztároló engedélyes számára. A forgalmi díjakat a rendszerhasználók által megkötött szerződés alapján a kapacitás átvevője fizeti meg a földgáztároló engedélyes részére.
- (j) A szolgáltatás elvégzéséhez szükséges, hogy a másodlagos kapacitásértékesítési szerződést kötő rendszerhasználók jelen Szabályzat ezen pontja alapján jelezzék a földgáztároló engedélyes felé a tranzakcióra vonatkozó szerződéskötés tényét és azt rögzítsék a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján.

8.10. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLDGÁZELOSZTÓ VEZETÉKEN

8.10.1. A szabad kapacitás lekötésének általános szabályai

- (a) A földgázelosztói kapacitás lekötésére a rendszerhasználók jogosultak az általuk ellátott felhasználók által átadott kapacitáslekötési jog alapján az érintett felhasználási helyek vásárolt kapacitásainak mértékéig. A felhasználási helyek vásárolt kapacitásait a földgázelosztó jelen Szabályzat 5.4.1. pontja szerint tartja nyilván.
- (b) A kapacitáslekötés a földgázelosztó hálózat kiadási pontjára (a felhasználási helyre) történik.
 - i. Ha a földgázelosztó rendszert egynél több gázátadó állomás látja el, akkor a földgázelosztónak minősítenie kell a földgázelosztó rendszer kilépési pontjait abból a szempontból, hogy melyik gázátadó szabad kapacitásának terhére biztosítja normál üzemmenet esetén az ellátásukat.

- ii. Amennyiben a földgázelosztó rendszerhez csatlakozó rendszerhasználó ellátása a földgázelosztó hálózat olyan kilépési pontjáról történik, mely esetében egyértelműen nem határozható meg, hogy melyik gázátadó állomásról kapja az ellátását, és a szállítási rendszerüzemeltető a gázátadókat összevonhatóként jelölte meg üzletszabályzatában, akkor a földgázelosztói rendszerhasználónak az összevont gázátadó szabad kapacitása mértékéig van lehetősége a kapacitáslekötését megadni.
- (c) A földgázelosztó a szerződéssel lekötött, nem megszakítható kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás, az üzemzavar, korlátozás és válsághelyzet esete.
- (d) A rendszerhasználó gázévre, gázév negyedévére, hónapjára, napjára és a gáznap órájára köthet le kapacitásokat a földgázelosztó rendszeren. A földgázelosztó a kapacitáslekötéseket rendszerhasználati szerződés keretén belül üzletszabályzata szerint biztosítja a rendszerhasználó részére.
- (e) A kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztóhoz kell benyújtani. A vásárolt kapacitás terhére történő kapacitáslekötést jelen Szabályzat 5.4.2. pontja szabályozza.

8.10.2. Szabad kapacitás publikálása

A gázátadó állomások kiadási pontjainál (a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjainál) rendelkezésre álló szabad kapacitás nem jelenti azt, hogy ugyanaz a szabad kapacitás a gázátadóhoz csatlakozó földgázelosztó rendszer bármelyik kilépési pontján rendelkezésre áll. Szabad kapacitás a földgázelosztói rendszer bármely kilépési pontjára csak tényleges új vagy többlet felhasználói igény esetén határozható és adható meg.

8.10.3. Hosszú távú kapacitáslekötés folyamata

- (a) A földgázelosztói rendszerhasználók minden év augusztus első hétfőjéig adhatnak be a következő gázévre vonatkozó éves kapacitáslekötési kérelmet a földgázelosztó hálózat kiadási pontjaira, amelyet a földgázelosztó a VHR vonatkozó melléklete⁵¹ szerinti időpontban bírál el.
- (b) Az éves kapacitások lekötésének időtartama egy év. A használati időszak a gázév kezdőnapján, október 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik, és a következő gázév első napján, október 1-jén reggel 06:00-kor zárul.
- (c) A rendszerhasználó a földgázelosztó részére a 100 m³/óra és annál nagyobb kapacitás igény esetén POD-onként, míg 100 m³/óra névleges összteljesítmény alatti mérővel rendelkező felhasználók és egyetemes szolgáltatást igénybevevő felhasználók esetében gázátadó állomásra összesítetten adja meg a kapacitáslekötési igényeit.
- (d) A földgázelosztó rendszer kiadási pontokra leadott kapacitáslekötési kérelemnek tartalmaznia kell:
 - i. ügyfél azonosítót – (engedélyes esetén a Hivatal által kiadott engedély száma, felhasználó esetén a POD azonosítója);
 - ii. a napi csúcskapacitási igényt (kWh/nap) a betáplálási és a kiadási pontokra téli és nyári időszakra;

⁵¹ VHR 15. számú melléklete

- iii. az órai csúskapacitás igényt (kWh /óra) a betáplálási és a kiadási pontokra téli és nyári időszakra;
 - iv. az éves igényelt gázmennyiséget (kWh /év) havi bontásban, az előrejelzést éves bontásban tájékoztató jelleggel;
 - v. a lekötési időtartamot (év);
 - vi. névleges nyomás igényt (bar) a felhasználási hely csatlakozási pontján.
- (e) A felhasználónak az órai csúskapacitási igényt a felhasználási helyre, a kereskedőnek – ha több nyilvántartásba vett felhasználót képvisel – a gázátadó állomásra és a felhasználási helyre kell megadni.
- (f) A szigetüzemben a kapacitáslekötési kérelemhez a termelő köteles csatolni nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy az igényelt kapacitás a saját termelés mértékét nem haladja meg és célja az országból való kiszállítás.
- (g) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi. Abban az esetben, ha a kapacitáslekötési kérelem formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgázelosztó 10 munkanapon belül írásban felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiánypótlásra, vagy a hiba kijavítására.
- (h) A kapacitás igénylőjének 10 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására.
- (i) Amennyiben az igénylő a földgázelosztó felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitáslekötési kérelemének a földgázelosztó által kifogásolt hiányosságait, leadott kapacitás kérelmét a földgázelosztó érvénytelennek tekinti, amelyről írásban értesítést küld.
- (j) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitáskérelem igénylője a Hivatalhoz fordulhat.
- (k) A földgázelosztó a felhasználói igények felhasználói helyen történő kielégíthetősége érdekében köteles az 5.2.1.1. (c) pontja szerint beszerezni a szállítási rendszerüzemeltető nyilatkozatát a fogyasztói igény szállítóvezetékre allokalált kapacitásának rendelkezésre állásáról.
- (l) A földgázelosztó írásban tájékoztatja a kapacitásigénylőt a kapacitáslekötési kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról 10 munkanapon belül, amennyiben nincs hiánypótlás és 5 munkanapon belül a hiánypótlás beérkezését követően, amennyiben az megfelelt a hiánypótlási felszólításban rögzítetteknek.
- (m) A földgázelosztó a GET vonatkozó paragrafusában⁵² leírt esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő kapacitáskérelmét.
- (n) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell.
- (o) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (p) Amennyiben a felhasználó vásárolt kapacitását, vagy annak egy részét két egymást követő gázévben nem kötötte le, annak igénybevételére legkorábban az igényléstől számított második gázév első napjától kerülhet sor, kivéve, ha a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel erről eltérő időpontban állapodott meg.
- (q) Amennyiben a 20 m³/óra feletti felhasználók által vásárolt kapacitás részben vagy egészben két egymást követő gázévben sem kerül rendszerhasználati szerződéssel lekötésre, annak igénybevételére – eltérő megállapodás hiányában

⁵² GET 77. §

– a felhasználó csak abban az esetben jogosult, amennyiben a kapacitáslekötésére vonatkozó rendszerhasználati szerződés az igénybevétel időpontját egy teljes gázévvvel megelőzően aláírásra kerül.

8.10.4. A negyedéves kapacitáslekötés folyamata

- (a) A rendszerhasználók szeptember, december, március, június első hétfőjéig (amennyiben ünnepnapra esik, akkor a kapacitáslekötés záró időpontja az azt követő munkanap) adhatnak be kapacitáslekötési kérelmet egy adott negyedévre vonatkozóan.
- (b) A kapacitás lekötésének időtartama egy negyedév.
- (c) A negyedéves lekötési időszakok:
 - I. negyedév: január 01. reggel 06:00 óra – április 01. reggel 06:00 óra
 - II. negyedév: április 01. reggel 06:00 óra – július 01. reggel 06:00 óra
 - III. negyedév: július 01. reggel 06:00 óra – október 01. reggel 06:00 óra
 - IV. negyedév: október 01. reggel 06:00 óra – január 01. reggel 06:00 óra
- (d) Adott hálózati pontra vonatkozó kapacitáslekötési kérelemnek tartalmaznia kell a 8.10.3. pontban felsorolt elemeket, valamint mellékleteket.
- (e) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi. Ha a kapacitáslekötési kérelem formailag vagy tartalmilag nem felel meg a feltételeknek, a földgázelosztó 2 munkanapon belül felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiány pótlására vagy a hiba kijavítására. A kapacitás igénylőjének 3 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására.
- (f) Amennyiben a rendszerhasználó a földgázelosztó felszólítása ellenére, határidőre nem korigálja a kapacitáslekötési kérelmének hiányosságait, leadott kapacitás kérelmét a földgázelosztó érvénytelennek tekinti, amelyről értesíti a rendszerhasználót.
- (g) A beérkezett és alakilag elfogadott kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a földgázelosztó hidraulikai vizsgálat alapján a saját hálózata, valamint a szállítórendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (h) A földgázelosztó a kapacitáslekötési kérelem benyújtását követően legkésőbb 3 munkanapon belül tájékoztatja a rendszerhasználót a kapacitáslekötési kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról.
- (i) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell.
- (j) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.

8.10.5. A havi kapacitáslekötés folyamata

- (a) A rendszerhasználók minden naptári hónap harmadik hétfőjéig (amennyiben ünnepnapra esik, akkor a kapacitáslekötés záró időpontja az azt követő munkanap) adhatnak be kapacitáslekötési kérelmet a 8.10.2. pontban foglaltak szerint elérhető szabad kapacitásokra.
- (b) A kapacitások lekötésének időtartama egy hónap, vagy egészszámú többszöröse, maximum 11 hónap, de legfeljebb az adott gázév végéig tart. A lekötési időszak mindig a kapacitás lekötési kérelemben megadott hónap 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik és a lekötési időszak utolsó napját követő reggel 06:00-kor ér véget.

- (c) Adott hálózati pontra vonatkozó kapacitáslekötési kérelemnek tartalmaznia kell a 8.10.3. pontban felsorolt elemeket, valamint mellékleteket.
- (d) A beérkezett kapacitáslekötési kérelmeket a földgázelosztó ellenőrzi. Ha a kapacitáslekötési kérelem formailag vagy tartalmilag nem felel meg a feltételeknek, a földgázelosztó 2 munkanapon belül felszólítja az érintett kapacitásigénylőket a hiány pótlására vagy a hiba kijavítására. A kapacitásigénylőjének 3 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó a földgázelosztó felszólítása ellenére, határidőre nem korigálja a kapacitáslekötési kérelmének hiányosságait, leadott kapacitás kérelmét a földgázelosztó érvénytelennek tekinti, amelyről értesíti a rendszerhasználót.
- (f) A beérkezett és alakilag elfogadott kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a földgázelosztó hidraulikai vizsgálat alapján a saját hálózata, valamint a szállítórendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (g) A földgázelosztó a kapacitáslekötési kérelem benyújtását követően legkésőbb 3 munkanapon belül írásban tájékoztatja a rendszerhasználót a kapacitáslekötési kérelem elfogadásáról vagy elutasításáról.
- (h) A földgázelosztó a GET vonatkozó paragrafusában⁵³ leírt esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő kapacitáskérelmét.
- (i) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell.
- (j) A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.

8.10.6. Napi megszakítható és nem megszakítható kapacitáslekötés

- (a) A földgázelosztó vezetéki betáplálási szabad kapacitások havi frissítéssel, kWh/óra mértékegységben kerülnek feltüntetésre.
- (b) Megszakítható kapacitást csak akkor lehet lekötni egy hálózati kiadási pontra, ha betáplálási ponton nem áll rendelkezésre nem megszakítható szabad kapacitás.
- (c) Megszakítható és nem megszakítható napi kapacitásra csak olyan rendszerhasználók adhatnak be kapacitáslekötési igényt, akik gázévre, gázév negyedévre vagy hónapjára szóló lekötött nem megszakítható kapacitással vagy kapacitáslekötési keretszerződéssel rendelkeznek az elosztórendszer bármely kiadási pontjára vonatkozóan. A rendszerhasználók az adott gáznap előtti gáznap 12:00 óráig adhatnak be kapacitáslekötési kérelmet a 8.10.2. pontban foglaltak szerint elérhető szabad kapacitásokra.
- (d) Adott hálózati pontra vonatkozó napi nem megszakítható, valamint megszakítható kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell a legnagyobb napi többlet kapacitásigényt a betáplálási-kiadási pontokra az alábbiak szerint: egyetemes szolgáltató kWh/nap az órai csúcsigény (kWh/óra) megadásával; a többi rendszerhasználó esetén kWh/óra a napi csúcsigény (kWh/nap) megadásával minden igényelt napra külön.
- (e) A beérkezett kapacitáslekötési igényeket a földgázelosztó beérkezéskor ellenőrzi, hogy a kapacitáslekötési kérelem tartalmazza-e a (e) pontban megadott adatokat.

⁵³ GET 77. §

- (f) A beérkezett és alakilag elfogadott nem megszakítható kapacitáslekötési kérelmek megvalósíthatóságát a szállítási rendszerüzemeltető vezetéki kiadási (földgázelosztó vezetéki betáplálási) pontokra a szállítási rendszerüzemeltető hidraulikai vizsgálat alapján a szállítórendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (g) A földgázelosztó a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylők nem megszakítható vagy megszakítható kapacitáskérelmét:
 - i. az igény meghaladja a rendelkezésre álló vásárolt kapacitás mértékét;
 - ii. ha nem áll rendelkezésre felajánlható nem megszakítható kapacitás.
- (h) A nem megszakítható kapacitásigény visszautasítása nem minősül automatikus megszakítható kapacitás igény kielégíthetőségnek.
- (i) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell. A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (j) A földgázelosztó a szerződéssel lekötött nem megszakítható kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás, üzemzavar, korlátozás és válsághelyzet esete.
- (k) A lekötési időszak mindig a szerződésben szereplő nap reggel 06:00-kor kezdődik és az azt követő nap reggel 06:00-kor ér véget.
- (l) A több gáznapra történő kapacitáslekötés teljes igényelt időszakra történő elbírálása a tervezett igénybevételt megelőző gáznapon történik.

8.10.7. Napon belüli elosztási kapacitáslekötés

- (a) Napon belüli elosztási kapacitásra csak olyan rendszerhasználók adhatnak be kapacitáslekötési igényt, akik gázévre, gázév negyedévére vagy hónapjára szóló lekötött nem megszakítható kapacitással vagy kapacitáslekötési keretszerződéssel rendelkeznek az elosztórendszer bármely kiadási pontjára vonatkozóan.
- (b) A rendszerhasználók a gáznap kapacitásigénnyel érintett óráját megelőző órában adhatnak be kapacitáslekötési kérelmet a 8.10.2. pontban foglaltak szerint elérhető szabad kapacitásokra.
- (c) Adott hálózati pontra vonatkozó napon belüli kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell a legnagyobb napi többlet kapacitásigényt az elosztói kiadási pontokra kWh/óra-ban.
- (d) A földgázelosztó ellenőrzi, hogy a beérkezett kapacitáslekötési kérelem tartalmazza-e a (c) pontban megadott adatokat.
- (e) A földgázelosztó a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylők kapacitáskérelmét:
 - i. az igény meghaladja a rendelkezésre álló vásárolt kapacitás mértékét;
 - ii. az elosztóhálózat adott pontján szabad kapacitás nem áll rendelkezésre.
- (f) A hozzáférés elutasítását a földgázelosztónak indokolnia kell. A földgázelosztó döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (g) A földgázelosztó a szerződéssel lekötött kapacitás mértékéig folyamatos földgázelosztás biztosítására vállal kötelezettséget, ez alól kivétel a tervezett karbantartás, üzemzavar, korlátozás és válsághelyzet esete.
- (h) A lekötési időszak mindig a szerződésben szereplő nap szerződésben szereplő gázórájában kezdődik és az azt követő nap reggel 06:00-kor ér véget.

8.10.8. A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei

A földgázelosztók az általuk üzemeltetett rendszerhez való hozzáférést az alábbi esetekben függeszthetik fel:

- i. Amennyiben a teljes, vagy részleges szigetüzemi rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a 4.2. pont, illetve a rendszerüzemeltetők között megkötött együttműködési megállapodásokban előírtak szerint meghatározott gázminőségi előírásoktól;
- ii. A VHR vonatkozó bekezdésében⁵⁴ felsorolt esetekben.

8.11. SZABAD KAPACITÁS LEKÖTÉSE A FÖLD ALATTI GÁZTÁROLÓBAN

(a) A földgáztároló engedélyes által biztosított kapacitások:

- i. Nem megszakítható szezonális szolgáltatások keretében egy tárolói évre, vagy hosszabb távra – a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitások mértékéig – igényelhető:
 - mobil kapacitás (kWh);
 - betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - kitárolási kapacitás (kWh/nap).
- ii. Megszakítható kapacitás:
 - egy egész tárolási évre
 - betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - kitárolási kapacitás (kWh/nap).
 - napi szinten:
 - betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - kitárolási kapacitás (kWh/nap).

(b) A Hivatal legmagasabb hatósági áron történő hozzáférés-biztosítási kötelezettség alól felmentést adhat, amely alapján a földgáztároló engedélyes tárgyalásos módon értékesítheti az igénylő részére a kapacitásokat. A tárgyalásos hozzáférés díjait és a jogszabályi keretrendszernek megfelelő hozzáférés részletes szabályait a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi.

(c) A földgáztároló engedélyes a különféle módon (szabályozott, illetve tárgyalásos) lekötött kapacitásaira vonatkozó információkat azonos módon, az internetes honlapján az alábbiak szerint teszi közzé:

- i. névleges kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás);
- ii. szabad kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás);
- iii. lekötött kapacitások (mobilkapacitás, be-, kitárolási kapacitás).

(d) A földgáztároló engedélyes - a műszaki lehetőségek figyelembe vételével - az időszakokkal ellentétes (betárolási időszakban kitárolás, kitárolási időszakban betárolás) úgynevezett „virtuális földgáztárolási szolgáltatást” is biztosíthat. A virtuális földgáztárolási szolgáltatás részletes szabályait - amennyiben a földgáztároló engedélyes nyújt ilyen szolgáltatást - a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.

⁵⁴ VHR 86. § (1)

- (e) Virtuális földgáztárolási szolgáltatás igénybevétele esetén a rendszerhasználó köteles a földgázz szállító rendszer földgáztárolási csatlakozási pontján megfelelő mértékű ellenirányú szállításra vonatkozó kapacitást lekötni.

8.11.1. Szabályozott hozzáféréssel biztosított kapacitások lekötése

8.11.1.1. Kapacitás lekötés általános szabályai

- (a) A földgáztároló engedélyes a GET⁵⁵-ben meghatározott elvek szerint köteles szabad kapacitásait lekötésre felajánlani és azokhoz hozzáférést biztosítani.
- (b) A földgáztároló engedélyes köteles a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel a meghirdetés előtt az értékesítésre kínált kapacitásokról egyeztetni.
- (c) A kapacitás lekötési kérelmet a földgáztároló engedélyeshez kell benyújtani a Szabályzatban rögzített eljárási rend szerint.
- (d) Kapacitás lekötés szempontjából az egy engedélyeshez tartozó hazai földgáztárolók egységes egészet alkotnak. A rendszerhasználók a földgáztárolói kapacitásokat – a földgáztároló engedélyes által összevontan kezelt - egyesített földgáztárolóra kötik le. Amennyiben az engedélyes a működési engedélye alapján egy tárolót működtet, az egyesített földgáztároló azt az egy tárolót jelenti.
- (e) Az összevont földgáztárolói paramétereket – kapacitás lekötéssel összefüggésben - a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján közzéteszi és folyamatosan frissíti.
- (f) A földgáztárolói kapacitások be- és kitérési kapacitásként, valamint mobil kapacitásként csomagokban és/vagy önállóan kerülhetnek értékesítésre, rögzítve a legnagyobb terhelésváltási sebességet. A be- és kitérési kapacitásokat órai, napi legmagasabb értéként (kWh/óra, kWh/nap) kell lekötni, gáznapon belül egyenletes terhelési igényt feltételezve. (a napi lekötés 24-ed része az órai lekötés).
- (g) A földgáztároló engedélyes betárolási és kitérési kapacitást megszakíthatóként is értékesíthet, amennyiben az összes nem megszakítható kapacitás elkelt. A megszakítható kapacitások közzétételének és lekötésének folyamata alapvetően megegyezik a nem megszakítható kapacitások közzétételének és lekötésének folyamatával.
- (h) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolási tarifa szerkezetére, alkalmazására és kalkulációjára vonatkozó szabályok rendszerhasználó számára történő ismertetésére az ügyfélszolgálati irodájában konzultációs lehetőséget biztosít.
- (i) A földgáztároló engedélyes köteles a szabad kapacitások meghatározásának módszertanát egyeztetésre a Hivatalhoz betérjeszteni, majd a módszertant internetes honlapján, valamint ügyfélszolgálati irodájában közzétenni.

8.11.1.2. A szabad kapacitások publikálása

- (a) A földgáztároló engedélyes az internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformján minden év január 31-ig közzéteszi a számításai szerint éves (vagy több éves) időtartamra lekötendő földgáztárolói szabad kapacitásokat a következő tárolási évre (évekre) vonatkozóan.
- (b) A szabad kapacitásokat a földgáztároló engedélyes a 8.11.1.4. pontban leírtaknak megfelelően kétféleképpen hirdetheti meg, azaz a csomagokban

⁵⁵ GET 74. § (1)

történő kapacitásértékesítés mellett az egyes kapacitástípusok önálló lekötését is lehetővé teszi. A csomagokban történő meghirdetés esetén a földgáztároló engedélyes a szabad kapacitárait rögzített mobil, kitérési és betérési kapacitásokból álló egységekben, "csomagokban" kínálja fel a rendszerhasználók számára, akik igényüket a csomagokra vonatkozó darabszámmal adják meg. A kapacitások "önállóan" történő meghirdetése esetén a földgáztároló engedélyes a szabad kapacitásaiból nem képez csomagot, azaz a kapacitásigény leadásakor a rendszerhasználó határozza meg, hogy mekkora (nullától különböző mértékű) mobil, kitérési és betérési kapacitást igényel. Figyelembe kell azonban venni, hogy a csomagon kívüli értékesítés esetén is mindegyik kapacitástípusát igényelnie kell a rendszerhasználónak. Nem lehet csak kitérési kapacitást igényelni, ha nincs lekötve/igényelve betérési és mobilkapacitás.

- (c) A földgáztárolói szabad be- és kitérési-, valamint mobil kapacitásokat, illetve a földgáztárolói terhelésváltási sebességeket a földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolóra vonatkozóan adja meg.
- (d) A földgáztároló engedélyes a szabad kapacitás adatokat – naponta aktualizálva – az internetes honlapján és a földgáztárolói Informatikai Platformján közzéteszi.

8.11.1.3. A kapacitásigény tartalma

- (a) A kapacitás igénylése a földgáztároló engedélyes földgáztárolói Informatikai Platformján, a kapacitás lekötést biztosító felületen történik. A földgáztárolói Informatikai Platform ezen funkciójának hiánya, vagy üzemképtelensége esetén a honlapján, illetve a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott módon kell az igénylést a földgáztároló engedélyes részére leadni.
- (b) A kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. Kapacitás csomagok meghirdetése esetén:
 - az igényelt kapacitás csomagok számát, egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó csomagbontásban [db];
 - az igényelt használati időt (egy év több év: 8.11.1.4);
 - a betérési és kitérési tervezett havi ütemezését [kWh/hó];
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
 - ii. A kapacitások önállóan történő meghirdetése esetén:
 - az igényelt mobil kapacitást [kWh], kitérési kapacitást [kWh/nap], betérési kapacitást [kWh/nap], egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználók ellátására szolgáló, valamint az előbbi körbe nem tartozó bontásban;
 - az igényelt használati időt (egy év, több év);
 - a betérési és kitérési tervezett havi ütemezését [kWh/hó];
 - az igényelt kapacitás típusát (nem megszakítható, megszakítható);
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
- (c) A kapacitás lekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
 - i. a működési engedély másolatát (a saját magát ellátó felhasználónak nem kell működési engedélyt csatolnia);
 - ii. pénzügyi biztosíték dokumentumait;

- iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, annak betartására való kötelezettség vállalását;
 - iv. betárolási és kitárolási tervet havi bontásban.
- (d) A beérkezett kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza hiánytalanul az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. A kérelmezőnek 5 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitás lekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekint, amelyről értesítést küld.
- (e) A beérkezett és formailag elfogadott kapacitás lekötési igény teljesíthetőségét a földgáztároló engedélyes a földgáztároló rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.
- (f) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő által benyújtott igényt:
- i. a benyújtott igénylés hibás vagy hiányos,
 - ii. az igénylés határidő lejártá után érkezik,
 - iii. ha az igény kielégítéséhez szükséges lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitás hiányzik (túljegyzés),
 - iv. a földgáztárolóba betárolni kívánt földgáz minősége a 4.2. pontban meghatározott feltételeknek nem felel meg.
- (g) Az (f) pont iii. alpontja esetében a földgáztároló engedélyes kapacitásaukciót ír ki a 8.11.1.5. fejezetben leírtaknak megfelelően.
- (h) A földgáztároló engedélyes a rendszerhasználó által lekötött kapacitásokat kapacitástípusok (mobilkapacitás, betárolási és kitárolási kapacitás) szerinti bontásban visszaigazolja.
- (i) Az igénylés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.
- (j) A földgáztároló engedélyes döntése ellen a kapacitást igénylő a Hivatalhoz fordulhat.
- (k) Az elfogadott kapacitás lekötési igényeket benyújtó rendszerhasználókkal a földgáztároló engedélyes legkésőbb az elfogadott igényben megjelölt kezdő gáznapot megelőző naptári napon szerződést köt az elfogadott igényeknek megfelelően. A kapacitás lekötési igények kötelező érvényűek, vissza nem vonhatók, a benyújtást követően kizárólag a földgáztároló engedélyes felszólítására módosíthatók.

8.11.1.4. Az egy éves vagy több éves kapacitás lekötés folyamata

- (a) Az éves és a több éves kapacitások lekötésére vonatkozó igényt a rendszerhasználó a 8.11.1.3. pontban leírtaknak megfelelően nyújthatja be.
- (b) A következő tárolási évre (tárolási évekre) vonatkozó kapacitás lekötési igényeket a földgáztároló engedélyes folyamatosan fogadja. Az igények földgáztároló engedélyeshez történő beérkezésének határideje - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - március első hétfője.

- (c) A használati időszak az egy éves lekötések esetén április 1-jén reggel 06:00-kor kezdődik, és a következő év április 1-jén reggel 06:00-kor zárul le.
- (d) Az egy évnél hosszabb lekötések esetén a használati időszak a rendszerhasználó által megjelölt év április 1-jén reggel 06:00-kor (vagy az esetleges fejlesztések által meghatározott időpontban) kezdődik, és a záró év április 1-jén reggel 06:00-kor zárul le.
- (e) A földgáztároló engedélyes az igényeket a következő sorrendben és módon elégíti ki:
 - i. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények nem haladják meg a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott, szabad földgáztárolói kapacitást, úgy a földgáztároló engedélyes az összes érvényes kapacitásigényt visszaigazolja a rendszerhasználók felé és megkötí a földgáztárolási szerződéseket.
 - ii. Amennyiben a rendszerhasználók által leadott kapacitásigények meghaladják a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitásokat, úgy a földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló kapacitásokra kapacitás aukciót ír ki a 8.11.1.5. fejezetben leírt módon. Az aukción csak azok a rendszerhasználók vehetnek részt, akik a kapacitás lekötési folyamat során nyújtottak be érvényes kapacitás igényt a tárolói éves meghirdetés keretében lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitásokra.
- (f) A földgáztároló engedélyes azon alakilag elfogadott kapacitáslekötési igények benyújtóival, akik számára az igényt teljesen kielégítő mértékű földgáztárolási kapacitásokat allokal, - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - március 31-ig megkötí a földgáztárolási szerződést.

8.11.1.5. A kapacitás árverés (aukció) szabályai

- (a) Amennyiben a kapacitásigények elbírálást követően a 8.11.1.4 (e) pont ii. bekezdésben leírt esetek állnak fenn, a földgáztároló engedélyes a kapacitásigények beérkezését követő 15 munkanapon belül aukciót ír ki, megadva az aukció keretében leköthető kapacitásokat. Az aukción csak azok a rendszerhasználók adhatnak be ajánlatot, akiknek a kapacitásigényét a 8.11.1.4 (e) pont ii. bekezdése alapján a földgáztároló engedélyes visszautasította. Az aukciót a kiírást követő 10 munkanapon belül meg kell tartani. Az aukcióról azon rendszerhasználók kapnak értesítést, akik kapacitás lekötési igényét a földgáztároló engedélyes az aukció lebonyolítása nélkül nem tudja kielégíteni. Az aukciós felhívást a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján is közzéteszi azzal, hogy az aukción csak a fent megjelölt rendszerhasználók vehetnek részt. Az aukció keretében a földgáztárolói kapacitásokat a földgáztároló engedélyes kitérő, betárolási és mobil kapacitásokból kialakított csomagokban ajánlja fel értékesítésre. A kapacitáscsomagok kialakításának módszertanát az aukciós felhívásban a földgáztároló engedélyes közzéteszi.
- (b) Az aukciós felhívásnak tartalmaznia kell:
 - i. Az aukció helyét és idejét;
 - ii. Az aukció részletes lebonyolítási szabályait;
 - iii. Az aukció keretében meghirdetésre kerülő kapacitáscsomagok leírását:
 - mobil kapacitás [kWh];
 - kitérő és betárolási kapacitás [kWh/nap];

- a kapacitás csomag induló ára.
 - iv. Az aukció keretében értékesítésre kerülő kapacitáscsomagok mennyiségét;
 - v. Az igénylő visszalépésének esetére a földgáztároló engedélyes által lehívható, az igénylő által adott pénzügyi biztosíték típusát és mértékét;
 - vi. A szerződéses feltételeket.
- (c) A kapacitáscsomagok induló aukciós ára az aktuális időszakban hatályos Tarifarendelemben meghatározott díj szerint kalkulált ár.
- (d) A kapacitásaukciót a földgáztároló engedélyes bonyolítja le, az üzletszabályzatában meghatározott módon.
- (e) A rendszerhasználóknak a kiírást követően a földgáztároló engedélyes által az aukciós felhívásban meghatározott módon és határidőig van lehetőségük regisztrálni az aukción való részvétel érdekében.
- (f) A rendszerhasználók által benyújtott jelentkezésnek (regisztrációnak) a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott dokumentumokat kell tartalmaznia.
- (g) Az aukciós ajánlat kötelező érvényű, vissza nem vonható.
- (h) A jelentkezés formai vagy tartalmi hibája esetén a földgáztároló engedélyes elutasíthatja a jelentkezést. A jelentkezés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.
- (i) Érvénytelen aukció esetén a földgáztároló engedélyes 3 munkanapon belül új aukciót ír ki.
- (j) A földgáztároló engedélyes az aukciót érvénytelennek nyilváníthatja, amennyiben:
- i. az aukció során előre nem látható technikai problémák merülnek fel, amelyeket a földgáztároló engedélyes nem képes elhárítani. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
 - ii. valamelyik ajánlattevő rendszerhasználó nem megfelelő aukciós magatartást tanúsít, illetve bizonyíthatóan tisztességtelen módszerek alkalmazásával a többi résztvevő érdekeit megsértve jogosulatlan előnyt szerez, vagy ilyet megszerezni szándékozik. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor, az aukció érvénytelenségét okozó rendszerhasználó kizárásával. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
- (k) A kapacitásaukció nyerteseivel a földgáztároló engedélyes – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában – legkésőbb március 31-ig szerződést köt az üzletszabályzatának megfelelően.

8.11.1.6. A tárolási éven belüli kapacitás lekötés folyamata

- (a) A földgáztároló engedélyes a tárolói év során folyamatosan fogadja a tárolási év még hátralévő időtartamára vonatkozó igényeket. A földgáztároló engedélyes az egy tárolási évnél rövidebb időtartamra vonatkozó kapacitás lekötési igényeket az üzletszabályzatában rögzített, illetve az internetes honlapján közzétett, a szabályzatoknak megfelelően meghatározott áron és feltételek szerint teljesíti.

- (b) A beérkező igényeket a földgáztároló engedélyes megvizsgálja és túligénylés esetén az üzletszabályzata szerinti aukciós eljárás keretében allokálja a nyertes ajánlattevők között.
- (c) A földgáztárolói engedélyes a tárolási éven belül a nem megszakítható éves szezonális tárolói szolgáltatásától eltérő paraméterekkel rendelkező tárolói szolgáltatásokat saját hatáskörén belül csomagban, az üzletszabályzata szerinti aukciós eljárás keretében is meghirdetheti. A földgáztárolói engedélyes az ilyen típusú tárolói szolgáltatásokra a 8.11.1.7. fejezetben leírt módon írhat ki kapacitásaukciót.

8.11.1.7. A kapacitás árverés (aukció) szabályai tárolási éven belüli kapacitás lekötés esetén

- (a) Amennyiben a földgáztároló engedélyes a 8.11.1.6 (c) szerint nem megszakítható éves szezonális tárolói szolgáltatástól eltérő paraméterekkel rendelkező tárolói szolgáltatást kíván meghirdetni, akkor aukciót írhat ki az értékesítésre, megadva az aukció keretében lekötendő kapacitásokat. Az aukción csak azok a rendszerhasználók adhatnak be ajánlatot, akik érvényesen regisztráltak a kapacitás aukcióra. Az aukciót a kiírást követő 10 munkanapon belül meg kell tartani. Az aukciós felhívást a földgáztároló engedélyes az internetes honlapján teszi közzé. Az aukció keretében a földgáztárolói kapacitásokat a földgáztároló engedélyes kitérő, betárolási és mobil kapacitásokból kialakított csomagokban ajánlja fel értékesítésre.
- (b) Az aukciós felhívásnak tartalmaznia kell:
 - i. Az aukció helyét és idejét;
 - ii. Az aukció részletes lebonyolítási szabályait;
 - iii. Az aukció keretében meghirdetésre kerülő kapacitáscsomagok leírását:
 - mobil kapacitás [kWh];
 - kitérő és betárolási kapacitás [kWh/nap];
 - a kapacitás csomag induló ára.
 - iv. Az aukció keretében értékesítésre kerülő kapacitáscsomagok mennyiségét;
 - v. Az igénylő visszalépésének esetére a földgáztároló engedélyes által lehívható, az igénylő által adott pénzügyi biztosíték típusát és mértékét;
 - vi. A szerződéses feltételeket.
- (c) A kapacitáscsomagok induló aukciós ára az aktuális időszakban érvényes és hatályos Tarifarendelemben meghatározott díj szerint kalkulált ár.
- (d) A kapacitásaukciót a földgáztároló engedélyes bonyolítja le, az üzletszabályzatában meghatározott módon.
- (e) A rendszerhasználóknak a felhívást követően a felhívásban megjelölt határidőig van lehetőségük regisztrálni az aukción való részvételre.
- (f) A rendszerhasználók által benyújtott regisztrációnak a földgáztároló engedélyes üzletszabályzatában meghatározott dokumentumokat kell tartalmaznia.
- (g) Az aukciós ajánlat kötelező érvényű, vissza nem vonható.
- (h) A jelentkezés formai vagy tartalmi hibája esetén a földgáztároló engedélyes elutasíthatja a jelentkezést (regisztrációt). A jelentkezés elutasítását a földgáztároló engedélyesnek indokolnia kell.

- (i) Érvénytelen aukció esetén a földgáztároló engedélyes új aukciót írhat ki.
- (j) A földgáztároló engedélyes az aukciót érvénytelennek nyilváníthatja, amennyiben:
 - i. az aukció során előre nem látható technikai problémák merülnek fel, amelyeket a földgáztároló engedélyes nem képes elhárítani. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
 - ii. valamelyik ajánlattevő nem megfelelő aukciós magatartást tanúsít, illetve bizonyíthatóan tisztességtelen módszerek alkalmazásával a többi résztvevő érdekeit megsértve jogosulatlan előnyt szerez, vagy ilyet megszerezni szándékozik. Ilyen esetben az aukcióra később meghirdetett időpontban kerül sor, az aukció érvénytelenségét okozó ajánlattevő kizárásával. Az ily módon megtartott aukcióra vonatkozó szabályokról a földgáztároló engedélyes tájékoztatást tesz közzé az internetes honlapján.
- (k) A kapacitásaukciónyerteseivel a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül szerződést köt az üzletszabályzatának megfelelően.

8.11.1.8. Új földgáztárolói kapacitások lekötése a tárolói év során

- (a) Amennyiben a tárolói év során a földgáztároló engedélyes új beruházást fejez be, vagy egyéb okból új földgáztárolói kapacitások válnak elérhetővé, a földgáztároló engedélyes a tárolói éven belüli kapacitás lekötési lehetőséget hirdeti meg a rendszerhasználók számára.
- (b) A földgáztároló engedélyes az új szabad kapacitásokat, és az azok lekötésére vonatkozó igény benyújtásának határidejét legalább 45 nappal az új kapacitások elérhetővé válása előtt internetes honlapján, illetve a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján és ügyfélszolgálati irodájában közzéteszi.
- (c) Az új, a tárolói éves meghirdetést követően, lekötésre felajánlott szabad földgáztárolói kapacitásokat a földgáztároló engedélyes csomagokban hirdeti meg. A csomagok a következő kapacitásokból állnak:
 - i. mobil kapacitás (kWh);
 - ii. betárolási kapacitás (kWh/nap);
 - iii. kitérési kapacitás (kWh/nap).

A fenti kapacitásokat a földgáztároló engedélyes az egyesített földgáztárolóra vonatkozóan hirdeti meg. A kapacitáscsomagot a földgáztároló engedélyes úgy állítja össze, hogy a csomagban lévő mobilkapacitás a csomagban lévő betárolási kapacitás igénybevételével földgázzal teljesen feltölthető legyen. A kapacitás igénylése a földgáztároló engedélyes Informatikai Platformján, a kapacitás lekötést biztosító felületen történik. A földgáztárolói Informatikai Platform ezen funkciójának hiánya vagy üzemképtelensége esetén a földgáztároló engedélyes honlapján, illetve az üzletszabályzatában meghatározott módon kell az igénylést a földgáztároló engedélyes részére leadni.

- (d) A kapacitás lekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - a csomagok darabszámát [db];
 - a betárolás és kitérés tervezett havi ütemezését [kWh/hó];
 - a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.

- (e) A kapacitás lekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
- i. a működési engedély másolata földgázipari engedélyes esetén;
 - ii. pénzügyi biztosíték dokumentumai;
 - iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, műszaki-technikai paramétereinek megadása, annak betartására való kötelezettség vállalása.

Abban az esetben, ha a rendszerhasználó által igényelt kapacitás kisebb, mint a földgáztároló engedélyes által lekötésre kínált, egy kapacitáscsomagban lévő adott kapacitás, a rendszerhasználó ajánlatát érvénytelennek kell tekinteni. A kapacitáscsomagok egész számú többszörösére adható be ajánlat.

A beérkezett kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. A kérelmezőnek 5 munkanap áll a rendelkezésére a hiányzó dokumentumok pótlására, illetve a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitás lekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekinti, amelyről értesítést küld.

A beérkezett és formailag elfogadott kapacitás lekötési igény teljesíthetőségét a földgáztároló engedélyes a földgáztároló rendszer műszaki korlátainak figyelembevételével bírálja el.

- (f) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a kapacitásigénylő által benyújtott igényt:
- i. a benyújtott igénylés hibás vagy hiányos,
 - ii. az igénylés határidő lejártá után érkezik,
 - iii. ha az igény kielégítéséhez szükséges szabad kapacitás hiányzik,
 - iv. a földgáztároló rendszerbe betáplálni kívánt földgáz minősége a 4.2. pontban meghatározott követelményeknek nem felel meg.

Ha az összes kapacitás lekötési igény nem haladja meg a meghirdetett kapacitást, akkor a földgáztároló engedélyes a kapacitás lekötési igényeket elfogadja és már a lekötött kapacitásokat kapacitástípusok (mobilkapacitás, betárolási és kitárolási kapacitás) szerinti bontásban visszaigazolja. Az elfogadott kapacitás lekötési igényeket benyújtó rendszerhasználókkal a földgáztároló engedélyes – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - legkésőbb az elfogadott igényben megjelölt kezdő gáznapot megelőző naptári napon szerződést köt az elfogadott igényeknek megfelelően. A kapacitás lekötési igények kötelező érvényűek, vissza nem vonhatók, a benyújtást követően kizárólag a földgáztároló engedélyes felszólítására módosíthatók.

A meghirdetett kapacitást meghaladó kapacitásigény esetén valamennyi igény visszautasításra kerül és a földgáztároló engedélyes kapacitásaukciót tart. A rendelkezésre álló szabad kapacitásokat az igénylők között a Szabályzat 8.11.1.5. fejezet szerint osztja szét a földgáztároló engedélyes. Az említett fejezetekben szereplő időpontok a (b) pont szerinti kapacitás lekötési időszaknak megfelelően módosulnak.

8.11.1.9. Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése egy tárolási évre

- (a) Megszakítható be- és/vagy kitárolási kapacitás – jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - csak abban az esetben köthető le, ha a földgáztároló engedélyes által meghirdetett nem megszakítható be- és/vagy kitárolási kapacitás teljes mértékben lekötésre került.
- (b) Megszakítható be- és kitárolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylőnek legyen lekötött mobilkapacitása, vagy a megszakítható kapacitások lekötésével egy időben mobilkapacitást is lekössön.
- (c) Megszakítható kapacitásként a rendszerhasználó megszakítható kitárolási [kWh/nap] és betárolási [kWh/nap] kapacitást igényelhet. Mobil kapacitás megszakítható alapon nem igényelhető.
- (d) Megszakítható kapacitás a tárolói év során igényelhető.
- (e) A megszakítható kapacitáslekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. az igényelt be- és kitárolási megszakítható kapacitást;
 - ii. az igényelt lekötési időt;
 - iii. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.
- (f) A kapacitás lekötési igényhez kötelezően csatolni kell az alábbi mellékleteket:
 - i. a működési engedély másolata (a saját magát ellátó felhasználónak nem kell működési engedélyt csatolnia);
 - ii. pénzügyi biztosíték, dokumentumai;
 - iii. a tárolásra kerülő földgáz minőségének, műszaki-technikai paramétereinek megadása.
- (g) Azon rendszerhasználók, akik nem megszakítható kapacitást is kötöttek le, és a fent meghatározott mellékleteket a földgáztároló engedélyesnek már a kapacitás lekötési időszakban benyújtották, nem kell a dokumentumokat ismételtlen beküldeni.
- (h) A beérkezett kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes benyújtáskor formai szempontból ellenőrzi. Ha az igény formailag nem felel meg, vagy nem tartalmazza az előírt mellékleteket, a földgáztároló engedélyes 5 munkanapon belül felszólítja a kérelmezőt a hiánypótlásra vagy a hiba kijavítására. Amennyiben a rendszerhasználó a földgáztároló engedélyes felszólítása ellenére, határidőre nem korrigálja a kapacitás lekötési igényének a földgáztároló engedélyes által kifogásolt hiányosságait, a leadott kapacitás lekötési igényt a földgáztároló engedélyes érvénytelennek tekinti, amelyről értesítést küld. A földgáztároló engedélyes a megszakítható kapacitások túljegyzése esetén a nem megszakítható kapacitások allokációs módszerével osztja szét azokat az igénylők közt.
- (i) Azoknak a rendszerhasználóknak, akik a tárolási év megkezdését követően igényelnek megszakítható kapacitást, a kapacitások tervezett igénybevétele előtt legalább 5 munkanappal jelezniük kell az igényüket a földgáztároló engedélyes részére. A földgáztároló engedélyes az igény beérkezését követő 2 munkanapon belül kapacitásaukciós felhívást tesz közzé a honlapján, és a közzététel napját követő 2. munkanapon lebonyolítja az aukciót. A nyertes ajánlattevőknek 1 munkanapon belül megküldi a szerződést. Az aláírt szerződés és az az alapján esedékes, megszakítható kapacitás lekötésre vonatkozó díj földgáztároló engedélyeshez történt beérkezését követően adható le nominálás a megszakítható kapacitásra.

- (j) A rendszerhasználók számára lekötésre felajánlott éves földgáztárolói megszakítható kapacitást a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek egymással egyeztetniük kell.
- (k) A földgáztároló indításával kapcsolatos nominálási és technológiai problémák kezelése érdekében a földgáztároló engedélyes megszakítható kapacitást ajánlhat fel a rendszerhasználók számára. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető nem köteles megszakítható kapacitást felajánlani.

8.11.1.10. Megszakítható földgáztárolási kapacitás lekötése tárolási éven belül (napi megszakítható kapacitás)

- (a) A GET vonatkozó bekezdése⁵⁶ alapján földgáztároló engedélyes jogosult a lekötött, de fel nem használt kapacitásokat legalább megszakítható kapacitásként értékesítésre felajánlani a többi rendszerhasználó számára, ha a kapacitást tulajdonló rendszerhasználó nem rendelkezett annak értékesítéséről.
- (b) A földgáztároló engedélyes a rendelkezésre álló napi – a rendszerhasználók által - nem nominált kapacitását naponta a földgáztárolói Informatikai Platformon meghirdeti megszakítható kapacitásként, amennyiben a kapacitást eredetileg tulajdonló rendszerhasználó nem rendelkezett annak értékesítéséről. Az így meghirdetett megszakítható kapacitás árát a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata rögzíti.
- (c) A naponta meghirdetett megszakítható kapacitást a rendszerhasználó érvényes és hatályos földgáztárolási szerződés birtokában igényelheti a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül leadott nominálásával. A napi megszakítható kapacitás igénybevétele egyéb szerződéskötési kötelezettség teljesítését nem igényli. A kapacitás díjának elszámolása a földgáztároló engedélyes által a rendszerhasználó számára allokkált napi megszakítható kapacitás alapján történik.
- (d) A napi megszakítható betárolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylő rendelkezzen legalább annyi szabad (nem feltöltött) mobilkapacitással, amely a gáznapra nominált (megszakítható kapacitással együtt) betárolási feladat teljesítését maradéktalanul lehetővé teszi. A napi megszakítható kitérolási kapacitás lekötésének a feltétele, hogy az igénylő rendelkezzen a földgáztárolóban lévő legalább annyi földgázzal, amely a gáznapra nominált (megszakítható kapacitással együtt) kitérolási feladat teljesítését maradéktalanul lehetővé teszi.
- (e) Napi megszakítható kapacitásként a rendszerhasználó megszakítható kitérolási [kWh/nap], és betárolási [kWh/nap] kapacitást igényelhet. Mobil kapacitás megszakítható alapon nem igényelhető.
- (f) A virtuális tárolói szolgáltatás napi megszakítható kapacitásként vehető igénybe. A termék igénybevételének elengedhetetlen feltétele, hogy a rendszerhasználó rendelkezzen a földgáztároló engedéllyessel megkötött, annak üzletszabályzatának megfelelő, a szolgáltatásra jogosító érvényes és hatályos szerződéssel.
- (g) A megszakítható kapacitás lekötési igénynek tartalmaznia kell:
 - i. az igényelt ki- és betárolási megszakítható kapacitást,
 - ii. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló kódot.

⁵⁶ GET 73. § (2)

8.11.1.11. Megszakítás a földgáztároló rendszeren

- (a) Amennyiben a rendszerhasználók által egy adott gáznapra összesen leadott betárolási/kitárolási igény meghaladja a földgáztároló rendszer adott gáznapon elérhető aktuális technológiai kapacitását, a földgáztároló engedélyes az alábbiak szerint jár el:
- i. gáznap előtti megszakítások esetén: a gáznapon rendelkezésre álló technológiai kapacitások túligénylésekor a földgáztároló engedélyes pro rata elv alapján, azaz a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások arányában allokálja és igazolja vissza a rendszerhasználók által a megszakítható kapacitásokra leadott nominálásokat;
 - ii. gáznapon belüli megszakítások esetén: a szállítási rendszerüzemeltető által elrendelt újránominálás során keletkező túligénylés esetén a földgáztároló engedélyes pro rata elv alapján, azaz a megszakítható kapacitásokra leadott nominálások arányában allokálja és igazolja vissza a rendszerhasználók által a megszakítható kapacitásokra leadott nominálásokat. Az újránominálást minden esetben a szállítási rendszerüzemeltető rendeli el.
- (b) A megszakítás tényéről a földgáztároló engedélyes köteles értesíteni a rendszerhasználót megadva:
- i. a megszakítás időpontját;
 - ii. a szükséges megszakítandó kapacitás mértékét (kWh/óra).
- (c) A megszakítás során a földgáztároló engedélyes a szerződési és az üzletszabályzata szerinti megszakítási sorrendet alkalmazza. Az azonos szerződéstípuson (terméken) belül diszkriminációmentesen kell a megszakítást elrendelni.

8.11.1.12. A hozzáférés felfüggesztésének szabályai és feltételei

- (a) A földgáztároló engedélyes a földgáztárolóhoz való hozzáférést a GET vonatkozó bekezdéseiben⁵⁷ leírt esetekben tagadhatja meg, illetve függesztheti fel.
- (b) A hozzáférés megtagadását vagy felfüggesztését a földgáztároló engedélyes köteles indokolni és a hozzáférés megtagadását az alapul szolgáló esemény bekövetkezésétől számított 3 napon belül köteles a Hivatalnak bejelenteni.
- (c) A hozzáférés felfüggesztését a rendszerhasználó jelentheti be a Hivatalnak. A Hivatal a GET vonatkozó bekezdése⁵⁸ szerint jár el.

8.12. A KAPACITÁSLEKÖTÉSI JOGOSULTSÁG IGAZOLÁSA MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN TÖRTÉNŐ ÁTSZÁLLÍTÁS, ILLETVE FÖLDALATTI GÁZTÁROLÓBAN TÖRTÉNŐ BÉRTÁROLTATÁS ESETÉN

- (a) Az a külföldi vagy belföldi rendszerhasználó, aki a földgázz szállító rendszer szabad kapacitását Magyarország területén történő átszállításra vagy földalatti gáztárolóban történő bértároltatásra veszi igénybe, a kapacitás lekötésekor olyan igazolást köteles benyújtani a szállítási rendszerüzemeltető részére, melyben nyilatkozik arról, hogy a szállítórendszer mely határkeresztező betáplálási, ill.

⁵⁷ GET 77. § (1)-(2)

⁵⁸ GET 77. § (3)

tárolói betáplálási, valamint határkeresztező kiadási pontján kívánja az átszállítási, ill. földalatti gáztárolóban történő bértároltatási tevékenységet megvalósítani.

- (b) A fenti nyilatkozat alapján, az abban szereplő betáplálási-kiadási pontok vonatkozásában jogosult az adott külföldi vagy belföldi rendszerhasználó részt venni kapacitásaukción.
- (c) A kapacitást igénylő rendszerhasználó által garantált betáplálási gázminőségnek meg kell felelnie a VHR 11. sz. mellékletben rögzített 2H minőségű földgáz követelményeinek, valamint megfelel a kapcsolódó rendszerüzemeltetők közötti, a betáplálási és kiadási pontra vonatkozó együttműködési megállapodásban rögzített minőségi előírásoknak.

9. A NOMINÁLÁS SZABÁLYAI

9.1. A NOMINÁLÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A rendszerhasználóknak minden gáznapra vonatkozóan meg kell adniuk nominálás formájában az adott gáznapra tervezett gázforgalmat az adott rendszerüzemeltető informatikai platformján. A rendszerhasználók felelőssége, hogy adott hálózati pont vonatkozásában az egyes, az adott ponton egymáshoz kapcsolódó rendszerüzemeltetőkhez benyújtott nominálásaik között tartalmi eltérés ne legyen.
- (b) Nominálást csak azok a rendszerhasználók adhatnak le az adott rendszerre, amelyek rendelkeznek érvényes rendszerhasználati szerződésekkel.
- (c) Azokon a hálózati pontokon, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők kölcsönösen megegyeznek az egyoldali nominálási szolgáltatás biztosításában a rendszerhasználók egyoldali nominálás keretében is benyújthatják nominálásaikat. A kapcsolódó rendszerüzemeltetők megállapodnak abban, hogy az egyoldali nominálási eljárásban melyikük lesz az aktív rendszerüzemeltető illetve a passzív rendszerüzemeltető és erről tájékoztatják a rendszerhasználókat.
- (d) Az egyoldali nominálási szolgáltatást igénybevevő rendszerhasználónak mindig csak az aktív rendszerüzemeltető informatikai rendszerére kell a nominálást benyújtania. A rendszerhasználók megállapodnak abban, hogy az egyoldali nominálási eljárásban melyikük lesz a nomináló aktív rendszerhasználó illetve a nem nomináló passzív rendszerhasználó és erről tájékoztatják a rendszerüzemeltetőket.
- (e) Az egyoldali nominálás szolgáltatás keretében benyújtott nominálásról az aktív rendszerüzemeltető változatlan tartalommal a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatja a passzív rendszerüzemeltetőt. A passzív rendszerüzemeltető visszautasíthatja az egyoldali nominálás befogadását, ha a passzív rendszerhasználótól nem kapott felhatalmazást az egyoldali nominálás befogadására, vagy ha a passzív rendszerhasználó nominálást ad be a passzív rendszerüzemeltető részére az egyoldalú nominálási eljárás lefolytatásának megállapodása ellenére. Ebben az esetben kétoldali nominálásként kell kezelni az aktív rendszerhasználó és a passzív rendszerhasználó nominálásait. A kapcsolódó rendszerüzemeltetők az érvényes együttműködési megállapodásban foglaltak alapján végzik el az egyoldali nominálások nominálás egyezőségi vizsgálatát.
- (f) Az egyoldali nominálás szolgáltatás igénybevételeinek részleteiről és feltételeiről a rendszerüzemeltető üzletszabályzata ad részletes tájékoztatást.
- (g) A rendszerüzemeltetők kötelesek a 9.2.7. pont szerinti nominálás egyezőségi vizsgálatot lefolytatni.
- (h) Az előzetesen publikált mértékig a rendszerüzemeltető csökkentheti a rendszerhasználó kapacitásainak rendelkezésre állását karbantartás, hibaelhárítás és megszakítás miatt. A rendszerhasználóknak az ilyen módon lecsökkentett nominálható kapacitás figyelembevételével kell megadniuk a nominálásaikat, illetve módosítani azokat a rendszerüzemeltető rendszerére vonatkozó újránominálási szabályok szerint. A rendszerüzemeltető köteles a csökkentésről tájékoztatást adni a rendszerhasználónak.

- (i) Abban az esetben, ha a nominálás benyújtása után az érintett rendszerhasználó nominálható kapacitása (pl. másodlagos kereskedelemi ügylet, megszakítás, korlátozás elrendelése, kereskedőváltás vagy a 715/2009/EK rendelet szerinti szűkületek kezelésére vonatkozó eljárás miatt) megváltozott, és az adott hálózati ponton nincs túlnominálási eljárás engedélyezve, akkor a rendszerüzemeltető csökkenti a rendszerhasználó érintett időszakra benyújtott nominálásait az ilyen módon lecsökkentett nominálható kapacitás mértékéig. A rendszerüzemeltető köteles a csökkentésről tájékoztatást adni a rendszerhasználónak. A rendszerhasználó módosíthatja a nominálásait a rendszerüzemeltető rendszerére vonatkozó újranominálási szabályok szerint. Abban az esetben, ha az adott hálózati ponton engedélyezett a túlnominálási eljárás, akkor jelen Szabályzat 8.6.1 pontjában leírtakat kell alkalmazni.
- (j) A rendszerüzemeltető a (h) és (i) pontokban foglaltak végrehajtása érdekében jogosult a nominálható kapacitás mértékéig a benyújtott nominálásokat csökkenteni, amely miatt pótdíjra a rendszerhasználó nem válik jogosulttá. A rendszerhasználó adhat zéró nominálást, amely szerint a gáznpra nem igényel rendszerhasználatot. A zéró nominálást úgy kell tekinteni, hogy az általa megadott napi földgázszállítási, földgáztárolási feladat nulla. Földgáztárolói zéró nominálás esetén a közzétett visszaindulási szabályokat, felterhelési sebességeket figyelembe kell venni.
- (k) Nominálás legkorábban 60 nappal az adott gáznap előtt adható le.
- (l) Ha az adott napra a rendszerhasználó a rendszerüzemeltetőnek nem nyújtott be nominálást, akkor úgy kell eljárni, mintha a rendszerhasználó gáznpra zéró nominálást adott volna le a rendszerüzemeltetőnek. Ez esetben a tény mennyiségek allokálhatósága érdekében a rendszerüzemeltető nulla értékeket rögzít nominálásként a rendszerhasználó által lekötött pontokra, szállítató-párként a rendszerhasználót megjelölve.
- (m) A nominált érték nem haladhatja meg a rendszerhasználó által az adott hálózati pontra és órára vonatkozó nominálható kapacitás mértékét.

9.2. NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

9.2.1. A földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírások

- (a) A rendszerhasználó legkésőbb gáznap előtti naptári nap 14:00-ig köteles benyújtani az adott gáznpra vonatkozó nominálását a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
- (b) A nominálásban és az újranominálásban megadandó gázmennyiséget (25 °C/0 °C-on) kifejezett, égéshő (GCV) alapú kWh/napban vagy kWh/órában lehet megadni napi nominálás és újranominálás esetén, illetve kWh/órában óránkénti nominálás és újranominálás esetén. A kWh/napban megadott gázmennyiség esetén az IP által leképzett kWh/órai értékek tekintendők szállítási igénynek. A leképzett értékek az újranominálás szabályai szerint módosíthatók.
- (c) Adott gáznpra vonatkozó nominálás megadható napi vagy órai bontásban is a rendszerüzemeltető Üzletszabályzata szerint, azonban mindig az adott órára vonatkozó órai nominált érték jelenti a szállítási igényt. A kWh/napban leadott napi nominált érték az adott napra vonatkozó órák számával (24/23/25) kerül leosztásra lefelé kerekítéssel egész számra. A kerekítésből adódó maradvány az utolsó órában kerül kezelésre a kerekítés szabályai szerinti egész számra.
- (d) Ha a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformja elérhető és működőképes állapotban van, akkor a nominálásokat az Informatikai Platformon

keresztül kell beadni. Az Informatikai Platform működésképtelensége esetén a rendszerhasználó e-mail vagy fax formájában is eljuttathatja a nominálását a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

- (e) A rendszerhasználó által egy adott hálózati pont vonatkozásában a nominálásában megadott és a KP-n általa felajánlott rövid távú szabványtermékekből meghatározható legkisebb szállítási feladat nem határozhat meg a fizikai áramlással ellentétes szállítási feladatot.
- (f) Amennyiben a rendszerhasználó több rendszerhasználati szerződést kötött a rendszerüzemeltetővel egyazon hálózati pontra a saját nevében, akkor az érintett pontokra összevontan nominálhat.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platform segítségével a nominálásokat a következő formai és tartalmi szempontok alapján ellenőrzi:
 - i. a nominálás tartalmazza-e a 9.2.2. pontban felsorolt összes tartalmi elemet;
 - ii. a nominált mennyiségre az e fejezetben meghatározott feltételeket.
- (h) Abban az esetben, ha a nominálás a formai és tartalmi követelményeknek megfelel, a szállítási rendszerüzemeltető visszaigazolja ennek tényét a rendszerhasználónak.
- (i) Abban az esetben, ha a nominálás formailag vagy tartalmilag nem felel meg, a szállítási rendszerüzemeltető nem fogadja el a nominálást. Ha a rendszerhasználónak az adott gáznapra volt beadott érvényes nominálása, a szállítási rendszerüzemeltető azt tekinti érvényesnek. Ha a rendszerhasználónak nem volt az adott gáznapra korábban leadott érvényes nominálása, akkor úgy kell tekinteni, mintha zéró nominálást adott volna le.
- (j) Amennyiben a nominálásban megadott átadó, átvevő ügyfél-azonosítóval jelölt fél és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél érintett rendszerhasználó nem azonos, azaz az adott hálózati ponton a földgáz feletti rendelkezési jog átadása több szereplőn keresztül zajlik, a rendszerhasználó köteles biztosítani, hogy a partnerei a vonatkozó jogcím átvezetési ügyleteket, a teljes átadás-átvételi láncot az Informatikai Platformon rögzítsék, a kapcsolódó rendszerüzemeltetők nominálás ellenőrzése érdekében. A szállítási rendszerüzemeltető rendszeren a jogcím átvezetési szolgáltatást végző rendszerhasználók kötelesek a szállítási rendszerüzemeltetővel adatforgalmi megállapodást és jogcím átvezetési szolgáltatásra vonatkozó szerződést kötni.
- (k) A szervezett földgázpiacon tagsággal rendelkező rendszerhasználók a szervezett földgázpiacon megkötött minden ügyletük teljesítéséhez szükséges pozícióik szállítási rendszerüzemeltetőhöz történő megküldése a szervezett földgázpiac üzemeltetőjének és a szervezett földgázpiacnak szolgáltatást nyújtó elszámolóház feladata, amely szerver-szerver kapcsolat útján valósul meg.
- (l) Az elszámolóház minden esetben a tranzakcióban teljesítési helyként megnevezett hálózati pontra vonatkoztatva adja meg a tranzakciós értesítést.
- (m) Az elszámolóház által megadott, két vagy több piaci szereplő szállítási feladatait magában foglaló tranzakciós értesítésből az elszámolóházra jutó adott hálózati pontra vonatkoztatott eredő szállítási feladat minden esetben nulla.
- (n) A szervezett földgázpiacon megkötött ügyletben érintett piaci szereplő a földgázszállító rendszeri nominálásokra vonatkozó általános előírásokat a szervezett földgázpiaci ügyletei vonatkozásában is köteles betartani.
- (o) Amennyiben a szervezett földgázpiaci tagnak egy adott gáznapra nincs ügylete, úgy a szervezett földgázpiaci engedélyes vagy a nevében eljáró elszámolóház

az adott szervezett földgázpiaci tag vonatkozásában zéró tranzakciós értesítést juttat el az Informatikai Platformra.

- (p) Összekapcsolási ponton jogcím átvezetési ügylet csak a szállítási rendszerüzemeltető sajátgáz célú ügyletei okán engedélyezett.
- (q) A határkeresztezési ponton tervezett szállítások megkezdése előtt 5 munkanappal az érintett rendszerhasználó - a szállítási rendszerüzemeltető internetes honlapján közzétett „Földgázkereskedő bejelentő” nyomtatványon - köteles bejelenteni a szállítási rendszerüzemeltető felé új szállítató (shipper) párját. A vonatkozó szállítás csak akkor kezdhető meg, ha az érintett határkeresztezési ponton kapcsolódó rendszerüzemeltető - a Földgázkereskedő bejelentő nyomtatványban szereplő - szállítató (Shipper) párját visszaigazolta.
- (r) A szervezett földgázpiacon megkötött ügyletek alapján az Informatikai Platformon rögzített tranzakciós értesítések a rendszerhasználó által nem módosíthatóak és nem vonhatóak vissza az újránominálási eljárás során.

9.2.2. A nominálás tartalmi követelményei

A rendszerhasználó által a földgázszállító rendszerre leadott nominálás tartalmi elemei a következők:

- i. hálózati pont azonosítója: annak a hálózati pontnak a megadása, amelyen a rendszerhasználó a földgázszállító rendszerbe betáplálja, vagy onnan vételezi a gázt;
- ii. A megadott hálózati ponton a gázáramlás iránya, azaz a földgázszállító rendszer tekintetében betáplálás, vagy vételezés;
- iii. órai mennyiség (kWh/óra): az adott gáznap egyes óráiban a megadott hálózati ponton szállítatni kívánt hőmennyiség;
- iv. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak az átvevő/átadónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi, vagy neki átadja a földgázt.

9.2.3. Nominálás visszautasításának feltételei

A szállítási rendszerüzemeltető a nominálási határidő lejártakor történő ellenőrzéskor a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:

- i. a nominálás nem felel meg a 9.2.1. pontban részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályoknak vagy a 9.2.2. pontban részletezett tartalmi előírásoknak;
- ii. az együttműködő földgázrendszer kapacitásai bejelentett karbantartás vagy üzemzavar, illetve üzemzavar szintjét el nem érő műszaki meghibásodás következtében csökkentek;
- iii. a szállítási rendszerüzemeltető megszakítást rendelt el egy adott hálózati ponton és ez érinti az adott nominálást;
- iv. adott időszakra vonatkozóan a benyújtott nominálás mértéke meghaladná a rendszerhasználó nominálható kapacitását;
- v. a nominálást beadó rendszerhasználó a 11. pontnak megfelelően korlátozásra került;
- vi. kapcsolódó rendszerüzemeltető olyan jelzése alapján, amely szerint a rendszerén nem képes a földgázszállítási feladatot végrehajtani;

- vii. A rendszerhasználó földgázszállító rendszerhez való hozzáférése felfüggesztésre kerül.
- viii. egyoldali nominálás esetén a passzív rendszerüzemeltető ellenőrzi a nominálási jogosultságokat.

9.2.4. A nominálás folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a nominálási határidő végéig, azaz a gáznapot megelőző naptári nap 14:00-ig kell benyújtaniuk a gáznapra szóló nominálásukat a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján.
- (b) A nominálás eljuttatásánál a rendszerhasználóknak figyelembe kell vennie a 9.2.1. pontban részletezett, a szállítási rendszerüzemeltető rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályokat, valamint a 9.2.2. pontban részletezett tartalmi előírásokat. Amennyiben a nominálás nem felel meg az ezekben a pontokban részletezett szabályoknak, a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználótól a nominálási határidő vége előtt benyújtott legutolsó érvényes nominálást veszi figyelembe és tekinti feldolgozandó szállítási igénynek.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető gáznapot megelőző naptári nap 14:00 és 16:00 óra között feldolgozza a benyújtott nominálásokat, és elvégzi a hidraulikai vizsgálatokat, a 8.7 pontban szereplő szűkületkezelési eljárásból eredő feladatokat, a megszakítást, valamint a jelen Szabályzat 9.2.7. pontjában foglalt eljárásnak megfelelő nominálás egyezőségi vizsgálatokat.
- (e) A vizsgálatok eredménye alapján a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapot megelőző naptári nap 16:00-ig elküldi a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést az érintett rendszerhasználóknak az (a) pont szerint 14:00-ig benyújtott nominálások vonatkozásában és előzetes szállítási tervet készít a gáznap forgalom bonyolításához.
- (f) A napi nominálás időbeni folyamatát a X. számú melléklet tartalmazza.

9.2.5. Újránominálás

- (a) Adott gáznapra vonatkozóan a rendszerhasználók jogosultak újránominálást benyújtani a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az újránominálási időszakban, amely a gáznapot megelőző naptári nap 16:00-kor kezdődik és három órával a gáznap vége előtt, 03:00-kor ér véget.
- (b) Adott gáznapra vonatkozóan a gáznap kezdete előtt 04:00-ig benyújtott újránominálás során az adott gáznap összes órája módosítható. Ezt követően benyújtott újránominálás során kizárólag a benyújtást követő egész órától számított 2. órától lép életbe a szállítási adatok módosítása.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az újránominálási időszakon belül minden óra kezdetekor elindít egy feldolgozási folyamatot (újránominálási ciklust), amely során a rendszerhasználók által a ciklus megindítását megelőzően benyújtott újránominálásokat feldolgozza, és elvégzi a hidraulikai vizsgálatokat, a 8.7 pontban szereplő szűkület kezelési eljárásból eredő feladatokat, a túlnominálási eljárás alapján a kapacitásallokációt, a megszakítást, valamint a jelen Szabályzat 9.2.7. pontjában foglalt eljárásnak megfelelő nominálás egyezőségi vizsgálatokat.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználótól az újránominálási ciklus kezdete előtt kapott legutolsó újránominálást veszi figyelembe az újránominálási ciklus során és tekinti feldolgozandó szállítási igénynek.

- (e) A szállítási rendszerüzemeltető minden újranominálási ciklusban, a ciklus kezdetétől számítva legkésőbb két órán belül feldolgozza a szállítási igényeket és elküldi az érintett rendszerhasználóknak a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítést.
- (f) Az újranominálás benyújtásánál a rendszerhasználóknak figyelembe kell venniük a 9.2.1. pontban részletezett, a földgázszállító rendszerre vonatkozó általános nominálási szabályokat, valamint a 9.2.2. pontban részletezett tartalmi előírásokat. Amennyiben az újranominálás nem felel meg az ezekben a pontokban részletezett szabályoknak a szállítási rendszerüzemeltető elutasítja azt. Ebben az esetben a szállítási rendszerüzemeltető az adott napra vonatkozó utolsó visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiséget tekinti érvényesnek.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető az adott napra vonatkozó utolsó visszaigazolt nominált vagy újranominált földgázmennyiséget tekinti szállítási feladatnak és annak teljesülése érdekében végzi az operatív irányítást
- (h) Az újranominálás időbeni folyamatát a XI. számú melléklet tartalmazza.

9.2.6. A lekötött kapacitások igénybevételének sorrendje

- (a) A rendszerhasználó kapacitáshasználatát úgy kell értelmezni, hogy az adott hálózati ponton a nem megszakítható kapacitásait a következő sorrendben használja:
 - i. éves kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
 - ii. éves egyedi nem megszakítható kapacitás;
 - iii. negyedéves kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
 - iv. negyedéves egyedi nem megszakítható kapacitás;
 - v. havi kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
 - vi. havi egyedi nem megszakítható kapacitás;
 - vii. napi kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
 - viii. napi egyedi nem megszakítható kapacitás;
 - ix. napon belüli kapcsolt nem megszakítható kapacitás;
 - x. napon belüli egyedi nem megszakítható kapacitás;
 - xi. téli időszakon kívüli éves nem megszakítható kapacitás.

9.2.7. Nominálások egyezőségének vizsgálata a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között

9.2.7.1. A hazai rendszerüzemeltetők között

- (a) Annak érdekében, hogy a szállítási rendszerüzemeltetőhöz és a hozzá kapcsolódó rendszerüzemeltetőkhez benyújtott nominálások közötti adateltérés esetén is meghatározásra kerülhessen az egyértelmű szállítási feladat az érintett rendszerüzemeltetők a benyújtott nominálások tekintetében egyezőségi vizsgálatot kötelesek végezni az alábbiak szerint.
- (b) A nominálást befogadó kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek a saját rendszerükre befogadott és feldolgozott nominálásokat 25/0 °C-os referencia

hőmérsékletű VHR szerinti⁵⁹ égéshő (GCV) alapú energiában (kWh/óra) legkésőbb a nominálási határidő végét követő 30 percen belül, azaz a gáznapot megelőző naptári nap 14:30-ig, valamint az újranominálásokat minden újranominálási ciklus kezdetét követő 30 percen belül a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára feltölteni.

- (c) A vizsgálatokat a szállítási rendszerüzemeltető végzi a legutoljára feltöltött adatokkal a nominálások vonatkozásában a nominálási határidő végét követő 60 percen belül, azaz gáznapot megelőző naptári nap 15:00-ig, valamint az újranominálások vonatkozásában újranominálási ciklus kezdetét követő 60 percen belül.
- (d) Az adatok gázóránként kerülnek összevetésre és a vizsgálat kiterjed a hálózati pontra, annak irányára, a nominálásban feltüntetett szállítató pár kapcsolatra és a nominált értékekre.
- (e) Amennyiben a (d) bekezdés szerinti vizsgálatok során a nominált érték kivételével az ellenőrzött paraméterek nem feleltethetők meg egyértelműen, akkor a nem megfeleltethető nominálási sorok mindkét rendszerüzemeltető rendszeréből törlésre kerülnek.
- (f) Amennyiben a (d) bekezdés szerinti vizsgálatok során az ellenőrzött paraméterek egyértelműen megfeleltethetők, de nominált földgázmennyiség vonatkozásában eltérés (mismatch) van, akkor az érintett rendszerüzemeltetők előzetes megállapodás alapján az alábbi három módszer egyikét alkalmazzák.
 - i. „Kisebb elv” - az érintett rendszerüzemeltetők a vizsgált értékek közül a kisebbet a (g) pontban foglalt szabályok szerint érvényesítik a rendszerhasználó nominálásában, kivéve elosztói engedélyes esetében.
 - ii. Szállítási rendszerüzemeltető elsőbbsége - a szállítási rendszerüzemeltetőhöz legutóbb benyújtott nominálást a kapcsolódó rendszerüzemeltető a (g) pontban foglalt szabályok szerint érvényesíti a rendszerhasználó nominálásában.
 - iii. Kapcsolódó rendszerüzemeltető elsőbbsége - a kapcsolódó rendszerüzemeltető által legutóbb megküldött nominálást a (g) pontban foglalt szabályok szerint a szállítási rendszerüzemeltető érvényesíti a rendszerhasználó nominálásában, kivéve elosztói engedélyes esetében.
- (g) Az (f) pontban meghatározott módszerek alkalmazásából adódó érvényesítés során az újranominálási ciklus kezdetét követő harmadik gázórára vonatkozóan az érintett rendszerüzemeltető az adott értékkel felülírja a rendszerhasználó nominálását, továbbá az ezt követő gázórákra vonatkozóan (mismatch) tájékoztatást ad. Az érintettek a módosított nominálást tekintik teljesítendő szállítási feladatnak.
- (h) Az érvényesítés folyamatát a XIII. sz. melléklet mutatja be.
- (i) Amennyiben a rendszerüzemeltetők közötti együttműködési megállapodásban bármely okból nem kerül meghatározásra elv, úgy alapértelmezetten a „Kisebb elv” alkalmazandó.
- (j) A rendszerüzemeltetők között érvényben lévő nominálás egyezőségi vizsgálati módszerről és annak esetleges változásáról az egyes rendszerüzemeltetők kötelesek tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat.

- (k) A szállítási rendszerüzemeltető a nominálás egyezőségi vizsgálat eredményéről legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 16:00-ig a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítésben tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat és rendszerüzemeltetőket.
- (l) A szállítási rendszerüzemeltető az újranominált értékek egyezőségi vizsgálatának eredményéről a visszaigazolt mennyiségekről szóló értesítésben, minden újranominálási ciklus végén tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat és rendszerüzemeltetőket.
- (m) A rendszerhasználók a visszaigazolt mennyiségek tekintetében jogosultak újranominálást benyújtani az érintett rendszerüzemeltető rendszerén érvényes újranominálási szabályok betartásával.
- (n) Amennyiben valamely rendszerüzemeltető a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem vagy nem megfelelően végzi el és ebből fakadóan valamely rendszerhasználónak kára keletkezik, beleértve a nem teljesített szállítási feladatból eredő károkat vagy bármely, az érintett rendszerhasználót terhelő pótdíjat is, a kártérítési felelősség a nominálás egyezőségi vizsgálatot nem vagy nem a jelen Szabályzat rendelkezései szerint elvégző kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.
- (o) A nominálások egyezőségi vizsgálatának időbeni folyamatát a XII. számú melléklet tartalmazza.

9.2.7.2. Külföldi és hazai szállítási rendszerüzemeltetők között

- (a) Annak érdekében, hogy a hazai szállítási rendszerüzemeltetőhöz és a hozzá kapcsolódó külföldi szállítási rendszerüzemeltetőkhöz benyújtott nominálások közötti adateltérés esetén is meghatározásra kerülhessen az egyértelmű szállítási feladat az érintett szállítási rendszerüzemeltetők a benyújtott nominálások tekintetében egyezőségi vizsgálatot végeznek a közöttük létrejött együttműködési megállapodásnak megfelelően.
- (b) Az együttműködési megállapodásnak megfelelően végrehajtott nominálás egyezőségi vizsgálat eredményét az érintett szállítási rendszerüzemeltetők érvényesítik a rendszerhasználók nominálásaikban és azt tekintik szállítási feladatnak.
- (c) A hazai rendszerüzemeltetők kötelesek tájékoztatni az érintett rendszerhasználókat a szállítási rendszerüzemeltetők között létrejött együttműködési megállapodásban meghatározott nominálás egyezőségi vizsgálati módszerről és annak esetleges változásáról.

9.2.8. A hálózati és mérési különbszet nominálása

- (a) A hálózati és mérési különbszetet (HMK) fedező gázmennyiségre a földgázelosztó, vagy az általa ezzel megbízott földgázkereskedő nominál.
- (b) A hálózati és mérési különbszet egy gázátadó állomásra nominált értéke alapértelmezésben az adott gázátadóra vonatkozó összes gáznapon nominált mennyiségének a 13.1.2.3. pontban leírt százalékos értékkel kifejezett aránya.
- (c) Amennyiben a földgázelosztó a fenti pontok szerint nominál a gáznapon hálózati és mérési különbszetre, akkor a nominált és a hálózati és mérési különbszetre allokált gáznapon mennyiség közötti eltérés okozta nominálás eltérési pótdíj megfizetésére nem kötelezhető.

9.2.9. Kapacitás megszakítás a földgázszállító rendszeren

- (a) A rendszerhasználó nem megszakítható kapacitása feletti nominálását úgy kell értelmezni, hogy az adott hálózati ponton rendelkezésére álló kapacitáit a következő sorrendben használja, azaz az időbélyegek sorrendje a következő (legkésőbbtől indulva):
- i. éves kapcsolt megszakítható kapacitás;
 - ii. éves egyedi megszakítható kapacitás;
 - iii. negyedéves kapcsolt megszakítható kapacitás;
 - iv. negyedéves egyedi megszakítható kapacitás;
 - v. havi kapcsolt megszakítható kapacitás;
 - vi. havi egyedi megszakítható kapacitás;
 - vii. a 8.7 pontban szereplő szűkület kezelési eljárás által létrejött megszakítható kapacitás;
 - viii. napi kapcsolt megszakítható kapacitás;
 - ix. napi egyedi megszakítható kapacitás;
 - x. napon belüli egyedi megszakítható kapacitás;
 - xi. a téli időszakon kívüli, megszakítható kapacitás.
- (b) Amennyiben egy hálózati ponton a 2017/459 rendelet 35. cikkében foglaltak okán a nominálások összege meghaladja a teljesíthető gázmennyiséget, a megszakításokat a kapacitáslekötési időbélyegek sorrendje szerint kell elvégezni. Megszakítás esetén a korábbi kapacitáslekötési időbélyegek elsőbbséget élveznek a későbbi kapacitáslekötési időbélyegekkel szemben.
- (c) Ha a (b) bekezdésben leírt eljárás alkalmazását követően kettő vagy több nominálás ugyanazon a helyen áll a megszakítási sorrendben, és a szállítási rendszerüzemeltető nem hajtja végre a megszakítást a teljes mennyiség tekintetében, akkor a megszakítható kapacításra eső nominálások arányában kell megszakítást elvégezni és a nominálható kapacításokat meghatározni.
- (d) Megszakítás elrendelésére sor kerülhet a gáznapot megelőzően a hidraulikai vizsgálatok alapján és a gáznap közben a mért adatok ismeretében is. A megszakítás történhet a teljes lekötött megszakítható kapacitás egészére vagy annak egy részére vonatkozóan is (kWh/óra) a hálózati pont technikai kapacitásától függetlenül.
- (e) Amennyiben a gáznap előtt megszakításba bevont rendszerhasználó gáznap kapacitáskihasználtsága meghaladja a számára a nominálás visszaigazolásában meghatározott értéket, abban az esetben a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az érintett rendszerhasználó terhére az Áralkalmazási rendeletben a nem megszakítható kapacitáslekötésre előírt mértékű kapacitástúllépési pótdíjat felszámítani.
- (f) A gáznapon belüli megszakításról a szállítási rendszerüzemeltető értesíti az érintett rendszerhasználókat a nominálás visszaigazolás során, meghatározva:
- i. a megszakítás helyét;
 - ii. a megszakított gázórát;
 - iii. a megszakított gázóra nominálható kapacitásáig csökkentett értékét (kWh/óra).

- (g) Az olyan kiadási pontokon, ahol több rendszerhasználó rendelkezik kapacitáslekötéssel, az egyes órákban az egyes rendszerhasználó tényleges órai kapacitás kihasználtságát a megszakítási hiba megállapítása szempontjából az egyes rendszerhasználók által ellátott felhasználók órai méréseit is figyelembe véve kell meghatározni. A rendszerhasználók felhasználóira vonatkozó összesített órai mérési adatait az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles biztosítani a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető jogosult a megszakítás végrehajtását ellenőrizni.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető a gázhónapot követően a megszakított kapacitásokról kimutatást és jegyzőkönyvet készít a rendszerhasználók részére a havi elszámolással együtt. A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználók részére a megszakítással érintett kapacitásra a Tarifarendelet vonatkozó pontja szerinti kapacitás díjat visszatéríti.
- (j) A betáplálási és a kiadási pontokon a visszafizetendő kapacitás díj alapja az adott kapacitástermékre vonatkozó megszakítás miatti újránominálás előtti szállítási igény, és a megszakítást követően a szállítási rendszerüzemeltető által visszaigazolt megszakítható kapacitásra maximálisan megadható szállítási igény napi mennyiségeiből (annak 24-ed része) számított órai kapacitások különbségével egyenlő (kWh/óra).

9.2.10. Nominálások kezelése műszaki meghibásodás esetén

- (a) Amennyiben műszaki meghibásodás valamely hálózati pont szállítóképességét csökkenti, úgy a szállítási rendszerüzemeltető a szállítóképesség mértékéig a várható időszakra az adott hálózati pontra vonatkozóan az érintett rendszerhasználók nominálható kapacitását csökkentheti és a már benyújtott nominálásokat visszautasíthatja. A szállítási rendszerüzemeltető kártérítési felelősségét üzletszabályzata szabályozza. A szállítói nominálási eltérési pótdíj fizetés feltételeit az Árkalkalmazási rendelet vonatkozó pontja⁶⁰ tartalmazza.
- (b) A nominálható kapacitás csökkentése a kapacitáshasználati sorrend alapján történik, a sorrendben azonos helyen álló kapacitások esetében a kapacitások mértékének arányában.
- (c) A nominálható kapacitások csökkentéséről és a nominálás visszautasításról a szállítási rendszerüzemeltető e-mailben és faxon értesíti az érintett rendszerhasználókat.
- (d) Az értesítésnek tartalmaznia kell az:
 - i. az érintett hálózati pont megnevezését;
 - ii. a csökkentett nominálható kapacitás mértékét;
 - iii. a csökkenés kezdeti és a várható befejező időpontját;
 - iv. nominálás visszautasítás történt-e, ha igen annak az időszakát, mértékét.
- (e) A normál üzemmenet helyreállításáról a szállítási rendszerüzemeltető e-mailben és faxon értesíti az érintett rendszerhasználókat.

9.2.11. Teljes és részleges szigetüzemi nominálás speciális szabályai

- (a) A földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján (termelési pont) kapacitással rendelkező rendszerhasználók kötelesek az általuk ellátott

⁶⁰ Árkalkalmazási rendelet 18. §

felhasználók fogyasztásigényét a földgázelosztói teljes szigetüzem betáplálási pontján a termelő felé nominálni a nominálásra vonatkozó határidők szerint. A termelő köteles a csatlakozó földgázelosztót a hozzá beérkezett rendszerhasználói nominálásokról tájékoztatni.

- (b) A részleges szigetüzem termelői betáplálási pontján kapacitással rendelkező rendszerhasználó a termelő által betáplálni tervezett mennyiséget nominálja a 4.3.2.1. pont (d) i pontban leírt virtuális betáplálási pontra.
- (c) A rendszerhasználó nominálja a földgázszállító rendszer 4.3.2.1. pont (d) ii bekezdés szerint összevont kiadási pontjára a felhasználók másnapi fogyasztás igényét a nominálásra vonatkozó határidők szerint.
- (d) Abban az esetben, ha a részleges szigetüzem összes fogyasztása alacsonyabb, mint a betáplálni tervezett összes gázmennyiség, a földgáztermelő köteles a termelését korlátozni mivel a részleges szigetüzem földgázszállítói betáplálási pontján a földgázszállító rendszeri irányába történő áramlás nem lehetséges.

9.3. NOMINÁLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓI KAPACITÁSOKRA

9.3.1. Nominálás általános szabályai

- (a) A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó közötti – a nominálással kapcsolatos – információcsere a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül, annak hiányában, illetve működésképtelensége esetén e-mailen vagy faxon történik.
- (b) A rendszerhasználónak a földgáztároló rendszerre minden gáznapra meg kell adniuk nominálás formájában az adott gáznapra tervezett gázforgalmukat.
- (c) A nominálásban és az újranominálásban megadandó gázmennyiséget (25 °C/0 °C-on kifejezett), égéshő (GCV) alapú kWh/napban kell megadni napi nominálás és újranominálás esetén, illetve kWh/órában napon belüli nominálás esetén.
- (d) Kereskedelmi földgáztárolói kapacitásokra nominálást csak azok a rendszerhasználók adhatnak le, akik rendelkeznek érvényes földgáztárolási szerződéssel.
- (e) A földgáztároló engedélyes nominálási rendszere támogatja az órai újranominálást. A nominálási részletes szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
- (f) A földalatti gáztárolók geológiai és rezervoár mechanikai adottságainak, valamint kútállományának védelme érdekében a földgáztároló engedélyesnek joga van szabályozni az órás forgalom változások mértékét mind a nominálások, mind a fizikai gázforgalmazás szintjén. A földgáztároló engedélyes a nominálásokra vonatkozó korlátozási szabályokat az üzletszabályzatában teszi közzé, a fizikai gázforgalmazásra vonatkozó szabályokat a szállítói engedéllyessel kötött együttműködési megállapodásban rögzíti.

9.3.1.1. A heti előrejelzés folyamata

- (a) A rendszerhasználóknak minden héten legkésőbb csütörtök 12:00-ig napi [kWh/nap] szintű bontásban előrejelzést kell adniuk a következő hét hétfőn reggel 06:00-tól az azt követő hétfőn reggel 06:00-ig tartó, tervezett be/kitárolásukról (kWh/nap) a földgáztároló engedélyesnek.
- (b) A heti előrejelzésben megadott értékeket a rendszerhasználó új előrejelzés vagy a napi nominálás keretében módosíthatja.

9.3.1.2. *Nominálás folyamata*

- (a) A rendszerhasználóknak legkésőbb a gáznapot megelőző naptári nap 14:00-ig kell a gáznapra szóló érvényes nominálást eljuttatniuk a földgáztároló engedélyeshez a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül. A földgáztároló engedélyes a nominálást az üzletszabályzata szerint igazolja vissza. A földgáztároló engedélyes 14:30-ig eljuttatja a nominálási igényeket a földgázszállító számára, aki nominálás egyezőségi vizsgálatot végez 9.2.7. fejezet szerint. A kommunikáció a platform meghibásodása vagy hiánya esetén e-mailen vagy faxon történik.
- (b) A nominálásnak tartalmaznia kell a 9.3.1.3. pontban felsoroltakat.
- (c) A földgáztároló engedélyes ellenőrzi, hogy a beérkezett nominálás megfelel-e:
 - i. a szerződéses adatoknak,
 - ii. a megjelölt időszaknak,
 - iii. szerződött kapacitásoknak,
 - iv. az adott gáznapon a rendszerhasználó által elérhető kapacitásoknak.
- (d) A rendszerhasználó köteles a földgáztároló engedélyesnek leadott igényét a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján is megadni.
- (e) A földgáztároló engedélyes a következő esetekben utasíthatja el a nominálást:
 - i. a (c) pontban felsorolt ellenőrzés során eltérést tapasztal a rendszer;
 - ii. a földgáztároló rendszer kapacitásai üzemzavar következtében csökkentek;
 - iii. a nomináló rendszerhasználó részben vagy teljes mértékben korlátozásra kerül a szállítási rendszerirányító elrendelése alapján;
 - iv. megszakítható kapacitás esetén, ha a nem megszakítható kapacitások magas kihasználtsága nem teszi lehetővé a megszakítható kapacitások nominálás szerinti biztosítását;
 - v. A nominálás az egyesített földgáztárolóra közzétett legkisebb be- vagy kitarolható mennyiség miatt nem teljesíthető;
 - vi. A nominálás vagy újranominálás során megadott órai értékek közötti eltérés mértéke és/vagy a változások gyakorisága olyan mértékű, hogy a tárolók üzembiztos és folyamatos működése nem biztosítható.
- (f) A rendszerhasználó adhat zéró nominálást is, amely szerint a gáznapra nem tervez se betáplálást, se vételezést. Ebben az esetben ezt úgy kell tekinteni, hogy a napi ki- és betárolási igénye nulla.
- (g) Az egyesített földgáztárolóra vonatkozó leadott, ellenőrzött és befogadott nominálásokat a földgáztároló engedélyes szétallokálja a csatlakozó rendszerek kapcsolódási pontjaira, amit megküld a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek a gáznapot megelőző gáznap 14:00 és 04:00 óráig.
- (h) A földgáztároló engedélyes és a szállítási rendszerüzemeltető közötti nominálás egyezőségi vizsgálatot a 9.2.7. pont szerint kell végezni, mely pontban részletezett eljárást kell alkalmazni a sikertelen nominálás egyezőségi vizsgálatot követően.
- (i) A rendszerhasználók által nem nominált nem megszakítható kapacitást a földgáztároló engedélyes napi megszakítható kapacitásként felajánlja lekötésre a földgáztárolói Informatikai Platformon keresztül. A rendszerhasználónak, amennyiben van napi megszakítható kapacitás iránti igénye, azt az adott gáznapra a nem megszakítható kapacitással együtt nominálhatja, és ha van nem

nominált nem megszakítható kapacitás a gáznapon akkor a nominált megszakítható kapacitások igénybe vehetők a 9.3.3. pontban leírtak alapján.

9.3.1.3. *Nominálás tartalma*

- (a) A földgáztárolóra a földgáztároló engedélyes által közzétett kapacitásokkal összhangban lévő nominálások adhatók le (a be- illetve kitárolási ciklusok figyelembevételével). A be-, illetve kitárolásra vonatkozó szabályokat a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata tartalmazza.
- (b) A földgáztároló engedélyeshez beérkezett nominálásnak tartalmaznia kell az alábbiakat:
 - i. a rendszerhasználó azonosítására szolgáló adatokat;
 - ii. átvevő/átadó ügyfél-azonosító: annak a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnél rendszerhasználati szerződéssel rendelkező rendszerhasználónak az azonosítója, aki az adott hálózati ponton a rendszerhasználótól átveszi, vagy neki átadja a földgázt;
 - iii. a gáznap megjelölését, amelyre a nominálást leadja;
 - iv. az általa szerződés szerint nominált mennyiségeket és gázáramlás irányát (az órai értékek alapértelmezetten a napi mennyiség 1/24- szereseként képezhetők)
 - a megjelölt gáznapra nominált nem megszakítható kapacitás [kWh/nap];
 - a megjelölt gáznapra nominált éves megszakítható kapacitás [kWh/nap];
 - a megjelölt gáznapra nominált napi megszakítható kapacitás [kWh/nap].

9.3.2. **Újranominálás**

- (a) A földgáztároló engedélyes az órai újranominálás benyújtását követően legkésőbb két órán belül értesítést küld a visszaigazolt mennyiségekről. A napi igények módosítása legkorábban a benyújtást követő egész órától számított 2. óra utáni időszakra lehetséges.
- (b) Újranominálás során csak a gáznapból még hátralévő időszak mennyisége módosítható a földgáztároló által megengedett kapacitás határok között órai bontásban.
- (c) Adott órára vonatkozó nominálási érték nem haladhatja meg a lekötött napi kapacitás 1/24-ed részét (kivétel a 23 és 25 órás gáznapokat, amikor az óras csúcskapacitások a napi értékek 1/23, ill. 1/25-öd része).
- (d) Tárolói gáznapon belüli rugalmasság (Tolerancia sáv) igénybevételének feltételei és a rendelkezésre álló technikai kapacitás meghatározásának részletes módszertana a földgáztároló engedélyes mindenkor hatályos üzletszabályzatában kerülnek meghatározásra.
- (e) A földgáztároló engedélyes a beérkezett újranominálásokat a nominálásnál előírtaknak megfelelően ellenőrzi.
- (f) A földgáztároló engedélyes folyamatosan figyeli és értékeli a rendszerhasználók tárolói pontra vonatkozó napon belüli újranominálását, hogy a tároló a teljes gáznapon részt tudjon venni a rendszeregyensúly fenntartásában.
- (g) Az újranominálást a földgáztárolói engedélyes legfeljebb az érintett rendszerhasználók részére előre publikált, rendelkezésére álló technikai kapacitások mértékéig biztosítja.

9.3.3. Nominálás megszakítható kapacításra

- (a) A megszakítható kapacításra ugyanazok a nominálási szabályok érvényesek, mint a nem megszakítható kapacításra, továbbá
- i. megszakítható kapacításra a rendszerhasználó csak akkor nominálhat, ha a lekötött teljes nem megszakítható kapacítását is nominálja.
 - ii. Amennyiben a rendszerhasználó által a nem megszakítható és az éves megszakítható kapacításokra leadott nominálások összege nem haladja meg a gáznapon rendelkezésre álló összes kapacitást, a földgáztároló engedélyes elfogadottként visszaigazolja az igényeket. A fenti eljárást követően megmaradó, nem nominált kapacitást napi megszakítható kapacitásként felajánlja a rendszerhasználóknak. A földgáztároló engedélyes a felajánlott napi megszakítható kapacitást az üzletszabályzata szerinti allokációs eljárás alkalmazásával allokálja a rendszerhasználók közt, és igazolja vissza részükre. Amennyiben a rendszerhasználók által a nem megszakítható kapacításokra leadott nominálások elfogadása után a megszakítható kapacításokra leadott nominálások nem elégíthetők ki teljes körűen, akkor a földgáztároló engedélyes a megszakítás elrendelését az azonos típusú megszakítható kapacításra benyújtott nominálások arányában (pro rata) allokálva igazolja vissza. A rendszerhasználóknak el kell fogadniuk a csökkentett megszakítható kapacitásról szóló értesítést, és az aktuális kapacitás figyelembevételével kell megadniuk nominálásaikat a szállítási rendszerüzemeltető részére. Ebben az esetben napi megszakítható kapacitás felajánlás nem történik.
 - iii. A földgáztároló engedélyes az adott napra vonatkozó megszakítható kapacításra leadott nominálást – újránominálási felszólítást követően - kapacitás hiányra való hivatkozással elutasíthatja.
- (b) A földgáztároló engedélyesnek kötelessége a gáznap előtt visszaigazolt megszakítható kapacításokat a szállítási rendszerüzemeltető által elrendelt újránominálási felszólításig a rendszerhasználónak - a 9.3.1.2. (e) (i,ii,iii,v,vi) pontban leírtak kivételével - biztosítani.
- (c) Amennyiben megszakítható kapacítások használatának megszakítására sor kerül, a földgáztároló engedélyes először a napi megszakítható, azt követően pedig az éves megszakítható kapacításokra beérkező nominálásokat nem fogadja be.
- (d) A virtuális tárolási szolgáltatás nominálási szabályai:
- i. A rendszerhasználónak lehetősége van betárolási időszakban kitárolást, kitárolási időszakban betárolást nominálni.
 - ii. A földgáztároló engedélyes a virtuális szolgáltatásra leadott igényeket az üzletszabályzatában szereplő allokációs elven osztja szét a rendszerhasználók között. az adott gáznapra.
 - iii. A virtuális tárolói szolgáltatás nominálása során a rendszerhasználónak a tárolandó mennyiségnek megfelelő back haul kapacitás lekötésére lehet szüksége a szállítói oldalon. A földgáztároló engedélyes üzletszabályzata részletesen szabályozza a nominálási feladatokat a szolgáltatás igénybevétele során.

9.4. NOMINÁLÁS SPECIÁLIS SZABÁLYAI

9.4.1. A szállítási rendszerüzemeltető és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer hálózati pontjain

9.4.1.1. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási pontjain

- (a) A rendszerhasználó a rendszerhasználati szerződésének és a visszaigazolt nominálásának megfelelően veheti igénybe a földgázszállító rendszert.
- (b) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer betáplálási pontján minden gáznapon az adott gáznapra visszaigazolt nominálása szerint betáplálni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövidtávú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a földgázszállító rendszerbe a szállítási rendszerüzemeltető által elfogadott ütemezésben és a rendszerhasználati szerződésben rögzített minőségben és nyomáson a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel betápláltatni és bizonylatoltatni. A bizonylatolásnak ki kell terjednie az átadott földgáz mennyiségi és minőségi jellemzőire, amelyet a rendszerüzemeltető a rendszerhasználó számára állít ki, és egyúttal megküldi az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető részére is.
- (c) Amennyiben az adott betáplálási ponton a rendszerhasználó összes betáplálása eltér a (b) pontban meghatározott mennyiségtől, a jelen Szabályzat II. számú melléklete szerinti eltérést meghaladó mennyiség után, az ott meghatározott nominálási eltérési díjat köteles fizetni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.

9.4.1.2. Eljárás nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása esetén

- (a) A rendszerhasználó felelős azért, hogy az általa a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége megfeleljen a 4.2. pontban meghatározott gázminőségi előírásoknak. Ez a felelősségi alakzat a teljes és részleges szigetüzemek esetén is fennáll.
- (b) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe betáplált földgáz minősége eltér a 4.2. pontban meghatározottaktól, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat és a csatlakozó termelőt írásban haladéktalanul értesíteni a nem megfelelő földgáz betáplálásának tényéről. Amennyiben a rendszerhasználó az értesítés alapján módosítani kívánja a nominálását, akkor az újránominálás szabályai szerint megteheti.
- (c) Abban az esetben, ha a rendszerhasználó az újránominálásában a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálását nem veszi vissza olyan mértékben, hogy az a gáznap hátralévő óráira vonatkozóan az általa a szállító rendszerbe betáplált nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásának megszüntetését jelentse, akkor ez a betáplálási szándék fenntartását jelenti. Ebben az esetben a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő mindennemű kár a rendszerhasználót és a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető az újránominálást követő újránominálási ciklusban végzett nominálási egyezőségi vizsgálat során jelzi, hogy a (c) pont szerint lecsökkentett nominálás a gáznap hátralévő óráira kimenti a rendszerhasználót, amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető felé is így rendelkezett. Amennyiben a betápláló kapcsolódó rendszerüzemeltető ennek ellenére sem szünteti meg a nem megfelelő földgáz betáplálását, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó

szabályai szerint érvényesítheti. Mindennemű, a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő kár a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terheli.

- (e) Amennyiben az együttműködő földgázrendszeren a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálása várhatóan szerződéses, vagy műszaki problémát okoz a szállítási rendszerüzemeltető megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának átvételét.
- (f) Amennyiben a földgázszállító rendszerből a földgáztároló rendszerbe betárolásra kerülő földgáz minősége eltér a 4.2 pontban meghatározottaktól és így nem felel meg a VHR 11 sz. mellékletében foglalt gázminőségi követelményeknek, akkor a földgáztárolói engedélyes haladéktalanul értesíti a szállítási rendszerüzemeltetőt az Együttműködési megállapodásban foglaltaknak megfelelően. A Felek a gázminőségi problémát a köztük létrejött, mindenkor hatályos együttműködési megállapodásban rögzített protokoll szerint kezelik. A földgáztároló engedélyes a nem megfelelő minőségű földgáz betárolása esetén megtagadhatja a rendszerhasználó minőségileg hibás gázának az átvételét.

9.4.1.3. Eljárás többlet földgáz betáplálása esetén

- (a) Amennyiben az adott szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási ponton a rendszerhasználó az adott napra vonatkozó visszaigazolt nominálásában megadott és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövid távú szabványtermékek szerinti földgáz mennyiséget meghaladó mértékű földgázt táplál be a földgázszállító rendszerbe, és a többlet betáplálás átvétele nem okoz műszaki problémát a földgázszállító rendszeren, a szállítási rendszerüzemeltető átveheti a többlet gáz mennyiséget.
- (b) Amennyiben a földgázszállító rendszerbe a rendszerhasználók betáplálása egy nem szabályozható betáplálási ponton az adott gáznapra vonatkozó jóváhagyott nominálásukban megadott napi mennyiség 24-ed részét legalább 5%-kal meghaladja két egymást követő órában, a szállítási rendszerüzemeltető köteles az érintett rendszerhasználókat és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt ennek tényéről értesíteni.
- (c) Amennyiben a rendszerhasználók által a földgázszállító rendszerbe táplált földgáz mennyisége meghaladja a (b) pont szerinti időszakot és határértéket, az értesítést követően az érintett rendszerhasználó mérlegelheti a földgáz átvételét vagy intézkedhet a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé a többletbetáplálás megszüntetése érdekében. A többlet földgáz átvétele esetén a rendszerhasználó módosíthatja a nominálását az újranominálásra vonatkozó szabályok szerint.

9.4.1.4. A rendszerhasználó jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer kiadási pontjain

- (a) A rendszerhasználó köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján minden gáznapon az adott gáznapra leadott, jóváhagyott nominálásában jelzett, vételezni szándékolt mennyiséget és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövid távú szabványtermékek szerinti földgáz mennyiséget a földgázszállító rendszerből kivenni.
- (b) Amennyiben az adott kiadási ponton a rendszerhasználó összes vételezése eltér az (a) pontban meghatározott mennyiségtől, jelen Szabályzat II. számú melléklete szerinti eltérést meghaladó mennyiség után, az ott meghatározott nominálási eltérési díjat köteles fizetni a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (c) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek fel nem róható okokból a rendszerhasználó az (a) pontban meghatározott mennyiséget nem vagy csak

részben veszi át, nem gondoskodik annak továbbszállításáról, úgy a szállítási rendszerüzemeltető az ebből eredő károkért nem felelős.

- (d) A rendszerhasználó vételezése egy gázórában sem haladhatja meg a rendszerhasználó által az adott kiadási pontra nominálható órai kapacitás mértékét.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó az adott napra vonatkozó visszaigazolt nominálásában megadott és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövid távú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget meghaladó mennyiséget vételez a földgázszállító rendszerből, a szállítási rendszerüzemeltető rendelkezésre álló eszközeivel biztosítja az egyensúly fenntartását.

9.4.1.5. A szállítási rendszerüzemeltető jogai és kötelezettségei a földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető köteles a földgázszállító rendszer kiadási pontján a rendszerhasználó számára az adott gáznapra visszaigazolt nominálása és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövid távú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a rendszerhasználó részére átadni.
- (b) Amennyiben a rendszerhasználó által nominált, visszaigazolt és rendelkezésre álló forrás mennyiségeket a szállítási rendszerüzemeltető neki felróható okból nem adja át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, a rendszerhasználó a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti különbségre az Árkalkalmazási rendeletben meghatározott szállítói pótdíjat jogosult felszámítani a szállítási rendszerüzemeltető felé. Ebben az esetben a rendszerhasználónak nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési díjat, sem kiegyensúlyozó földgázzal kapcsolatos pótdíjakat, többletköltségeket. A pótdíjon felüli kárigenyét a rendszerhasználó a Ptk kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti. Amennyiben a földgázszállító rendszer kiadási pontján a kiadott földgáz minősége nem felel meg a 4.2. pontban leírtaknak, vagy a kiadott gáz kárt okozott, a szállítási rendszerüzemeltető a SIMONE rendszer segítségével köteles vizsgálni, hogy a nem megfelelő minőségű földgáz mely betáplálási pontokról, milyen mértékben és mikor került betáplálásra.
- (c) A SIMONE elemzése alapján azon a betáplálási ponton, ahol a nem megfelelő minőségű földgázt betáplálták a nem megfelelő minőségű földgáz betáplálásából eredő károkért az így meghatározott, azt betápláló rendszerhasználók felelősek a betáplálásuk arányában. Jelen szabály alkalmazandó teljes és részleges szigetüzem esetén is.
- (d) Amennyiben a földgázszállító rendszerből a földgáztároló rendszerbe betárolásra kerülő földgáz minősége eltér a 4.2. pontban meghatározottaktól és így nem felel meg a VHR 11. sz. mellékletében foglalt gázminőségi követelményeknek, a 9.4.1.2. (f) pont szerint kell eljárni.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználó számára visszaigazolt és rendelkezésre álló forrást és a szállítási rendszerüzemeltető által igénybevett rövid távú szabványtermékek szerinti földgázmennyiséget a szállítási rendszerüzemeltető neki felróható okból nem veszi át, miközben a rendszerhasználó gázvételezése megfelel a nominálásnak, akkor a rendszerhasználónak a nominált teljesítmény és a rendelkezésre bocsátott teljesítmény közötti nem kell megfizetnie sem a szállítási rendszerüzemeltető által felszámított nominálási eltérési díjat, sem kiegyensúlyozó földgázzal kapcsolatos pótdíjakat és többletköltségeket. Amennyiben a rendszerhasználónak vagy harmadik félnek további, ezzel

kapcsolatos kára keletkezett, a pótdíjon felüli kárigényét a rendszerhasználó a Ptk. kártérítésre vonatkozó szabályai szerint érvényesítheti.

- (f) Részleges szigetüzem esetén, amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem tudja befolyásolni, azaz nincs lehetősége szabályozni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadott gáz mennyiségét, abban az esetben semmiféle felelőséggel, kötelezettséggel nem tartozik az adott átadási ponton.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a rendszeréhez kapcsolódó másik szállítási rendszerüzemeltető rendszerén felmerülő vis major helyzetről a tudomásszerzést követően haladéktalanul tájékoztatja az érintett rendszerhasználókat. Ezen esemény eredményeként a rendszerhasználók által beadott nominálások nem teljesíthetőségéért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmilyen felelősség nem terheli.

9.4.2. A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó jogai és kötelezettségei

A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó jogait és kötelezettségeit a földgáztárolási szerződés szabályozza.

9.4.3. Hálózati pontra vonatkozó termékek felajánlása tárolói ponton

- (a) A rendszerhasználók tárolói hálózati pontra vonatkozó terméket ajánlhatnak fel a KP szabályzata, a Piaci szabályzat és a földgáztároló engedélyes Üzletszabályzata szerint.
- (b) A felajánlott hálózati pontra vonatkozó termék mennyisége nem haladhatja meg a rendszerhasználó földgáztárolási szerződése szerinti nem megszakítható kapacitásokat. Ennek a szabálynak a betartása érdekében a rendszerhasználó a KP szabályzat és a Piaci szabályzat szerint a hálózati pontra vonatkozó terméknek tárolói ponton történő felajánlása esetén felelős a teljesítéshez szükséges földgázforrás vagy elhelyezési lehetőség, valamint kapacitáshasználat rendelkezésre állásáért.
- (c) Adott gáznapra vonatkozó hálózati pontra vonatkozó termék felajánlására, illetve a módosítására vonatkozó határidők, időpontok, tartalmi elemek megegyeznek a KP szabályzatban, illetve a Piaci szabályzatban meghatározott határidőkkel, időpontokkal, tartalmi elemekkel.
- (d) A rendszerhasználó hálózati pontra vonatkozó terméket akkor is felajánlhat, ha zéró az alap nominálása. Ilyen esetekben a földgáztárolói visszaindulási szabályokat, felterhelési sebességeket figyelembe kell venni.
- (e) A földgáztároló engedélyes a felajánlott hálózati pontra vonatkozó terméket, illetve a már felajánlott hálózati pontra vonatkozó termék módosítását az alábbi szempontok alapján vizsgálja:
 - i. A hálózati pontra vonatkozó terméket felajánló rendszerhasználó rendelkezik-e a szükséges nem megszakítható be- vagy kitérési kapacitással;
 - ii. a földgáztároló aktuális be- vagy kitérési kapacitása lehetővé teszi-e a hálózati pontra vonatkozó termék felhasználását;
 - iii. a földgáztároló terhelésváltási korlátai lehetővé teszik-e hálózati pontra vonatkozó termék felhasználását.

- (f) A hidraulikai egyensúlyozás részletes szabályát a földgáztároló engedélyes és szállítási rendszerüzemeltető között megkötött együttműködési megállapodás tartalmazza.

10. AZ EGYENSÚLYTARTÁS SZABÁLYAI

10.1. EGYENSÚLYTARTÁS AZ EGYÜTTMŰKÖDŐ FÖLDGÁZRENDSZEREN

10.1.1. A rendszer fizikai egyensúlyának fenntartása

10.1.1.1. Az egyensúly fenntartásának alapelvei

- (a) Az egyensúlytartás feladata a rendszerbe való földgáz betáplálások és a rendszerből való földgáz vételezések napi egyensúlyának biztosítása.
- (b) Minden rendszerüzemeltető felelős a saját rendszerének egyensúlyáért.
- (c) Minden rendszerüzemeltető folyamatosan figyelemmel kíséri a saját rendszere egyensúlyát.
- (d) Az együttműködő földgázrendszeren, a gáznapon belüli egyensúly fenntartásának koordinálása a szállítási rendszerüzemeltető feladata.
- (e) Az egyensúlytartás célja:
 - i. az együttműködő földgázrendszer biztonságos és hatékony működésének biztosítása;
 - ii. a rendszerhasználók földgázszállítási és földgázelosztási szükségleteinek teljesítése, az együttműködő földgázrendszer optimális kihasználása mellett;
 - iii. diszkriminációmentes földgázszállítási szolgáltatás biztosítása a rendszerhasználóknak.

10.1.1.2. Az egyensúlytartás folyamata a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolási értesítésben foglalt földgázmennyiséget tekinti szállítási feladatnak és ez alapján elkészíti, majd gáznapon belül szükség szerint módosítja a gáznapra vonatkozó földgázszállítási tervet. A tervnek megfelelően adja ki a teljesítéshez szükséges operatív utasításokat és állítja be az általa szabályozott betáplálási és kiadási hálózati pontokon a szállítandó mennyiséget.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok és a szállítóhálózat gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázszállító rendszer fizikai egyensúlyát és elvégzi az egyensúlyi helyzet vizsgálatához szükséges elemzéseket:
 - i. forrás-fogyasztás egyensúlyelemzés;
 - ii. tárgynapi várható fogyasztás;
 - iii. rendelkezésre álló forrás (import, földgáztárolók, hazai termelés);
 - iv. nominálási és allokálási információk és mért gázáramlások;
 - v. szállítóhálózat egészében mért gáznyomás.
- (c) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:
 - i. fogyasztási pontok igényelnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
 - ii. forrás kimaradása/többlet betáplálás a szállítási rendszerüzemeltető által nem szabályozható betáplálási pontokon;
 - iii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;

- iv. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - v. földgáztároló rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - vi. a szállítási igények miatt a szállítóhálózaton a szállítási feladat teljesíthetőségét akadályozó nyomás és áramlási viszony alakult ki.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető egyensúlyozó intézkedéseket hozhat a következők érdekében:
- i. az egyensúly megbomlásának megakadályozása és helyreállítása;
 - ii. a szállítóhálózat üzemeltetési korlátainak betartása;
 - iii. olyan nap végi vezetékészlet szint elérése érdekében, amely eltér a várt betáplálások és vételezések alapján az adott gáznapra előre jelzett szinttől, de a szállítóhálózat hatékony és gazdaságos üzemeltetését segíti.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltetőnek a GET vonatkozó pontja⁶¹ alapján a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:
- i. a KP-n felajánlott, a KP Szabályzat és a Piaci szabályzat szerinti egyensúlyozó eszközök;
 - ii. korlátozás.
- (f) Korlátozás csak akkor rendelhető el, ha a többi egyensúlytartási eszköz alkalmazása már nem biztosítja a rendszeregyensúly helyreállítását.
- (g) A földgázszállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében rendelkezésre álló eszközök alkalmazásáról a szállítási rendszerüzemeltető önállóan dönt.
- (h) A (d) pontban meghatározott célok elérése érdekében adott gáznapra vonatkozóan a gáznapot megelőzően és/vagy gáznapon belül a szállítási rendszerüzemeltető jogosult eltérő irányú (vételi/eladási) egyensúlyozó eszközök alkalmazására, amely során a fenti célok érdekében hozott döntéseiért nem tartozik kártérítési felelősséggel az érintett piaci szereplők/rendszerhasználók felé.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető az együttműködő földgázszállító rendszer egyensúlyának helyreállítása során köteles figyelembe venni:
- i. a jogszabályi feltételeket és a Korlátozási Besorolást;
 - ii. az együttműködő földgázrendszer műszaki és hidraulikai állapotát;
 - iii. intézkedése során a rendszerhasználók közötti diszkriminációmentességet.
- (j) A szállítási rendszerüzemeltető a gáznap lezárását követően meghatározza a napi végleges forrás-fogyasztás egyensúlyt, és összesítést készít a rendszerhasználók és a KP ügyletek elszámolását végző elszámolóház felé.
- (k) A rendszeregyensúly operatív fenntartásának költségeit a Tarifarendelemben meghatározott rendszerüzemeltetői díj tartalmazza, de a rendszerhasználók a forrás-fogyasztásuk eltérésének korrigálására felhasznált földgáz vonatkozó fejezetek szerinti ellenértékét, és az egyensúly helyreállításával kapcsolatosan felmerült egyéb költségeket kötelesek a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően az elszámolóházzal vagy a szállítási rendszerüzemeltetővel pénzügyileg rendezni.
- (l) Amennyiben a szállítórendszeren a (d) pontban megfogalmazott célok forrástöbblet miatt egyensúlyozó eszközök alkalmazásával sem teljesíthetők,

⁶¹ GET 91. § (3) bek.

akkor a szállítási rendszerüzemeltető jogosult valamely forráspontra átvételt fizikailag csökkenteni. Ez esetben a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerüzemeltetők által legutoljára megadott allokált fogyasztás /forrás adatok alapján meghatározza a forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználókat és az általuk nominált betáplálási ponton/pontokon a forráscsökkentést elvégzi. A rendszerhasználókat, melyek forrástöbblettel rendelkeztek az allokálás során az eltéréseik arányában és mennyiségig terheli a csökkentés mértéke. A csökkentésből eredő esetleges károkért a szállítási rendszerüzemeltető nem tartozik felelősséggel.

- (m) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer egyensúlyának fenntartása érdekében igénybe vett egyensúlyozó eszközökről szóló információkat, az üzleti titoknak minősülő információk bizalmas kezelése mellett, nyilvánosságra hozza a szállítási rendszerüzemeltető honlapján.

10.1.2. A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

10.1.2.1. A rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok alapelvei

- (a) Minden rendszerhasználó köteles a betáplálásait és vételezéseit napi szinten egyensúlyban tartani.
- i. Az összes betáplálás: a betáplálási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon a földgázszállító rendszerbe betáplált és az MGP-n átvett mennyiségek előjelhelyes összege kWh-ban, beleértve valamennyi nominálás és tranzakciós értesítés terhére allokált mennyiségeket.
 - ii. Az összes vételezés: a kiadási pontokon a rendszerhasználó által adott gáznapon vételezett és az MGP-n átadott mennyiségek előjelhelyes összege kWh-ban, beleértve valamennyi nominálás és a tranzakciós értesítés terhére allokált mennyiségeket.
- (b) A rendszerhasználó a KP-n és a szervezett földgázpiacon, vagy azokon kívül létrehozott ügyleteit, amelyekről a szállítási rendszerüzemeltető tranzakciós értesítést kapott, az így allokált betáplálásokat és vételezéseket is figyelembe kell venni az (a) pont szerinti egyensúly meghatározásakor. Ezen ügyletekre is érvényes az (a) pont szerinti követelmény.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető naponta, a gáznap lezárását követően, a földgázszállító rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontokon, valamint az MGP-n allokált adatok alapján meghatározza a rendszerhasználó által betáplált és vételezett gáz mennyiségét. Az így meghatározott betáplálás és vételezés különbözete képezi a kereskedelmi egyensúly helyreállítása érdekében felhasznált kiegyensúlyozó földgáz előjelhelyes mértékét.
- (d) A KP tagsággal nem rendelkező rendszerhasználó betáplálása és tényleges vételezése (fogyasztása) $\pm 2\%$ -os mértékig kiegyensúlyozási pótdíjazás nélkül eltérhet. Az eltérések kiegyensúlyozását a szállítási rendszerüzemeltető maximum a rendelkezésére álló kiegyensúlyozó eszközök mértékig biztosítja.
- (e) Amennyiben a rendszerhasználók kiegyensúlyozó földgáz felhasználása a kiadási pontokon túllépi (túl-, vagy alulfogyasztásként) a toleranciasáv mértékét, a KP tagsággal nem rendelkező rendszerhasználó a túllépés után a kiegyensúlyozó földgáz szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatában meghatározott árának megtérítése mellett a III. számú mellékletben megadott kiegyensúlyozási pótdíjat is köteles megfizetni.
- (f) A 10.1.1.2 (d) pontban meghatározott célok elérése érdekében a szállítási rendszerüzemeltető jogosult a hidraulikai szükségszerűség, valamint a hálózati

pontokon felajánlott, a rendszerhasználó által biztosított terhelés változtatási lehetőség rugalmassága alapján dönteni, hogy a földgázszállító rendszer melyik virtuális vagy hálózati pontjára felajánlott jogcímalapú és/vagy hálózati pontra vonatkozó rövid távú szabványterméket veszi igénybe.

- (g) Abban az esetben, ha a rendszer szempontjából a (f) pontban leírt feltételek közömbösek, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az egyensúlyozási eszközöket ársorrendben veszi igénybe.
- (h) Egy adott hálózati ponton felajánlott egyensúlyozási eszközök árainak teljes egyezősége esetén a felhasználandó mennyiséget FIFO elv alapján kell igénybe venni.
- (i) A kiegyensúlyozó földgáz biztosítása érdekében a szállítási rendszerüzemeltető saját gázkészlettel és földgáztárolói kapacitással is rendelkezhet.
- (j) A rendszerhasználók kötelesek a rendszerüzemeltetők egyensúly fenntartása/helyreállítása érdekében adott utasításait végrehajtani.

10.1.2.2. Napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség elszámolása

- (a) Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezeték rendszerből összesen kivett földgáz mennyisége meghaladja az általa összesen betáplált gáz mennyiségét, akkor az egyensúly helyreállítása kiegyensúlyozó földgáz igénybevételével történik, melyet a rendszerhasználó köteles a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján meghatározott marginális vételi áron megvásárolni az elszámolóháztól vagy a szállítási rendszerüzemeltetőtől.
- (b) Ha az adott gáznapon a rendszerhasználó által a földgázszállító vezetékrendszerből összesen kivett gáz mennyisége elmarad az általa összesen betáplált földgáz mennyiségétől, akkor a napi kiegyensúlyozó földgázmennyiséget a rendszerhasználó a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján meghatározott marginális eladási áron eladja az elszámolóháznak vagy a szállítási rendszerüzemeltetőnek.
- (c) Amennyiben a rendszerhasználó tagja a KP-nek, akkor az (a) és a (b) pontok szerinti ügyletet az elszámolóház számára a szállítási rendszerüzemeltető adatai alapján automatikusan létrehozza. A létrehozott ügyletek pénzügyi elszámolása az elszámolóház üzletszabályzata és a felek közötti szerződés alapján történik.
- (d) Amennyiben a rendszerhasználó nem tagja a KP-nek, akkor az (a). és a (b). pontok szerinti napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség rendezésére a szállítási rendszerüzemeltetővel a rendszerhasználati szerződésével egy időben egyensúlyi szolgáltatásra vonatkozó szerződést köt.

10.2. EGYENSÚLYTARTÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

10.2.1. A földgázelosztói rendszerhasználókra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

- (a) A földgázelosztói hálózati rendszerhasználók kötelesek betáplálásaikat és vételezéseiket egyensúlyban tartani a nominálásuknak megfelelően.
- (b) A földgázelosztói rendszerhasználók kötelesek a földgázelosztónak az egyensúly fenntartása/helyreállítása érdekében adott utasításait maradéktalanul végrehajtani.

10.2.2. A földgázelosztóra vonatkozó egyensúlytartási szabályok

- (a) A földgázelosztói rendszerhasználók kötelesek a rendszeregyensúly fenntartása érdekében a földgázelosztó által elrendelt intézkedések végrehajtására. A

földgázelosztó intézkedési jogkörét a rendszerhasználati szerződésekben rögzíteni kell.

- (b) Az egyensúlytartás célja:
- i. az együttműködő földgázrendszer biztonságos és hatékony működésének biztosítása;
 - ii. a rendszerhasználók földgázelosztási szükségleteinek kielégítése a földgázelosztó hálózat optimális kihasználása mellett;
 - iii. diszkriminációmentes földgázelosztási szolgáltatás biztosítása a földgázelosztó hálózati rendszerhasználóknak.

10.2.3. Az egyensúlytartás folyamata a földgázelosztó rendszeren

- (a) A földgázelosztó a földgázelosztó rendszeren lévő betáplálási-kiadási pontok gázforgalmának mérésével folyamatosan figyelemmel kíséri a földgázelosztó rendszer fizikai egyensúlyát.
- (b) Az egyensúly megbomlása bekövetkezhet az alábbi esetekben:
- i. a kiadási (fogyasztási) pontokon az igényeltnél kisebb/nagyobb teljesítmény vételezése;
 - ii. a földgázszállító rendszeren bekövetkezett üzemzavar;
 - iii. a földgázelosztó rendszeren bekövetkezett üzemzavar.
- (c) A földgázelosztónak sorrendben a következő eszközök állnak rendelkezésre a rendszeregyensúly helyreállítására:
- i. újranominálás befogadása;
 - ii. korlátozás kezdeményezése a szállítási rendszerirányítónál.
- (d) A földgázelosztó rendszer egyensúlyának megbomlása esetén a földgázelosztó korlátozást kezdeményezhet a szállítási rendszerirányító felé.
- (e) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető a szállítóvezeték kiadási pontján észleli az elosztó vezetéki normál üzemmenettől eltérő állapot kialakulását, haladéktalanul értesíti a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt.
- (f) A földgázelosztó a földgázelosztói rendszer egyensúlyának helyreállítása során köteles figyelembe venni a földgázelosztói rendszer műszaki és hidraulikai állapotát.
- (g) A földgázelosztó intézkedése során a földgázelosztói rendszerhasználók között megkülönböztetést nem tehet.

11. KORLÁTOZÁS

11.1. KORLÁTOZÁSI BESOROLÁS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

- (a) A Korlátozási Besorolás kidolgozása - az együttműködő földgázrendszer hidraulikai egyensúlyának helyreállítása érdekében - a vonatkozó jogszabályokban meghatározott módon történik.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztók és a telephelyi szolgáltatók a rendszerhasználati szerződések alapján egyeztetik és közösen megállapítják a gázátadó állomások szerződéssel lekötött nem megszakítható és megszakítható teljesítményeit a Korlátozási Besorolás helyes megállapítása és a korlátozási lehetőségek és feladatok azonos értelmezése érdekében.
- (c) A földgázkereskedő vagy földgázkereskedő hiányában a felhasználó a 265/2009. (XII.1.) Korm. rendeletben meghatározott határidőre köteles megadni a rendszerüzemeltetőnek, hogy a felhasználók teljesítményei melyik korlátozási kategóriába esnek. A teljesítmény besorolásához a földgázkereskedő vagy földgázkereskedő hiányában a felhasználó a kWh/óra-ban lekötött kapacitásokból a MER adatok alapján kell, hogy meghatározza a 101 325 Pa nyomáson és 15 °C-os referencia értékű m³/óra mértékegységben a besorolási értéket.
- (d) A rendszerüzemeltetők a működési területükre vonatkozóan a 265/2009. (XII.1.) Korm. rendeletben meghatározott határidőre felelősséggel összeállítják a Korlátozási Besorolásra vonatkozó javaslatukat és feltöltik azt a szállítási rendszerirányító Informatikai Platformjára.
- (e) Amennyiben az adatok tekintetében a hatályos besorolás és a feltöltött javaslat között nem a besorolási szabályokból adódó eltérés van, akkor a feltöltést végző rendszerüzemeltetőnek indokolási kötelezettsége van a szállítási rendszerüzemeltető felé. Az indoklást a földgázelosztónak tételesen, a javaslat feltöltéssel egyidejűleg kell megtennie a rendszerhasználótól bekért információ figyelembe vételével.
- (f) A szállítási rendszerirányító a 265/2009. (XII.1.) Korm. rendeletben meghatározott határidőre összeállítja Korlátozási Besorolást és a Hivatalnak jóváhagyásra megküldi.
- (g) A Korlátozási Besorolást a XIV. számú, a besorolás módszerét és ellenőrzését tartalmazó melléklet szerinti formátumban és tartalommal kell elkészíteni.
- (h) A Korlátozási Besorolás javaslatot m³/óra mértékegységben rendszerhasználónkénti csoportosításban, gázátadó állomásonként, felhasználónkénti bontásban – kapacitásdíjas felhasználók esetében felhasználónként, az azt meg nem haladó felhasználóként összesítve – kell megadni.
- (i) A földgázszállító rendszeren lekötött megszakítható kapacitást és a kereskedelmi szerződésekben megjelölt megszakítható teljesítményeket is szerepeltetni kell a Korlátozási Besorolás megfelelő kategóriájában.
- (j) A felhasználóval az ellátását szolgáló kereskedelmi szerződésben rögzíteni kell a felhasználó földgázteljesítményeinek korlátozási kategóriába való besorolását, valamint a korlátozási kategóriánként korlátozható teljesítményeket, azok visszaadásának kötelezettségét és módját.
- (k) Ha a Hivatal nem hagyja jóvá a szállítási rendszerirányító által beterjesztett korlátozási tervet, az új Korlátozási Besorolás elfogadásáig az aktuális Korlátozási Besorolás marad érvényben.

- (l) A visszautasított Korlátozási Besorolást a szállítási rendszerirányító a Hivatal által megadott változtatási igényekkel összhangban, a szállítási rendszerüzemeltetővel és földgázelosztókkal együttműködve 15 munkanapon belül átdolgozza, és jóváhagyásra beterjeszti a Hivatalhoz.
- (m) A szállítási rendszerüzemeltető és földgázelosztó a korlátozási javaslatukban bekövetkező változásokat (különös tekintettel a korlátozási kategóriák, valamint a korlátozási felelős nevének, elérhetőségének megváltozásának esetén) kötelesek 15 munkanapon belül bejelenteni a szállítási rendszerirányítónak. A változtatás elfogadása esetén a szállítási rendszerirányító köteles a Hivatalnak a módosított Korlátozási Besorolást megküldeni.
- (n) Az aktuális elosztónkénti és gázátadónkénti összesítő táblázatokat a szállítási rendszerirányító és a Hivatal internetes honlapján letölthető formátumban közzéteszi.
- (o) A Korlátozási Besorolás a jóváhagyás időpontjától visszavonásig marad érvényben.

11.2. KORLÁTOZÁSI KATEGÓRIÁK

- (a) A korlátozás alá vonható felhasználói kategóriákat a vonatkozó jogszabály⁶² tartalmazza.
- (b) A korlátozási kategóriák római számozása egyben korlátozási besorolás is. A magasabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók csak abban az esetben vonhatók be a korlátozásba, ha a korlátozásba bevont gázátadó állomásokon keresztül vételező, alacsonyabb korlátozási kategóriába tartozó felhasználók vételezés csökkentési lehetőségei már kimerültek.

11.3. KORLÁTOZÁS VÉGREHAJTÁSA

- (a) Korlátozás az alábbi esetekben rendelhető el:
 - i. amennyiben egy vagy több rendszerhasználó vételezése tartósan meghaladja a rendelkezésre álló földgáz mennyiségét, és a szállítási rendszerüzemeltető a rendszer egyensúlyát már más, a 10.1.1.2. pontban ismertetett eszközökkel nem tudja biztosítani;
 - ii. amennyiben a rendszerszintű földgázszállítási igény meghaladja a rendszer aktuális kapacitásait;
 - iii. olyan műszaki üzemzavar esetén, amely révén nem biztosítható a fogyasztási igények kielégítése;
 - iv. válsághelyzet esetén.
- (b) A korlátozás elrendelésére sor kerülhet a gáznapot megelőzően és a gáznap közben is.
- (c) A korlátozás elrendelését követően a Korlátozási Besorolás „Szállítói rendszeren szerződött, de felhasználóhoz nem köthető teljesítmény (m³/óra)” oszlopában szereplő teljesítmények is korlátozásra kerülnek az I. kategóriában található teljesítményekkel egy időben.
- (d) A korlátozási igényről a Hivatal által jóváhagyott éves Korlátozási Besorolás felhasználásával a szállítási rendszerirányító a szállítási rendszerüzemeltetőt és a földgázelosztót köteles értesíteni, meghatározva:

⁶² 265/2009. (XII.1.) Korm.rendelet

- i. a korlátozási kategóriát; és
 - ii. a korlátozás helyét (gázátadó állomás), amennyiben regionális korlátozás kerül elrendelésre;
 - iii. korlátozás elrendelésének időpontját;
 - iv. az elrendelt korlátozási kategória százalékos arányát;
 - v. a VII-es kategóriában megjelölt teljesítmények használhatóságának feltételeit.
- (e) A korlátozás elrendelése történhet szóban vagy írásban. A szóbeli elrendelését a szállítási rendszerirányító köteles 1 munkanapon belül írásban megerősíteni a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó felé. Amennyiben a 265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet vonatkozó előírásai⁶³ szerinti bejelentés, valamint a szállítási rendszerirányító ezek alapján történő utasítása szóban történik, köteles arról hangfelvételt készíteni, azt a Hivatalnak a GET vonatkozó bekezdése⁶⁴ szerinti vizsgálatáig megőrizni.
- (f) A korlátozás elrendelésétől számított 30 percen belül a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles szóban vagy írásban értesíteni az általuk kiszolgált korlátozandó rendszerhasználókat, megjelölve a korlátozási kategória százalékos arányát. A szóbeli elrendelést a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles 1 munkanapon belül írásban megerősíteni.
- (g) Azokat a felhasználókat, akiknek a lekötött teljesítménye az I-IV. kategóriába került besorolásra a velük jogviszonyban álló rendszerhasználó a korlátozás elrendelésétől számított 1 órán belül a rájuk vonatkozó korlátozás elrendeléséről szóban és telefax útján is értesíti.
- (h) Azokat a felhasználókat, akiknek a lekötött teljesítménye az V-VII. kategóriába került besorolásra a (g) pont szerinti értesítéssel egy időben a szállítási rendszerirányító a nemzeti hírügynökség útján értesíti.
- (i) A szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendeléséről, a zavar súlyosságáról és a rendszeregyensúly fenntartása érdekében megtett vagy tervezett további intézkedéseiről a Hivatalt haladéktalanul, de legfeljebb 24 órán belül írásban tájékoztatja.
- (j) A korlátozásba bevont felhasználók a (g) pont szerinti értesítések esetén a telefax elküldésének időpontjától, a (h) pontban szereplő kategóriák esetén a nemzeti hírügynökség útján történő első értesítéstől kezdődően a felhasználói korlátozási kategóriájukra vonatkozó 265/2009. (XII.1.) Korm. rendelet vonatkozó pontjában⁶⁵ leírt határidőn belül kötelesek a korlátozásban előírt mértékben csökkenteni a vételezésüket.
- (k) A szállítási rendszerüzemeltető és földgázelosztó a korlátozás végrehajtását a felhasználó vételezési pontjánál a mérőóra távleolvasása vagy helyszíni leolvasás alkalmazásával ellenőrzik. Abban az esetben, ha az ellenőrzés során a korlátozási utasítás végrehajtásának vonatkozásában mulasztás állapítható meg, a rendszerüzemeltető jogosult a rendszerhasználó vételezését megszakítani.
- (l) Korlátozás esetén a célvezeték üzemeltetője is köteles a szállítási rendszerirányító által megadott intézkedéseket végrehajtani.

⁶³ 265/2009. Korm. rendelet 3.§ (1)–(2)

⁶⁴ GET 96. § (7)

⁶⁵ 265/2009. Korm. rendelet 12. § (1)

- (m) A gáznap előtt korlátozott felhasználókat ellátó és saját jogon szállítató rendszerhasználók a szállítási rendszerirányító által korlátozott földgázszállítási kapacitásokra nem adhatnak be nominálást a korlátozás feloldásáig.
- (n) A gáznap közben korlátozott felhasználókat ellátó és saját jogon szállítató rendszerhasználók a földgázszállító rendszeri forrásponthoz történő betáplálásukat nem csökkenthetik, csak a szállítási rendszerirányító utasításának megfelelően. A rendszerhasználó köteles a korlátozott kiadási oldallal egyensúlyos betáplálás felett a betáplálási pontokon a lehetséges összes forrását a szállítási rendszerüzemeltetőnek felajánlani.
- (o) A korlátozás napján a korlátozott felhasználót ellátó rendszerhasználó által a korlátozás ideje alatt a földgázszállító rendszerbe betáplált, de ki nem vett, többlet gázmennyiséget kiegyensúlyozó földgáz áron kell elszámolni. Ezután a gázmennyiség után a szállítási rendszerüzemeltető nem számol fel kiegyensúlyozási pótdíjat.
- (p) A korlátozási szükséglet megszűnését követően a szállítási rendszerirányító köteles értesíteni a szállítási rendszerüzemeltetőt és a földgázelosztót a korlátozás feloldásáról.
- (q) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó a szállítási rendszerirányító értesítését követő 1 órán belül kötelesek az általuk kiszolgált, a korlátozásba bevont felhasználókat ellátó rendszerhasználókat a korlátozás feloldásáról értesíteni.
- (r) A korlátozás időtartama alatt a szállítási rendszerirányító köteles honlapján folyamatos tájékoztatást nyújtani a korlátozással kapcsolatban.
- (s) A korlátozás időtartamáról a korlátozást elrendelő rendszerüzemeltető a korlátozott felhasználók kérésére igazolást állít ki.
- (t) A szállítási rendszerirányító a korlátozás feloldását követően 8 napon belül részletes jelentést készít a Hivatal számára. A jelentésnek tartalmaznia kell:
 - i. a korlátozás elrendelésének okát;
 - ii. a korlátozási helyzet kialakulásának körülményeit;
 - iii. a korlátozás elkerülésére tett intézkedések részletes ismertetését;
 - iv. a korlátozott kategóriát;
 - v. a megtett intézkedések időrendi felsorolását;
 - vi. a korlátozott teljesítményeket;
 - vii. a szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendelésére, végrehajtására vonatkozó értékelését (a végrehajtásban résztvevők munkájának és a korlátozással érintett engedélyesek részéről tapasztalt együttműködési készség összefoglaló értékelését);
 - viii. a korlátozással összefüggő intézkedések dokumentálására vonatkozó tájékoztatást;
 - ix. valamint a forrásgazdálkodási intézkedésekről készített jelentést.
- (u) A jelentést a Hivatal elfogadhatja, vagy kiegészítésre visszaadhatja a szállítási rendszerirányítónak, megjelölve a kiegészítés tárgyát.
- (v) A jelentés kiegészítését a szállítási rendszerirányítónak 4 munkanapon belül be kell nyújtania a Hivatalnak.
- (w) Amennyiben a szállítási rendszerirányító jogosan rendelte el a korlátozást, a korlátozás által okozott károkért kártérítési felelőssége nincs. Amennyiben a

korlátozás elrendelése nem volt jogszerű, a szállítási rendszerirányító kártérítési felelősséggel tartozik a korlátozás által okozott károkért.

11.4. A KORLÁTOZÁS BE NEM TARTÁSÁNAK KÖVETKEZMÉNYEI

- (a) Amennyiben a földgázvételezés elrendelt korlátozását a felhasználó nem hajtja végre, az érintett szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó köteles – közellátást biztosító felhasználó kivételével – az érintett felhasználót az elzáró szerelvény zárt állapotában történő rögzítésével, rögzíthetőség hiányában a vezetékes kapcsolat megszüntetésével a földgázellátásból kizárni. A korlátozást be nem tartó felhasználó felel a mulasztásából eredő valamennyi kárért, különösen azokért a károkért, amelyek a nem korlátozott kategóriába tartozó felhasználóknál merülnek fel amiatt, hogy a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában rájuk is kiterjed.
- (b) Amennyiben a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában olyan, nem korlátozható kategóriába sorolt felhasználói földgázteljesítményeket érintene, amelyek elvonása esetén az emberi életet vagy egészséget, továbbá a környezetet súlyosan veszélyeztető káros anyagok környezetbe jutása valószínűsíthető, akkor kizárás helyett a korlátozást be nem tartó felhasználó földgázvételezését fizikailag korlátozni kell a veszélyeztetettség elkerüléséhez szükséges földgázvételezés mértékéig. A korlátozás végrehajtásával egyidejűleg a korlátozást végrehajtó írásban hívja fel a korlátozást be nem tartó felhasználó figyelmét a fennmaradó földgázteljesítmény felhasználási céljára, valamint a jogszerűtlen felhasználás következményeire. A jogszerűtlen felhasználásból eredő valamennyi kárért a korlátozást be nem tartó felhasználó felel.
- (c) A felhasználó kizárásának műszaki és egyéb körülményeit a rendszerüzemeltető köteles írásban rögzíteni, feltüntetve a korlátozás elrendelésének és a kizárásnak az időpontját, valamint az ezen idő alatt elfogyasztott földgáz mennyiségét, továbbá az intézkedést elrendelő és az azt végrehajtók személyes adatait.
- (d) A korlátozás megszüntetését követő 5 munkanapon belül a rendszerüzemeltető köteles a korlátozás végrehajtásáról – személyes adatot nem tartalmazó – írásos jelentést, továbbá a műszaki kizárásokról tételes kimutatást készíteni és azt a szállítási rendszerirányítónak átadni.
- (e) A korlátozás megszüntetését követően a rendszerüzemeltető köteles a hálózathasználati szerződésben foglalt határidőben, de legfeljebb 5 munkanapon belül a földgázvételezésből történő műszaki kizárást megszüntetni, valamint jogosult a kizárás és a szolgáltatás visszaállításával kapcsolatosan felmerült – az üzletszabályzatban meghatározott – költségeit az érintett felhasználóval megtéríttetni. Amennyiben a szolgáltatás visszaállítása a felhasználónak felróható ok miatt az e bekezdésben meghatározott időtartamon belül nem biztosítható, a felhasználó a késedelmes visszakapcsolásból származó kárigényt a rendszerüzemeltetővel szemben nem érvényesítheti.
- (f) A 265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet vonatkozó pontja⁶⁶ alapján, amennyiben a korlátozás alá vont felhasználó földgázt vételez a korlátozott mennyiségek terhére, köteles az így vételezett földgáz mennyiségnek megfelelő, a legutolsó nem korlátozott gáznapon vételre felajánlott kiegyensúlyozó földgáz

⁶⁶ 265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet 15. § (4)

legmagasabb árának az övenszeres értékében meghatározott pótdíjat a szállítási rendszerirányítónak megfizetni.

12. VÁLSÁGHELYZET KEZELÉSE A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

12.1. VÁLSÁGHELYZET ELRENDELÉSE

- (a) A rendszerüzemeltetők kötelesek a tudomásukra jutott – földgázellátási válsághelyzet várható bekövetkezésére utaló – információkat a Hivatal elnökének haladéktalanul bejelenteni.
- (b) A Hivatal elnöke a rendelkezésére álló információk alapján a minisztert tájékoztatja és a fokozatba sorolásra vonatkozó javaslattal kezdeményezi a földgázellátási válsághelyzet minősítését.
- (c) A miniszter a vonatkozó jogszabály előírása⁶⁷ szerinti bizottság (a továbbiakban: Bizottság) bevonásával kialakított helyzetértékelésre figyelemmel dönt a válsághelyzet fennállásáról és fokozatáról és azt kihirdeti.
- (d) Válsághelyzet elrendelése esetén a szállítási rendszerirányító köteles a Kormány és a miniszter által elrendelt fogyasztást érintő intézkedéseket végrehajtani.
- (e) A szállítási rendszerirányító a földgázellátási válsághelyzet fennállásáról és annak fokozatáról az azt megállapító miniszteri határozat közzétételétől számított 2 órán belül köteles a rendszerüzemeltetőket, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervét szóban és telefax útján értesíteni, amelyek további 2 órán belül kötelesek a velük szerződéses kapcsolatban álló rendszerhasználókat szóban és telefax útján tájékoztatni.

12.2. VÁLSÁGHELYZETRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

- (a) A válsághelyzet elhárításának operatív irányítását a szállítási rendszerirányító látja el, amely folyamán a rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók kötelesek együttműködni.
- (b) A felhasználói önkorlátozás szükséges mértékét a szállítási rendszerirányító határozza meg, a szükséges lépéseket az érintett rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók azt az érvényes Korlátozási Besorolás vagy jogszabályi elrendelés⁶⁸ alapján kötelesek végrehajtani, illetve végrehajtatni.
- (c) Válsághelyzetben az elrendelt intézkedések végrehajtásából eredő károkért a rendszerüzemeltetők nem felelnek.

12.3. NOMINÁLÁS, EGYENSÚLYOZÁS, ALLOKÁLÁS, ELSZÁMOLÁS VÁLSÁGHELYZET ESETÉN

12.3.1. I. fokozatú válsághelyzet

A nominálást, egyensúlyozást, allokálást és az elszámolást a jelen Szabályzat vonatkozó fejezetei szerint kell elvégezni.

⁶⁷ 265/2009. (XII.1.) Korm. rendelet. 6. §

⁶⁸ 265/2009. (XII.1.) Korm. rendelet. 14. §

12.3.2. II. fokozatú válsághelyzet

12.3.2.1. *Nominálás*

- (a) Rendszerhasználók kötelesek a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel, termelőkkel és kereskedelmi partnerekkel egyeztetni a források rendelkezésre állásának biztosítása érdekében. A rendelkezésre álló forrásaikat a rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján kötelesek nominálni a betáplálási pontokra vonatkozóan.
- (b) Az (a) pont szerint nominált teljes forrásnak megfelelő mennyiséget a rendszerhasználók kötelesek az MGP kiadási pontra nominálni a szállítási rendszerüzemeltetőnek történő átadás megjelölésével. Annak érdekében, hogy az allokálás zavartalanul elvégezhető legyen, a rendszerhasználók mindazon kiadási pontokra, ahol hatályos kapacitás lekötési szerződéssel rendelkeznek, nulla mennyiségről szóló nominálást kötelesek megadni.
- (c) A rendszerhasználók által lekötött betáplálási ponti nem nominált és szabad kapacitások terhére a szállítási rendszerüzemeltető megszakítható kapacitást biztosít a kapacitás lekötéssel nem rendelkező, illetve kapacitásukat teljes mértékig kihasználó, a vonatkozó rendelet⁶⁹ alapján többletforrást felajánló földgázkereskedők részére.

12.3.2.2. *Egyensúlytartás*

- (a) A szállítási rendszerirányító koordinálásával a szállítási rendszerüzemeltető köteles a hidraulikai egyensúly fenntartásáról gondoskodni.
- (b) Amennyiben a rendszerhasználók által felajánlott források, valamint a bekért biztonsági földgázkészlet együttesen nem teszik lehetővé a hidraulikai egyensúly fenntartását, a szállítási rendszerüzemeltető javaslatára a szállítási rendszerirányító kezdeményezi a szükséges mértékű biztonsági földgázkészlet igénybevételét és/vagy dönt a korlátozás elrendeléséről. Szükség esetén a szállítási rendszerirányító kezdeményezi további biztonsági földgázkészlet felszabadítását. A szállítási rendszerirányító köteles a földgázforrásokkal úgy gazdálkodni, hogy a válsághelyzet megszűnését követően a kereskedelmi földgáztárolóknak a válsághelyzet megszűnését követő első betárolási időszakig az országos földgázellátás folyamatossága fenntartható legyen.

12.3.2.3. *Allokálás*

- (a) A kapcsolódó rendszerüzemeltetők és termelők a gáznapot követően, a jelen Szabályzat vonatkozó fejezete szerint kötelesek az allokációt elvégezni.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető az allokálás eredményeként megállapítja az egyes rendszerhasználók napi kiegyensúlyozó földgázmennyiségét.

12.3.2.4. *Elszámolás*

- (a) II. válsághelyzet esetén a KP és a szervezett földgázpiac működtetése felfüggesztésre kerül, ezért ilyen esetben az egyensúlytartással kapcsolatban valamennyi rendszerhasználóval közvetlenül a szállítási rendszerüzemeltető számolja el, annak gáznapon napi kiegyensúlyozó földgázmennyiségét a 10.1.2.2. (a) iv. és v. pontok szerint. Az elszámolás során nem a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján meghatározott napi kiegyensúlyozó

⁶⁹ 265/2009. (XII.1.) Korm. rendelet 10 § (7)

földgáz árat, hanem az alábbi pontokban meghatározott, válsághelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árat kell alkalmazni.

- (b) II. válsághelyzet esetén a rendszerhasználó az (a) pont szerinti nominálást követően a gáznap kezdetét megelőző 04.00 óráig köteles telefaxon tájékoztatni a szállítási rendszerirányítót és a Hivatalt a vonatkozó rendelet⁷⁰ szerint felajánlott földgáz eladási áráról betáplálási pontonként.
- (c) Az allokációt követő forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználók esetén a szállítási rendszerüzemeltető meghatározza a rendszerhasználóra allokált valamennyi forrás súlyozott átlagárát (P_{shforr}). A rendszerhasználóra allokált forrástöbbletet ($Q_{shfontöbb}$) úgy kell tekinteni, mint ezen a súlyozott átlagáron az egyensúlytartás céljára felhasznált földgáz mennyiséget. A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb a II. Válsághelyzet visszavonását követő hónap 15-ig elkészíti a forrástöbblet igénybevitelére vonatkozó jegyzőkönyvet, melyet aláírásra megküld a rendszerhasználók részére. Az aláírva visszaküldött jegyzőkönyv alapján a szállítási rendszerüzemeltető a forrástöbblettel rendelkező rendszerhasználó által megküldött számlát az szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzatában meghatározott határidőn belül kiegyenlíti.
- (d) A válsághelyzeti kiegyensúlyozó földgáz árát a szállítási rendszerirányító a (b) és (c) pont szerint meghatározott forrás mennyiségek és árak, valamint az igénybe vett biztonsági földgázkészlet mennyisége (Q_{strat}) és annak a rendeletben meghatározott árának (P_{strat}) a mennyiséggel súlyozott átlagáráként állapítja meg az alábbi képlet szerint:

$$P_{Válkieg} = \frac{\sum P_{Shforr} \times Q_{Shfontöbb} + P_{Strat} \times Q_{Strat}}{\sum Q_{Shfontöbb} - Q_{Strat}}$$

Ahol:

$P_{Válkieg}$: válsághelyzeti kiegyensúlyozó földgáz ára

P_{Shforr} : valamennyi forrás többlet súlyozott átlagára

$Q_{Shfontöbb}$: allokált forrástöbblet

Q_{Strat} : biztonsági földgázkészlet mennyisége

P_{Strat} : biztonsági földgázkészlet rendeleti ára

- (e) A forráshiányos rendszerhasználók válsághelyzeti kiegyensúlyozó földgáz áron veszik meg a felhasználók ellátásához szükséges földgáz mennyiséget. A válsághelyzeti kiegyensúlyozó földgáz vásárlásának elszámolása a 15.2.2.3 (e) pontban leírtaknak megfelelően történik.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a vezetékészlet terhére történő földgáz-értékesítés és földgázvétel elszámolása tekintetében forrástöbblettel/forráshiánnyal rendelkező rendszerhasználónak minősül.
- (g) Válsághelyzet esetén sem nominálás eltérési pótdíj, sem kiegyensúlyozási pótdíj nem kerül felszámításra a rendszerhasználók részére.

⁷⁰ 265/2009. (XII.1.) Korm. rendelet 15 § (2)

13. MENNYISÉG MÉRÉS, MINŐSÉG ELLENŐRZÉS

13.1. A FÖLDGÁZ MENNYISÉGÉNEK ÉS MINŐSÉGÉNEK MEGHATÁROZÁSA

- (a) A földgáz energiatartalmát a földgázszállító rendszeren napi elszámolási időszakra az adott órai normál állapotú térfogatokból képzett 0 °C-os térfogat és a 6.8.1.2 fejezet szerinti órai átlag 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő szorzataként kWh-ban, a 24 órai energia mennyiség összegzésével, a kerekítési szabályoknak megfelelően egész számra kerekítve kell meghatározni.
- (b) A technikai feltételek megléte esetén a földgáz energiatartalmának meghatározása a napi elszámolási időszakra a mért 0 °C-os térfogatáram és a mért 25/0 °C-os égéshő szorzataként a számítóművekben előálló energiaáram integrálásával történik. Napi energiatartalomnak ilyen esetben a gáznap zárása után a számítóműből kiolvasott előző napi energia számláló értékét kell tekinteni.
- (c) A földgáz energiatartalmát a földgázelosztó rendszeren napi elszámolási időszakra a napi 15 °C-os térfogat és a 6.8.1.2 fejezet szerinti napi átlag 15/15 °C-os referencia hőmérsékletű fűtőérték szorzataként MJ-ban, valamint a napi normál állapotú térfogatból képzett 0 °C-os térfogat és a 6.8.1.2 fejezet szerinti napi átlag 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő szorzataként kWh-ban meghatározott gázátadói napi összes átadott energiamennyiségek hányadosaként adódó arányszám alkalmazásával, a kerekítési szabályoknak megfelelően egész számra kerekítve kell meghatározni. Az arányszámot hét tizedesig kiszámolva kell alkalmazni.
- (d) Bármely, egy napnál hosszabb időszakra az adott időszak földgáz energiatartalmát az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként kell számítani.
- (e) Minden rendszerüzemeltető köteles a saját rendszerének betáplálási-kiadási pontjain a földgáz mennyiségét és minőségét bizonylatolni.

13.1.1. Mérés a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállításra átvett-átadott földgáz mérésére, valamint a saját felhasználás elszámolásához mérőeszközöket üzemeltet.
- (b) A mérés fajtái:
 - i. külső elszámolási mérések (átvételi és átadási mérések) - külső szervezettől átvett vagy annak átadott földgáz mérése;
 - ii. belső elszámolási mérések - a szállítási rendszerüzemeltető vezetékrendszerén belül a saját célra felhasznált, illetve a földgáz mozgásának követésére szolgáló mérések.
- (c) A rendszerhasználókkal és a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel való elszámolás alapját a külső elszámoló mérések képezik.

13.1.1.1. Mérés a betáplálási pontokon

A szállítási rendszerüzemeltetőnek a betáplálási pontokon a földgázszállításra átvett földgáz mennyiségének, nyomásának, hőmérsékletének, összetételének és minőségi jellemzőinek mérésére alkalmas mérőeszközöket kell üzemeltetnie.

13.1.1.2. Mérés a kiadási ponton

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontjain a kiadott földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet. A gázminőségi jellemzőket a szállítási rendszerüzemeltető a 6.8.1.2. pont szerint határozza meg.
- (b) A kapcsolódó rendszerüzemeltető jogosult a földgázszállító vezeték kiadási pontján a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérés számítóművének archív adatait, a gázhónapot követő tárkiolvasáskor saját, a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett típusú adathordozón elvinni, mellyel lehetősége nyílik az adatok ellenőrzésére.

13.1.1.3. Saját fogyasztás, mérési különbözet és földgázszállítási veszteség kezelése

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a sajátgáz-felhasználását, mérési különbözetét és földgázszállítási veszteségét operatív módon naponta, hó végén pedig a nem telemechanizált mérései alapján véglegesen tárgyhónapot követő hónap 15-ig határozza meg.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető saját fogyasztását a belső elszámolási mérései alapján határozza meg.
- (c) A mérési különbözet és földgázszállítási veszteség, a szállítási rendszerüzemeltetőnél a földgázszállító rendszerbe betáplált mennyiségek, kiadott mennyiségek, saját fogyasztás és a vezetékészlet változás figyelembevételével mérlegszerűen kerül meghatározásra naponta. A szállítási rendszerüzemeltető a saját gáz felhasználását vezetékészletéből biztosítja.
- (d) A saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázszállítási veszteség pótlásához szükséges gázmennyiség beszerzésére a szállítási rendszerüzemeltető szerződéssel kell rendelkezzen, továbbá a szükséges gázmennyiség a KP-n is beszerezhető.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az általa igényelt, a saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázszállítási veszteség pótlására szolgáló mennyiséget átvenni.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető a napi elszámolás során a saját felhasználás, valamint a mérési különbözet és földgázszállítási veszteség mennyiségeket külön-külön soron köteles nyilvántartani, az ezek pótlására igényelt és átvett mennyiség elszámolása egyben történik.

13.1.1.4. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgázszállító rendszeren

- (a) A földgázszállító rendszer betáplálási és a kiadási pontjain a mérési adatok leolvasása a szállítási rendszerüzemeltető telemechanikai rendszerének segítségével történik.
- (b) A gázhónap lezárását követően legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapjáig a földgázszállító vezeték betáplálási-kiadási pontjain a szállítási rendszerüzemeltető, az érintett rendszerhasználó, vagy hivatalos megbízottjaik helyszíni tárkiolvasást végeznek.

13.1.2. Mérés a földgázelosztó rendszeren

13.1.2.1. Mérés a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján

- (a) A földgázelosztó a szállítási rendszerüzemeltetőtől a gázátadó állomás kiadási pontján veszi át földgázelosztás céljára a földgázszállító vezetéken szállított földgáz mennyiséget.

- (b) A földgázelosztó által átvett gázmennyiség mérése a gázátadó állomáson a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett mérőrendszerrel történik.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontján (amely azonos a földgázelosztó hálózat betáplálási pontjával) a földgáz mennyiségének, nyomásának és hőmérsékletének mérésére alkalmas mérőeszközöket üzemeltet.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer kiadási pontján köteles a napi gázminőségi adatszolgáltatást teljesíteni és a földgáz minőségét bizonylatolni a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.
- (e) A földgázelosztó jogosult saját rendszerén ellenőrző mérőrendszert kiépíteni, illetve üzemeltetni.

13.1.2.2. Mérés a földgázelosztó rendszer kiadási pontján

A földgázelosztó hálózat kiadási pontjain vételező felhasználók mérési adatainak gyűjtése és összesítése a földgázelosztó informatikai rendszerének segítségével, vagy helyszíni leolvasással a földgázelosztó által meghatározott gyakorisággal történik az alábbiak szerint:

- i. Távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyeken az órai és napi adatok 14. pont szerinti adatszolgáltatásban meghatározottak alapján történő megküldésével;
- ii. 20 m³/óra feletti névleges összteljesítményű fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyek esetében (távadat átvitelre nem alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott fogyasztási hely esetén, illetve távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott fogyasztási hely esetén, ha nem állnak rendelkezésre elszámolásra alkalmas adatok) a tárgyhót követő hónapban az elosztói leolvasási ütemterv szerinti napon történő mérőállással;
- iii. 20 m³/óra vagy az alatti névleges összteljesítményű fogyasztásmérő berendezéssel ellátott felhasználási helyek esetében az elszámolás évi minimum egy alkalommal történő tényleges leolvasással történik. A leolvasás időpontjáról a kereskedőt előzetesen értesíteni kell az elosztónak.

13.1.2.3. Technológiai célú és hálózati és mérési különbség meghatározása

- (a) A technológiai célú földgázfelhasználást és a hálózati és mérési különbséget a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztó állapítja meg.
- (b) A földgázelosztó technológiai földgázfelhasználása méréssel, mérő hiányában számítással kerül meghatározásra. A hálózati és mérési különbséget a földgázelosztó rendszeren a földgázelosztó rendszerbe betáplált mennyiségek, és a földgázelosztó rendszeren kimutatott elvétel figyelembevételével, az egyes földgázelosztó működési területén belül társasági szinten kerül meghatározásra.
- (c) A hálózati és mérési különbség meghatározására a földgázelosztónak havi gyakoriságú kiszámítást kell elkészítenie. Ennek eredménye %-os érték, mely a hálózati- és mérési különbség arányát fejezi ki a teljes átvett mennyiséghez képest.
- (d) A földgázelosztó által alkalmazott hálózati és mérési különbség meghatározására szolgáló számítási módszer alkalmazásának feltétele, hogy azt a társaság számviteli elszámolását végző független könyvvizsgálónak el kell fogadnia.

- (e) Az egy vagy összevont átadóra vonatkoztatott hálózati és mérési különbszet a korrekciós eljárás során kerül elszámolásra.
- (f) A saját felhasználás és a mérési különbszet pótlásához szükséges gázmennyiséget a földgázelosztó éves szerződés keretében vásárolja meg.

13.1.3. Mérés a földgáztároló rendszeren

- (a) A földgáztároló engedélyes részére a földalatti gáztárolók földgázszállító vezetéki „0” pontjain a földgázszállító vezetékrendszerrel a földgáztárolóhoz érkező, illetve földgázszállító vezetéki rendszerre kiadott gázmennyiséget és gázminőséget a szállítási rendszerüzemeltető méri meg. A földgáztároló engedélyes és a szállítási rendszerüzemeltető együttműködési megállapodása tartalmazza azon minőségmérési feladatokat, amelyek elvégzéséről a földgáztároló engedélyes gondoskodik. A rendszerüzemeltetők által végzett/végeztetett földgázminőség méréseknek biztosítani kell a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.
- (b) A földgáztároló engedélyes az együttműködési megállapodásban rögzített földgázminőségi paraméterek mérését - amennyiben saját méréssel nem rendelkezik - akkreditált labor szervezettel - megbízásos szerződés alapján végezteti.
- (c) Azon földalatti gáztárolók esetében, ahol a földgáztermelő közvetlenül kapcsolódik a földgáztároló technológiai rendszeréhez, határfelületi mérések működtetése szükséges. A mérések a helyi műszaki adottságtól, a gazdasági ésszerűségtől és a felek megállapodásától függően, vagy a földgáztároló engedélyes vagy a földgáztermelő végzi. A felosztást a termelő és a földgáztároló engedélyes között megkötött együttműködési megállapodás rögzíti. A földgáz minőség méréseknek biztosítani kell a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti paraméterek igazolhatóságát a rendszerhasználók felé.
- (d) Az elektronikus gázminőség-mérőrendszer adatait kiegészítő labormérések mintavételi helyeinek és mérési gyakoriságának meghatározása – a földgáztároló területén – a földgáztároló engedélyes illetékességi körébe tartozik.
- (e) A fentiek felül a földgáztároló engedélyes méréssel rögzíti a gázforgalom minden olyan elemét, amelyek a földgáztárolók teljes körű gázforgalmi mérlegének felállításához, illetve a ki- és betárolt gázminőség teljes körű kontrolljához szükségesek.
- (f) A földgázszállító vezetéki „0” ponti kitérés esetén a földgáztároló engedélyes a földgáztárolókból kitéréselt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a szállítási rendszerüzemeltetőnek átadni.
- (g) A földgázszállító vezetéki „0” ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a szállítási rendszerüzemeltető méri meg a gázminőséget és a földgáztárolóba betárolt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfeleléséről a mért paraméterek tekintetében) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és földgáztároló engedélyesnek átadni.
- (h) A termelői átadási ponti kitérés esetén a földgáztároló a földgáztárolókból kitéréselt földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a

4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak átadni.

- (i) A termelő átadási ponti betárolás esetében a - rendszerhasználó megbízása alapján, a rendszerhasználó nevében - a termelő a földgáztárolóba betáplált földgáz minőségéről köteles műbizonylatot kiállítani (nyilatkozni a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgáz szabvány szerinti megfelelőségről) és a jegyzőkönyv részeként a rendszerhasználónak és a földgáztároló engedélyesnek átadni.

13.1.3.1. Mérési adatok gyűjtésének gyakorisága a földgáztároló rendszeren

- (a) A földalatti gáztárolókhoz kapcsolódó távvezetési „0” pontok mennyiség mérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető órai gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére a mennyiségi adatokat. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető. Az elszámolási adatnak tekintett havi „0” ponti forgalmi adatokat a szállítási rendszerüzemeltető havi egyszeri helyszíni leolvasás után jegyzőkönyvben biztosítja a földgáztároló engedélyes részére.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető bármikor lehetőséget biztosít a földgáztároló engedélyes számára a helyszíni leolvasáson való részvételre.
- (c) A földalatti gáztárolóhoz kapcsolódó távvezetési „0” pontok minőségmérései esetében a szállítási rendszerüzemeltető napi gyakorisággal, elektronikusan átadja a földgáztároló engedélyes részére az alapvető minőségi adatok (CH összetétel, fűtőérték, égéshő, Wobbe szám, relatív sűrűség, CO₂, és NO₂ tartalom) 24 órás számtani átlagértékét. Ennél nagyobb gyakoriságot a felek külön megállapodása esetén biztosít a szállítási rendszerüzemeltető.
- (d) A földgáztároló engedélyes az általa az együttműködési megállapodás alapján végzett mérések eredményét, - a mérések gyakoriságának megfelelően - átadja a szállítási rendszerüzemeltető részére.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő földgázszállító vezetési „0” pont esetében a földgázminőségének - a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 gyakoriságú mérések elvégzését.
- (f) A földgáztermelő és a földgáztároló engedélyes biztosítják minden földgáztárolót érintő közvetlen termelési átadási pont esetében a földgázminőségének - a 4.2.1.(a) pontban előírt minőségű földgázra rögzített paraméterekre - az MSZ 10715 gyakoriságú mérések elvégzését.

13.2. MÉRÉSI HIBÁK KEZELÉSE

- (a) A mérőberendezés hibás állapotában a mérőberendezések átadott/átvett földgáz mennyiségét a következő módok egyikével kell meghatározni, az érintett felek megállapodása szerint:
 - i. a hibás mérőberendezés kalibrálása, ellenőrzése során meghatározott hiba figyelembevételével, nulla hibára korrigálva;
 - ii. a szóban forgó időszakhoz hasonló időszakban mért gázmennyiség alapján, amikor a mérőberendezés hibátlanul üzemelt;
 - iii. a hibás mérőberendezéstől függetlenül működő, azonos gázáramot mérő másik mérőberendezés alapján, ha van ilyen mérőberendezés.

- (b) Ha a hibás mérés időtartama nem ismert, akkor a hibás mérés időtartamát a legutolsó jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak óta eltelt idő egészének kell tekinteni.
- (c) A mérési hibák kezelésének részletes módszertanát az együttműködési megállapodások, valamint a rendszerhasználati szerződések tartalmazzák.

14. ALLOKÁLÁS

14.1. AZ ALLOKÁLÁSI FOLYAMATOK

A gáznapot követő allokációt a rendszerhasználó napi kiegyensúlyozó földgázmennyiségének meghatározása, és a napi kiegyensúlyozási díj kiszámítása során végleges allokációnak kell tekinteni.

14.1.1. Allokálás a földgázszállító rendszer hálózati betáplálási, betárolási és kitárolási pontjain

- (a) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetői kötelesek minden gáznapot követő nap 12:00-ig allokálni a betáplálási pontokon mért energiatartalmat (kWh) az egyes földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra, valamint minden gáznapot követő nap 13:00-ig adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére. A gáznap fizikai gázforgalmazás lezárását követően a rendszerhasználók a KP szabályzatban foglaltak szerint jogosultak napi kiegyensúlyozó földgázmennyiségükkel kereskedni. Az ebben az időszakban a rendszerhasználó által a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett KP-n megvásárolt vagy értékesített gázmennyiségeket az allokáció során forrásként, illetve fogyasztásként kell a rendszerhasználóra allokálni.
- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzata alapján több hálózati pontot összevontan kezel, úgy a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője azokra összevontan köteles megtenni az allokációját.
- (c) Amennyiben a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője nem küldi meg az allokációját a szállítási rendszerüzemeltetőnek, úgy a szállítási rendszerüzemeltető nominálás arányosan az allokációt elvégzi. Amennyiben a napi allokáció a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjének hibájából nominálás arányosan történik és a rendszerhasználónak bizonyíthatóan ebből eredően pótdíj, kötbér fizetési kötelezettsége vagy egyéb kára keletkezik, akkor azok a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjét terhelik. Vitatott allokációs esetben a szállítási rendszerüzemeltető a vita rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani minden érintett részére.
- (d) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője köteles az újrafelosztási eljárás eredményének megfelelően legkésőbb a gázhónapot követő hónap 10. napjáig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján a rendszerhasználó allokált havi újrafelosztott energiatartalmát megküldeni a szállítási rendszerüzemeltetőnek, valamint ezzel egyidejűleg adatszolgáltatást nyújtani az allokált mennyiségekről a rendszerhasználók részére.
- (e) Amennyiben a napi végleges elszámolási adatok megváltoztak, és a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője gázhónapot követő hó 10. napjáig nem küldi meg az újrafelosztási eljárás eredményét a (d) pont szerint, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Az ebből eredő mindennemű kár a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjét terheli. Vitatott allokációs esetben a szállítási rendszerüzemeltető a vita rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani minden érintett részére.

- (f) Az (a)-(d) pontban rögzítettektől a harmadik országok irányából érkező határkeresztező vezeték betáplálási pontján el lehet térni, ha erről a rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásukban másként állapodnak meg.
- (g) Az adott termelői betáplálási pontnak megfelelő földgázz szállító rendszeri virtuális betáplálási pontra vonatkozóan a részleges és teljes szigetüzemben az allokálást a termelő végzi.
- (h) A földgázz szállító rendszerhez kapcsolódó külföldi rendszerüzemeltetőkre vonatkozó allokálási szabályokat a velük megkötött együttműködési megállapodás tartalmazza.

14.1.2. Allokálás a földgázz szállító rendszer gázátadói kiadási pontjain – *A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte*

- (a) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető az üzletszabályzata alapján több hálózati pontot összevontan kezel, úgy a földgázz szállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője azokra összevontan köteles megtenni allokációját.
- (b) A napi allokált gázmennyiség kiszámítása:

A gáznap utáni allokálás alapja a gázátadói átvételi mennyiség, ami a földgázelosztó rendszer betáplálási pontján mért tényleges napi forgalommal egyenlő. Az érintett rendszerhasználókra allokált mennyiségek meghatározása az alábbiak szerint történik:

- i. A szállítási rendszerüzemeltető gáznapot követő nap 10:00-ig 0 °C-on és 15 °C-on értelmezett m³-ben, kWh és MJ energiatartalomban publikálja a kiadási ponton mért mennyiséget a földgázz szállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője számára. Az adatszolgáltatás tartalmazza az adott pont napi átlag 15/15 °C-on értelmezett fűtőértékét és 25/0 °C-on értelmezett égéshőjét is. A földgázelosztó a hálózati pontonként MJ-ban megadott összes energiamennyiséget osztja a kWh-ban megadott összes energiamennyiséggel, és az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszámot alkalmazza az allokálás során a MJ-ban keletkező energiamennyiségek átváltására.
- ii. A távleolvasást lehetővé tevő mérővel rendelkező felhasználók napi mért fogyasztását a földgázelosztó összesíti földgázkereskedőkre, és a gázátadóra is.
- iii. A mérővel nem rendelkező (átalánydíjas) felhasználók napi fogyasztását a jogszabályban meghatározott havi fogyasztási mennyiség egyenletes napokra osztásával állapítja meg a földgázelosztó.
- iv. A gázátadói átvételi mennyiségből a profilos felhasználókra jutó részt a hálózati-mérési különbözetre allokált rész, a napi mért illetve a mérővel nem rendelkező felhasználók fogyasztásainak gázátadóra összesített értékeinek kivonásával kapjuk.

$$A(t) = G(t) - AHMK(t) - \sum_K M_K(t)$$

Ahol:

$A(t)$ – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálható össz mennyiség

$G(t)$ – az adott gázátadón t gáznapon átvett átvételi mennyiség

$AHMK(t)$ – a t gáznapra és az adott gázátadóra vonatkozó hálózati és mérési különbözetre allokált mennyiség

$MK(t)$ – a K földgázkereskedő t gáznapon nem profilos (napi mérésű vagy átalánydíjas) összes fogyasztása az adott gázátadón

- v. A profilos felhasználókra jutó részt a földgázelosztó a IV. sz. melléklet 1.2 pontjában leírt eljárásrend szerint számított napi profilfogyasztásuk arányában osztja meg a földgázkereskedők között.

A földgázkereskedők profilos felhasználóira jutó allokált össz fogyasztás meghatározása képletekkel:

$$AF_K(t) = A(t) \times \frac{PF_K(t)}{\sum_K PF_K(t)}$$

Ahol:

$AF_K(t)$ – a K földgázkereskedő t gáznapon, profilos felhasználókra vonatkozó allokált fogyasztása

$A(t)$ – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálható össz mennyiség

$PF_K(t)$ – a K földgázkereskedő t gáznapra vonatkozó, a t napra az OMSZ által közölt átlagos középhőmérsékleti adattal számolt gázátadói profilfogyasztása, azaz a gázátadó mögötti területen a K földgázkereskedő által ellátott profilos felhasználási helyek tényleges hőmérséklettel számolt profilfogyasztásainak összege – *A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte.*

- vi. Egy rendszerhasználó napi allokált mennyisége a profilos fogyasztásból rá jutó rész és a nem profilos felhasználói körbe tartozó felhasználóira összesített napi mért illetve megállapított fogyasztásának összegével egyenlő.
- vii. Ennek megfelelően kWh-ban meghatározott energiamennyiséget a földgázelosztó gázátadónként, rendszerhasználónként, nominálási soronként egész számra kerítve tölti fel a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára a gáznapot követő nap 12:00-ig. Az átszámításból és a kerekítésből származó eltéréseket a földgázelosztó az napi allokált HMK mennyiségében rendezzi.
- viii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé a távleolvasást lehetővé tevő mérővel rendelkező felhasználók esetében a POD szintű energiatartalmat kWh-ban adja meg.
- ix. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé a távleolvasást lehetővé tevő mérővel nem rendelkező felhasználók esetében a mennyiségeket átadói szintre összegezve adja meg kWh-ban.
- x. Amennyiben a kapcsolódó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön,

akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli vételező(k)re is el kell végezni a földgázelosztó hálózati és mérési különbözete terhére.

- xi. A kikapcsolt státuszú felhasználók esetében nulla fogyasztást allokál a kapcsolódó vezetérendszer üzemeltetője. Minden más fogyasztás-szüneteltetés esetében mérés vagy profil alapú allokálást kell alkalmaznia.
- xii. Amennyiben a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője nem küldi meg az allokációját a szállítási rendszerüzemeltetőnek, úgy a szállítási rendszerüzemeltető nominálás arányosan az allokációt elvégzi. Amennyiben a napi allokáció a kapcsolódó rendszerüzemeltető hibájából nominálás arányosan történik és a rendszerhasználónak bizonyíthatóan ebből eredően pótdíj, kötbér fizetési kötelezettsége vagy egyéb kára keletkezik azok a kapcsolódó rendszerüzemeltetőt terhelik. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
- xiii. A részleges szigetüzem összevont földgázszállító rendszeri kiadási pontjának allokációját a földgázelosztó végzi jelen pont szerint.

(c) Az újrafelosztási eljárás során allokált gázmennyiség kiszámítása

A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője köteles legkésőbb a gázhónapot követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az újrafelosztási eljárást elvégezni.

- i. A szállítási rendszerüzemeltető gázhónapot követő 5. munkanap 0 °C-on és 15 °C-on értelmezett m³-ben, kWh és MJ energiatartalomban publikálja a kiadási ponton mért mennyiséget a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője számára napi bontásban. Az adatszolgáltatás tartalmazza az adott hónapra az adott pont napi átlag 15/15 °C-on értelmezett fűtőértékét és 25/0 °C-on értelmezett égéshőjét is. A földgázelosztó a hálózati pontonként MJ-ban megadott összes energiamennyiséget osztja a kWh-ban megadott összes energiamennyiséggel, és az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszámot alkalmazza az allokálás során a MJ-ban keletkező energiamennyiségek átváltására.
- ii. A havi szinten mért fogyasztással rendelkező felhasználók mennyiségeit az újrafelosztási eljárásban a napi mért fogyasztásokkal egyező módon kell kezelni. Az ilyen felhasználókat az újrafelosztási eljárás során a profilos felhasználói körbe nem tartozónak kell tekinteni.
- iii. Az ii. pont szerinti felhasználók napi fogyasztását a földgázelosztó összesíti földgázkereskedőkre, és a gázátadóra is.
- iv. A mérővel nem rendelkező (átalánydíjas) felhasználók napi fogyasztását a jogszabályban meghatározott havi fogyasztási mennyiség egyenletes napokra osztásával állapítja meg a földgázelosztó.
- v. Egy mérőhely fogyasztásának leolvasását követő skálatényező-változás hatását – amennyiben az a napi allokációban még nem történt meg – a földgázelosztó a havi allokációban a leolvasás és a hónap vége közötti napokra az napi allokált érték módosításával érvényesíti.

- vi. A gázátadói átvételi mennyiségből a hálózati és mérési különbözetre allokált rész, az iii. pont szerinti fogyasztások, illetve a mérővel nem rendelkező felhasználókra megállapított fogyasztás kivonása után maradó mennyiséget a IV. sz. melléklet 1.2 pontjában leírt eljárásrend szerint tényhőmérséklettel számított profilos fogyasztásuk arányában kell megosztani a napi mért fogyasztási adattal nem rendelkező mérőhelyek között.

$$A(t) = G(t) - AHMK(t) - \sum_K M_K(t)$$

Ahol:

$A(t)$ – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálható össz mennyiség

$G(t)$ – az adott gázátadón t gáznapon átvett átvételi mennyiség

$AHMK(t)$ – a t gáznapra és az adott gázátadóra vonatkozó hálózati és mérési különbözetre allokált mennyiség

$M_K(t)$ – a K földgázkereskedő t gáznapon nem profilos (ii. pont szerinti vagy átalánydíjas) összes fogyasztása az adott gázátadón

- vii. A profilos mérőhelyekre jutó allokált fogyasztás meghatározása képletekkel:

$$AF_i(t) = A(t) \times \frac{PF_i(t)}{\sum_i PF_i(t)}$$

Ahol:

$AF_i(t)$ – a gázátadó mögötti i profilos mérőhely t gáznapon allokált fogyasztása

$A(t)$ – a t gáznapon az adott gázátadón a profilos felhasználói körre allokálható össz mennyiség

$PF_i(t)$ – az i profilos mérőhely t gáznapra vonatkozó, a t napra az OMSZ által közölt átlagos középhőmérsékleti tényadattal számolt profilfogyasztása

A profilos fogyasztási körbe tartozó mérőhelyek így meghatározott fogyasztását a földgázelosztó földgázkereskedőkre összesíti. – ***A Hivatal jóváhagyta, de módosításra jelölte.***

- viii. Egy földgázkereskedő az újrafelosztási eljárás során kialakult napi allokált mennyisége a profilos fogyasztásból rá jutó rész és a földgázkereskedő felhasználóira összesített napi mért illetve megállapított fogyasztásának összegével egyenlő.
- ix. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a rendszerhasználó felé minden felhasználó esetében a POD szintű energiataralmat kWh-ban adja meg.
- x. Amennyiben a kapcsolódó rendszeren szerződés nélküli vételező nem zárható ki úgy a rendszerhasználatból, hogy más érdeke ne sérüljön, akkor az allokálást a szerződött felhasználók mellett a szerződés nélküli vételező(k)re is el kell végezni a földgázelosztó hálózati és mérési különbözete terhére.

- xi. A kikapcsolt státuszú felhasználók esetében nulla fogyasztást allokál a kapcsolódó vezetékrendszer üzemeltetője. Minden más fogyasztás-szüneteltetés esetében mérés vagy profil alapú allokálást kell alkalmaznia.
 - xii. A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető az így meghatározott kWh-ban kifejezett energiatartalmak nominálási soronkénti összegét egész számra kerekítve tölti fel az Informatikai Platformra.
 - xiii. Amennyiben a földgázszállítói kiadási ponton mért napi végleges elszámolási adatok megváltoztak a hőközi napi adatokhoz képest, és a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetője gázhónapot követő hó 10-ig az újrafelosztási eljárást nem végzi el, és nem küldi meg az (c) pont szerinti allokációt, akkor az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni a szállítási rendszerüzemeltető. Az ebből eredő mindennemű kár a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszer üzemeltetőjét terheli. A szállítási rendszerüzemeltető az ilyen vitatott allokációs esetek rendezéséhez a szükséges adatszolgáltatásokat köteles biztosítani.
- (d) A profilos felhasználók időközbeni leolvasásának különbözete a korrekciós elszámolás keretében történhet.
 - (e) Földgázelosztó hibás allokációja esetén annak korrekciója a 15.4.9 pont szerinti korrekciós eljárás felhasználásával kell elvégezni.
 - (f) A földgázelosztók és rendszerhasználók az allokálással kapcsolatos adatcserék során jelen Szabályzat XV. számú mellékletében található Egységes Kereskedői Elosztói Adatcsere szabályzat 11. fejezetének előírásait kötelesek alkalmazni.
 - (g) A Hivatal elosztói engedélyeseként, a naptári évre vonatkozóan előre megállapítja a minimum allokálendő HMK mértékét. A földgázelosztó által a naptári évben összesen allokált HMK ettől eltérhet, de nem lehet kevesebb. A HMK gázátadónkénti, havi lefutását az elosztók maguk határozzák meg. Az allokált HMK mértékéről az elosztói engedélyesek a tárgyévet követő év január 31-ig jelentést készítenek a Hivatal részére. A napon belüli és a gáznap végi allokálásban, valamint a hó végi újrafelosztási eljárásban számolt gázátadónkénti HMK értéket a földgázelosztó köteles honlapján publikálni az allokálási és az újra felosztási eljárások időpontjában.

14.1.3. Betáplálási-kiadási és összekapcsolási pontok speciális allokálási szabályok

- (a) Az olyan betáplálási-kiadási és összekapcsolási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők között a forgalmazott gázmennyiség elszámolására létezik OBA alkalmazására vonatkozó megállapodás, ott az allokáció a következők szerint történik.
 - i. Az allokált mennyiség a nominálás esetében megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.7. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.
 - ii. Az allokált mennyiség és a rendszerüzemeltetők között ténylegesen átadott-átvett mennyiség különbözete az OBA számlán kerül elszámolásra.
- (b) Az olyan határkeresztezési betáplálási-kiadási, ki- és betárolási pontok esetében, ahol a kapcsolódó rendszerüzemeltetők a forgalmazott gázmennyiség

elszámolására OBA számlát nem alkalmaznak, ott az allokáció a következők szerint történik.

- i. Az allokált mennyiség a nominálás esetében megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.7. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.
- ii. Az allokált és a ténylegesen átadott-átvett mennyiség különbségének allokálása nominálás arányában történik.

14.1.4. Napon belüli allokálás

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető minden gáznapi 13:00 óráig és 17:00 óráig rendelkezésre bocsátja a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére a betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó, a gáznapi kezdetétől 12:00 és 16:00 óráig, a SCADA rendszerben már rendelkezésre álló energiatartalmat órai bontásban (kWh/h) az Informatikai Platformon.
- (b) A földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetők kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján az egyes kiadási és betáplálási pontokra vonatkozó (a) pontban publikált energiatartalmat 14:00 óráig és 18:00 óráig allokálni a földgázszállító rendszeri rendszerhasználókra órai bontásban. Az allokálást nominálási soronként napon belül mért, mérővel nem rendelkező és profilos fogyasztói körre megbontva kell a kapcsolódó rendszerüzemeltetőknek elvégezni.
- (c) A földgázelosztó az Informatikai Platformon publikált kWh/h energiamennyiséget rendszerhasználónként, nominálási soronként 2018. január 1-jétől a (d) pont szerint felosztja és feltölti az Informatikai Platformra.
- (d) A napon belüli allokálás eljárás rendje a földgázelosztó rendszeren:
 - i. a szállítási rendszerüzemeltető által publikált kiadási ponton energiatartalmat rendszerhasználónként kell felosztani az alábbi mennyiségek összegeként:
 - a napon belüli mért adattal rendelkező felhasználók órai mennyisége;
 - gázmérővel nem rendelkező felhasználóknak a vonatkozó rendelet alapján számításba veendő havi földgázfogyasztásából számított órai mennyisége;
 - HMK arány (%) alapján kiszámolt órai mennyiség;
 - a teljes átadói profilos mennyiség rendszerhasználóra összesített skálázási tényezők alapján kiszámolt arányos órai mennyisége.
- (e) Amennyiben valamely, a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltetője nem végzi el a (b) pont szerinti allokációt, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a mért adatokat a kiadási és termelési pontokon az adott pontra leadott nominálás arányában allokálni. A földgázraktári és határbetáplálási pontokon az allokált értékeket a nominált értékek időarányos részeként kell képezni.
- (f) A (b) vagy az (e) pontok szerint elvégzett allokálás alapján - feltüntetve az alkalmazott módszert - a szállítási rendszerüzemeltető publikálja a rendszerhasználók számára a rájuk vonatkozó betáplálási-kiadási pontokra vonatkozó allokált energiamennyiségeket.

- (g) Az (a)-(f) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció a rendszerhasználókkal történő elszámolásra nem használható fel.
- (h) A szállítási rendszerüzemeltető nem felel az (a)-(f) pontokban meghatározott eljárás szerint elvégzett allokáció pontosságáért, de felel azért, hogy az (f) pontban leírt publikálást a beérkezett vagy képzett adatok alapján elvégezze.
- (i) Ha az egyensúlyi pozícióról a rendszerhasználó nem kap tájékoztatást, vagy hibás tájékoztatást kap, az ezt okozó rendszerüzemeltető, akinek az elmaradt vagy hibás napon belüli allokáció felróható, köteles megtéríteni a rendszerhasználónak az ebből származó igazolt kárát. A kapcsolódó rendszerüzemeltető napon belüli allokáció hiányában az (e) pont szerint elvégzett helyettesítő eljárás alapján meghatározott egyensúlyi pozíció hibájából eredő károkért a szállítási rendszerüzemeltetőt semmi nemű felelősség nem terheli.

14.2. TRANZAKCIÓS ÉRTESEK ALLOKÁLÁSA

- (a) A tranzakciós értesítések allokálását betáplálási-kiadási pontokon és az MGP-n az érintett szállítási rendszerüzemeltető végzi.
- (b) A tranzakciós értesítések energiatartalma változatlan energiatartalommal kerül allokálásra.

14.3. BACKHAUL ÜGYLETEK ALLOKÁLÁSA

Egyirányú hálózati ponton a pont irányával ellentétes nominálások allokált mennyisége megegyezik a kapcsolódó rendszerüzemeltetők együttműködési megállapodásában vagy annak hiányában a 9.2.7. fejezetben rögzített nominálás egyezőségi vizsgálat eredményével.

15. ELSZÁMOLÁS

15.1. ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

- (a) Az elszámolás alap időegysége a gáznap.
- (b) A tény gázforgalmat naponta térfogatban (15 °C-os mért, vagy az alapján képzett 0°C-os referencia hőmérsékletű m³) és 25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő alapú kWh energiatartalomban kötelesek a rendszerüzemeltetők elszámolni.
- (c) A kereskedelmi szerződések teljesítésének igazolása, az együttműködő földgázrendszer használatának elszámolása a Szabályzatban meghatározott földgázmérő berendezések által mért adatok és azok allokációja alapján történik.

15.2. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZSZÁLLÍTÓ RENDSZEREN

15.2.1. Elszámolás a kapcsolódó rendszerüzemeltetővel

15.2.1.1. Az elszámolás tartalmi elemei

A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatásnak minden kapcsolódó rendszerüzemeltető tekintetében betáplálási vagy kiadási pontonként legalább a következő adatokat kell tartalmaznia:

- i. mért mennyiség (25/0 °C-os referencia hőmérsékletű égéshő alapú kWh, 0 °C-os referencia hőmérsékletű m³);
- ii. minőségi paraméterek (fűtőérték (15/15 °C), Wobbe-szám (25/0 °C), égéshő (25/0 °C));
- iii. teljes gázösszetétel.

15.2.1.2. Napi operatív földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető betáplálási vagy kiadási pontokra vonatkozó napi mennyiségmérési adatait, a gáznap lezárását követően 10:00-ig publikálja az Informatikai Platformon a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal.

15.2.1.3. Havi előzetes földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a napi operatív adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő harmadik munkanapon 9:00-ig havi előzetes adatszolgáltatást készít, amelyet az Informatikai Platformon keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal.

15.2.1.4. Végleges havi földgázszállító rendszeri elszámolás

A szállítási rendszerüzemeltető a számítóművekből kiolvasott napi mérések alapján, a gázhónap lezárását követő 5. munkanapon 9:00-ig havi végleges elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformon keresztül biztosít a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a 15.2.1.1. szerinti tartalommal

15.2.1.5. Mérési jegyzőkönyv és műbizonylat

- (a) Az adott kiadási ponton fizikailag átadott-átvett allokátlan földgáz mennyiségéről és minőségéről a szállítási rendszerüzemeltető és a kapcsolódó rendszerüzemeltető jegyzőkönyvet vesznek fel az elszámolási időszakot

követően. A jegyzőkönyv az elszámolási időszak utolsó napjára összegzett mennyiséget tartalmazza mind térfogatban, mind energiamennyiségben kifejezve.

- (b) Az energiamennyiség képzése naponta történik, így a havi energiamennyiség az adott időszak napjain számított energiamennyiségek összegeként áll elő.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltető számára a naponta átadott – átvett földgáz mennyiségét (térfogatban és energiamennyiségben), a minőségi és összetétel adatait, valamint a jelen Szabályzat 4.2. pontjának való megfelelést jegyzőkönyv mellékletben igazolja.
- (d) Az aláírt jegyzőkönyvet havonta egyszer, a tárgyhónapot követő hónap 5. munkanapjáig elkészíti és megküldi a szállítási rendszerüzemeltető a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek.

15.2.1.6. Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén

- (a) A mérőrendszerek helyszínén képzett napi mennyiségi elszámolási adatoknak kell képezni a havi gáz átadás-átvételi jegyzőkönyvek alapját. Ha a napi táruk tartalma hibás, akkor az előző havi tárukban kell a havi mennyiséget meghatározni. Ha az előző havi táruk tartalma is hibás, akkor a gázelszámolási adatot a göngyöltett belső számláló állásainak különbségéből kell képezni. Ennek hibája esetén használható a mechanikus számlálókból képzett adat. Ha a számítóműből nem nyerhető ki információ, turbinás mérés esetén a turbina mechanikus számlálója alapján kell a gázmennyiséget meghatározni.
- (b) Ettől eltérni csak a mérőrendszerek hibája, helyszíni vizsgálata, cseréje esetén, indokolt esetben és mértékben lehet, melyről jegyzőkönyvet kell készíteni.

A mérés nélkül átadott mennyiség meghatározásának módszerei:

- i. Az egy órát meg nem haladó mérés kiesés esetén az előző órai mennyiséget kell figyelembe venni. A Felek az órai mennyiség meghatározásánál alkalmazhatják a kiesést megelőző óra és a kiesést követő óra fogyasztásának átlagát is, amennyiben úgy ítélik meg, hogy az így meghatározott mennyiség a fogyasztás jellegének változása miatt pontosabb elszámolt mennyiséget eredményez.
- ii. Az egy órát meghaladó mérés kiesésnél az előző órai adat, illetve az előző nap hasonló időszakának figyelembevételével kell a mennyiséget meghatározni. Amennyiben az előző nap eltérő jellegű (munkanap vagy munkaszüneti nap), úgy a legközelebbi hasonló jellegű nap adatai az irányadók.
- iii. A 24 órát meghaladó mérés kiesés esetén az előző napok, illetve az előző hét hasonló jellegű napjai, illetve az előző év azonos időszakának hőmérséklettel korrigált adatait kell figyelembe venni. Ebben az esetben a mennyiséget az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek és a szállítási rendszerüzemeltetőnek együtt kell meghatározni.

15.2.2. Elszámolás a rendszerhasználókkal

A szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó részére a gáznapot követő napon napi végleges adatszolgáltatást, hó végén egyensúlyozás szempontjából (kiegyensúlyozó gáz, eredmény felosztással, kiegyensúlyozási pótdíj, nominálás eltérési pótdíj) havi végleges elszámolást, a havi számítómű leolvasások és a kapcsolódó rendszerüzemeltetők újrafelosztási eljárás adatainak beérkezését követően pedig havi korrigált elszámolást (forgalmi díj,

szagosítási díj, kapacitás túllépési pótdíj, végleges-korrigált elszámolás közötti gázfelhasználás különbözet) készít.

15.2.2.1. Az elszámolás tartalmi elemei

- (a) A földgázszállító rendszeri napi szintű adatszolgáltatás minden rendszerhasználó tekintetében betáplálási-kiadási pontonként legalább a következő adatokat tartalmazza:
 - i. allokált hőmennyiség (kWh);
 - ii. a nominálástól való eltérés (kWh/nap);
 - iii. minőségi paraméterek (fűtőérték (15/15 °C), Wobbe-szám (25/0 °C), égéshő (25/0 °C));
 - iv. teljes gázösszetétel;
 - v. átadó-átvevő ügyfél azonosító.
- (b) A napi szintű adatszolgáltatás során a szállítási rendszerüzemeltető minden rendszerhasználó tekintetében köteles továbbá a következő adatokat megadni:
 - i. gáznapi forrás-fogyasztás egyenleg (kWh);
 - ii. nominálás eltérési pótdíjalap (kWh) és pótdíj (Ft);
 - iii. kiegyensúlyozási pótdíjalap (kWh) és pótdíj (Ft).

15.2.2.2. Napi végleges földgázszállító rendszeri adatszolgáltatás

A szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználókra allokált adatok alapján napi mérleget készít az előző gáznapról, melyet a gáznapot követően 14:00 óráig a rendszerhasználók számára az Informatikai Platformon elérhetővé tesz.

15.2.2.3. Havi végleges földgázszállító rendszeri elszámolás

A szállítási rendszerüzemeltető a napi végleges adatszolgáltatások alapján a gázhónap lezárását követő ötödik munkanapon 9:00-ig havi végleges napi szintű elszámolást készít, amelyet az Informatikai Platformon közzétesz.

15.2.2.4. Korrigált havi földgázszállító rendszeri elszámolás

- (a) A korrigált havi elszámolás a számítóművekből kiolvasott mérési adatok, valamint a kapcsolódó rendszerüzemeltetőkkel jegyzőkönyvben korrigált mennyiségi adatok és az újrafelosztási eljárás eredménye alapján készül.
- (b) A rendszerüzemeltetők a gázhónap lezárását követő hónap 10-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázszállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozóan az újrafelosztási eljárást.
- (c) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az újrafelosztási eljárás eredményét a kapcsolódó rendszerüzemeltetőtől, akkor a szállítási rendszerüzemeltető a visszaigazolt nominálás alapján végzett allokáció arányában készíti el a korrigált elszámolást.
- (d) Amennyiben a (c) pont szerinti elszámolás kapcsán reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért kapcsolódó rendszerüzemeltető felel. Vitatott allokációs esetben a szállítási rendszerüzemeltető a vita rendezéséhez megadja a szükséges adatokat az érintettek részére.

- (e) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónap lezárását követő hónap 15-ig havi korigált elszámolást készít, melyet a rendszerhasználók az Informatikai Platformon érhetnek el.
- (f) A havi korigált elszámolás tartalmi elemei megegyeznek a 15.2.2.1. (a)-(b) pontokban megadott tartalmi elemekkel.
- (g) A szállítási rendszerüzemeltető a korigált havi elszámolást követően igazolást állít ki a gázminőségről hálózati pontonként az üzletszabályzatában részletezett tartalommal.
- (h) Amennyiben a rendszerhasználó a KP tagja, a napi végleges allokáció alapján történő egyensúlyi elszámolást a szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzatának megfelelően kell elvégezni.
- (i) Amennyiben a rendszerhasználó nem a KP tagja, azaz a szállítási rendszerüzemeltetővel egyensúlyi szolgáltatásra szerződést kötött, akkor a kiegyensúlyozó földgáz elszámolása a következők szerint történik:

A szállítási rendszerüzemeltető a végleges napi allokálási adatok alapján, külön részletezett vételi és eladási jegyzőkönyveket állít ki, ír alá és küld meg a rendszerhasználóknak a tárgyhónapot követő 5. munkanapig a kiegyensúlyozó földgáz forgalomról.
- (j) A napi allokáció alapján a (h) és az (i) pontok szerint elszámolt kiegyensúlyozó gáz és az újrafelosztási eljárás eredménye különbözetének elszámolását - az adott gáznapra vonatkozóan, a KP-kon megkötött valamennyi ügylet mennyiséggel súlyozott átlagárán a szállítási rendszerüzemeltető végzi a következők szerint:
 - i. A szállítási rendszerüzemeltető a napi adatok alapján meghatározott kiegyensúlyozó gáz és az újrafelosztási eljárás eredményének különbözetéről külön vételi és eladási jegyzőkönyveket állít ki, ír alá és küld meg a rendszerhasználóknak a tárgyhónapot követő 15-ig.
 - ii. A i. pont szerinti jegyzőkönyveken rögzített mennyiségek elszámolása a szállítási rendszerüzemeltető Üzletszabályzatában rögzített feltételek szerint történik.

15.2.2.5. A szállítási rendszerüzemeltetőnél a kiegyensúlyozó földgázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet és az egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségek elszámolása a rendszerhasználókkal

15.2.2.5.1. Kiegyensúlyozó földgázon realizált egyensúlyozási értékesítési különbözet elszámolása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető havonta köteles kimutatni a kiegyensúlyozó földgáz hóközi beszerzési és eladási ára közötti negatív vagy pozitív értékesítési különbözetet (\hat{E}_{kiegy}), és felárként vagy árengedményként kell elszámolnia azt az egyensúlyozásban résztvevő rendszerhasználókkal. A szállítási rendszerüzemeltető havonta publikálja a honlapján a tárgyhavi értékesítési különbözetet és a rendszerhasználók összesített napi kiegyensúlyozó földgáz mennyiségi adatait anonim módon.

- i. Az elszámolásban pozitív előjellel kell figyelembe venni a kiegyensúlyozó földgáznak a tárgyhónap során a rendszerhasználók és/vagy az elszámolóház felé naponta értékesített mennyiségeit a tárgynapokra érvényes, az alkalmazás idején hatályos szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján számított marginális vételi áron

$$\sum_{i=1}^n (KIEGY_{elad} * P_{kiegy})_i ,$$

míg negatív előjellel kell figyelembe venni a kiegyensúlyozó földgáznak a tárgyhónap során a rendszerhasználóktól és/vagy az elszámolóháztól naponta beszerzett mennyiségeit a tárgynapokra érvényes, az alkalmazás idején hatályos szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata alapján számított marginális eladási áron:

$$\sum_{i=1}^n (KIEGY_{vás} * P_{kiegy})_i .$$

- ii. Ha az i. pont szerint összesen elszámolt kiegyensúlyozó földgáz forgalom az egyensúlytartási szabályokban megfogalmazott természetes mértékegységben a szállítási rendszerüzemeltető szempontjából többlet beszerzést mutat $\sum KIEGY_{vás} \triangleright \sum KIEGY_{elad}$, akkor a forrástöbbletet a szállítási rendszerüzemeltető tényleges beszerzési áron készletre veszi.
- iii. Ha az i. pont szerint összesen elszámolt kiegyensúlyozó földgáz forgalom az egyensúlytartási szabályokban megfogalmazott természetes mértékegységben a szállítási rendszerüzemeltető szempontjából hiányt mutat $\sum KIEGY_{vás} \triangleleft \sum KIEGY_{elad}$, akkor a forrást a szállítási rendszerüzemeltető kiegyensúlyozó földgázkészletéből a szükséges mértékig kiegészíti.
- iv. A készletre vett, vagy készlettel szemben elszámolt földgáz mennyisége:

$$\Delta K = \sum KIEGY_{vás} - \sum KIEGY_{elad}$$

- v. A kiegyensúlyozásban résztvevő rendszerhasználók között felár vagy árendedmény formájában felosztandó árkülönbözet összeg az alábbiak szerint kerül kimutatásra:

$$ELÁBÉ = \left(\sum_{i=1}^n \left[(Nyitó_{érték} + Kiegy_{vás.érték}) / (Nyitó_{mennyiség} + Kiegy_{vás.mennyiség}) \right] * \sum_{i=1}^n Kiegy_{elad.mennyiség} \right)$$

Ahol:

ELÁBÉ : Eladott áruk beszerzési értéke

Nyitó_{érték} : A tárgyhavi nyitó kiegyensúlyozó földgázkészlet értékben kifejezve

Kiegy_{vás.érték} : A tárgyhónapban az egyensúly tartása érdekében beszerzett kiegyensúlyozó földgázmennyiség értékben kifejezve

Nyitó_{mennyiség} : A tárgyhavi nyitó kiegyensúlyozó földgázkészlet mennyiségben

kifejezve

$K_{\text{iegy}}^{\text{vás.mennyiség}}$: A tárgy hónapban az egyensúly tartása érdekében beszerzett kiegyensúlyozó földgáz mennyiségben kifejezve

$\sum_{i=1}^n K_{\text{iegy}}^{\text{elad.mennyiség}}$: A tárgy hónapban az egyensúlytartás érdekében eladott összes kiegyensúlyozó földgáz mennyiségben kifejezve

$$\dot{E}_{\text{kiegy}} = \sum_{i=1}^n K_{\text{iegy}}^{\text{elad.érték}} - \text{ELÁBÉ}$$

Ahol:

$\sum_{i=1}^n K_{\text{iegy}}^{\text{elad.érték}}$: A tárgy hónapban az egyensúly tartása érdekében értékesített kiegyensúlyozó földgázmennyiség értékben kifejezve

Amennyiben az $\left(\dot{E}_{\text{kiegy}}\right)$ értéke a fenti számítás elvégzését követően negatív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek vesztesége keletkezett az adott hónapban és a veszteség összegét beszedi a rendszerhasználóktól.

Amennyiben az $\left(\dot{E}_{\text{kiegy}}\right)$ értéke a fenti számítás elvégzését követően pozitív szám, úgy a szállítási rendszerüzemeltetőnek nyeresége keletkezett az adott hónapban és a nyereség összegét kifizeti a rendszerhasználók részére.

- vi. A szállítási rendszerüzemeltető a Számviteli törvény előírásainak megfelelően elkészített Számviteli Politikája alapján a 2. számlaosztályban egyéb készleteitől elkülönített módon tartja nyilván a hidraulikai egyensúlyának fenntartását szolgáló gázmennyiséget.

A kiegyensúlyozó földgázforgalom elszámolása során növekedésként kerül figyelembevételre:

- a KP tag rendszerhasználóktól hidraulikai egyensúlyozási célból – a KELER Csoport közbeiktatásával- vásárolt földgáz ügyletkötési áron.
- a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználóktól vásárolt földgáz marginális eladási áron.
- a KELER Csoporttól vásárolt kiegyensúlyozó földgáz marginális eladási áron.

A kiegyensúlyozó földgázforgalom elszámolása során csökkenésként kerül figyelembe vételre:

- a KP tag rendszerhasználók felé hidraulikai egyensúlyozási célból – a KELER Csoport közbeiktatásával- értékesített földgáz ügyletkötési áron.
- a KP-n tagsággal nem rendelkező rendszerhasználók felé értékesített földgáz marginális vételi áron.

- a KELER Csoport részére értékesített kiegyensúlyozó földgáz marginális vételi áron.
- vii. A készletszámítások során a felsorolt készletnövelő és csökkentő gazdasági események vannak hatással a nyitó készlet természetes mennyiségére és értékére, és az adott gázhónap záró mennyiségére és értékére.
- viii. A készletnövelő, vagy csökkentő tételeket befolyásoló mennyiségek és egységárak transzparens piaci körülmények között a szállítási rendszerüzemeltető által üzemeltetett hivatalos honlapon kerülnek publikálásra az érintett piaci szereplők felé.

- (b) A havi fajlagos egyensúlyozási értékesítési különbözet $FÉ_{kiegy}$ megállapításához a szállítási rendszerüzemeltetőnél kiegyensúlyozó földgáz ügyleteken megállapított értékesítési különbözetet el kell osztani a szállítási rendszerüzemeltető által a hónap során a rendszerhasználóktól marginális eladási áron beszerzett és a rendszerhasználók részére marginális vételi áron értékesített kiegyensúlyozó földgáz összevont mennyiségével. A fajlagos eredmény elszámolásánál figyelembe kell venni minden, a kiegyensúlyozó földgáz adásvétele tárgyában kötött ügyletet az alábbiak szerint:

$$FÉ_{kiegy} = \dot{E}_{kiegy} / \left(\sum KIEGY_{elad} + \sum KIEGY_{vás} \right)$$

- (c) A rendszerhasználót a szállítási rendszerüzemeltetőnél kiegyensúlyozó földgáz ügyleteken megállapított különbözetből az általa az adott hónap során a szállítási rendszerüzemeltetőtől marginális vételi áron vásárolt és a szállítási rendszerüzemeltetőnek marginális eladási áron értékesített kiegyensúlyozó földgáz együttes mennyisége és a havi fajlagos egyensúlyozási különbözet alapján kalkulált rész terheli vagy illeti meg. Ezzel a módszerrel a szállítási rendszerüzemeltetőnél havonta kimutatott egyensúlyozási különbözetet maradéktalanul fel kell osztani a rendszerhasználók között. Az egyes rendszerhasználót illető különbözet számításának képlete:

$$\dot{E}_{száll} = FÉ_{kiegy} * \left(KIEGY_{elad} + KIEGY_{vás} \right)$$

Ahol:

$\dot{E}_{száll}$: az adott rendszerhasználót illető hányad

$KIEGY_{elad}$: az adott rendszerhasználó számára a tárgyhónapban értékesített kiegyensúlyozó földgáz mennyisége

$KIEGY_{vás}$: az adott rendszerhasználótól a tárgyhónapban beszerzett kiegyensúlyozó földgáz mennyisége

- (d) A rendszerhasználók a kiegyensúlyozásból és az egyensúlyozási különbözet felosztásából fakadó követeléseiket és tartozásaikat a szállítási rendszerüzemeltetővel havonta rendezik a felek által közösen felvett jegyzőkönyv alapján. A jegyzőkönyvezett végleges felárat vagy árengedményt mindig a szállítási rendszerüzemeltető érvényesíti.

15.2.2.5.2. Egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségek elszámolása

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető havonta köteles kimutatni azokat a tárgyhavi költségteleket, melyek a rendszerszintű kiegyensúlyozási tevékenység teljesítése érdekében merültek fel a 312/2014 EU rendelet VII. fejezetével összhangban.
- (b) A szállítási rendszerüzemeltető a kimutatott költségteleket havonta publikálja a honlapján.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a költségteleket havonta köteles felosztani a rendszerhasználók között. Az egyes rendszerhasználót illető különbözet számításának képlete:

$$K_{száll} = FK_{kiegy} * (KIEGY_{elad} + KIEGY_{vás})$$

- (d) A havi fajlagos egyensúlyozási költség FK_{kiegy} megállapításához a szállítási rendszerüzemeltetőnél kiegyensúlyozó földgáz ügyletekhez kapcsolódó rendszer egyensúlyozási tevékenység érdekében befogadott költséget el kell osztani a szállítási rendszerüzemeltető által a hónap során a rendszerhasználóktól marginális eladási áron beszerzett és a rendszerhasználók részére marginális vételi áron értékesített kiegyensúlyozó földgáz összevont mennyiségével. A fajlagos eredmény elszámolásánál figyelembe kell venni minden, a kiegyensúlyozó földgáz adásvétele tárgyában kötött ügyletet az alábbiak szerint:

$$FK_{kiegy} = K_{kiegy} / (\sum KIEGY_{elad} + \sum KIEGY_{vás})$$

Ahol:

FK_{kiegy} :	havi fajlagos egyensúlyozási költség
K_{kiegy} :	a tárgyhóban a rendszer-egyensúlyozási tevékenység érdekében befogadott költség
$K_{száll}$:	az adott rendszerhasználót illető költség hányad
$KIEGY_{elad}$:	az adott rendszerhasználó számára a tárgyhónapban értékesített kiegyensúlyozó földgáz mennyisége
$KIEGY_{vás}$:	az adott rendszerhasználótól a tárgyhónapban beszerzett kiegyensúlyozó földgáz mennyisége

- (e) A rendszerhasználók az egyensúlyozási intézkedésekkel kapcsolatosan felmerült költségeket kötelesek megtéríteni, azt a szállítási rendszerüzemeltetővel havonta rendezik a felek által közösen felvett jegyzőkönyv alapján. A jegyzőkönyvezett, az adott rendszerhasználóra jutó felmerült költség a havi végleges elszámolás során kerül továbbszámításra a szállítási rendszerüzemeltető által.

15.2.2.5.3. Fizikai hálózati ponton létrejött tranzakciós értesítések teljesítésének szabályai

- (a) Egy adott fizikai hálózati ponton, betáplálási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés(ek) esetén az eladó köteles az ügyletek előjelhelyes összegéből adódó mennyiséget az ügyletben szereplő hálózati pontra nominálni és fizikailag betáplálni, ill. backhaul esetén nominálni és virtuálisan kiléptetni.
- (b) Egy adott fizikai hálózati ponton, kiadási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés(ek) esetén a vevő köteles az ügyletek előjelhelyes összegéből adódó mennyiséget az ügyletben szereplő hálózati pontra nominálni és fizikailag, kiléptetni, ill. backhaul esetén nominálni és virtuálisan betáplálni.

- (c) A szabályt megszegő rendszerhasználó a nem teljesítés mértékéig pótdíj fizetésre kötelezett, aminek mértékét az Árkalmazási rendelet szabályozza.
- (d) Nem teljesítés mértékének meghatározása:
 - i. Egy adott fizikai hálózati ponton, betáplálási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítés előjelhelyes összege és az allokált betáplált mennyiség közötti különbség.
 - ii. Egy adott fizikai hálózati ponton, kiadási irányra, adott gáznapon létrejött tranzakciós értesítések előjelhelyes összege és az allokált kiléptetett mennyiség közötti különbség.

15.2.2.6. Nominálás eltérési pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások

- (a) A rendszerüzemeltetők a gáznap lezárását követő nap 12:00-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázszállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozó allokációt nominálási soronként.
- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az (a) pont szerinti allokált adatokat, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (c) A nominálási sorokra nominált és allokált mennyiségek alapján a II. számú melléklet szerinti nominálás eltérés kimutatásra kerül. Amennyiben a nominált és az allokált mennyiség különbségének abszolút értéke meghaladja a nominált érték 14%-át, akkor a 14%-ot meghaladó részre az Árkalmazási rendelet szerinti pótdíjat kell megfizetni a rendszerhasználónak.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónapot követő hónap 5. munkanapig végleges elszámolással együtt elkészíti a nominálás eltérésre vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet megküld a rendszerhasználók részére. A részletes nominálás eltérés kimutatását a rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon publikálja.

15.2.2.7. Kiegyensúlyozási pótdíj meghatározására, elszámolására vonatkozó előírások

- (a) A rendszerüzemeltetők a gáznap lezárását követő nap 12:00-ig a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformján elvégzik a hozzájuk kapcsolódó földgázszállítási betáplálási/kiadási pontokra a rendszerhasználókra vonatkozó allokációt.
- (b) Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltető nem kapja meg az (a) pont szerinti allokált adatokat, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (c) A betáplálási és a kiadási pontokra allokált összes mennyiségek alapján naponta a III. számú melléklet szerint napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség kimutatásra kerül. A napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség meghatározását a 10.1.2.2. pont

figyelembevételével kell végezni. Amennyiben a napi kiegyensúlyozó földgázmennyiség alapján fizetési kötelezettség keletkezik, akkor a tolerancia sáv feletti mennyiség és az Áralkalmazási rendeletben meghatározott díj alapján számított pótdíjat kell megfizetnie a KP tagsággal nem rendelkező rendszerhasználónak.

- (d) A szállítási rendszerüzemeltető legkésőbb az adott gázhónapot követő hónap 5. munkanapig havi végleges elszámolással együtt elkészíti a kiegyensúlyozási pótdíjra vonatkozó jegyzőkönyvet, amelyet aláírásra megküld a KP tagsággal nem rendelkező rendszerhasználók részére. A részletes egyensúly eltérés kimutatást a rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető az Informatikai Platformon publikálja.

15.2.2.8. Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások a földgázszállító rendszeren

- (a) A szállítási rendszerüzemeltető a földgázszállító rendszer betáplálási pontjaira és az egy rendszerhasználó által ellátott a szállítóvezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználói kiadási pontra (kWh/óra) rögzíti az igénybevett órai kapacitásokat (kWh/óra).
- (b) A földgázszállító rendszer betáplálási pontján a szállítási rendszerüzemeltető a rendszerhasználó gáznapi igénybevett órai kapacitásait a gáznapi allokált mennyiség (kWh/nap) és a betáplálási pont órai mért mennyiségeinek (kWh/óra) arányában határozza meg.
- (c) Az egy rendszerhasználó által ellátott szállítóvezetékhez közvetlen kapcsolódó felhasználói kiadási pont esetén a rendszerhasználó adott gáznapi igénybevett órai kapacitásai a kiadási pont órai mért mennyiségeivel (kWh/óra) egyenlő.
- (d) Az elosztó rendszerhez kapcsolódó vagy a több rendszerhasználó által ellátott, közvetlen szállítóvezeteki felhasználók földgázszállító rendszeri kiadási pontjai esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltető által mért, illetve képzett órai igénybevett kapacitás adatok képezik az alapját a kapacitástúllépés számításának.
- (e) A kapacitástúllépést (betáplálási pont és kiadási pont - kWh/óra) az Áralkalmazási rendelet vonatkozó pontjai⁷¹ szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
- (f) A földgázelosztó rendszerhez kapcsolódó vagy a több rendszerhasználó által ellátott közvetlen szállítóvezeteki felhasználók földgázszállító rendszeri kiadási pontjai esetében gáznaponkénti allokált óracsúcsot kiadási pontonként és földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként az alábbi eljárás szerint kell meghatározni.
- i. A szállítási rendszerüzemeltető minden gázhónapot követő hónap 5. munkanapjáig a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére átadja a földgázszállító rendszer kiadási pontjain 15 °C-os mért m³/óra adatokból számított 0 °C-os referencia hőmérsékletű m³/óra és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag égéshőkből szorzással képzett óránkénti kWh/óra értéket, valamint az óránkénti átlag égéshőket, továbbá a földgázszállító rendszer kiadási pontjain 15 °C-os mért m³/óra adatokból és a kiadási ponthoz tartozó órai átlag fűtőértékből szorzással képzett óránkénti MJ/óra értéket, valamint az óránkénti átlag fűtőértékeket. Amennyiben a szállítási rendszerüzemeltetőnek nem áll rendelkezésére az óránkénti átlag égéshő

⁷¹ Áralkalmazási rendelet 11. §

vagy fűtőérték, abban az esetben a 6.8.1.2. (f) pontja szerint meghatározott napi átlag égéshőt vagy fűtőértéket kell a kapacitástúllépés meghatározása során felhasználni.

- ii. A kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek fel kell töltenie minden gázhónapot követő hónap 20. napjáig az Informatikai Platform erre kialakított felületére az i. pont szerinti kWh/óra adatok alapján a gáznaponkénti óracsúcsokat a hozzá tartozó gáznapon belüli időponttal együtt kiadási pontonként és földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként. A földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó által ellátott felhasználók számától függetlenül, összesítetten egy adatként kell az óracsúcsot meghatározni.
- iii. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a következő módon számítja a kWh/óra mennyiséget:
 - a kapcsolódó rendszerüzemeltető a kiadási pontra az i. pontban publikált MJ/óra értéket elosztja az i. pontban publikált kWh/óra értékkel,
 - az így adódó 7 tizedesig meghatározott arányszám felhasználásával képezi az órai mért adatokkal rendelkező felhasználók kWh/óra energiamennyiségét.
- iv. A profilos felhasználókkal is rendelkező rendszerhasználók esetében a kapcsolódó rendszerüzemeltetőnek az alábbiak szerint kell meghatározni a legnagyobb igénybevett kapacitást:

A földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók órai mérésrel rendelkező kapacitásdíjas felhasználók fogyasztási adatait kWh energiamennyiségben gáznaponként a gáznap minden órájára összesíteni kell és a földgázszállító rendszer kiadási ponthoz tartozó azonos órára vonatkozó gáznaponkénti órai adataiból le kell vonni, továbbá a gáznaponkénti órai adataiból le kell vonni a kiadási pontra vonatkozóan meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét. Így előáll a földgázszállító rendszer adott kiadási pontjához tartozó profilos felhasználók összesített napon belüli óránkénti fogyasztása (kWh/óra). Ezen órai adatokat fel kell osztani a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira vonatkozó napi allokált gázmennyiségek arányában (az arányt három tizedes jegyre kerekítve kell meghatározni), ezáltal előállnak földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiségek. Ezt követően földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként óránként összegezni kell a mért iii. pont alapján átszámított órai mennyiségeket, és a profilos felhasználókra jutó mennyiségeket (kWh/óra-ban). Azon földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó esetén, akitől a kapcsolódó rendszerüzemeltető a HMK-t beszerzi, az óránként összegzett mennyiséghez hozzá kell adni a kiadási pontra vonatkozóan meghatározott napi hálózati és mérési veszteségnek (HMK) a kiadási pont azonos órai mennyiségével arányosított részét.

Amennyiben ezt az eljárást nem lehet alkalmazni, mert a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó távméréssel rendelkező felhasználóinak

órai fogyasztása (kWh/óra) nagyobb, mint az adott kiadási ponthoz tartozó óránkénti (kWh/óra) érték, abban az esetben a földgázszállító rendszer adott kiadási pontjára vonatkozó óracsúcs értéket a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználóra allokált napi mennyiségből kell képezni az adott napra, a kiadási pontra vonatkozó csúcskihasználási óraszámmal való osztással.

- v. Abban az esetben, ha a iv. pontban meghatározott földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyiség nagyobb, mint a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználó profilos felhasználóinak a felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítménye, abban az esetben a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználó vagy az általa ellátott elosztó vezetéki rendszerhasználók profilos felhasználóira jutó képzett órai gázmennyisége egyenlő a profilos felhasználók felhasználási helyein felszerelt gázmérők névleges összteljesítményével.
- vi. A kapcsolódó rendszerüzemeltető a iv. pont szerint meghatározott energiamennyiségből (kWh/óra) a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként és gáznaponként kiválasztja a legnagyobb órai értéket és a hozzá tartozó időpontot, és azt feltölti a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára.
- vii. A szállítási rendszerüzemeltető a (b), (c) és (g) iii.-vi. pontok szerinti allokált órai mennyiségek és a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók által az adott kiadási ponton és adott gáznapra vonatkozó lekötött, rendelkezésre álló kapacitásai alapján meghatározza földgázszállító rendszer betáplálási-kiadási pontjain földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználónként a gázhónapban legnagyobb kapacitástúllépést és a hozzá tartozó időpontot.
- viii. A szállítási rendszerüzemeltető elérhetővé teszi az (f) vii. pontban meghatározott adatokat az Informatikai Platformon keresztül a túllépéssel érintett földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók részére legkésőbb az (f) ii. pont szerinti határidőt követő 10. munkanapig. Ezzel egyidejűleg az allokálást végző kapcsolódó rendszerüzemeltető megadja - a rendszerhasználó részére a rövid távú lekötések visszamérésére - a rendszerhasználóra vonatkozó átadói bontású napi óracsúcsot.
- ix. A szállítási rendszerüzemeltető kérése esetén a kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles 5 munkanapon belül a túllépéssel érintett allokált órai mennyiségeket elosztó vezetéki rendszerhasználónként megadni. Amennyiben a kapcsolódó rendszerüzemeltető az adatot nem adja meg a kért határidőre, a szállítási rendszerüzemeltető jogosult az allokált órai mennyiségeket az elosztó vezetéki rendszerhasználók napi allokált mennyiségei arányában megosztani. A kapcsolódó rendszerüzemeltető adatszolgáltatásának elmaradása folytán keletkező károkért a rendszerhasználó felé a kapcsolódó rendszerüzemeltető tartozik felelősséggel.
- x. Az allokált óracsúcsokkal kapcsolatban felmerült észrevételeket a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználóknak a (g) viii. pont szerinti publikációt követően 5 munkanapon belül jeleznie kell a kapcsolódó rendszerüzemeltető felé. Az észrevételt az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltető köteles megvizsgálni, és köteles annak eredményéről

az észrevétel beérkezésétől számított 5 munkanapon belül a rendszerhasználót és a szállítási rendszerüzemeltetőt tájékoztatni.

- (g) A szállítási rendszerüzemeltetőnek legkésőbb a gázhónapot követő harmadik hónap 20. napjáig kell a kapacitástúllépésről a földgázszállító vezetéken kapacitást lekötő rendszerhasználók felé a pótdíjszámlákat kibocsátania (az adott betáplálási-kiadási pont kapacitás lekötési egységében, azaz kilépési és betáplálási pontokon kWh/órában).

15.2.2.9. Gáznapi középhőmérséklet

- (a) Az OMSZ meteorológiai adatbázis óránként (reggel 6:00 órától a következő nap reggel 6:00 óráig terjedő 24 órás időtartamban) mért adataiból számtani átlagszámítással meghatározott napi középhőmérséklet. Abban az esetben, ha az adott meteorológiai állomásnak legalább 20 órai adata nem áll rendelkezésre az adott időtartamban és az adathiány a rákövetkező napi adatszolgáltatás idején is fennáll, akkor a hiányzó gáznapi középhőmérséklet meghatározása a környező meteorológiai állomások mérései alapján történik.
- (b) A gáznapi középhőmérséklet alkalmazása:
- i. kiadási pont esetén az (a) pont szerinti adott napi középhőmérséklet az Áralkalmazási rendelet 3. sz. mellékletének besorolása alapján.
 - ii. betáplálási pont esetén az Áralkalmazási rendelet 3. sz. melléklete szerinti OMSZ mérési pontoknak az (a) pont szerinti középhőmérsékletének számtani átlaga.
 - iii. Ezen középhőmérséklet adatokat az OMSZ szolgáltatja az Áralkalmazási rendelet alapján.

15.3. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZTÁROLÓ ENGEDÉLYES RENDSZERÉN

15.3.1. A földgáztároló engedélyes napi és órai operatív adatszolgáltatása

- (a) A földgáztároló engedélyes térfogati, valamint energiamennyiség alapú összesített gázforgalmi mérleget vezet órai és napi szinten. A mérleg tartalmi elemeinek és készítési rendszerének kidolgozása a földgáztároló engedélyes feladata.
- (b) A földgáztárolói mérleg elkészítéséhez a szállítási rendszerüzemeltető a gáznapon óránként átadja a földgáztároló engedélyesnek a földgáztárolói „0” ponti mérések gáznapra vonatkozó órai összegzett mennyiségeit. Ugyanígy a gáznapot követő 10:00 óráig átadja a „0” ponti minőségmérő berendezéseken rögzített, gáznapra vonatkozó minőségi paramétereket (fűtőérték, Wobbe-szám, égéshő).
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető az egyesített földgáztárolói pontra is megadja az előző napi elszámoláshoz szükséges mennyiséggel súlyozott átlag égéshőt.
- (d) Az órai operatív adatszolgáltatás a következő adatokat tartalmazza:
- i. betárolt/kitárolt mennyiség (0 °C-os m³, kWh (25/0 °C referencia értékű GCV alapú);
 - ii. nyitó/záró mobil gázkészlet (0 °C-os m³, kWh (25/0 °C referencia értékű GCV alapú).

15.3.2. A földgáztároló engedélyes havi elszámolása

- (a) A földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó közötti kereskedelmi-pénzügyi elszámolás alapja az allokált napi földgáztárolói gázforgalmi mérleg, illetve e mérleg alapján kiállított jegyzőkönyvek.
- (b) Az allokált földgáztárolói forgalmi mérleg alapja az egyesített földgáztároló engedélyes gázforgalmi mérlege, amely a földgáztároló engedélyes által üzemeltetett összes földgáztároló tényleges forgalmának összegzése útján jön létre.
- (c) A földgáztároló engedélyes legkésőbb a gázhónapot követő hónap 5. munkanapján a rendszerhasználók részére havi elszámolást küld a földgáztárolási üzletszabályzatban leírtaknak megfelelően.
- (d) Tekintettel a földalatti gáztárolók műszaki sajátosságára, a földgáztárolási tevékenység velejárója lehet, hogy a kitérési ciklusban a kitérőt mobil gázzal együtt kényszerű párnagáz és kondenzátum termelés is történik. A kényszerű kitermelés miatt a földgáztárolók biztonságos működését segítő párnagáz mennyisége csökken, amit folyamatosan pótolni kell. A kényszerű termelés során kitermelt párnagáz mennyisége számítással meghatározható. A számítási módszert a földgáztároló engedélyes üzletszabályzata rögzíti.

A földgáztároló engedélyes a kitermelt párnagáz mennyiségét folyamatosan visszapótolja. A rendszerhasználó kiválasztása - akivel a földgáztároló engedélyes szerződést köt a földgáz megvásárlására - pályázat útján, átlátható módon történik a VHR vonatkozó előírásainak⁷² megfelelően. A kitermelt párnagáz pótlására vonatkozó elszámolás a földgáztároló engedélyes és a rendszerhasználó között havonta történik.

- (e) A jegyzőkönyvekben szereplő készlet adat egyúttal bizonylatolt készlet adatnak is tekintendő, ebből a célból a földgáztároló engedélyes nem állít ki külön dokumentumot.
- (f) Abban az esetben, ha a havi elszámolás alapján a rendszerhasználónak tartozása van a földgáztároló engedélyes felé, akkor a földgáztároló engedélyes a havi elszámolás megküldését követően az egyenleget kiszámlázza a rendszerhasználó felé. Abban az esetben, ha a rendszerhasználónak követelése van a földgáztároló engedéllyessel szemben, a földgáztároló engedélyes jóváírási értesítőt küld, vagy egyéb módon egyeztet a rendszerhasználóval, ami alapján a rendszerhasználó a követelését kérheti visszautalni, vagy kérheti következő havi fizetési kötelezettségében kompenzálni.

15.4. ELSZÁMOLÁS A FÖLDGÁZELOSZTÓ RENDSZEREN

15.4.1. Elszámolás a földgázelosztó rendszer kiadási pontjain

- (a) A földgázelosztó rendszer kiadási pontjain - az egyes földgázelosztói rendszerhasználók által a földgázelosztó rendszerből ténylegesen vételezett gázmennyiség meghatározása - az adott kiadási (fogyasztási) ponton a földgázelosztó által a rendszerhasználókra a **Hiba! A hivatkozási forrás nem alálható..** fejezet szerint mért vagy allokált fogyasztások alapján történik. A profilos fogyasztói kör fogyasztásának meghatározására vonatkozó eljárásrendet jelen Szabályzat IV. számú mellékletének 1.2. (a) bekezdése tartalmazza. Az általánydíjas felhasználók elszámolását a vonatkozó jogszabályok szerint kell végezni.

⁷² VHR 82. §

- (b) A gázmérők, illetve a mérési rendszerek leolvasásának gyakoriságát és a mérési adatok továbbítására vonatkozó adatszolgáltatás rendjét a földgázelosztó üzletszabályzata, valamint a földgázelosztói rendszerhasználókkal kötött szerződés tartalmazza.
- (c) A földgázelosztók és rendszerhasználók egymás közti elszámolással, elszámolási mérőállás átadásával kapcsolatos adatcserék során a XV. számú mellékletben található Egységes Kereskedői Elosztói Adatcsere szabályzat 10. és a 6. fejezetének előírásait kötelesek alkalmazni.

15.4.2. Kapacitástúllépés meghatározására vonatkozó előírások

- (a) A földgázelosztó a kapacitásdíjas felhasználók távadatgyűjtővel ellátott mérői esetében az elosztó hálózati kiadási pontjára regisztrálja az igénybevett órai kapacitást, és a napi óracsúcsot hozzáférhetővé teszi a rendszerhasználó részére, amely alapja lesz a kapacitástúllépés számításának. A kapacitástúllépést (kWh/óra) az Árkalkalmazási rendelet vonatkozó pontjai⁷³ szerint kell ellenőrizni és meghatározni.
- (b) A földgázelosztó a felhasználó lekötött órai kapacitás túllépését a 15.2.2.7. (c) i. pontban rögzített adatszolgáltatásban megadott értékek felhasználásával (kWh/óra mértékegységben) határozza meg.

15.4.3. Elszámolás a földgázelosztói rendszerhasználókkal

- (a) A földgázelosztói rendszeren szállított, elosztott földgázmennyiség elszámolása a földgázelosztó és a földgázelosztói rendszerhasználók közötti szerződésben foglaltak szerint történik.
- (b) Amennyiben a telephelyi vezetéken egyetemes szolgáltatásra nem jogosult felhasználó, valamint egyetemes szolgáltatásra jogosult felhasználó is vételez, akkor a földgázelosztó a rendszerhasználó telephelyi szolgáltató felé a különbség képzés elve szerint allokál.
- (c) Az elosztói rendszerhasználati díj forgalmi díj alapjaként az adott felhasználóra vonatkozóan az elszámolási időszakban kiszámlázott hőmennyiség meg kell, hogy egyezzen az ugyanerre a felhasználóra az időszakban mérés alapján meghatározott hőmennyiséggel, vagy ennek hiányában, az időszak ugyanazon napjaira allokált hőmennyiséggel.
- (d) A leolvasást követően a földgázelosztói rendszerhasználati díj forgalmi díj a tény mennyiség alapján helyesbítésre és elszámolásra kerül.

15.4.4. Elszámolás módja hiteles mérés hiánya esetén

Hiteles mérés hiánya esetén a VHR vonatkozó előírása⁷⁴ szerint kell eljárni.

15.4.5. Jegyzőkönyv és műbizonylat

- (a) A rendszerhasználati szerződések teljesítésének igazolására a földgázelosztó által leolvasásokon alapuló jegyzőkönyvi elszámolások vagy a felhasználóra napi allokálás alapján megállapított mennyiségek alapján kerül sor.
- (b) A földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető vagy szigetüzem esetén a termelő által publikált műbizonylatokat a földgázelosztó Informatikai Platformján havi gyakorisággal közzéteszi.

⁷³ Árkalkalmazási rendelet 29. §

⁷⁴ VHR 1. számú melléklet 36. §

15.4.6. A földgázelosztói rendszerhasználók által fizetett díjtételek

A rendszerhasználati szerződések teljesítésének igazolására a földgázelosztók üzletszabályzatában leírtak szerint kell eljárni. A földgázelosztó hálózati rendszerhasználati díjak megfizetése a mindenkor hatályos Tarifarendelet díjtételei és a kétoldalú szerződésekben rögzített fizetési feltételek mellett történik a földgázelosztó részére.

15.4.7. Korrekciós mennyiségek számítása

- (a) A korrekciós mennyiség a mérők leolvasása, illetve a kereskedőváltás alkalmával történt elszámolás után megismert tényleges fogyasztások és a felhasználókra allokált mennyiségek eltérését mutatja.
- (b) Amennyiben az éves rendszerességgel leolvasott felhasználási helyek esetében a mérők leolvasása a jogszabályi előírások ellenére is sikertelen, és a VHR⁷⁵ szerinti ismételt leolvasás és az időpont egyeztetés is eredménytelen, a földgázelosztó köteles becsült mérőállást megállapítani, amely nem szolgálhat alapjául korrekciós mennyiségek képzésének. A mérési pont esetében a korrekciós elszámolás alapjául csak a jogszabályban rögzített becsült mérőállást követő, a mérési pont mérőinek tényleges leolvasásából származó vagy a kereskedőváltás alkalmával használt mérőállás szolgálhat. A fentiek miatt az éves rendszerességgel leolvasott felhasználási helyek esetében a korrekciós elszámolással érintett időszak lehet hosszabb, mint 365 nap.
- (c) Amennyiben a távadat átviteli rendszerrel ellátott felhasználási helyek esetében az adott órai mérőállási adatok - a távadatküldő berendezések infrastruktúráján keresztül - az elosztó elszámolási adatbázisába nem kerülnek továbbításra, akkor az elosztó üzletszabályzatában rögzített eljárással meghatározott helyettesítő érték kerül megállapításra az érintett időszak gázóráira. Az így kezelt mérési pont esetében a korrekciós mennyiség képzésének alapjául csak a helyettesítő értékkel meghatározott mérőállást követően a mérők tényleges – a mérési pont mérőin elszámolás célra történő – leolvasásából származó vagy a kereskedőváltás alkalmával használt mérőállás szolgálhat. Ha az ilyen elszámolási időszakban a tényleges mérőállásokból képzett fogyasztási mennyiségeknek és az időszak allokált mennyiségének a különbözete nullától eltérő értéket eredményez, azt a rendszerhasználó és a rendszerüzemeltető korrekciós elszámolás keretein belül köteles rendezni egymással.
- (d) A korrekciós mennyiséget felhasználóra, valamint korrekciós csoportokra, földgázkereskedőkre összegezve kell megállapítani.
- (e) A korrekció szempontjából allokált fogyasztásnak az aktuális elszámolási célú leolvasási eredmény, vagy a kereskedőváltás során alkalmazott mérőállás és az azt megelőző utolsó elszámolási leolvasás, vagy kereskedőváltás során alkalmazott mérőállást követő nap között eltelt időszakban, a gáznapot követő napi allokált, vagy az újrafelosztási eljárás során történt allokált fogyasztásnak, az elszámolási időszakra összegzett mennyisége számít.
- (f) A korrekció szempontjából leolvasásnak csak az elszámolási leolvasás számít. Elszámolási leolvasás hiányában az adott felhasználóra vonatkozóan nem történik korrekció.

⁷⁵ VHR 115/B. §

- (g) Korrekciós elszámolás szempontjából elszámolási leolvasásnak minősül a földgázelosztó által az üzletszabályzatában vállalt térítésmentes sikeres ciklikus leolvasás, továbbá a kereskedőváltás során alkalmazott mérőállás.
- (h) A korrekciós mennyiségeket havonta, az adott hónapban leolvasott POD-onként (felhasználási hely) kell kiszámítani a IV. számú mellékletben meghatározott szabályok alapján.
- (i) A korrekciós csoportok a IV. számú mellékletben kerülnek meghatározásra.
- (j) A földgázelosztók a korrekciós számla kibocsátásakor, minden hónapban kimutatást készítenek arról, hogy az általuk elkészített korrekciós analitikában a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezéssel ellátott fogyasztási helyek mérési hibából adódó korrekciójának elosztóterületre vonatkozó mutatószámát, azaz hány %-ra keletkezett korrekció a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezés adatszolgáltatásának hibájából elosztó területenként.

$$\text{mutatószám} = \frac{k}{n}$$

n = az elosztói területen lévő távadat átvitelre alkalmas berendezéssel ellátott fogyasztási helyek száma az adott hónapban

k = azon fogyasztási helyek száma, melyre az adott havi korrekciós analitikában a távadat átvitelre alkalmas fogyasztásmérő berendezés adatszolgáltatásának hibájából korrekció keletkezett

Nem minősül adatszolgáltatási hibának:

- kerekítési különbözetből adódó korrekció (+/- 11 kWh)
- ha adott fogyasztási helyen a profilozott mérő berendezésen keletkezett korrekciós mennyiség

15.4.8. A korrekciós elszámoló árak és díjak

- (a) A korrekciós elszámolás során a korrekciós mennyiségben foglalt gáz után fizetendő fajlagos elszámoló földgázárakat kell alkalmazni.
- (b) A korrekciós elszámolásnál alkalmazandó elszámoló földgázárakat havonta kell képezni a IV. számú melléklet 3.3. pontjában meghatározott módszer szerint. A havi elszámoló földgázárakat a szállítási rendszerüzemeltető számolja ki, az éves elszámoló földgázárakat a Hivatal határozza meg a IV. számú mellékletben rögzített módszertan szerint.
- (c) A korrekciós elszámolás során alkalmazandó elszámoló földgázárakat 2S és 2H földgázcsoportra külön-külön kell képezni.

15.4.9. Profileltérés rendezése

- (a) A rendszerhasználók, valamint a földgázelosztó kötelesek rendezni egymás között a profilos felhasználói körben az allokalás és a tényleges felhasználói mérőleolvasás vagy a kereskedőváltás alkalmával használt mérőállás eltéréseiből adódó különbözetet.
- (b) A korrekciós elszámolás fő lépései: a korrekciós mennyiségek megállapítása a korrekciós árak alkalmazásával, a korrekciós értékek meghatározása és a korrekciós számlázás.

- (c) A korrekciós mennyiséget a tárgyhót követő hónap végéig kell meghatározni és POD-onkénti bontásban, elektronikus úton az érintett rendszerhasználók részére megküldeni.
- (d) A korrekciós számlát a gázhónapot követő második hónap 20-ig kell kibocsátani az elszámolásban érintett gázhónap tényleges gázmérő leolvasásai alapján. A korrekciós érték meghatározásának legalább 5 napos késedelmére esetén az azt követő munkanapon a földgázelosztó köteles mulasztást igazoló jelentést küldeni a Hivatal és az érintett rendszerhasználók felé, amelyben köteles a vállalt teljesítési póthatáridőt bejelenteni.
- (e) A korrekciós számla fizetési határideje a számla kiállítását követő 15. nap.
- (f) A földgázelosztó és a rendszerhasználó köteles a korrekciós elszámolást szerződéses jogviszonyban – a földgázelosztó üzletszabályzata szerint rendszerhasználati szerződésben vagy külön korrekciós elszámolási szerződésben – rendezni az ÜKSZ szabályaival összhangban a földgázelosztó rendszerre való hozzáférési jogosultság megszerzésével egy időben. A korrekciós elszámolás szabályozása a rendszerhasználó és a földgázelosztó között, amennyiben külön korrekciós elszámolási szerződésben valósul meg, a korrekciós elszámolási szerződés elválaszthatatlan részét képezik a IX. mellékletben rögzített korrekciós elszámolási szerződés általános szerződési feltételei. Amennyiben a korrekciós elszámolás szabályozására a rendszerhasználati szerződésben kerül sor, a rendszerhasználati szerződés elválaszthatatlan részét képezik a IX. mellékletben rögzített korrekciós elszámolási szerződés általános szerződési feltételei. A rendszerhasználati szerződésben vagy külön korrekciós elszámolási szerződésben szabályozott korrekciós elszámolásnak a jelen Szabályzatban rögzített eljárást kell követnie.

15.4.10. Módosított felhasználói elszámolás

- (a) Módosított korrekciós elszámolásban elszámolható a korrekciós mennyiség, ha
 - a felhasználónál felszerelt fogyasztásmérő berendezés a fogyasztást nem, vagy hibásan méri és az erre az időszakra megállapított tényfogyasztás jegyzőkönyvezéssel kerül megállapításra, vagy
 - az újrafelosztási eljárást követően az elszámolás mennyisége módosul, a hibásan rögzített elszámolási célú, vagy a kereskedőváltás alkalmával alkalmazott leolvasási eredmény helyesbítése miatt, vagy egyéb hibás elszámolási alapadat javítása miatt.
- (b) A módosított elszámolás korrekciós mennyisége az érintett POD-okra a jegyzőkönyvek alapján vagy az elszámolási alapadatok javítása után elszámolt tényfogyasztási mennyiség és az így keletkezett elszámolási időszakra allokkált mennyiség különbözeteként keletkezik.
- (c) A módosított elszámolás korrekciós mennyiségeit a normál korrekciós mennyiségekkel együtt, POD-onként, valamint korrekciós csoportokra, rendszerhasználókra összegezve kell megállapítani.
- (d) Hibásan elszámolt mennyiség: az elszámolási időszakban a hibás elszámolási alapadatok alapján elszámolt mennyiség.
- (e) Helyes elszámolandó mennyiség:
 - a mérő meghibásodás időszakára meghatározott mennyiség, valamint
 - a mérőállás hibás rögzítésének javítása miatti helyes elszámolandó mennyiség,

- egyéb elszámolási paraméterek javításából származó helyes elszámolandó mennyiség.
- (f) A módosított korrekciós elszámolás időszak a fenti eljárásrend szerinti legfeljebb egy év.
- (g) Egy éven túl a felek egyedi megállapodással rendezik a módosított elszámolások korrekcióját.
- (h) A módosított korrekciós mennyiséget a hiba felismerését követő hónap végéig kell meghatározni, az érintett kereskedők részére megküldeni a hibát rögzítő jegyzőkönyvekkel együtt.
- (i) A módosított elszámolás alapján keletkezett korrekcióra vonatkozó árak a korrekciós eljárásnak megfelelően kerülnek meghatározásra a IV. számú melléklet szerint. A hibás mérésel érintett gázmennyiséget az elszámolás hónapjában az adott korrekciós csoportra meghirdetett árakkal kell elszámolni.
- (j) A módosított elszámolások rendezését a mérési hiba felismerés hónapját követő második hónap 20-ig kell elvégezni, jegyzőkönyvezni és az aktuális korrekciós elszámolás részeként, azzal egy számviteli bizonylatban átadni. Ezen elszámolás alapján a kereskedő végzi el a módosított elszámolások következményeinek rendezését a végfelhasználóval.
- (k) A hibás mérési korrekciós elszámolások pénzügyi rendezésének határideje a számla kiállítását követő 15. nap.
- (l) A vitatott elszámolások rendezése a 15.4.11.2. pont szerint történik.

15.4.11. Számlázási előírások

15.4.11.1. A korrekciós elszámolás és számlázás

- (a) A korrekciós elszámolásban a korrekciós mennyiségek és azok értékeinek a földgázelosztó rendszeri rendszerhasználó és a földgázelosztó közötti elszámolása zajlik.
- (b) A korrekciós elszámolásban foglalt gáz értékét a korrekciós mennyiség és a korrekciós földgázárak alapján, a IV. számú melléklet szerint kell megállapítani.
- (c) A korrekciós elszámolást korrekciós csoportokra bontva, a korrekciós csoportmennyiségek és azok korrekciós elszámoló ára feltüntetésével kell megadni. A számlán korrekciós csoportonként fel kell tüntetni az elszámoló egységárat és a nettó összeget.
- (d) Az elszámolás tartalmát a földgázelosztónak felhasználási helyenként tételesen kell a rendszerhasználó számára megismerhetővé tenni a számla mellékleteként bemutatott elektronikus kimutatás formájában. A tételes kimutatás minimális tartalmi elemei: felhasználási hely azonosító (POD), korrekciós csoport, elszámolási időszak, allokált mennyiség, mért mennyiség, korrekciós mennyiség, elszámolási ár, korrekciós gázérték.
- (e) A korrekciós elszámolás havonta történik a korrekciós elszámolással érintett hónapban leolvasott, illetve kereskedőváltás miatt elszámolt felhasználókra meghatározott korrekciós mennyiségek alapján.
- (f) Pozitív egyenlegű kereskedői korrekciós gázmennyiség esetén a földgázkereskedő köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázelosztó által kibocsátott számla ellenében megfizetni.

- (g) Negatív egyenlegű kereskedői korrekciós gázmennyiség esetén a földgázelosztó köteles a korrekciós mennyiséget az adott korrekciós értéken a földgázkereskedő által kibocsátott számla ellenében megfizetni.
- (h) A földgázkereskedők, illetve a földgázelosztók jogosultak a korrekciós elszámolásról szóló szerződésben meghatározott feltételek mellett számlát kibocsátani az elszámolásban meghatározott korrekciós gázmennyiségről és értékről.

15.4.11.2. Vitatott korrekciós elszámolások kezelése

- (a) A korrekciós elszámolás analitikájának hibája esetén a földgázkereskedő a korrekciós elszámolás kézhezvételét követően 15 munkanapon belül írásban kezdeményezheti az elszámolásért felelős földgázelosztónál az elszámolás felülvizsgálatát és javítását a hiba és az érintett POD megjelölésével.
- (b) A hiba elismerése esetén a földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül a hibás tételre javító elszámolást/adatszolgáltatást küld a földgázkereskedőnek.
- (c) A hiba elutasítása esetén a földgázelosztó a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül a reklamált tételre írásbeli indoklást küld a földgázkereskedőnek, az elutasítás okának megjelölésével. A földgázkereskedő a Hivatalhoz fordulhat a felülvizsgálati kérelem elutasításával kapcsolatban.
- (d) A földgázelosztónak a földgázkereskedő számára minden olyan adatot mellékelni kell, amely alapján a vitatott elszámolás készült.
- (e) Azon vitatott részösszeg, amellyel kapcsolatban a korrekciós számla kibocsátásáig nem sikerül a földgázkereskedőnek és a földgázelosztónak a vitás kérdéseket rendeznie, nem kerül kiszámlázásra.
- (f) A vitás kérdések lezárását követően a földgázelosztó és földgázkereskedő külön új vagy az eredetit javító elszámolást és számlát készít.
- (g) Az elszámolási adatok utólagos indokolt javítása során felmerült költségek viselője a földgázelosztó.
- (h) Az elszámolási adatok utólagos javítási igényének megalapozatlansága esetén felmerült költségek viselője az igénylő rendszerhasználó.
- (i) A korrekcióval nem rendezhető elszámolási hibák esetén a földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető kötelesek együttműködni a havi gázmérlegek módosítása érdekében. A tárgyhónapot követő hónap utolsó napjáig feltárt és szállítási rendszerüzemeltető felé bejelentett elszámolási hibák alapján szállítási rendszerüzemeltető is köteles az érintett rendszerhasználók elszámolásait korrigálni.

15.5. VITATOTT ELSZÁMOLÁSOK KEZELÉSE

- (a) Az elszámolás hibája esetén a rendszerhasználó vagy a kapcsolódó rendszerüzemeltető az elszámolás kézhezvételét követően 5 munkanapon belül írásban a hiba megjelölésével az elszámolás felülvizsgálatát és korrekcióját kezdeményezheti az elszámolást kiadó rendszerüzemeltetőnél.
- (b) A hiba elismerése esetén a rendszerüzemeltető a felülvizsgálati kérelem beérkezését követő 5 munkanapon belül korrekciós elszámolást/adatszolgáltatást küld a rendszerhasználónak.

15.6. VÉGLEGES GÁZMÉRLEGGEL ÉS EREDMÉNYFELOSZTÁSSAL LEZÁRT IDŐSZAK KORREKCIÓJA

- (a) A kapcsolódó rendszerüzemeltető a hónap végi újrafelosztási eljárást követően feltárt eltérésekkel a 15.4.8. és a 15.4.9. pontok szerinti korrekciós eljárás alkalmazásával számol el a rendszerhasználókkal.
- (b) A rendszerüzemeltetők kötelesek a földgázszállító rendszeri mérési hiba miatt a rendszerüzemeltetők között a 15.6.1. (b) pont szerinti felvett mennyiségi korrekciós jegyzőkönyvnek megfelelően a végleges gázmérleggel és eredményfelosztással lezárt időszak, vagy a hó végi újrafelosztási eljárás alapján korrigált havi elszámolás módosítására.

15.6.1. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszak mérési hibáinak kezelése

- (a) A földgázszállító rendszeri mérési hibákból eredő mennyiségi különbségeket az újrafelosztási eljárás alapján az érintett időszakra vonatkozóan kell elszámolni.
- (b) A mérés hibájából eredő mennyiségi eltérést a szállítási rendszerüzemeltető az érintett kapcsolódó rendszerüzemeltetővel jegyzőkönyvben rögzíti. A mennyiségek megállapításánál a 13.2. pont szerinti eljárást kell alkalmazni.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető a (b) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiséget a hibás mérésben érintett időszak minden napjára korrigálja az IP-n.
- (d) A szállítási rendszerüzemeltető a korrigált mennyiségekről módosított havi átadás-átvételi jegyzőkönyvet és műbizonylatot küld a kapcsolódó rendszerüzemeltető részére.

15.6.2. Jegyzőkönyvvel lezárt elszámolási időszakra vonatkozó újrafelosztási eljárás szabályai

- (a) A kapcsolódó rendszerüzemeltető az érintett betáplálási-kiadási pontokon köteles az újrafelosztási eljárást elvégezni az IP-n lévő formátumban és annak eredményét elektronikus formában megküldeni a szállítási rendszerüzemeltető részére, az újra allokálási értesítést követő 1 munkanapon belül.
- (b) Amennyiben az (a) pont szerinti eljárással a kapcsolódó rendszerüzemeltető nem végzi el a mérési hibából eredő elszámolási adatok módosítását, akkor a szállítási rendszerüzemeltető az utolsó visszaigazolt nominálások arányában köteles elszámolni. Amennyiben a hibás allokációra vonatkozó reklamáció érkezik a szállítási rendszerüzemeltetőhöz, annak kivizsgálásáért és a rendszerhasználókkal jogos reklamáció esetén szükséges minden nemű korrekcióért a hibásan allokáló kapcsolódó rendszerüzemeltető felel.
- (c) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető elkészíti a módosított allokálásnak megfelelő, az adott hó végi korrigált elszámolási jegyzőkönyveket.
- (d) Az érintett rendszerhasználók részére a szállítási rendszerüzemeltető napi tételes kimutatást készít az eredeti hó végi és az újrafelosztási eljárás során módosított allokálásból eredő földgáz felhasználás mennyiségi és értékbeli különbözetéről. A módosítás miatt keletkezett földgáz mennyiség különbözeteket a 15.2.2.4. (j) pontban rögzített földgáz áron kell elszámolni.
- (e) A szállítási rendszerüzemeltető a módosításból eredő különbözeteket közvetlenül számolja el a KP és a nem KP tag rendszerhasználókkal.

- (f) A (c) pont szerint jegyzőkönyvezett mennyiségekről az érintettek kölcsönösen számlát, vagy helyesbítő számlát bocsátanak ki egymás felé.

16. ADATSZOLGÁLTATÁS

16.1. AZ ADATSZOLGÁLTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) A GET-ben, a VHR-ben, a jelen Szabályzatban és az engedélyesek üzletszabályzataiban megadott adatszolgáltatási kötelezettségen felül a rendszerüzemeltetők és a rendszerhasználók a szállítási rendszerüzemeltető, illetve a szállítási rendszerirányító kérésére kötelesek minden olyan adatot biztosítani, amely az együttműködő földgázrendszer operatív üzemeltetéséhez szükséges.
- (b) Az adatszolgáltató és az adatokat kérő kötelesek gondoskodni az adatok biztonságáról, kötelesek megtenni azokat a technikai intézkedéseket és kialakítani azokat az eljárási szabályokat, amelyek jelen Szabályzat, valamint az egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek. Az adatot védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás vagy törlés, illetőleg sérülés vagy a megsemmisülés ellen, valamint biztosítani kell az adatok rekonstruálhatóságát.
- (c) A szállítási rendszerüzemeltető, a földgáztároló engedélyes, a földgázelosztó és a telephelyi engedélyesek kötelesek az üzemeltetésükben álló rendszerek forgalmi (órai és napi mennyiség és minőség mérési) alapadatait 5 gázéven keresztül megőrizni, az azokhoz történő hozzáférést szükség szerint – eseti módon - biztosítani.

16.2. ADATSZOLGÁLTATÁS A HIVATAL FELÉ

A rendszerüzemeltetők teljes körű olvasási jogot biztosítanak a Hivatal részére az Informatikai Platformjukhoz adatszolgáltatás céljából.

16.3. JEGYZŐKÖNYV ÉS MŰBIZONYLAT

- (a) A földgázelosztó, illetve a telephelyi szolgáltató köteles a rendszeréhez közvetlenül csatlakozó felhasználó, vagy rendszerüzemeltető, vagy rendszerhasználó kérése alapján az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot átadni, szolgáltatni.
- (b) A közvetlen szállítóvezetéki felhasználó és rendszerüzemeltetők részére a szállítási rendszerüzemeltető havi rendszerességgel kiállítja és megküldi az átadott földgáz mennyiségi, minőségi adatait tartalmazó jegyzőkönyvet, műbizonylatot.
- (c) A földgázelosztói és a telephelyi szolgáltató rendszeréhez csatlakozó felhasználók esetén a szállítási rendszerüzemeltető által a napi és havi elszámolás során biztosított adatok alapján a rendszerüzemeltetők kötelesek az adatszolgáltatásra.

16.4. AZ ENGEDÉLYESEK ÁLTAL BIZTOSÍTOTT ADATSZOLGÁLTATÁS

- (a) A rendszerüzemeltetők egymás közötti napi gyakoriságú, elszámolást támogató adatszolgáltatást díjmentesen végzik.
- (b) A rendszerüzemeltetők egymás közötti, a napi gázforgalmazás irányításához szükséges adatforgalma térítésmentes.
- (c) A földgázelosztók kötelesek a szállítási rendszerirányító által megadott megszakítható kapacitással rendelkező felhasználók fogyasztási adatait hálózati

pontonként a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a VIII. számú mellékletben szereplő formátumban, a megszakítások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében.

- (d) A földgázelosztók és a közvetlen szállítóvezetéki felhasználók a GET⁷⁶ előírásai alapján az együttműködő földgázrendszer fejlesztéséhez szükséges adatszolgáltatások elkészítése céljából minden év március 21-ig kötelesek egyedi vagy összevont hálózati pontonként adatokat szolgáltatni a soron következő 10 gázévre a XVI. sz. melléklet szerint. Az adatszolgáltatásnak tartalmaznia kell az aktuális gázév tényleges és várható negyedéves adatait is. A földgázelosztók továbbá kötelesek a szállítási rendszerüzemeltető részére a XVII. sz. melléklet szerinti adatokat szolgáltatni március 21-ig. Az adatszolgáltatást a földgázelosztók és a közvetlen szállítóvezetéki felhasználók a szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjára töltik fel.
- (e) A földgázelosztók kötelesek a Korlátozási Besorolásban szereplő felhasználók fogyasztási adatait hálózati pontonként, valamint korlátozási kategóriánként összegezni és a szállítási rendszerirányító külön kérésére átadni a VIII. számú mellékletben szereplő számítási módszer és formátum szerint, a korlátozások elrendelése, illetve azok végrehajtásának ellenőrzése érdekében.
- (f) A szállítási rendszerüzemeltető napon belüli allokált adatszolgáltatást nyújt a rendszerhasználók számára az üzletszabályzatban rögzített feltételekkel térítésmentesen. Ennek az adatszolgáltatásnak az alapja a kapcsolódó rendszerüzemeltetők által biztosított allokált adatok. Amennyiben valamely, a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó rendszerüzemeltető nem végzi el az allokációt, a szállítási rendszerüzemeltető köteles a mért adatokat a kiadási és termelési pontokon az adott pontra leadott nominálások arányában allokálni. A földgáz tárolói és határbetáplálási pontokon az allokált értékeket a nominált értékek időarányos részeként kell képezni.
- (g) A (b) és (c) pontokban részletezetten túl igénybevett adatszolgáltatásért a szállítási rendszerüzemeltető, a földgázelosztó és a földgáz tároló engedélyes az üzletszabályzatukban meghatározott díjat számíthat fel.

16.5. FÖLDGÁZELOSZTÓK ÉS ELOSZTÓI RENDSZERHASZNÁLÓK KÖZÖTTI ADATCSERE

- (a) Az Adatcsere Modell a földgázelosztói engedélyesek és a rendszerhasználók együttműködése során keletkező jelentős adatforgalom egységes keretek között történő, diszkriminációmentes lebonyolítását támogatja. Az Adatcsere Szabályzat rögzíti a földgázelosztók és rendszerhasználók közötti adatcsere csatornát, formátumot, gyakoriságot illetve tartalmat. Az Adatcsere Modell alkalmazásának szabályait a XV. számú mellékletben található Adatcsere Szabályzat tartalmazza.
- (b) A földgázelosztók és rendszerhasználók a jogszabályokban és jelen Szabályzatban megfogalmazott adatszolgáltatási kötelezettségek megfelelő módon történő teljesítése érdekében, a rendszerhasználati szerződések rendelkezéseinek betartása mellett, az Adatcsere Szabályzatban foglaltak szerint járnak el. Az Adatcsere Modell működésének földgázelosztó oldali akadályoztatása esetén a rendszerhasználó részére lehetőséget kell biztosítani egyéb kommunikációs csatorna használatára (e-mail, fax, hivatalos levél).
- (c) Az Adatcsere Modell az alábbi elvárások figyelembevételével kell működnie:

⁷⁶ GET 81. - 85. §

- i. Kereskedelmi és elszámolási folyamatok határidőre történő megvalósítása;
 - ii. Rendszerhasználati szerződések adatainak kommunikációja;
 - iii. Adatforgalmi biztonság és garanciák biztosítása;
 - iv. Egyensúlytartáshoz szükséges adatforgalom biztosítása (allokálás);
 - v. Jogszabályokban, és jelen Szabályzatban előírt adatforgalom támogatása;
 - vi. A nemzetközi szabványoknak való megfelelés;
 - vii. Az piaci működés költséghatékony biztosítása.
- (d) Az Adatcsere Szabályzat az alábbi folyamatokra terjed ki:
- i. kereskedőváltás folyamata;
 - ii. új bekapcsolás kezelése és meglévő felhasználási hely módosítása;
 - iii. felhasználási hely megszüntetése;
 - iv. földgázelosztó/rendszerhasználó bejelentése általa kezelt törzsadatok változásáról;
 - v. elszámolási leolvasás eredmények átadása, fogadása;
 - vi. felhasználó ki- és visszakapcsolásának folyamata;
 - vii. szabálytalan vételezés kezelése;
 - viii. mérőhelyen végzett műszaki munkák igénylése, státuszjelentése;
 - ix. földgázelosztó által kalkulált rendszerhasználati díj analitika átadása rendszerhasználónak;
 - x. földgázelosztói allokációs adatok átadása;
 - xi. korrekciós elszámolás adatainak átadása;
 - xii. védendő fogyasztók kezelése;
 - xiii. felhasználó kijelentése, kereskedelmi szerződés megszűnése.
- (e) A 16.5. (d) pontban felsorolt folyamatok során az Adatcsere Modell alkalmazása esetén a földgázelosztó és a rendszerhasználó között az adatok az Adatcsere Szabályzatban rögzített, az EASEE gas szabványoknak megfelelő, alkalmazási rendszerektől független XML formátumokban és módon közlekedhetnek.
- (f) Azon rendszerhasználók részére, amelyek eltérő technikai felkészültség miatt XML formátumot fogadni, illetve előállítani nem képesek, a földgázelosztók számukra egységes, folyamatosan aktualizált Excel ↔ XML konvertert bocsátanak rendelkezésre.
- (g) A jogszabályok és a piaci működés változása miatt szükséges módosításokat a XV. sz. mellékletben szereplő Adatcsere Szabályzatban aktualizálni kell. Az aktuális adatcsere modellt a földgázelosztók az elosztói Informatikai Platformon teszik elérhetővé egységes szerkezetben és tartalommal a piaci szereplők részére.

16.6. ADATFORGALMI CSATORNÁK

- (a) Jelen Szabályzat hatálya alá eső földgázpiaci szereplők jelen pontban rögzített adatkommunikációs csatornákat kötelesek alkalmazni.
- (b) Adatszolgáltatás a következő módon történhet:
 - i. a rendszerüzemeltetők és rendszerhasználók Informatikai Platformján;

- ii. internetes honlapon keresztül;
 - iii. egyéb elektronikus úton, elektronikus aláírással ellátott e-mailek keresztül.
- (c) A fenti adatszolgáltatás a szállítási rendszerirányító részéről sürgős esetben, szóbeli üzenetben is történhet hangrögzítővel ellátott telefonról, melyet 24 órán belül írásban is meg kell erősíteni. A szóbeli üzenet megfelelő rögzítése és archiválása a szállítási rendszerirányító feladata.
- (d) Egyéb hivatalos, nem operatív adatszolgáltatás:
cégszerűen aláírt írásos küldeményben:
- i. levél;
 - ii. telefax;
 - iii. elektronikus aláírással ellátott e-mail.
- (e) Nem minősül hivatalosnak, csak tájékoztató jellegűnek az (a)-(c) ponttól eltérő formájú küldemény vagy üzenet.
- (f) A hivatalos adatszolgáltatás, küldemény átvételének bizonyítása a küldőt terheli.
- (g) A hivatalos adatszolgáltatás nyelve a magyar.

16.7. ADATFORGALMI SZABÁLYOK

Az engedélyesek informatikai rendszereinek, valamint adatkezelési folyamatainak illeszkedni kell a nemzeti, illetve nemzetközi adatvédelmi szabályozások előírásaihoz.

16.7.1. Bizalmas adatkezelés

- (a) Az üzleti titkok védelme kiterjed:
- i. az engedélyesek tevékenységéből adódó üzleti titokká minősített adatokra;
 - ii. a másik féltől vagy felektől szerződés, megállapodás alapján átvett üzleti titkokra;
 - iii. az engedélyesekre az együttműködő földgázrendszerben betöltött szerepeikből adódóan rájuk bízott üzleti titkokra.
- (b) Az adatok 3 csoportba sorolhatók: titkos adat, bizalmas adat és nyilvános adat. A minősítési rend egységes rendszerbe foglalja a minősítéssel és a betekintési jogosultság engedélyezésével kapcsolatos feladatok megoldásának szabályozását. Az adatforgalmi megállapodásokban rögzíteni kell az egyes adatok besorolását.
- (c) Az üzleti titok védelmét szolgáló informatikai biztonsági követelményszint meghatározása során (a TCSEC és más nemzeti dokumentumok figyelembevételével) az Európai Unió által kidolgozott ITSEC-et, valamint a TCSEC B2 védelmi osztályára vonatkozó előírásokat kell irányadónak tekinteni (B csoport: kötelező és ellenőrzött védelem B2 = strukturált hozzáférés-védelem). Ennek megfelelően a hozzáférési jogosultság kiosztása terén a „Mandatory Access Control” (MAC) vezérlési módot kell megvalósítani. Ezen irányelvhez igazodva kell kidolgozni az üzleti titkot képező adatok feldolgozását is támogató alkalmazások informatikai biztonsági koncepcióját és a rájuk vonatkozó részletes informatikai biztonsági követelményeket.
- (d) A TCSEC és ITSEC előírás szerint az üzleti titok minősítésű elektronikus adatok feldolgozását támogató számítástechnikai alrendszereket, alkalmazásokat az

informatikai rendszer többi részétől (belső) tűzfalakkal kell elválasztani, vagyis VPN virtuális magánhálózat létrehozására van szükség az engedélyes számítástechnikai LAN hálózatán belül is.

- (e) Az együttműködésben résztvevőknek vállalniuk kell azt, hogy ezeket az információkat a saját munkájuk során is bizalmasan kezelik, és gondoskodniuk kell arról, hogy megbízottaik, alkalmazottaik, tisztségviselőik bizalmasan kezeljék mindazon adatokat, információkat és dokumentációkat, amelyeket annak tulajdonosa bizalmasnak minősít, továbbá azokat nem adják át harmadik félnek, vagy nem használják fel olyan célra, amely a tulajdonosa érdekének sérelméhez vezetne.
- (f) A felek közötti adatforgalmi megállapodásokban a bizalmas adatok/üzleti titkok és információk köréről és cseréjéről meg kell állapodni.
- (g) Azokban az esetekben, ha bizalmasnak minősített adatot vagy információt, vagy azoknak bármely részét harmadik félnek is át kell adni, akkor ezen átadáshoz az átadó félnek meg kell szereznie az adat, vagy titokgazda írásbeli hozzájáruló nyilatkozatát.
- (h) A bizalmas adatokat vagy információkat a kapó fél köteles bizonyítható módon megsemmisíteni, ha azok a feladatainak ellátásához már szükségtelenné váltak.

17. A SZERVEZETT FÖLDGÁZPIAC MŰKÖDÉSÉNEK FŐBB SZABÁLYAI

- (a) A szervezett földgázpiaci engedélyes a VHR⁷⁷ vonatkozó paragrafusa alapján jelen Szabályzat hatálya alá tartozik. A szervezett földgázpiac működése során biztosítani kell, hogy
- i. a szervezett földgázpiac működése ne veszélyeztesse az együttműködő földgázrendszer jogszabályoknak és hatósági rendelkezéseknek megfelelő működését;
 - ii. ha a szervezett földgázpiacon forgalmazott földgáz, kapacitás vagy kiegyensúlyozó földgáz alapú termék jelen Szabályzat hatálya alá tartozó szállítási rendszerüzemeltető, földgáztároló vagy földgázelosztó rendszert érinti, akkor a szerződések teljesítési feltételei ne veszélyeztessék az ellátásbiztonság követelményeit.
- (b) A szervezett földgázpiaci engedélyes KP-t üzemeltethet a szervezett földgázpiaci tagsággal rendelkező rendszerhasználók részére. A szervezett földgázpiaci KP használatáért szedhető díjat a Piaci szabályzat határozza meg.
- (c) Abban az esetben, ha szervezett földgázpiaci ügyletek által támasztott rendszeregyensúlyozási feladatot a szállítási rendszerüzemeltető piaci egyensúlyozó eszközökkel újránominálás után sem tudja elvégezni, akkor jogosult a rendszeregyensúly helyreállítása érdekében korlátozási intézkedéseket végrehajtani a 11.3. pont alapján. Az ebből eredő valamennyi kárért kizárólag az egyensúlytalanságot előidéző szervezett földgázpiaci tag a felelős.
- (d) A szervezett földgázpiaccal tagsági viszonyt létesítő jogi vagy természetes személynek rendelkeznie kell az alábbi érvényesen megkötött szerződésekkel:
- i. rendszerhasználati szerződés;
 - ii. jogcím átvezetésre vonatkozó szerződés;
 - iii. elszámolóházi szerződés;
 - iv. az egyensúlyozásra kötelezett szállítási rendszerüzemeltető üzletszabályzata szerinti „szerződés a kiegyensúlyozó gáz elszámolására, valamint egyensúlytartási szolgáltatás igénybevételére” típusú szerződés megkötése.
- (e) A szervezett földgázpiacra bevezetett, jelen Szabályzat hatálya alá tartozó nagynyomású földgázszállító, tároló vagy elosztó rendszert érintő, földgázra, kapacitásokra vagy kiegyensúlyozó földgázra szóló opciós, határidős, csere-, valamint bármely más származtatott ügyletre vonatkozó szabványosított szerződés teljesítési feltételeinek meg kell felelniük az érintett rendszerre vonatkozó földgáz minőségi, kapacitáslekötési, nominálási, allokálási és egyensúlytartási, illetve elszámolási szabályoknak.

Az érintett rendszerüzemeltető jogosult és köteles közreműködni a szabványosított szerződések kidolgozásában. Az érintett rendszerüzemeltető egy adott szabványosított termék szervezett földgázpiacra történő bevezetéséhez a hozzájárulását csak akkor tagadhatja meg, ha a bevezetni kívánt szervezett földgázpiaci termék az együttműködő nagynyomású

⁷⁷ VHR 38. § (1)

földgázrendszer működtetését, egyensúlyozási feladatainak ellátását, a földgázforgalom korrekt és határidőre történő elszámolását vagy az ellátás biztonságát veszélyezteti. Az ilyen jellegű veszélyeztetettség indoklását és a hozzájárulás megtagadását az érintett rendszerüzemeltető írásban köteles megküldeni a Hivatalnak. A szabványosított termék bevezetését a szóban forgó terméket felügyelő Hivatal elutasíthatja, amennyiben nem látja biztosítottnak az együttműködő földgázrendszer biztonságos és megbízható működését.

- (f) A szervezett földgázpiac működtetési engedélyesnek vagy/és a vele szerződéses kapcsolatban lévő elszámolóházának rendelkeznie kell a szállítási rendszerüzemeltetővel egyeztetett, annak Informatikai Platformjához történő kapcsolódáshoz szükséges informatikai eszközökkel. A szállítási rendszerüzemeltető Informatikai Platformjához való csatlakozás feltételeit a 6.11.1.1.4. fejezet tartalmazza.
- (g) A szervezett földgázpiaci működési engedélyesnek rendelkeznie kell a Hivatal által jóváhagyott és a szállítási rendszerüzemeltetővel, elszámolóházzal egyeztetett informatikai katasztrófatervvel és üzletmenet folytonossági tervvel.
- (h) A szállítási rendszerirányító a GET⁷⁸ vonatkozó paragrafusában foglalt földgázellátási zavar és válsághelyzet esetén kívül jogosult a szervezett földgázpiacon folyó kereskedés felfüggesztését kezdeményezni a Hivatalnál abban az esetben is, ha a szervezett földgázpiac elektronikus kereskedési rendszere és/vagy az elszámolóház elszámolási rendszere, illetve az egyes elektronikus rendszerek közötti kapcsolat oly mértékben sérült, hogy az a nagynyomású földgázrendszerre meghatározott földgázszállítási feladat teljesítését, az egyensúlytartást vagy elszámolást veszélyezteti.
- (i) A szállítási rendszerüzemeltető köteles az olyan szükséges információkat a szervezett földgázpiaci engedélyes felé szolgáltatni, amelyek előfeltételei a szervezett földgázpiac működtetésének. Ezen pont szerinti adatszolgáltatás részletszabályait a szállítási rendszerüzemeltető és a szervezett földgázpiaci engedélyes együttműködési megállapodásban köteles rögzíteni.

⁷⁸ GET 49. §

18. JOGALKALMAZÁSI SZABÁLYOK

18.1. A JOGALKALMAZÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

- (a) Az együttműködő földgázrendszer részeit üzemeltető valamennyi engedélyes és az együttműködő földgázrendszerhez kapcsolódó, vagy azt használó engedélyesek és rendszerhasználók a jelen Szabályzat hatálya alá tartoznak.
- (b) A jelen Szabályzat rendelkezéseinek betartása a rendszer igénybevételének teljes időtartama alatt kötelező.
- (c) Az együttműködő földgázrendszer üzemeltetése és használata során a Szabályzatban és annak 1.2. pontjában felsorolt jogszabályokban foglaltak szerint kell eljárni.
- (d) A Hivatal jogosult a Szabályzat betartását ellenőrizni.

18.2. A SZABÁLYZAT MEGSZEGÉSÉNEK KÖVETKEZMÉNYEI

- (a) A Szabályzatban foglalt kötelezettségek megszegése esetén a szállítási rendszerirányító panasszal élhet a Hivatal irányába.
- (b) Jelen Szabályzatban rögzített előírások be nem tartása esetén a GET vonatkozó paragrafusában⁷⁹ meghatározott szankciókat rendelheti el a Hivatal az engedélyesekkel és rendszerhasználókkal szemben.
- (c) A szállítási rendszerirányító amennyiben észleli, hogy egy engedélyes az ellátás biztonságát, élet-, egészség-, üzem- és vagyonszükségletet, illetve a környezetet súlyosan veszélyeztető módon üzemelteti a földgázrendszer bármely elemét, vagy a jelen Szabályzatban meghatározott kötelezettségeinek nem képes eleget tenni, e körülményt jelzi a Hivatalnál.
- (d) Az engedélyes vagy rendszerhasználó, aki a Szabályzatban foglalt kötelezettségeinek a megszegésével vagy nem teljesítésével más engedélyesnek/ rendszerhasználónak bizonyíthatóan kárt okoz, köteles azt megtéríteni.

18.3. DISZKRIMINÁCIÓ MENTESSÉG

- (a) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító kötelesek minden, azonos típusú engedéllyel rendelkező, illetve minden rendszerhasználó részére ugyanazokat a jogokat, szerződéses feltételeket, díjakat és nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjakat alkalmazni, a versenysemlegességet biztosítani.
- (b) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító az általuk nyújtott szolgáltatás tekintetében minden rendszerhasználó részére ugyanazokat a jótállási feltételeket biztosítja.
- (c) A rendszerüzemeltetők és a szállítási rendszerirányító kötelesek szerződéses feltételeiket, az aktuális díjaikat, illetve nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjaikat, valamint a kapacitáslekötéssel kapcsolatos szabályokat internetes honlapjukon közzétenni.
- (d) A rendszerüzemeltetőknek a közzétett szerződéses feltételektől, díjaktól és nominálási eltérési- és kiegyensúlyozási díjaktól való minden eltérést közzé kell tenniük internetes honlapjukon.

⁷⁹ GET 119. § (1)

- (e) A szállítási rendszerirányító köteles biztosítani a birtokába jutott, nem közcélú adatok bizalmas kezelését és a rendszerhasználók, valamint az engedélyesek felé történő egységes szintű, szelektív és diszkriminációmentes adatszolgáltatást.
- (f) Diszkrimináció vélelmezett előfordulása esetén az érintett engedélyes vagy rendszerhasználó a Hivatalhoz fordulhat.
- (g) A diszkriminációmentes működést a Hivatal ellenőrizheti.
- (h) A szolgáltatási szerződésekbe foglalt díjak, azonos szolgáltatás igénybevétele esetén minden arra szerződő piaci szereplő számára azonosak kell, hogy legyenek.
- (i) Az engedélyesek kötelesek az internetes honlapjukon feltüntetni az alapszolgáltatásokon felül nyújtott szolgáltatásaik szerződéseinek azon tartalmi elemeit és árait, amelyek más piaci szereplők számára is elérhetőek kell, hogy legyenek.